

Diagnosi i identificació de línies de treball per la millora  
de l'ocupació i l'activació econòmica  
de les 11 zones urbanes de Tarragona



# Pla de desenvolupament dels barris de **Tarragona**

Informe final de diagnosi i identificació de línies de treball  
per la millora de l'ocupació i l'activació econòmica de  
les 11 zones urbanes

Setembre 2020

**Realitzat per:**



Rambla Guipúscoa, 77-79, Bxs.1ª 08020 Barcelona

Tel/Fax. 93 278 19 82

[www.edas.cat](http://www.edas.cat) | [edas@edas.cat](mailto:edas@edas.cat)

**Direcció tècnica:**



# ÍNDEX

<b>ÍNDEX .....</b>	<b>3</b>
<b>1. PRESENTACIÓ .....</b>	<b>7</b>
1.1. QUÈ ÉS UN PLA DE DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC LOCAL DE PROXIMITAT .....	8
1.2. PRINCIPIS RECTORS DEL PLA DE DESENVOLUPAMENT LOCAL DE PROXIMITAT DE LES 11 ZONES URBANES DE TARRAGONA .....	9
<b>2. PROCÉS D'ELABORACIÓ .....</b>	<b>11</b>
2.1. ESTRUCTURA METODOLÒGICA.....	12
2.2. PLA DE TREBALL: FASE DE DIAGNOSI .....	13
2.2.1. Anàlisi sociodemogràfica a partir de fonts secundàries .....	13
2.2.2. Enquesta a agents socials i econòmics .....	17
2.2.3. Entrevistes a agents socioeconòmics i personal tècnic municipal .....	17
2.2.4. Aproximació al mapa d'agents i la seva acció socioeconòmica .....	18
2.2.5. Tallers de diagnosi DAFO .....	18
2.3. PLA DE TREBALL: FASE DE PROPOSTES .....	23
RESULTATS DE LA FASE DE PROPOSTES .....	24
<b>3. DIAGNOSI DE LES ONZE ZONES URBANES .....</b>	<b>25</b>
3.1. PERFIL SOCIODEMOGRÀFIC DE LA POBLACIÓ DE TARRAGONA .....	26
3.1.1. Evolució de la població i creixement .....	26
3.1.2. El perfil de la població de Tarragona: principals característiques .....	30
3.1.3. Relació de la població amb l'activitat i mercat de treball.....	36
3.1.4. La renda de la població .....	43
3.2. BARRIS MARÍTIMS.....	45
3.2.1. Estructura espacial: organització urbanística i territorial .....	45
3.2.2. Perfil de la població.....	49
3.2.3. Teixit social i cultural.....	53
3.2.4. Activitat socioeconòmica .....	53
3.2.5. Serveis i equipaments socials de proximitat.....	60
3.2.6. DAFO BARRIS MARÍTIMS.....	63
3.3. PART ALTA.....	66
3.3.1. Estructura espacial: organització urbanística i territorial .....	66
3.3.2. Perfil de la població de la Part Alta .....	69
3.3.3. Teixit social i cultural.....	74
3.3.4. Activitat socioeconòmica .....	74
3.3.5. Serveis i equipaments de proximitat .....	77
3.3.6. DAFO PART ALTA.....	80
3.4. EIXAMPLE DE TARRAGONA.....	83
3.4.1. Estructura espacial: organització urbanística i territorial .....	83



3.4.2. Perfil de la població.....	87
3.4.3. Teixit social i cultural.....	92
3.4.4. Activitat socioeconòmica .....	92
3.4.5. Serveis i equipaments de proximitat .....	98
3.4.6. DAFO Eixample tarragona.....	100
3.5. NOU EIXAMPLE NORD.....	103
3.5.1. Estructura espacial: organització urbanística i territorial .....	103
3.5.2. Perfil de la població.....	106
3.5.3. Teixit social i cultural.....	110
3.5.4. Activitat socioeconòmica .....	111
3.5.5. Serveis i equipaments de proximitat .....	113
3.5.6. DAFO NOU EIXAMPLE NORD .....	115
3.6. NOU EIXAMPLE SUD.....	117
3.6.1. Estructura espacial: organització urbanística i territorial .....	117
3.6.2. Perfil de la població.....	119
3.6.3. Teixit social i cultural.....	123
3.6.4. Activitat socioeconòmica .....	124
3.6.5. Serveis i equipaments de proximitat .....	127
3.6.6. DAFO Nou eixample sud .....	128
3.7. SANT SALVADOR .....	130
3.7.1. Estructura espacial: organització urbanística i territorial .....	130
3.7.2. Perfil de la població.....	132
3.7.3. Teixit social i cultural.....	139
3.7.4. Activitat socioeconòmica .....	140
3.7.5. Serveis i equipaments de proximitat .....	142
3.7.6. DAFO SANT SALVADOR .....	145
3.8. SANT PERE I SANT PAU .....	147
3.8.1. Estructura espacial: organització urbanística i territorial .....	147
3.8.2. Perfil de la població.....	150
3.8.3. Teixit social i cultural.....	156
3.8.4. Activitat socioeconòmica .....	156
3.8.5. Serveis i equipaments de proximitat .....	158
3.8.6. DAFO DE SANT PERE I SANT PAU .....	161
3.9. TORREFORTA I BARRIS ADJACENTS.....	163
3.9.1. Estructura espacial: organització urbanística i territorial .....	163
3.9.2. Perfil de la població.....	165

3.9.3. Teixit social i cultural.....	170
3.9.4. Activitat socioeconòmica .....	170
3.9.5. Serveis i equipaments de proximitat .....	178
3.9.6. DAFO DE TORREFORTA I BARRIS ADJACENTS .....	181
3.10. CAMPCLAR .....	183
3.10.1 Estructura espacial: organització urbanística i territorial .....	183
3.10.2. Perfil de la població.....	186
3.10.3. Teixit social i cultural.....	192
3.10.4. Activitat socioeconòmica .....	193
3.10.5. Serveis i equipaments de proximitat .....	196
3.10.6. DAFO DE CAMPCLAR .....	200
3.11. BONA VISTA .....	203
3.11.1. Estructura espacial: organització urbanística i territorial .....	203
3.11.2. Perfil de la població.....	205
3.11.3. Teixit social i cultural.....	209
3.11.4. Activitat socioeconòmica .....	209
3.11.5. Serveis i equipaments de proximitat .....	212
3.11.6. DAFO de bonavista.....	214
3.12. BARRIS DE LLEVANT .....	217
3.12.1. Estructura espacial: organització urbanística i territorial .....	217
3.12.2. Perfil de la població.....	220
3.12.3. Teixit social i cultural.....	224
3.12.4. Activitat socioeconòmica .....	224
3.12.5. Serveis i equipaments de proximitat .....	227
3.12.6 DAFO barris de llevant .....	230
<b>4. CONCLUSIONS DE LA DIAGNOSI .....</b>	<b>232</b>
4.1. Tarragona: ciutat de ciutats .....	233
4.2. Perfils socials de vulnerabilitat .....	235
4.3. Tarragona: ciutat d'oportunitats econòmiques.....	236
4.4. Teixit social i comunitari i serveis i equipaments de proximitat.....	241
4.5. Sectors d'activitat econòmica emergents .....	242
4.6. Transversalitat i administració oberta.....	244

# 1. PRESENTACIÓ

## **1.1. QUÈ ÉS UN PLA DE DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC LOCAL DE PROXIMITAT**

El Pla de Desenvolupament Econòmic Local de Proximitat es construeix com un instrument que té com a objectiu definir un conjunt d'accions, polítiques i estratègies de promoció de l'activitat econòmica sostenible i ocupació de qualitat, orientades a contribuir a satisfer les necessitats de les persones que habiten a cada una de les onze zones urbanes de Tarragona.

Aquest Pla té vocació d'esdevenir un full de ruta d'impuls de l'activitat econòmica local, basat en estratègies definides de manera compartida pels diferents agents socials i econòmics dels territoris, i estructurat en un marc coordinat d'intervencions i accions que permetin abordar els reptes presents en cada un dels barris.

És un Pla que neix d'un procés de reflexió compartida, anàlisi i debat amb els agents socials i econòmics de cada un dels barris i que pretén implicar-los de manera continuada al llarg del seu desenvolupament i recorregut.

Per a la seva implementació necessita aprofitar els recursos propis de cada zona per configurar un ecosistema econòmic plural, en el qual estiguin implicats tots els sectors i agents econòmics locals: teixit comercial i industrial, serveis de proximitat, veïns i veïnes en atur o que treballen en condicions més o menys precàries, iniciatives comunitàries, entitats socials compromeses amb la qualitat de vida i necessitats de la comunitat, empreses i petits empresaris i persones emprenedores amb projectes de futur.

És un Pla que té voluntat de ser flexible i obert a noves iniciatives, projectes i visions que es puguin generar en els propers anys per mantenir-se viu en un context d'incerteses més que seguretats i per tant, en evolució continuada.

## **1.2. PRINCIPIS RECTORS DEL PLA DE DESENVOLUPAMENT LOCAL DE PROXIMITAT DE LES 11 ZONES URBANES DE TARRAGONA**

El Pla de Desenvolupament Econòmic Local de Proximitat de les onze zones urbanes de Tarragona té com a objectiu promoure l'activitat econòmica, per tal de solucionar les necessitats de les persones que habiten un territori concret. La seva definició parteix del coneixement de la realitat social i econòmica de cada un de les zones urbanes en què s'estructura la ciutat. La realitat, però, va més enllà d'allò purament econòmic, doncs té en compte diferents perspectives que estructurin i defineixen els territoris i les seves poblacions: gènere, oportunitats vitals, diversitat cultural, sostenibilitat ambiental, organització territorial, entre d'altres. Per aquesta raó el Pla parteix de la intersecció de diferents mirades sobre la realitat social i econòmica dels col·lectius que resideixen als territoris:

- **Mirada de gènere** tenint en compte que són les dones qui pateixen una major taxa d'atur i condicions laborals més precàries i major pobresa. Vetllar i treballar per revertir aquestes condicions i dignificar i posar en valor aquelles feines tradicionalment feminitzades com a sector d'alt valor econòmic i social per la continuïtat de la vida.
- El desenvolupament local té una **mirada generacional** per prendre consciència dels efectes que l'activitat econòmica té sobre la realitat social i com afecta en els infants i joves i en les seves oportunitats vitals.
- Mirada des de la **diversitat social i cultural** entenent que el desenvolupament local passa per ser una eina d'inclusió, en què l'activitat econòmica ha de ser font de riquesa per a tots els segments de la població, i en especial per a aquells situats en situació de major desavantatge. Combatre la discriminació i foment la igualtat de drets, deures i oportunitats.

L'elaboració del Pla contempla un desenvolupament de proximitat aprofitant els recursos propis de cada una de les zones urbanes, abordant els reptes presents i desplegant un ventall divers de pràctiques per tal de generar ecosistemes plurals, oberts i proactius que estimulin els diferents sectors econòmics a partir de la concertació de polítiques públiques entre l'administració local, les comunitats i el sector privat. Per al seu desenvolupament es parteix dels següents principis rectors:

- El **centre de les actuacions són les necessitats de la població i la millora de la seva qualitat** de vida. El creixement de la riquesa econòmica ha d'anar acompanyat de la seva distribució perquè beneficiï al conjunt de la població i obri un marc d'oportunitats en els segments de població més desfavorits.
- El **creixement econòmic ha d'anar acompanyat d'un treball integral per la dignificació dels barris** i de les condicions de vida de la població que allà hi viu. Una dignificació que passa per poder gaudir d'un entorn saludable, amable, connectat i on les oportunitats siguin presents. La inclusió social, perquè ningú hagi de quedar enrere en funció del seu gènere, edat, procedència, o el barri on viu.
- **Dinamisme econòmic producte de l'impuls d'estratègies concertades** entre els diferents agents del territori: sector privat, iniciatives comunitàries i administracions públiques. El creixement econòmic ve de la mà de la cooperació i la col·laboració entre els diferents agents socials i econòmics per treballar cap un objectiu comú. En l'actual context de crisi sanitària causada per la COVID-19, altres àmbits pel desenvolupament que es contemplen són l'Economia Social i Solidària i l'economia de les cures, dues vessants amb potencial per generar creixement econòmic a la ciutat.

- **Promoció de condicions de treball justes**, en un entorn saludable que vetlli per la inclusió de les persones per construir barris cohesionats socialment. Considerar el territori de forma integral, amb especial atenció a la manera de generar dinàmiques virtuoses, cosa que implica treballar des de la interrelació entre els diferents àmbits de la promoció econòmica: formació, ocupació, empresa i emprenedoria convencionals.
- **Treballar de manera transversal i amb voluntat cooperativa i coordinada** entre les diferents administracions implicades i entre les diferents àrees municipals. El treball conjunt esdevé clau per assolir els objectius marcats i la seva eficiència, i que el principi rector de les polítiques públiques sigui la voluntat de servei a la ciutadania.

## **2. PROCÉS D'ELABORACIÓ**

## **2.1. ESTRUCTURA METODOLÒGICA**

La redacció del *Pla de desenvolupament local de proximitat: diagnosi i identificació de línies de treball per a la millora de l'ocupació i l'activació econòmica de les 11 zones urbanes de Tarragona* s'ha plantejat metodològicament amb la realització d'una fase de diagnosi, una fase propositiva i una fase de conclusions.

La **fase inicial de diagnosi** ha plantejat el desenvolupament de diferents instruments per copsar la informació:

- Per una banda, per a l'anàlisi quantitativa s'ha realitzat:
  - Consulta i tractament de dades provinents de fonts secundàries.
  - Enquestes als agents del territori.
  
- Per altra banda s'han desenvolupat instruments d'anàlisi de caràcter qualitatiu:
  - Entrevistes a informants clau del territori.
  - Itineraris de diagnosi per conèixer el territori i elaborar un mapa de connectivitat i nuclis de centralitat per l'activació econòmica i ocupacional.
  - Tallers de diagnosi en format de grups de discussió a cada una de les zones urbanes.

La **fase de propostes** ha utilitzat com a instruments:

- Tallers de diagnosi en format de grups de discussió a cada una de les zones urbanes que han tingut com a objectiu recollir propostes d'actuació per incorporar i enriquir la definició del Pla d'Acció per barris.

La **fase de conclusions** ha estat desenvolupada internament per l'equip redactor del document en col·laboració amb els referents municipals del projecte a partir de l'anàlisi de la informació copsada en les fases anteriors.

En paral·lel al desenvolupament d'aquestes fases s'ha habilitat una Comissió tècnica, com a **espai de seguiment**, contrast i intercanvi entre l'equip tècnic municipal i l'equip tècnic d'EDAS. Aquest espai ha facilitat a l'equip extern el coneixement sobre el territori, i ha servit de seguiment i contrast continu del procés. Així mateix els responsables tècnics han facilitat la informació i dades necessàries per la recerca, així com els contactes dels principals agents socials i econòmics implicats.



## **2.2. PLA DE TREBALL: FASE DE DIAGNOSI**

### **2.2.1. ANÀLISI SOCIODEMOGRÀFICA A PARTIR DE FONTS SECUNDÀRIES**

#### **Àmbit i objectius de l'informe sociodemogràfic**

S'ha dut a terme una anàlisi sociodemogràfica i econòmica de la població de la ciutat de Tarragona i de les onze zones urbanes que la componen. L'objectiu principal del treball d'anàlisi és elaborar una diagnosi de la situació de la població i de les seves característiques a les diferents zones de la ciutat. En concret, aquesta anàlisi té com a objectius específics:

1. L'anàlisi de la dinàmica, l'estructura i les característiques de la població de la ciutat de Tarragona. En aquest treball s'analitza la dinàmica de creixement de la població així com el seu perfil demogràfic i socioeconòmic.
2. L'anàlisi de la dinàmica i l'estructura de la població a escala inframunicipal, específicament, per les onze zones urbanes establertes per l'Ajuntament de Tarragona. La informació disponible a escala inframunicipal és escassa i, per tant, aquesta anàlisi pretén recopilar i actualitzar la informació disponible per traçar la dinàmica i el perfil de la població per a cadascuna de les onze zones urbanes de la ciutat.
3. La revisió de les diferents fonts de demografia i població dels diversos organismes productors de dades per obtenir les dades disponibles, especialment a escala inframunicipal.
4. L'actualització de les dades i la incorporació de les dades més recents per tal d'obtenir una panoràmica del tot actualitzada.

#### **Àmbit territorial i temporal**

Des del punt de vista territorial, l'anàlisi que es presenta analitza diversos nivells. Tarragona ciutat és l'àmbit de referència. Les dades a nivell municipal s'ofereixen, sempre que ha estat possible, de forma comparada amb la comarca del Tarragonès i amb el conjunt de Catalunya. L'anàlisi també es presenta a escala inframunicipal a partir de les onze zones urbanes de l'Ajuntament de Tarragona. En el proper apartat es presenten les zones d'anàlisi.

Des del punt de vista de l'àmbit temporal, l'any de referència de l'anàlisi de les dades és el 2019 com a data més actualitzada de la majoria d'estadístiques oficials. Quan ha estat possible s'han ofert les dades a 2020. També s'ha analitzat l'evolució de diversos indicadors segons la sèrie 2000-2019.

#### **Metodologia i fonts**

Un dels objectius principals d'aquest estudi ha estat fer una revisió exhaustiva de les fonts disponibles que ofereixen informació actualitzada sobre la dinàmica i les característiques sociodemogràfiques i econòmiques de la població. Aquesta informació ha de permetre no només oferir una panoràmica del conjunt de la ciutat de Tarragona si no, especialment, l'anàlisi de la situació de les diferents zones urbanes que la componen. Si bé, s'havia considerat inicialment la idoneïtat d'obtenir altres tipus d'informacions per a les onze zones urbanes sobre les característiques del territori com ara equipaments de diversa naturalesa (sanitaris, esportius, culturals...), activitat econòmica, serveis, etc. aquest objectiu s'ha hagut de descartar a conseqüència de la inexistència de

dades estadístiques amb una referència territorial que permetés imputar aquesta informació a les diverses zones urbanes. Per tant, l'anàlisi que es presenta fa referència, fonamentalment, a la dinàmica i el perfil de la població.

Per elaborar la dinàmica i el perfil de la població s'ha fet una revisió exhaustiva de les principals fonts disponibles i s'han fet peticions específiques a diversos organismes. En concret, s'ha treballat amb les fonts i bases de dades següents:

- Padró Municipal d'Habitants. Ajuntament de Tarragona.
- Padró Continu. Instituto Nacional d'Estadística i Institut d'Estadística de Catalunya (explotacions).
- Cens de població i habitatge. Instituto Nacional d'Estadística i Institut d'Estadística de Catalunya (explotacions).
- Atles de distribució de renda de les llars. Instituto Nacional d'Estadística.
- Estadística de variacions residencials. Instituto Nacional d'Estadística i Institut d'Estadística de Catalunya (explotacions).
- Moviment natural de la població. Instituto Nacional d'Estadística i Institut d'Estadística de Catalunya (explotacions).
- El municipi en xifres. Institut d'Estadística de Catalunya.
- Projeccions de població municipals (base 2018). Institut d'Estadística de Catalunya.
- Mercuri. Sistema d'informació socioeconòmica local. Diputació de Tarragona.
- Observatori del Treball i del Model Productiu. Generalitat de Catalunya.
- Renda familiar disponible bruta. Institut d'Estadística de Catalunya.
- Afiliats i afiliacions a la Seguretat Social segons residència padronal de l'afiliat.
- Tarragona Impulsa.

### **Divisió territorial i administrativa de Tarragona i correspondència estadística**

A Tarragona coexisteixen diverses divisions territorials a escala inframunicipal que responen a naturaleses diferents i que tenen, per tant, una correspondència igualment diferent amb la diversitat de dades secundàries estadístiques disponibles. En concret, coexisteixen dues divisions que tenen elements comuns i que són rellevants per a l'anàlisi estadística:

- D'una banda, la **divisió censal**. Divisió promoguda per l'Institut Municipal d'Estadística (INE) i que divideix la ciutat, a efectes censals, en 9 districtes censals i 85 seccions censals.

Divisió territorial Tarragona segons districtes i seccions censals vigents

43148 Tarragona

4314801 Tarragona districte 01 4314801001 Tarragona secció 01001

4314802 Tarragona districte 02 4314802001 Tarragona secció 02001

4314803 Tarragona districte 03 4314803001 Tarragona secció 03001  
4314803002 Tarragona secció 03002  
4314803003 Tarragona secció 03003

4314804 Tarragona districte 04 4314804001 Tarragona secció 04001  
4314804002 Tarragona secció 04002  
4314804003 Tarragona secció 04003  
4314804004 Tarragona secció 04004  
4314804005 Tarragona secció 04005  
4314804006 Tarragona secció 04006  
4314804007 Tarragona secció 04007  
4314804008 Tarragona secció 04008  
4314804009 Tarragona secció 04009  
4314804010 Tarragona secció 04010  
4314804012 Tarragona secció 04012  
4314804014 Tarragona secció 04014  
4314804015 Tarragona secció 04015  
4314804016 Tarragona secció 04016

4314805 Tarragona districte 05 4314805001 Tarragona secció 05001  
4314805002 Tarragona secció 05002  
4314805003 Tarragona secció 05003  
4314805004 Tarragona secció 05004  
4314805005 Tarragona secció 05005  
4314805006 Tarragona secció 05006  
4314805007 Tarragona secció 05007  
4314805008 Tarragona secció 05008

4314806 Tarragona districte 06 4314806001 Tarragona secció 06001  
4314806002 Tarragona secció 06002  
4314806003 Tarragona secció 06003  
4314806004 Tarragona secció 06004  
4314806005 Tarragona secció 06005  
4314806006 Tarragona secció 06006  
4314806008 Tarragona secció 06008  
4314806009 Tarragona secció 06009  
4314806010 Tarragona secció 06010  
4314806011 Tarragona secció 06011  
4314806012 Tarragona secció 06012  
4314806013 Tarragona secció 06013  
4314806015 Tarragona secció 06015  
4314806016 Tarragona secció 06016

4314807 Tarragona districte 07 4314807001 Tarragona secció 07001  
4314807002 Tarragona secció 07002  
4314807003 Tarragona secció 07003  
4314807004 Tarragona secció 07004  
4314807005 Tarragona secció 07005  
4314807006 Tarragona secció 07006  
4314807007 Tarragona secció 07007  
4314807008 Tarragona secció 07008  
4314807010 Tarragona secció 07010  
4314807011 Tarragona secció 07011  
4314807012 Tarragona secció 07012  
4314807013 Tarragona secció 07013  
4314807014 Tarragona secció 07014  
4314807015 Tarragona secció 07015  
4314807016 Tarragona secció 07016  
4314807017 Tarragona secció 07017  
4314807018 Tarragona secció 07018  
4314807019 Tarragona secció 07019  
4314807020 Tarragona secció 07020  
4314807021 Tarragona secció 07021  
4314807022 Tarragona secció 07022

4314808 Tarragona districte 08 4314808001 Tarragona secció 08001  
4314808002 Tarragona secció 08002  
4314808003 Tarragona secció 08003  
4314808004 Tarragona secció 08004  
4314808005 Tarragona secció 08005  
4314808006 Tarragona secció 08006  
4314808007 Tarragona secció 08007  
4314808008 Tarragona secció 08008  
4314808009 Tarragona secció 08009  
4314808010 Tarragona secció 08010  
4314808011 Tarragona secció 08011  
4314808012 Tarragona secció 08012  
4314808013 Tarragona secció 08013  
4314808014 Tarragona secció 08014

4314809 Tarragona districte 09 4314809001 Tarragona secció 09001  
4314809002 Tarragona secció 09002  
4314809003 Tarragona secció 09003  
4314809004 Tarragona secció 09004  
4314809005 Tarragona secció 09005  
4314809006 Tarragona secció 09006  
4314809008 Tarragona secció 09008  
4314809009 Tarragona secció 09009  
4314809010 Tarragona secció 09010

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

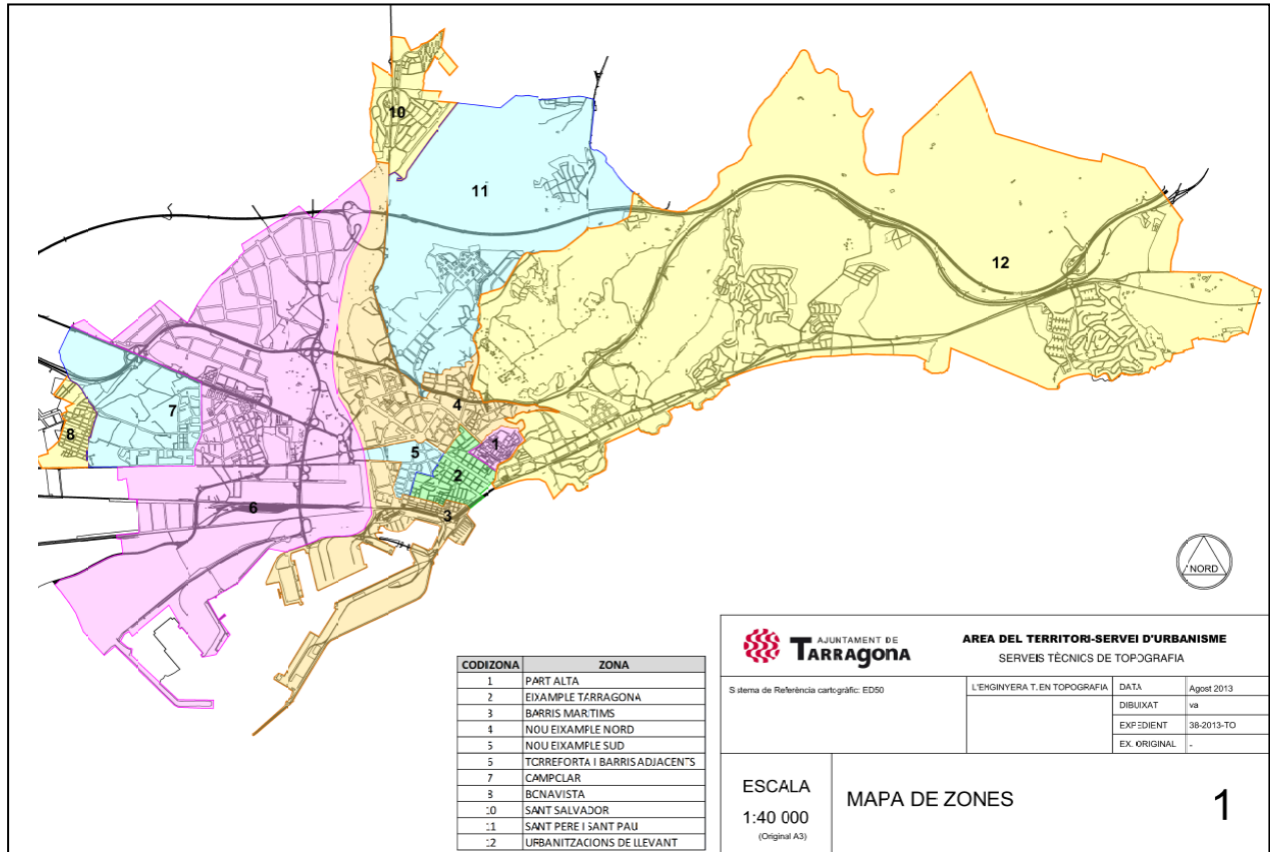
- D'altra banda, **les zones urbanes**. Divisió promoguda per l'Ajuntament de Tarragona que divideix la ciutat es 11 zones urbanes. La divisió té en compte cinc criteris que són el criteri d'unitat territorial, l'històric, el d'homogeneïtat funcional i sociològica, el de volum poblacional i el d'utilització de les seccions censals sense partir-ne cap. Per tant, cadascuna de les 11 zones urbanes és el resultat de l'agregació de diverses seccions censals.

Divisió territorial Tarragona segons 11 Zones urbanes

<b>11 ZONES URBANES</b>
PART ALTA
EIXAMPLE TARRAGONA
BARRIS MARÍTIMS
NOU EIXAMPLE NORD
NOU EIXAMPLE SUD
TORREFORTA I BARRIS ADJACENTS
CAMPCLAR
BONAVISTA
SANT SALVADOR
SANT PERE I SANT PAU
URBANITZACIONS DE LLEVANT

Font: Ajuntament de Tarragona

## Mapa de les 11 Zones urbanes de Tarragona



Font: Ajuntament de Tarragona

La correspondència entre aquestes divisions es produeix, per tant, a través de les seccions censals. Els 9 districtes i les 11 zones urbanes no tenen una correspondència directa però sí les seccions censals i les 11 zones urbanes.

Aquesta divisió territorial es tradueix a efectes estadístics i de disponibilitat de dades en el fet que es pot oferir informació estadística provinent de diferents organismes en quatre nivells territorials:

1. El conjunt del municipi de Tarragona
2. Els 9 districtes censals
3. Les 11 zones urbanes
4. Les 88 seccions censals

A mesura que les unitats són més petites, més reduït és el catàleg de dades disponibles.

L'anàlisi de la informació estadística per a les onze zones urbanes s'ha realitzat a través de l'agrupació de les seccions censals que corresponen a cadascuna de les zones. Aquest fet ha suposat una doble limitació: d'una banda, ha dificultat l'anàlisi evolutiva en la mesura que els seccionats i, per tant, la correspondència s'ha de revisar en cada versió del seccionat; d'altra banda, ha limitat el catàleg de dades disponibles per analitzar. L'anàlisi de les dades sobre dinàmica i estructura de la població per les onze zones urbanes ha estat un treball complex que ha topat amb la limitació de la manca de dades atesa la poca disponibilitat de fonts que explotin la informació a escala de secció censal. Per tant, tot allò que s'ofereix en aquest informe és la gran majoria d'informació més actualitzada disponible a escala de secció censal.

## 2.2.2. ENQUESTA A AGENTS SOCIALS I ECONÒMICS

Elaboració i enviament de dos qüestionaris online, un adreçat als agents econòmics i l'altre adreçat als agents socials, equipaments i serveis de les 11 zones urbanes.

**Tipus d'enquesta** Qüestionari amb preguntes precodificades i preguntes obertes.

**Realització del treball de camp** El treball de camp s'ha desenvolupat entre el 15 i el 30 de juny de 2020.

**Àmbit** Municipi de Tarragona.

**Univers** 232 entitats socials, 66 equipaments i serveis i 88 agents socioeconòmics de la ciutat de Tarragona.

**Mostra** No s'ha realitzat una selecció probabilística de la mostra de la població a entrevistar, sinó que s'ha prioritzat el fet que tot l'univers tingués oportunitat de donar resposta a l'enquesta. En aquest cas, els resultats obtinguts són indicatius del parer general dels agents a enquestar, a mode de termòmetre social.

**Sistemes de distribució i recollida de l'enquesta** El qüestionari ha estat distribuït a través de la plataforma d'enquestes online Surveymonkey <https://es.surveymonkey.com>

**Nivell de resposta assolit** Un cop finalitzat el període per respondre l'enquesta s'han comptabilitzat un total de 93 respostes vàlides del qüestionari adreçat a agents socials i 12 respostes vàlides dels agents socioeconòmics, amb un total de 105 qüestionaris amb respostes vàlides.

**Anàlisi de dades** L'informe es basa en l'anàlisi univariada dels resultats assolits, per a cada un dels barris. L'anàlisi s'ha realitzat de manera global per al conjunt de respostes assolides, independentment de la via de resposta.

En tots els casos les enquestes es van fer de forma anònima per assegurar al màxim la confidencialitat i que les entitats poguessin expressar la seva impressió el més sincera possible. Tot i així s'oferia la possibilitat de deixar dades de contacte a aquelles entitats interessades en seguir col·laborant en el projecte.

## 2.2.3. ENTREVISTES A AGENTS SOCIOECONÒMICS I PERSONAL TÈCNIC MUNICIPAL

La realització de les entrevistes a agents clau del territori ha permès copsar informació variada i de primera mà dels agents protagonistes de l'activitat socioeconòmica, especialment pel que fa al conjunt de la ciutat, tot i que també ha permès incidir en el coneixement d'algunes de les peculiaritats de les diferents zones urbanes. Al llarg de la diagnosi es relaciona de manera resumida aquesta informació, organitzada en funció de diferents blocs temàtics. Per altra banda, aquesta informació ha estat també analitzada per tal de ser incorporada en el document DAFO per a cada una de les onze zones urbanes.

1. Tarragona Impulsa emprendoria. Eva Grañena, Valle Mellado Sierra i Montse Llop Gasull

2. Tarragona impulsa. Polígons : Cèlia Bermúdez Gómez
3. Departament de Comerç. Juan Francisco Martinez Miarnau
4. Patronat Municipal d'Esports: Ramón Cuadrat García
5. Institut Municipal de Serveis Socials: Josep Miquel Beltran
6. Servei Municipal de Joventut. Núria Boronat
7. Empresa Municipal d'habitatge i actuacions urbanes. Jordi Díez
8. Departament de Cultura i Patrimoni Històric. Araceli Saltó
9. Centres Cívics. Amat Callen (Coordinador)
10. Patronat Municipal de Turisme. Gerard Castells
11. Servei Territorial d'Urbanisme. Xavier Puig Andreu
12. Departament d'estadística. Rebeca Palazón Sangrà i Felipe Ruiz Rodríguez
13. Alcaldia: Pau Ricoma Vallhonrat.
14. Conselleria de Districtes, Nova Ciutadania i Pressupostos Participatius: Paula Varas
15. Conselleria de Territori: Xavier Puig Andreu
16. Cambra Oficial de comerç, indústria i navegació. Jordi Cáceres
17. CCOO. Mercè Puig
18. UGT. Joan Llord
19. Associació Via T (Eixample). Judith Sentís
20. CoopCamp Ateneu Cooperatiu. Pedro Redondo.
21. Parc comercial Les Gavarres: Pedro Pulido
22. Petita i Mitjana Empresa de Catalunya PIMEC (Tarragona): Raül Font
23. Associació de Veïns del Barri del Port (Barris Marítims): Carme Puig
24. Associació de comerciants Mercat de Torreforta: Marisa Bonet
25. Agrupació de Càmpings de Tarragona ciutat: representant del càmping Les Palmeres

#### **2.2.4. APROXIMACIÓ AL MAPA D'AGENTS I LA SEVA ACCIÓ SOCIOECONÒMICA**

Desenvolupament d'un mapeig de les 11 zones urbanes en les quals es van realitzar itineraris de diagnosi. Aquest ha permès conèixer els principals agents presents als territoris en relació amb la seva acció, i caracteritzar-los des de la dimensió de l'activitat socioeconòmica. Així mateix, ha permès l'elaboració d'un mapa de connectivitat entre els barris, les zones on existeix major dinàmica socioeconòmica i relacional. Aquest ha donat la possibilitat de conèixer cada un dels districtes *in situ*, situar els espais, la distribució dels comerços, la centralitat de les zones de socialització, urbanisme, etc., permetent aprofundir en els processos socioeconòmics dels territoris.

#### **2.2.5. TALLERS DE DIAGNOSI DAFO**

Un dels instruments emprats durant la fase de diagnosi per a copsar informació de caràcter qualitativa respecte la realitat de les diferents zones han estat els grups de discussió amb informants de cada una de les zones amb dels següents perfils:

- Agents econòmics i socials presents a cada una de les zones (associacions de comerciants, associacions veïnals, culturals, educatives, esportives, ciutadanes, etc.)
- Personal de perfil tècnic, responsables dels serveis i equipaments (centres cívics, casals de barri, equipaments esportius, residencials per a gent gran, centres educatius, etc.) presents a cada una de les zones.

Els grups de discussió s'han realitzat sota el format de tallers deliberatius de diagnosi, tant en format presencial, com en format online, principalment per la dificultat de disposar d'espais adequats per a les trobades presencials als barris en la situació de distanciament social provocat per la incidència de la COVID-19.

Els objectius a assolir amb la celebració dels grups de discussió han estat:

- Identificar els agents socials i econòmics de les 11 zones de Tarragona.
- Identificar elements característics de la realitat social i econòmica de cada una de les zones, des d'una perspectiva econòmica formal, i també estratègies socials que ens permetin identificar oportunitats i aprofundir en els processos de desenvolupament socioeconòmic.
- Identificar oportunitats, amenaces, fortaleses i debilitats de cada una de les zones.
- Establir nexes que ens obrin als referents i les xarxes relacionals del barri i identificar possibles mecanismes de governança.
- Establir les bases d'instruments metodològics per assolir la interrelació dels diferents agents socioeconòmics, ciutadania i actors rellevants dels districtes.
- Posar les bases per obtenir un sistema d'informació per districtes que permeti a l'Ajuntament de Tarragona el tractament i la posterior actualització de les dades obtingudes.

Els tallers de diagnosi amb agents socials i econòmics s'han celebrat els dies 16, 18, 22 i 25 de juny segons apareix a la següent taula:

Hora	Dimarts 16 de juny	Espai	Aula	Nombre de participants
10:30 12:30	a Barris marítims	Tarragona Impulsa	Espai Tabacalera, Carrer de Vidal i Barraquer, S/N, 43005 Tarragona. Mòdul 1 planta 2 Aula 6	5
11:00 13:00	a Eixample	Tarragona Impulsa	Espai Tabacalera, Carrer de Vidal i Barraquer, S/N, 43005 Tarragona. Mòdul 1 planta 2 Green	8
15:30 17:30	a Part Alta	Casa Canals	Carrer d'En Granada, 11, 43003 Tarragona	7
Hora	Dijous 18 de juny	Espai	Aula	
18:00 20:00	a Sant Salvador	On line	<a href="https://call.lifesizecloud.com/4025900">https://call.lifesizecloud.com/4025900</a> codi 49065166	6
18:30 20:30	a Llevant	On line	<a href="https://call.lifesizecloud.com/1806678">https://call.lifesizecloud.com/1806678</a> - CODI: 63807142	5
Hora	Dilluns 22 de juny	Espai	Aula	
18:00 20:00	a Bonavista	On line	<a href="https://call.lifesizecloud.com/4025900">https://call.lifesizecloud.com/4025900</a> - codi 49065166	5
17:30 19:30	a Campclar	On line	<a href="https://call.lifesizecloud.com/4025930">https://call.lifesizecloud.com/4025930</a> - codi 31377862	3
Hora	Dijous 25 de juny	Espai	Aula	
18:00 20:00	a St. Pere i Sant Pau	On line	<a href="https://call.lifesizecloud.com/4025900">https://call.lifesizecloud.com/4025900</a> - codi 49065166	3
18:00 20:00	a Torreforta	On line	<a href="https://call.lifesizecloud.com/4025930">https://call.lifesizecloud.com/4025930</a> - codi 31377862	4



Foto 1: taller Barris marítims

Per altra banda és vam fer 2 tallers més, un dirigit al personal tècnic de Tarragona Impulsa i un altre a les coordinadores de serveis socials de l'Ajuntament de Tarragona:



Departaments de l'Ajuntament de Tarragona	Persona representant	Càrrec
<b>Tarragona Impulsa:</b> <b>Ocupació, emprenedoria i Desenvolupament local</b> <b>Data: 25/06/2020</b> <b>Durada: 2h30'</b>	Aurora Torre Trillo Figueroa Valle Mellado Sierra Roger Vidal Sanahuja Silvia Montserrat Florenza Gloria Peña Sacristà David Gateu Valls Eva Grañena Martín	Cap de gestió del Se. Mun. d'Oc. Directora d'emprenedoria Tècnic del programa 30 plus. Tècnica del programa Ubicat. Tècnica de prospecció. AODL d'economia social Tècnica d'empre. i des. local
<b>Institut Municipal de Serveis Socials (per barris)</b> <b>Data: 22/07/2020</b> <b>Durada: 1h30'</b>	Ana Isabel Martínez Sara Amat Roselló Mercè Rocamora Montañés	Coordinadora zona Nord Coordinadora Zona Ponent Coordinadora zona centre

## Metodologia de treball als tallers de diagnosi

### Estructura bàsica de la sessió

S'ha plantejat desenvolupar per a cada una de les zones urbanes una sessió de treball d'una **durada màxima de dues hores**, amb la següent estructura:

1. Per què estem aquí avui?: explicació del plantejament general del Pla de desenvolupament local de proximitat de la ciutat de Tarragona.
2. Benvinguda i presentació explicant l'objectiu i la dinàmica de la sessió.
3. Treball en grup únic. En cap cas l'aforament ha superat les 20 persones.
4. Treball deliberatiu amb facilitació i relatoria de l'equip d'EDAS. Cada grup ha identificat punts forts i punts febles de l'activitat econòmica del barri.

Els **objectius** de la sessió:

- Recollir informació relativa a l'activitat econòmica de cada un dels 11 barris de Tarragona
- Aprofundir en la realitat viscuda a cada un dels barris de manera que permeti identificar punts forts i febles que ens permeti construir un DAFO.

### Dinàmica de treball i continguts a treballar

El treball a desenvolupar en els grups s'ha centrat en:

1. **Presentació inicial de la dinàmica de treball i de les persones del grup (5 minuts).** La persona dinamitzadora s'ha presentat, demanant a les persones del grup que es presentin i recordant la dinàmica de treball prevista.
2. **Moment deliberatiu de la sessió:**

## **Dinàmica de treball.**

La dinàmica deliberativa ha tingut com a finalitat identificar els diferents elements que configuren i incideixen en la realitat socioeconòmica de cada un dels barris. Els principals elements aportats per les persones participants seran recollits en un paperògraf. El resultat serà una anàlisi on quedarà reflectida la realitat del barri en els diferents àmbits de l'activitat econòmica, i identificant punts forts i punts febles per la posterior construcció d'un DAFO.

Malgrat la situació actual provocada per la COVID-19 ens pot oferir un paisatge que podria ser de certa desolació, s'ha proposat indagar per conèixer si hi ha possibilitats de recuperació, reestructuració, replantejament, etc.

El debat s'ha ordenat a través de les següents qüestions:

- **Característiques i situació del comerç** al barri.
  - Tipologia de comerç (grandària, diversitat).
  - Dinamisme de l'activitat comercial (en creixement, en desaparició, reinventant-se, etc.).
- **Característiques i situació dels establiments de restauració i hostaleria** al barri:
  - Tipologia (petit bar, restaurants, hotels) i concentració o mancança.
  - Donen resposta a les necessitats del barri o a població flotant.
  - Dinamisme de la seva activitat.
- **Característiques i situació dels serveis (educatius, esportius, oci i lleure, administració pública, sanitaris, etc.)**
  - Tipologia i diversitat dels serveis presents al barri.
  - Donen resposta a les necessitats del barri, a població de fora del barri o es troben mancances.
  - Dinamisme de l'activitat.
  - Possibilitats de generar activitat econòmica al seu voltant directa o indirecta.
- **Característiques i situació de l'activitat cultural** al barri:
  - Tipologia.
  - Generació d'altres activitats econòmiques derivades.
  - Dinamisme de l'activitat.
  - Possibilitats de generar activitat econòmica al seu voltant directa o indirecta.
- **Sector primari (Agricultura, ramaderia i pesca):**
  - Tipologia.
  - Dinamisme de l'activitat i possibilitats de creixement.
- **Presència d'indústria** al barri:
  - Tipologia (sector, grandària...) i concentració o dispersió.
  - Sinó n'hi ha de presència, identificar motius.
  - Dinamisme de l'activitat industrial (en creixement, actua com atractor, etc.).

Aquesta informació s'ha recollit en un paperògraf amb la següent distribució:

## DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA I OCUPACIONAL AL BARRI

Comerç	Restauració i hostaleria	Serveis	Activitat cultural	Sector Primari	Indústria

Posteriorment s'ha sol·licitat informació sobre les següents qüestions:

- Identificació de **nínxols d'activitat econòmica possibles**, identificats o possibles (Economia Social i Solidària, creativitats, investigació, etc.).
- Com es percep **la situació laboral de la població** del barri (atur, ocupació per segments de població, etc.).
- **Factors que generen un marc favorable i/ o desfavorable al barri**, per al creixement de l'activitat econòmica.

**Avaluació.** En finalitzar els grups de treball s'ha distribuït un qüestionari de valoració de la sessió que ha estat recollit abans de la cloenda.

**Posada en comú.** En finalitzar la dinàmica de treball s'ha realitzat un resum de les aportacions a mode de conclusió.

Finalment s'han realitzat en format presencial els grups de discussió dels barris de l'Eixample, Part Alta i Barris Marítics. La resta s'han realitzat en format online amb la plataforma *LifeSize Cloud*.

### **2.3. PLA DE TREBALL: FASE DE PROPOSTES**

Els tallers de proposta per a les onze zones urbanes s'han organitzat en:

- Tres sessions de treball de caràcter territorial, adreçat al treball amb entitats socials i agents econòmics:
  - Zona centre: Eixamples, Part alta i Barris marítics.
  - Zona ponent: Campclar, Torreforta i Bonavista.
  - Zona barris de Llevant i barris del Nord (Sant Salvador i Sant Pere i Sant Pau).
- Dues sessions de treball amb personal tècnic municipal:
  - Una sessió de caràcter transversal amb les persones representants dels diferents serveis que havien participat a la fase de diagnosi.
  - Una sessió amb el personal de Tarragona Impulsa.

La finalitat dels tallers ha estat:

- Presentar, contrastar i validar la diagnosi DAFO desenvolupada fins el moment.
- Recollir aportacions a la diagnosi DAFO.
- Recollir aportacions de programes i accions a incloure en el Pla d'Acció de districte.

Les sessions s'han realitzat en format online. La metodologia, s'ha basat en un primer moment on es va realitzar la presentació de la diagnosi amb els indicadors socioeconòmics i els resultats del DAFO,

cercant el contrast amb les persones assistents per validar-lo i recollir noves aportacions. Un segon moment de debat, en que es van presentar una proposta de línies estratègiques i es van recollir propostes de programes i actuacions a desenvolupar a cada una de les zones.

**Pla de desenvolupament local de proximitat a Tarragona. Barris de Ponent**

**PRINCIPALS RESULTATS DE LA DIAGNOSI**

**Estructura de la població segons sexe i edat**

**Campclar i Tarragona, 2019**      **Torreforta i barris adjacents i Tarragona, 2019**      **Bonavista i Tarragona, 2019**

Indicadors	ZONA URBANA	TARRAGONA
Relació de masculinitat	102,7%	94,9%
Edat mitjana	39	42,2
Relació dependència infantil	28%	23,7%
Relació de dependència senil	19,2%	27,4%
Relació de dependència total	47,2%	51,1%
Índex d'envelliment	61,5%	115,5%
Índex sobreenvelliment	10,5%	19,1%

Indicadors	ZONA URBANA	TARRAGONA
Relació de masculinitat	106,1%	94,9%
Edat mitjana	40,6	42,2
Relació dependència infantil	26,2%	23,7%
Relació de dependència senil	25,2%	27,4%
Relació de dependència total	51,5%	51,1%
Índex d'envelliment	80,9%	115,5%
Índex sobreenvelliment	10%	19,1%

Indicadors	ZONA URBANA	TARRAGONA
Relació de masculinitat	105%	94,9%
Edat mitjana	39,7	42,2
Relació dependència infantil	27,4%	23,7%
Relació de dependència senil	22,4%	27,4%
Relació de dependència total	49,8%	51,1%
Índex d'envelliment	70,9%	115,5%
Índex sobreenvelliment	12,2%	19,1%

Fotos: Taller propositiu de la zona de Ponent

## RESULTATS DE LA FASE DE PROPOSTES

El resultat de les sessions propositives s'ha incorporat directament tant en el document de diagnosi, si s'han recollit valoracions que recomanaven la seva modificació, com en el Pla d'Acció que es presenta en un document annex a aquest.

# **3. DIAGNOSI DE LES ONZE ZONES URBANES**

## **3.1. PERFIL SOCIODEMOGRÀFIC DE LA POBLACIÓ DE TARRAGONA**

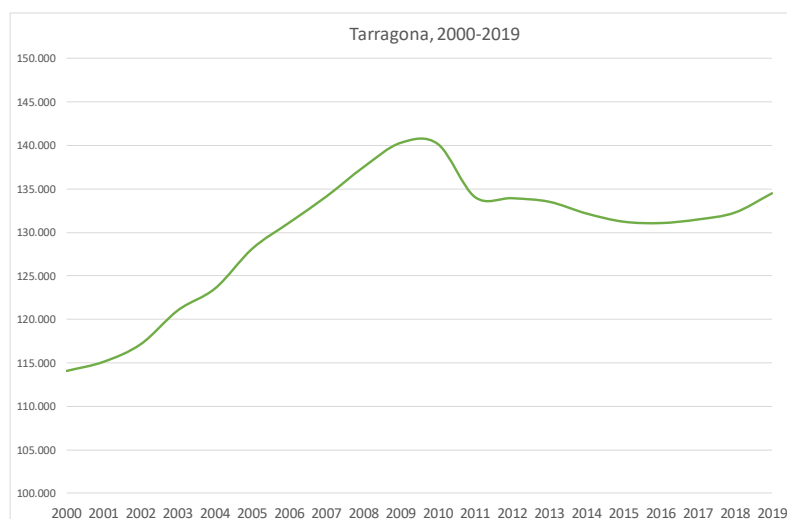
### **3.1.1. EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ I CREIXEMENT**

La població de Tarragona l'any 2019 és de 134.515 persones, fet que suposa el 52,4% de la població del conjunt del Tarragonès i el 25,8% de la del Camp de Tarragona. Globalment, la població municipal ha augmentat en els darrers anys. Tenint en compte el període 2000-2019, el municipi ha augmentat la seva població en 21.720 persones, fet que suposa un increment del 17,9%. Tot i així, si s'analitza el període amb més detall, s'observa que la tendència de creixement no ha estat estable i que s'han produït diverses dinàmiques que marquen etapes de creixement diferenciades. En concret, quant a la dinàmica del creixement, es poden distingir quatre grans etapes (vegeu taules i gràfics que segueixen):

- 1) Etapa 1: 2000-2009. Etapa de creixement sostingut i amb forta intensitat. En aquest període, la població s'incrementa en 26.226 persones, fet que suposa un augment del 23%.
- 2) Etapa 2: 2009-2013. La tendència al creixement sostingut dels anys anteriors es reverteix i s'inicia una etapa de decreixement de la població. El municipi perd 6.778 persones, fet que suposa un 4,8% de descens poblacional. Aquest decreixement té una intensitat pronunciada que es corregeix lleugerament al final del període.
- 3) Etapa 3: 2013-2016. La tendència de decreixement se segueix mantenint durant aquests anys tot i que amb una intensitat molt més moderada. En aquests anys, Tarragona registra una pèrdua de 2.451 persones, fet que suposa un 1,8%.
- 4) Etapa 4: 2016-2019. En aquests darrers anys, la dinàmica anterior s'inverteix i s'inicia una etapa de recuperació i creixement de la població. En aquest període, la població s'incrementa en 3.421 habitants, la qual cosa suposa un augment del 2,6%.

Evolució de la població. Tarragona, 2000-2019

Anys	Homes	Dones	Total
2000	55.698	58.399	114.097
2001	56.259	58.894	115.153
2002	57.337	59.847	117.184
2003	59.283	61.793	121.076
2004	60.558	63.026	123.584
2005	63.091	65.061	128.152
2006	64.783	66.375	131.158
2007	66.343	67.820	134.163
2008	68.213	69.323	137.536
2009	69.512	70.811	140.323
2010	69.235	70.949	140.184
2011	65.961	68.124	134.085
2012	65.700	68.254	133.954
2013	65.414	68.131	133.545
2014	64.652	67.547	132.199
2015	63.920	67.335	131.255
2016	63.798	67.296	131.094
2017	63.941	67.566	131.507
2018	64.282	68.017	132.299
2019	65.505	69.010	134.515



Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. IDESCAT.

### Creixement absolut i creixement relatiu.

#### Tarragona 2000-2019

Període	Creixement absolut	Creixement relatiu
2000-2001	1.056	0,9
2001-2002	2.031	1,8
2002-2003	3.892	3,3
2003-2004	2.508	2,1
2004-2005	4.568	3,7
2005-2006	3.006	2,3
2006-2007	3.005	2,3
2007-2008	3.373	2,5
2008-2009	2.787	2,0
2009-2010	-139	-0,1
2010-2011	-6.099	-4,4
2011-2012	-131	-0,1
2012-2013	-409	-0,3
2013-2014	-1.346	-1,0
2014-2015	-944	-0,7
2015-2016	-161	-0,1
2016-2017	413	0,3
2017-2018	792	0,6
2018-2019	2.216	1,7

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. IDESCAT.

Creixement absolut i relatiu per grans períodes.  
Tarragona, 2000-2019.

Període	Creixement absolut	Creixement relatiu
2000-2009	26226	23,0
2009-2013	-6778	-4,8
2013-2016	-2451	-1,8
2016-2019	3421	2,6

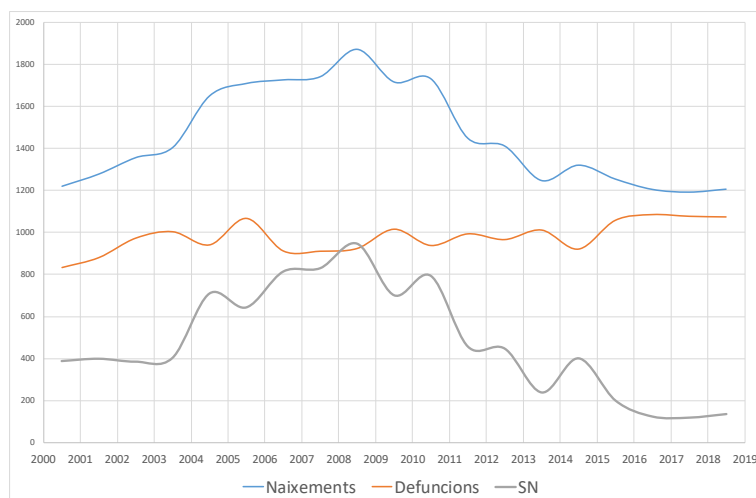
Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. IDESCAT.

L'anàlisi dels components del creixement mostra com la dinàmica de la població de Tarragona dels darrers anys ha vingut clarament marcada pels moviments migratoris, per sobre de saldo natural.

El saldo natural durant el període 2000-2018 ha estat positiu en tots els anys. Tot i així, al llarg del període es registren importants oscil·lacions. A partir del 2003 el saldo augmenta considerablement com a conseqüència d'un fort increment en el nombre de naixements. A partir del 2011 la tendència es reverteix com a resultat d'una davallada sobtada dels naixements que inicien una tendència decreixent fins al moment actual. Les defuncions, en canvi, han registrat, globalment, un increment sostingut de les xifres que s'estabilitza, amb les xifres més altes del període, en els darrers anys. La combinació entre les dinàmiques dels naixements i de les defuncions han tingut com a resultat un saldo migratori marcat per un increment entre el 2004 i el 2011 seguit d'una forta i continuada davallada fins el moment actual que se situa en un total de 134 persones.

### Naixements, defuncions i saldo natural. Tarragona, 2000-2019.

Any	Naixements	Defuncions	SN
2000	1.222	835	387
2001	1.280	882	398
2002	1.358	974	384
2003	1.406	1.004	402
2004	1.651	942	709
2005	1.710	1.067	643
2006	1.727	913	814
2007	1.742	912	830
2008	1.872	925	947
2009	1.717	1.016	701
2010	1.732	939	793
2011	1.450	994	456
2012	1.413	967	446
2013	1.249	1.012	237
2014	1.322	922	400
2015	1.256	1.058	198
2016	1.207	1.085	122
2017	1.194	1.077	117
2018	1.208	1.074	134



Font: elaboració pròpia a partir del Moviment Natural de la Població de l'INE. Idescat.

Per la seva banda, el saldo migratori ha contribuït en gran mesura a les oscil·lacions de la població de Tarragona dels darrers anys. La dinàmica d'aquest saldo ve molt marcada per la dinàmica de les migracions exteriors. Durant tot aquest període, el saldo migratori és positiu amb l'excepció dels anys 2009, 2010 i 2012. Les migracions en funció dels llocs d'origen i destinació registren dinàmiques diferenciades pel que fa als saldos específics. En primer lloc, les migracions internes amb la resta de Catalunya registren un saldo negatiu en la gran majoria dels anys amb una forta accentuació entre el 2004 i el 2011. A partir d'aquest moment la xifra d'emigrants i immigrants interiors es va equiparant fins arriba a registres propers al zero. En segon lloc, les migracions internes amb la resta d'Espanya registren una tendència decreixent. Al principi del període es registren saldos positius de baixa intensitat. A partir del 2005 el registre s'apropa al zero i es van alternant valors positius i negatius. Finalment, les migracions externes són les que registren els valors més elevats. Es produeix un increment molt fort entre el 2003 i el 2005, moment en què s'arriba al valor màxim del saldo (+4.452 persones). A partir d'aquest moment s'inicia una forta davallada fins al 2009. Entre el 2009 i el 2013 es produeix una recuperació i una nova davallada i a partir d'aquest moment el saldo es recupera, i s'accentua al 2016 mostrant una forta recuperació.

Amb tot, l'evolució del saldo total que es mostra en el gràfic que segueix, reflecteix el fort increment que es produeix entre el 2003 i el 2005 a conseqüència de les aportacions de les migracions exteriors. A partir d'aquest moment, es registra una forta davallada del saldo total fins a arribar al 2009 a tenir un registre negatiu a conseqüència de l'augment de les emigracions amb la resta de Catalunya i, en major mesura amb l'estranger. A partir del 2013 el saldo global es recupera fins al 2016 que mostra un increment significatiu.



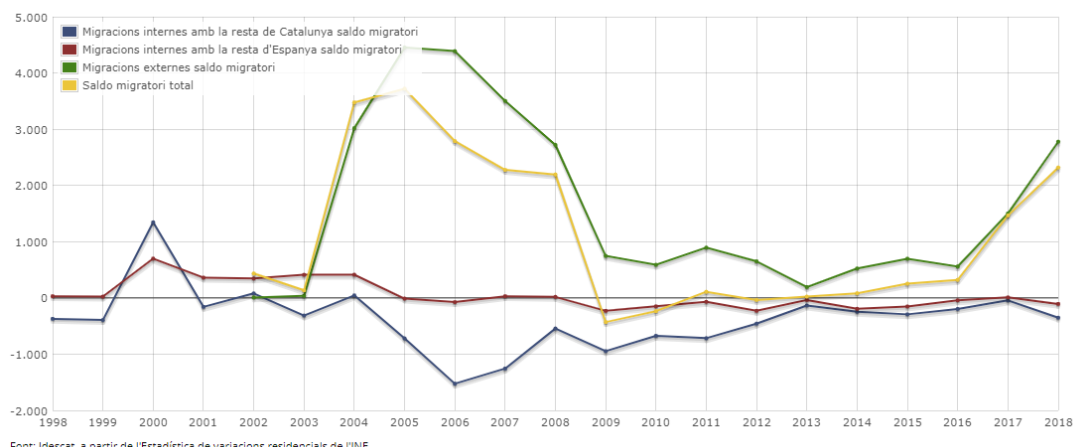
### Migracions internes, externes i totals. Tarragona, 2000-2018.

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
<b>MIGRACIONS INTERNES</b>																			
Amb la resta de Catalunya																			
immigracions	3.438	3.343	3.128	3.273	3.106	3.380	3.317	3.278	3.484	2.913	3.458	3.352	3.181	2.978	2.993	2.654	2.343	1.624	3.312
emigracions	3.790	3.387	3.324	3.565	3.352	3.514	3.774	3.994	4.158	3.859	4.002	4.608	4.706	3.698	2.948	2.967	2.263	1.783	1.968
saldo migratori	-352	-44	-196	-292	-246	-134	-457	-716	-674	-946	-544	-1.256	-1.525	-720	45	-313	80	-159	1.344
Amb la resta d'Espanya																			
immigracions	1.239	1.223	1.144	1.096	1.125	1.235	1.258	1.301	1.435	1.385	1.697	1.647	1.168	1.118	1.352	1.282	1.153	859	1.429
emigracions	1.346	1.214	1.186	1.248	1.319	1.271	1.487	1.370	1.585	1.615	1.679	1.617	1.243	1.130	939	871	807	498	730
saldo migratori	-107	9	-42	-152	-194	-36	-229	-69	-150	-230	18	30	-75	-12	413	411	346	361	699
<b>MIGRACIONS EXTERNES</b>																			
immigracions	3.670	2.629	1.922	1.642	1.394	1.240	1.362	1.817	1.959	2.180	3.511	4.459	4.515	4.515	3.085	129	93	56	60
emigracions	892	1.127	1.363	945	871	1.047	712	923	1.370	1.433	790	956	127	63	67	93	85	..	..
saldo migratori	2.778	1.502	559	697	523	193	650	894	589	747	2.721	3.503	4.388	4.452	3.018	36	8	..	..
<b>SALDO MIGRATORI TOTAL</b>	<b>2.319</b>	<b>1.467</b>	<b>321</b>	<b>253</b>	<b>83</b>	<b>23</b>	<b>-36</b>	<b>109</b>	<b>-235</b>	<b>-429</b>	<b>2.195</b>	<b>2.277</b>	<b>2.788</b>	<b>3.720</b>	<b>3.476</b>	<b>134</b>	<b>434</b>	<b>..</b>	<b>..</b>

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Estadística de Variacions Residencials de l'INE. Idescat.

### Migracions internes, externes i totals. Tarragona, 1998-2018.

Migracions. Saldos migratoris. Tarragona. 1998-2018



Font: Idescat, a partir de l'Estadística de variacions residencials de l'INE.

Font: El municipi en xifres. Tarragona. Idescat.

## Població projectada

A partir de les Projeccions de població municipals que elabora l'Institut d'Estadística de Catalunya es pot conèixer quina és la població projectada anualment amb horitzó 2033. La dinàmica de la població que es projecta per als propers anys és la d'un creixement sostingut de caràcter moderat. Es preveu una forquilla de creixement entre l'11,4% i el 12,1%, depenent de l'escenari de la projecció<sup>1</sup>. Aquests increments suposarien un augment de 15.186 i 15.953 persones respectivament. Segons aquestes projeccions municipals, la població de Tarragona el 2033 serà d'entre 148.910 persones i 148.273 persones.

<sup>1</sup> Les Projeccions de població municipals (base 2018) consten de dos escenaris: l'escenari mitjà i l'escenari padronal. Els dos escenaris incorporen les mateixes hipòtesis sobre l'evolució futura de la fecunditat, la mortalitat i les migracions (immigració i emigració), però difereixen en la població de partida: 1) En l'escenari mitjà, la piràmide de partida és la població estimada a 1 de gener de 2018, calculada a partir de la informació del Cens de població 2011 i del moviment demogràfic 2011-2017. 2) En l'escenari padronal, la piràmide de partida és la població del Padró d'habitants a 1 de gener de 2018, amb una correcció en alguns municipis de la població de 0 anys a partir de la xifra de naixements.

Així doncs, l'escenari padronal incorpora les hipòtesis d'evolució demogràfica de l'escenari mitjà de les Projeccions de població (base 2018) aplicades a la població padronal de cada municipi. Font: Projeccions de població municipals. Metodologia. Idescat.

**Població projectada. Escenari padronal i mitjà.  
Tarragona 2018-2033.**

<b>Any</b>	<b>Escenari padronal (base 2018)</b>	<b>Escenari mitjà (base 2018)</b>
2018	132.320	133.724
2019	133.814	135.122
2020	135.214	136.438
2021	136.526	137.676
2022	137.743	138.828
2023	138.873	139.898
2024	139.929	140.901
2025	140.936	141.859
2026	141.909	142.786
2027	142.853	143.688
2028	143.776	144.573
2029	144.688	145.448
2030	145.591	146.317
2031	146.488	147.182
2032	147.383	148.047
2033	148.273	148.910

Font: Elaboració pròpia a partir de les Projeccions de població municipals (base 2018). Idescat.

### **3.1.2. EL PERFIL DE LA POBLACIÓ DE TARRAGONA: PRINCIPALS CARACTERÍSTIQUES**

#### **La població segons el sexe i l'edat**

Tarragona mostra un perfil de la població segon sexe i edat força similar al del conjunt de la comarca del Tarragonès, tot i que amb una població lleugerament més envellida. L'any 2019, Tarragona compta amb un 15,7% de població infantil (0-14 anys), percentatge lleugerament inferior al del conjunt de la comarca i un 16,3% de població jove (15-29 anys), percentatge superior al del conjunt del Tarragonès. La població adulta suposa gairebé el 50% de la població del municipi, essent la població de 30 a 49 anys la que té un major pes sobre el conjunt (30,1%). La població vella suposa el 18,1% de la població tarragonina, percentatge superior al de la comarca però lleugerament inferior al del conjunt de Catalunya.

Entre el 2001 i el 2019, l'estructura per edats de la població de Tarragona ha variat en alguns aspectes: ha augmentat lleugerament la població infantil però en canvi s'ha reduït de forma considerable la població jove. Per la seva banda, ha augmentat el pes de la població de cinquanta i més anys, tant pel que fa a la població adulta gran, com la població vella i la molt vella. Tot plegat apunta a una certa tendència a un major envelliment de la població. Aquesta tendència es reflecteix també en els principals indicadors de població segons sexe i edat. Entre el 2001 i el 2019:

- L'edat mitjana de la població ha passat de 39,5 anys al 42,2.
- La relació de dependència senil ha augmentat del 22,6% al 27,4%.
- L'índex d'envelliment ha augmentat en 6,6 punts percentuals passant del 108,9% al 115,5%.

- L'índex de sobreenvelliment ha augmentat en 5,7 punts percentuals i ha passat del 10,3% al 16%.

Tots aquests indicadors si bé presenten uns valors superiors en relació amb el conjunt de la comarca del Tarragonès, mostren xifres inferiors en relació a tot Catalunya, la qual cosa indica que la ciutat de Tarragona té un perfil de població lleugerament més envellit que el conjunt de la comarca però menys envellit en relació amb el conjunt de Catalunya.

Totes aquestes característiques així com els canvis descrits es mostren clarament a les piràmides segons sexe i edat en els diferents anys. La piràmide de 2011 mostra l'impacte sobre l'estructura d'edats del pic migratori dels anys anteriors que van fer augmentar el pes de la població jove i adulta jove i els efectes que va tenir en l'increment de la població infantil de de zero a quatre anys. La piràmide de 2019, en canvi mostra l'augment del pes de la població de quaranta i més anys i la davallada de la població jove i adulta jove.

#### Població per grans grups d'edat. Tarragona, Tarragonès i Catalunya. 2001, 2011 i 2019.

GRUPS D'EDAT	Tarragona			Tarragonès	Catalunya
	2001	2011	2019	2019	2019
	%	%	%	%	%
Població infantil (0-14 anys)	14,5	16,3	15,7	16,5	15,3
Població jove (15-29 anys)	23,4	17,6	16,3	15,7	15,6
Població adulta (30-49 anys)	30,1	33,3	30,1	31,6	30,7
Població adulta gran (50-64 anys)	16,2	17,3	19,8	19,5	19,6
Població vella (65-84 anys)	14,1	13,3	15,2	14,2	15,6
Població molt vella (85 i més anys)	1,6	2,1	2,9	2,5	3,2

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. IDESCAT.

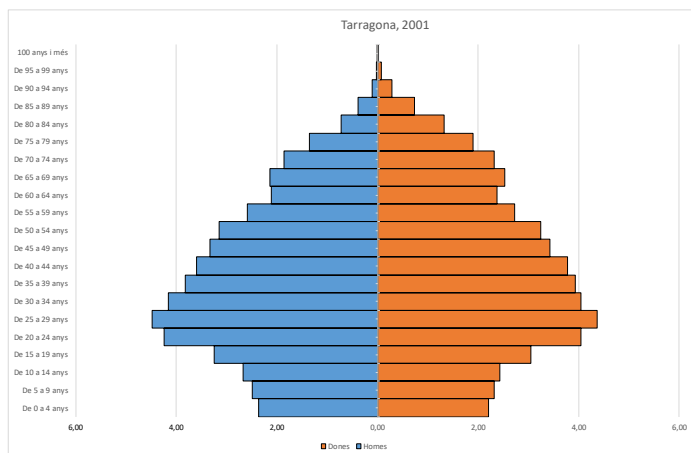
#### Principals indicadors segons sexe i edat. Tarragona, Tarragonès i Catalunya. 2001, 2011 i 2019.

INDICADORS	Tarragona			Tarragonès	Catalunya
	2001	2011	2019	2019	2019
Relació de masculinitat	95,5	96,8	94,9	98,3	96,5
Edat mitjana	39,5	40,1	42,2	41,5	42,8
Relació dependència infantil	20,8	23,8	23,7	24,7	23,2
Relació de dependència senil	22,6	22,6	27,4	25,0	28,5
Relació de dependència total	43,4	46,5	51,1	49,7	51,7
Índex d'envelliment	108,9	95,0	115,5	101,5	123,1
Índex sobreenvelliment	10,3	13,9	16,0	15,0	16,8

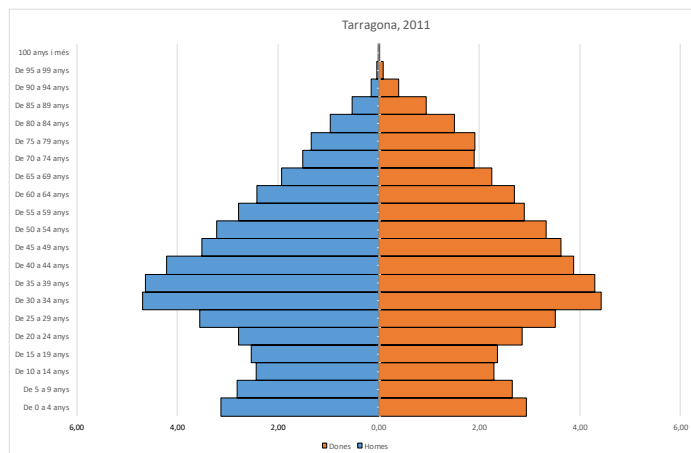
Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. IDESCAT.

## Estructura de la població segons sexe i edat. Tarragona, 2001, 2011 i 2019.

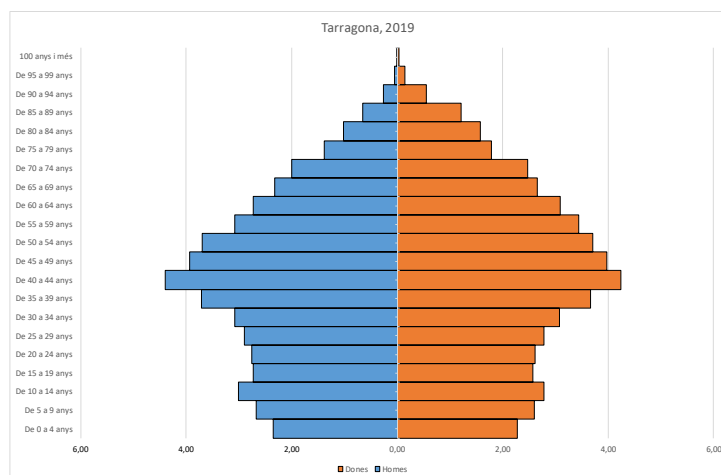
### Tarragona, 2001



### Tarragona, 2011

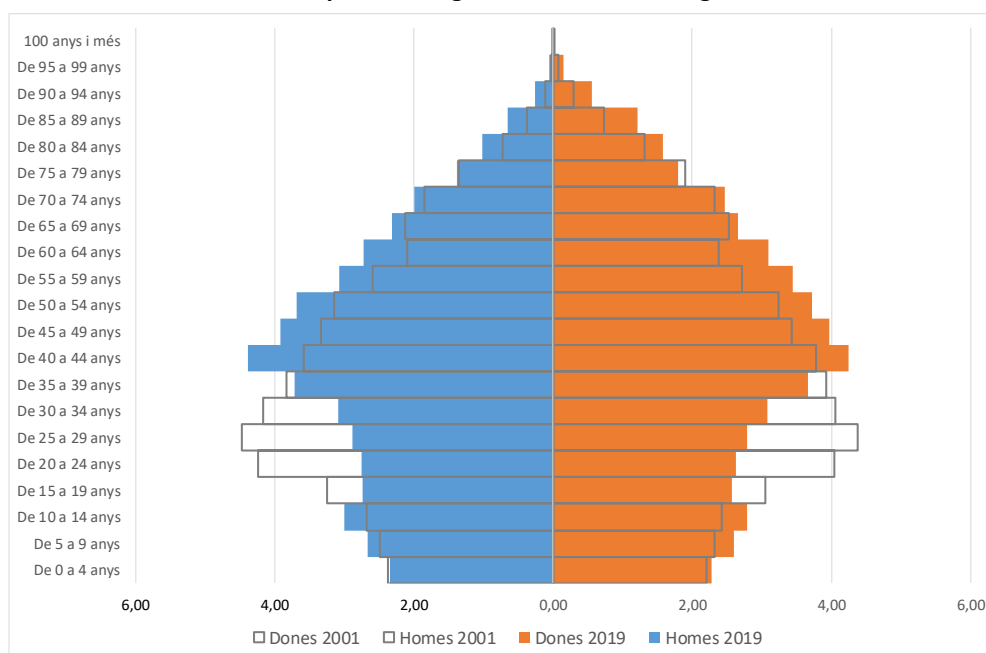


### Tarragona, 2019



Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. IDESCAT.

### Estructura de la població segons sexe i edat. Tarragona, 2001 i 2019.



Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. IDESCAT.

### La població segons el lloc d'origen i la nacionalitat

El perfil de la població segons lloc d'origen i nacionalitat també ha experimentat canvis rellevants a conseqüència dels moviments migratoris de forta intensitat produïts durant aquest període. L'efecte més evident ha estat l'increment del pes de les persones nascudes a l'estranger i amb nacionalitat estrangera.

Molt bona part de la població de Tarragona és nascuda a Tarragona i a la comarca del Tarragonès (45,2%). L'any 2019 Tarragona té un 58,9% de població nascuda a Catalunya; un 21% de població nascuda a la resta d'Espanya i un 20,1% de població nascuda a l'estranger. Com es mostra a la taula i al gràfic de la població segons lloc de naixement que es mostren a continuació, en els darrers anys, el principal canvi ha estat l'increment de la població nascuda a l'estranger. Aquesta població ha passat suposar el 2,6% l'any 2000 al 20,1% del 2019. Aquest increment ha anat en detriment del pes que té la població amb lloc d'origen Catalunya i resta d'Espanya. La població que menys pes ha perdut és la que ha nascut a una altra comarca (15,1% l'any 2000 al 13,7% el 2019) seguida de la població que ha nascut a la mateixa comarca, que passa de suposar el 49,1% al 45,2% actual. Finalment, la població nascuda a la resta d'Espanya per 12,2 punts percentuals i passa de suposar el 33,2% l'any 2000 al 21% actual.

La distribució de la població de 2019 és força similar a la del conjunt de la comarca del Tarragonès però difereix lleugerament de la del conjunt de Catalunya. En concret, Tarragona presenta un menor

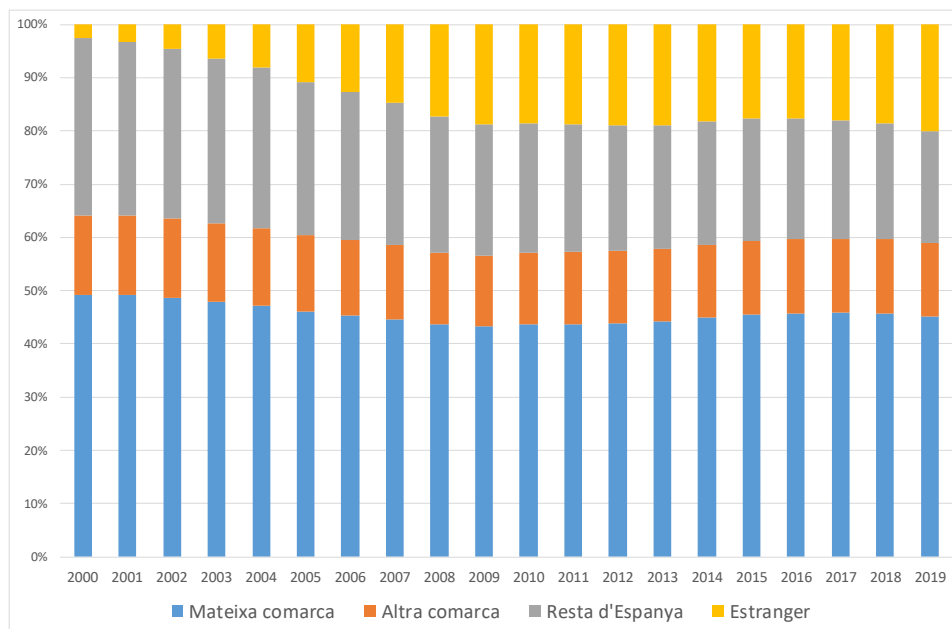
percentatge de població nascuda a Catalunya i un major pes de la població nascuda a la resta d'Espanya. El pes de la població estrangera se situa en un valor similar al del conjunt de Catalunya.

### Població segons lloc de naixement. Totals i percentatges. Tarragona, 2000-2019.

Any	Mateixa comarca		Altra comarca		Total Catalunya		Resta d'Espanya		Estranger		Total	
	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%
2000	56.049	49,1	17.206	15,1	73.255	64,2	37.900	33,2	2.942	2,6	114.097	100,0
2001	56.574	49,1	17.283	15,0	73.857	64,1	37.598	32,7	3.698	3,2	115.153	100,0
2002	57.071	48,7	17.373	14,8	74.444	63,5	37.414	31,9	5.326	4,5	117.184	100,0
2003	58.050	47,9	17.823	14,7	75.873	62,7	37.463	30,9	7.740	6,4	121.076	100,0
2004	58.285	47,2	17.996	14,6	76.281	61,7	37.256	30,1	10.047	8,1	123.584	100,0
2005	59.133	46,1	18.207	14,2	77.340	60,4	36.999	28,9	13.813	10,8	128.152	100,0
2006	59.545	45,4	18.480	14,1	78.025	59,5	36.464	27,8	16.669	12,7	131.158	100,0
2007	59.783	44,6	18.705	13,9	78.488	58,5	35.869	26,7	19.806	14,8	134.163	100,0
2008	59.963	43,6	18.654	13,6	78.617	57,2	35.161	25,6	23.758	17,3	137.536	100,0
2009	60.695	43,3	18.709	13,3	79.404	56,6	34.709	24,7	26.210	18,7	140.323	100,0
2010	61.301	43,7	18.693	13,3	79.994	57,1	34.080	24,3	26.110	18,6	140.184	100,0
2011	58.670	43,8	18.215	13,6	76.885	57,3	32.019	23,9	25.181	18,8	134.085	100,0
2012	58.820	43,9	18.212	13,6	77.032	57,5	31.498	23,5	25.424	19,0	133.954	100,0
2013	59.114	44,3	18.102	13,6	77.216	57,8	31.078	23,3	25.251	18,9	133.545	100,0
2014	59.418	44,9	18.158	13,7	77.576	58,7	30.655	23,2	23.968	18,1	132.199	100,0
2015	59.729	45,5	18.142	13,8	77.871	59,3	30.140	23,0	23.244	17,7	131.255	100,0
2016	59.997	45,8	18.202	13,9	78.199	59,7	29.764	22,7	23.131	17,6	131.094	100,0
2017	60.271	45,8	18.286	13,9	78.557	59,7	29.242	22,2	23.708	18,0	131.507	100,0
2018	60.480	45,7	18.457	14,0	78.937	59,7	28.745	21,7	24.617	18,6	132.299	100,0
2019	60.783	45,2	18.456	13,7	79.239	58,9	28.238	21,0	27.038	20,1	134.515	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. IDESCAT.

### Població segons lloc de naixement. Percentatges. Tarragona, 2000-2019.



Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. Idescat.

**Població segons el lloc de naixement (percentatges). Tarragona, Tarragonès i Catalunya.**

Lloc de naixement	Tarragona	Tarragonès	Catalunya
Població nascuda a Catalunya	58,91	59,29	64,27
Població nascuda a la resta d'Espanya	20,99	20,48	16,60
Població nascuda a l'estranger	20,10	20,23	19,13
Total	100,00	100,00	100,00

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. Idescat.

Pel que fa a la població de nacionalitat estrangera, entre l'any 2000 i el 2019 la població ha passat de suposar l'1,4% al 17,4%. Aquest percentatge és gairebé idèntic al del conjunt de la comarca i lleugerament superior al del conjunt de Catalunya. En el conjunt del període s'observen oscil·lacions en el pes de la població estrangera. El percentatge de població amb nacionalitat estrangera va creixent de forma sostinguda. Els majors percentatges es concentren entre el 2009 i el 2013 (al voltant del 18%), mentre que a partir del 2014, el pes de la població estrangera va disminuint. A partir del 2017, la tendència a la baixa s'inverteix i es recupera lleugerament el pes de la població estrangera.

Pel que fa a les nacionalitats de la població estrangera, la més nombrosa amb diferència és la marroquina amb un 33% del total de la població estrangera. La segueixen la població amb nacionalitat romanesa (8,5%), colombiana (7,4%), xinesa (5,2%) i italiana (3,4%).

**Població segons nacionalitat. Tarragona, 2000-2019.**

Any	Espanyola		Estrangera		Total	
	Població	%	Població	%	Població	%
2000	112.550	98,6	1.547	1,4	114.097	100,0
2001	112.857	98,0	2.296	2,0	115.153	100,0
2002	113.315	96,7	3.869	3,3	117.184	100,0
2003	114.854	94,9	6.222	5,1	121.076	100,0
2004	115.044	93,1	8.540	6,9	123.584	100,0
2005	115.651	90,2	12.501	9,8	128.152	100,0
2006	115.829	88,3	15.329	11,7	131.158	100,0
2007	115.578	86,1	18.585	13,9	134.163	100,0
2008	114.768	83,4	22.768	16,6	137.536	100,0
2009	114.900	81,9	25.423	18,1	140.323	100,0
2010	114.690	81,8	25.494	18,2	140.184	100,0
2011	109.894	82,0	24.191	18,0	134.085	100,0
2012	109.404	81,7	24.550	18,3	133.954	100,0
2013	109.310	81,9	24.235	18,1	133.545	100,0
2014	109.820	83,1	22.379	16,9	132.199	100,0
2015	110.200	84,0	21.055	16,0	131.255	100,0
2016	110.731	84,5	20.363	15,5	131.094	100,0
2017	110.987	84,4	20.520	15,6	131.507	100,0
2018	111.049	83,9	21.250	16,1	132.299	100,0
2019	111.066	82,6	23.449	17,4	134.515	100,0

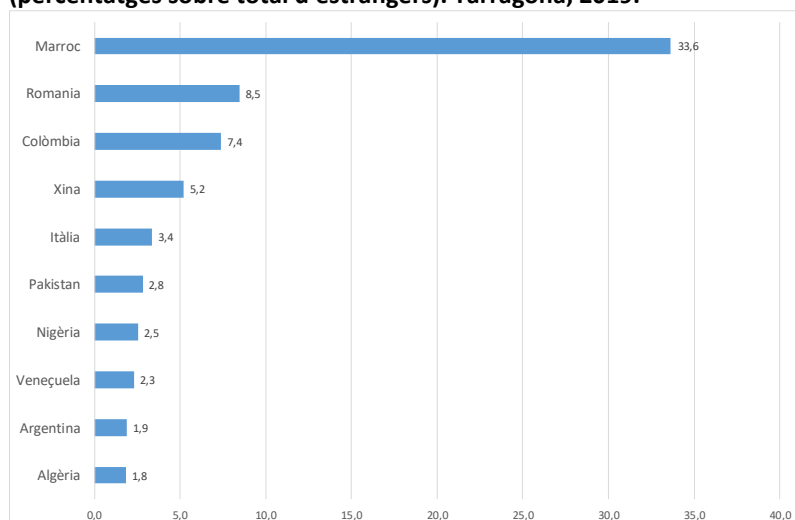
Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. Idescat.

**Població segons nacionalitat. Tarragona, Tarragonès i Catalunya, 2019.**

	Tarragona	Tarragonès	Catalunya
Població amb nacionalitat espanyola	82,6	82,7	84,9
Població amb nacionalitat estrangera	17,4	17,3	15,1

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. Idescat.

**Principals nacionalitats de la població estrangera (percentatges sobre total d'estrangers). Tarragona, 2019.**



**Població amb nacionalitat estrangera per grans regions. Tarragona, 2019.**

Regió	Població	Percentatge
Unió Europea	4310	18,4
Europa no comunitària	1282	5,5
Àfrica	9938	42,4
Àsia	2610	11,1
Amèrica	5294	22,6
Oceania	15	0,1
Total estrangers	23449	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. Idescat.

### 3.1.3. RELACIÓ DE LA POBLACIÓ AMB L'ACTIVITAT I MERCAT DE TREBALL

A continuació s'analitzen les principals dades disponibles sobre la relació amb l'activitat de la població i sobre la dinàmica del mercat de treball. Com ja s'ha esmentat en la introducció, en aquest apartat s'utilitzen diverses fonts amb l'objectiu d'obtenir la informació el màxim d'actualitzada possible<sup>2</sup>.

<sup>2</sup> Les dades que s'utilitzen ofereixen una informació sintètica i actualitzada sobre l'activitat de la població i el mercat de treball però no pretenen oferir una anàlisi exhaustiva d'aquest àmbit. En aquest sentit, resulta de gran interès consultar l'informe *Pla d'acció de desenvolupament econòmic local i ocupació de Tarragona. Document de diagnòsi*. Novembre de 2017. Tarragona Impulsa. que ofereix una anàlisi detallada de la dinàmica econòmica del municipi.



## Població segons la relació amb l'activitat i mercat de treball a Tarragona, 2020

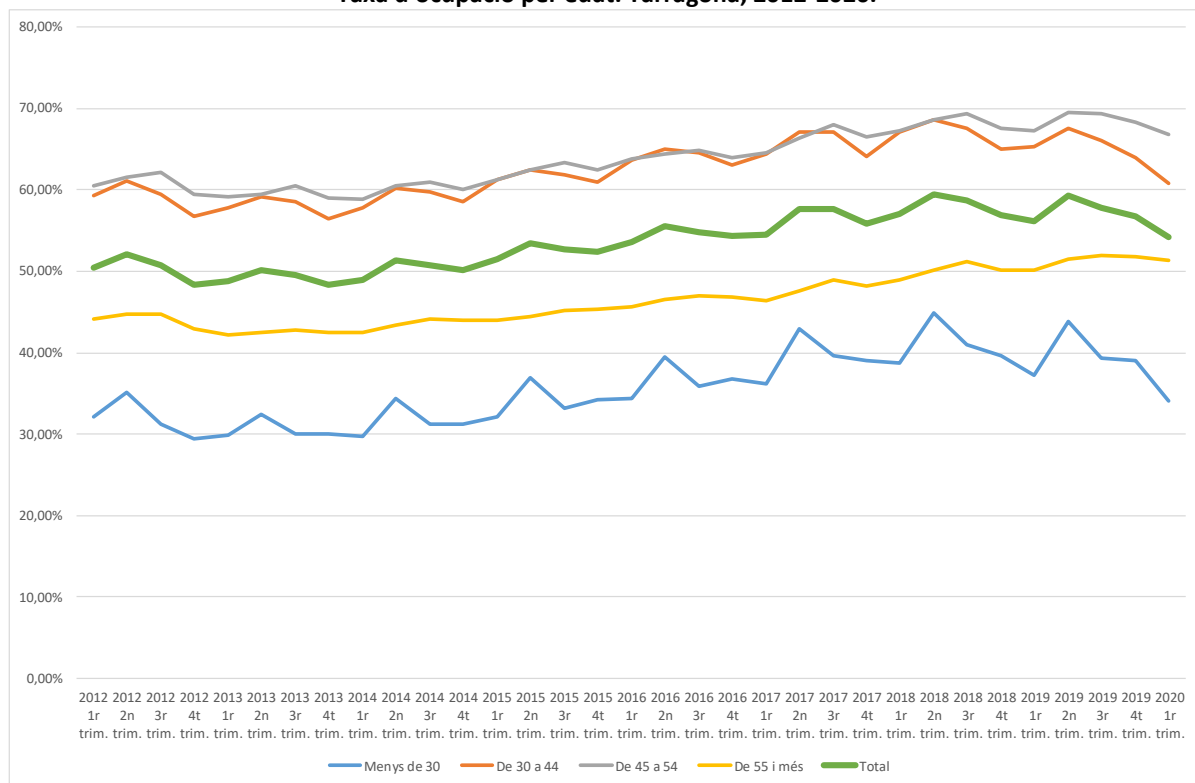
Les dades més actualitzades sobre el mercat de treball registren un total de 64.383 persones (població activa local registrada). D'aquests, el 51,7% són homes i el 48,3% dones.

Pel que fa a l'ocupació, les dades més recents disponibles i que corresponen al primer trimestre del 2020, mostren una taxa d'ocupació del 54,13%. L'anàlisi de les taxes d'ocupació trimestrals en el període 2010-2020 mostren dues qüestions que cal destacar: en primer lloc, l'evolució global de la taxa mostra una tendència a l'alça en el conjunt del període. Si bé entre el 2012 i el 2016 la tendència és a l'augment de la taxa amb algunes oscil·lacions, a partir del segon trimestre del 2017, la taxa augmenta i manté uns valors per sobre del 57%. El valor màxim de la taxa es registra el segon trimestre del 2018, amb un 59,49%. En segon lloc, el patró d'estacionalitat que presenta la taxa al llarg dels anys. En el gràfic que segueix es veuen clarament els repunts de les taxes en els segons trimestres de l'any i el moviment cíclic en els diferents trimestres.

La taula que segueix també mostra la distribució de la taxa d'ocupació per grans grups d'edat. Les dades de 2020 mostren valors de taxes força diferents en funció del grup d'edat. Així mateix taxes per edats també es mostren sensibles a l'evolució del cicle econòmic al llarg dels anys tal com s'ha esmentat anteriorment.

- Els joves de menys de 30 anys són els que presenten una taxa d'ocupació més baixa, del 34,14%. Aquesta xifra també ha anat variant en els diferents trimestres des de l'any 2012 i ha oscil·lat entre valors menors de la taxa (29,47% al quart trimestre del 2012) al 44,86 al segon trimestre del 2018.
- Als joves, els segueixen la població de 55 i més anys amb una taxa del 51,42%. En aquest cas, si bé la taxa ha patit oscil·lacions al llarg dels anys, ha mantingut una tendència global a l'augment progressiu.
- En tercer lloc, es troba la població de 30 a 44 anys amb una taxa del 60,74%. En aquest grup d'edat, el valor de les taxes d'ocupació ha seguit una evolució més sensible als cicles econòmics, de la mateixa manera que passava amb els més joves, tot i que amb unes variacions una mica menors.
- Finalment, el grup d'edat que presenta una taxa d'ocupació major és el de 45 a 54 anys, amb una atxa del 66,87%. En aquest cas, de manera similar al que succeïa amb la població de 55 i més anys, la taxa ha mantingut una dinàmica més estable marcada per la tendència a l'augment progressiu, tot i que amb algunes oscil·lacions.

Taxa d'ocupació per edat. Tarragona, 2012-2020.



Font: Elaboració pròpia a partir de Mercuri. Sistema d'informació socioeconòmica local. Diputació de Tarragona.

### Taxa d'ocupació per edat. Tarragona, 2012-2020.

Any	Menys de 30	De 30 a 44	De 45 a 54	De 55 i més	Total
2012 1r trim.	32,17%	59,27%	60,54%	44,07%	50,43%
2012 2n trim.	35,16%	61,08%	61,63%	44,70%	52,17%
2012 3r trim.	31,23%	59,50%	62,20%	44,73%	50,76%
2012 4t trim.	29,47%	56,69%	59,48%	42,91%	48,39%
2013 1r trim.	29,83%	57,79%	59,19%	42,18%	48,85%
2013 2n trim.	32,39%	59,22%	59,49%	42,53%	50,10%
2013 3r trim.	30,03%	58,51%	60,49%	42,74%	49,54%
2013 4t trim.	29,99%	56,42%	58,97%	42,42%	48,36%
2014 1r trim.	29,79%	57,84%	58,92%	42,47%	48,93%
2014 2n trim.	34,40%	60,27%	60,51%	43,39%	51,38%
2014 3r trim.	31,26%	59,75%	60,90%	44,13%	50,70%
2014 4t trim.	31,21%	58,60%	60,10%	44,06%	50,08%
2015 1r trim.	32,16%	61,20%	61,30%	43,95%	51,51%
2015 2n trim.	36,98%	62,50%	62,43%	44,48%	53,40%
2015 3r trim.	33,24%	61,87%	63,36%	45,24%	52,70%
2015 4t trim.	34,29%	61,01%	62,47%	45,27%	52,42%
2016 1r trim.	34,31%	63,69%	63,78%	45,65%	53,67%
2016 2n trim.	39,48%	65,05%	64,37%	46,50%	55,60%
2016 3r trim.	35,90%	64,49%	64,90%	46,95%	54,82%
2016 4t trim.	36,81%	63,11%	64,03%	46,80%	54,30%
2017 1r trim.	36,13%	64,44%	64,61%	46,45%	54,57%
2017 2n trim.	42,93%	67,04%	66,36%	47,59%	57,63%
2017 3r trim.	39,70%	67,13%	68,02%	48,91%	57,58%
2017 4t trim.	39,04%	64,05%	66,44%	48,19%	55,85%
2018 1r trim.	38,81%	67,10%	67,31%	48,89%	57,07%
2018 2n trim.	44,86%	68,58%	68,58%	50,13%	59,49%
2018 3r trim.	41,05%	67,62%	69,37%	51,19%	58,69%
2018 4t trim.	39,64%	65,00%	67,49%	50,21%	56,85%
2019 1r trim.	37,18%	65,29%	67,23%	50,09%	56,18%
2019 2n trim.	43,83%	67,57%	69,44%	51,48%	59,27%
2019 3r trim.	39,28%	66,08%	69,30%	51,92%	57,77%
2019 4t trim.	38,98%	63,98%	68,33%	51,74%	56,74%
2020 1r trim.	34,14%	60,74%	66,87%	51,42%	54,13%

Font: Elaboració pròpia a partir de Mercuri. Sistema d'informació socioeconòmica local. Diputació de Tarragona.

L'anàlisi de les característiques de la població activa i del mercat de treball a Tarragona permet veure el perfil de l'activitat de la ciutat. En primer lloc, pel que fa als assalariats, la ciutat de Tarragona compta amb un total de 71.999 assalariats. Com ja es mostrava a les dades del Cens de població i habitatge, el sector que ocupa un major nombre de persones és el dels serveis, amb un 86,41% del total dels assalariats. La indústria és el segon sector que ocupa un nombre major d'assalariats, amb un 9,14%, per sobre de l'ocupació en la construcció (4,39%) i l'agricultura que té un pes residual entre el conjunt d'assalariats (0,06%). Per la seva banda, els autònoms registrats mostra una estructura d'ocupació una mica diferent de la dels assalariats. Tarragona en registra un total de 6.557. D'aquests un 83,94% està ocupada en el sector serveis. En el cas dels assalariats, el segon sector que ocupa més autònoms és el de la construcció, amb un 11,65%. La indústria suposa un 3,75% de pes entre els autònoms i l'agricultura un 0,66%.

### Població activa local registrada. Tarragona, 2020

Població activa local registrada	Trimestre 2 2020	%
Total	64.383	100,0
Homes	33.301	51,7
Dones	31.082	48,3

Font: Elaboració pròpia a partir de Mercuri. Sistema d'informació socioeconòmica local. Diputació de Tarragona.

### Assalariats. Tarragona, 2020.

Assalariats. Trimestre 2 2020	Nombre d'assalariats	%
Assalariats Total	71.999	100,0
Agricultura	42	0,06
Indústria	6.584	9,14
Construcció	3.162	4,39
Serveis	62.211	86,41

Font: Elaboració pròpia a partir de Mercuri. Sistema d'informació socioeconòmica local. Diputació de Tarragona.

### Autònoms registrats. Tarragona, 2020.

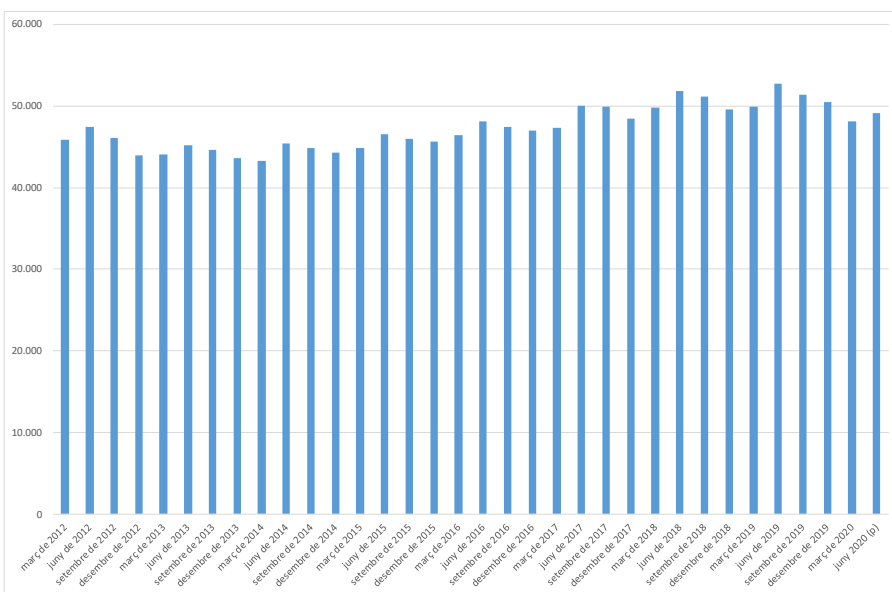
Autònoms. Trimestre 2 2020	Nombre d'autònoms	%
Autònoms Total	6.557	100,0
Agricultura	43	0,66
Indústria	246	3,75
Construcció	764	11,65
Serveis	5.504	83,94

Font: Elaboració pròpia a partir de Mercuri. Sistema d'informació socioeconòmica local. Diputació de Tarragona.

Finalment, pel que fa als afiliats a la Seguretat social segons la residència padronal de l'afiliat, les xifres mostren oscil·lacions en el nombre d'afiliats i que van en consonància a les oscil·lacions que s'observaven en les taxes d'ocupació en relació amb el cicle econòmic. Els valors oscil·len entre el mínim registrat el març 2014 amb 43.309 afiliats i el màxim registrat el juny de 2019 amb 52.714 afiliats. La xifra (encara provisional) de juny de 2020 registra 49.102 afiliats.

**Afiliats a la Seguretat Social segons residència padronal de l'afiliat per sexe (a últim dia del mes).  
Tarragona, 2012-2017.**

Data	Homes	Dones	Total
març de 2012	24.258	21.580	45.838
juny de 2012	25.002	22.414	47.416
setembre de 2012	23.985	22.147	46.132
desembre de 2012	22.973	21.011	43.984
març de 2013	23.018	21.030	44.048
juny de 2013	23.582	21.592	45.174
setembre de 2013	23.467	21.205	44.672
desembre de 2013	22.668	20.941	43.609
març de 2014	22.740	20.569	43.309
juny de 2014	23.826	21.657	45.483
setembre de 2014	23.437	21.447	44.884
desembre de 2014	23.017	21.314	44.331
març de 2015	23.403	21.502	44.905
juny de 2015	24.251	22.303	46.554
setembre de 2015	24.021	21.918	45.939
desembre de 2015	23.764	21.934	45.698
març de 2016	24.424	22.073	46.497
juny de 2016	25.259	22.909	48.168
setembre de 2016	24.883	22.605	47.488
desembre de 2016	24.548	22.493	47.041
març de 2017	24.853	22.530	47.383
juny de 2017	26.136	23.899	50.035
setembre de 2017	26.071	23.917	49.988
desembre de 2017	25.305	23.181	48.486
març de 2018	25.991	23.790	49.781
juny de 2018	27.136	24.754	51.890
setembre de 2018	26.754	24.441	51.195
desembre de 2018	25.937	23.652	49.589
març de 2019	26.430	23.533	49.963
juny de 2019	27.687	25.027	52.714
setembre de 2019	26.856	24.527	51.383
desembre de 2019	26.272	24.191	50.463
març de 2020	25.066	23.083	48.149
juny 2020 (p)	25.970	23.132	49.102



Font: elaboració pròpia. Idescat.

## L'atur a Tarragona

Les dades d'atur més recents registren un total de 9.757 aturats a Tarragona el 2020. D'aquests, un 55,8% són dones davant d'un 44,2% d'homes. Per edats, el nombre més gran d'aturats es troben entre els majors de 45 anys (46,4%) seguit pels de 30 a 44 anys (33,9%). Per la seva banda, els estrangers suposen el 26,4% del total d'aturats. Finalment, per sectors, el sector serveis és el que registra una major concentració d'aturats amb un 73,6% sobre el total d'aturats. El segueixen el sector de la construcció (9,8%), la indústria (6,9%) i l'agricultura amb un percentatge molt menor (2,1%).

Amb tot, la taxa d'atur del 2020 és el 15,51%. Els homes presenten una taxa del 13,31% i les dones del 17,84%.

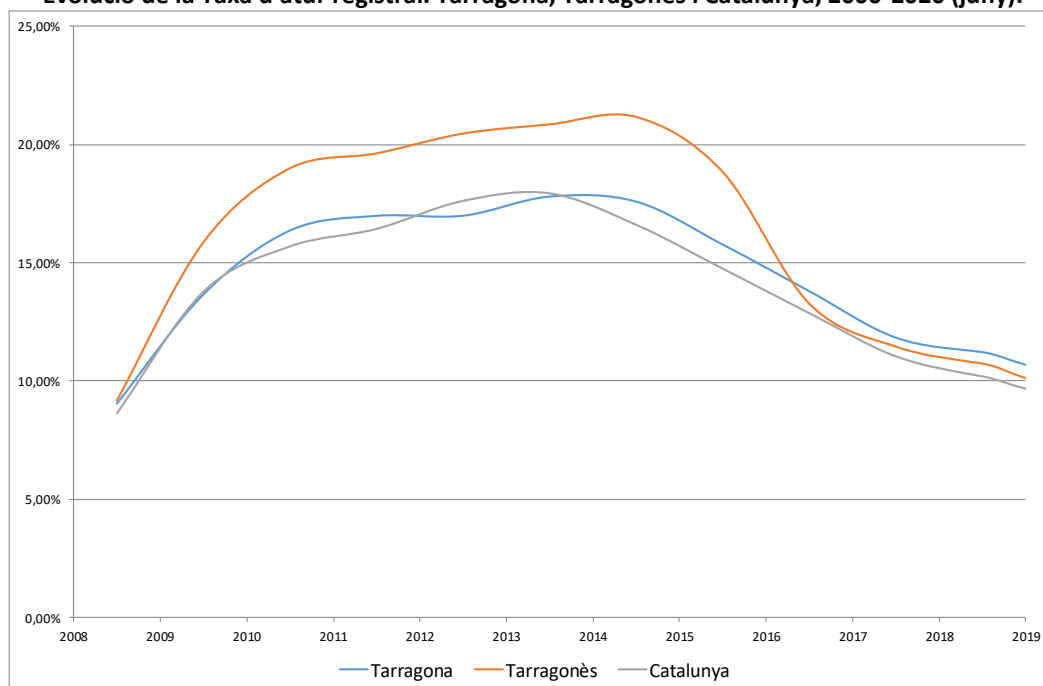
### Atur registrat segons característiques de la població. Tarragona, 2020.

Atur registrat. Agost 2020	Nombre d'aturats	%
Total aturats	9.757	100,0
Homes	4.313	44,2
Dones	5.444	55,8
Menors de 20 anys	251	2,6
De 20 a 24 anys	701	7,2
De 25 a 29 anys	969	9,9
De 30 a 44 anys	3.304	33,9
Majors de 45 anys	4.532	46,4
Estrangers	2.577	26,4
Agricultura	204	2,1
Indústria	672	6,9
Construcció	952	9,8
Serveis	7.185	73,6
Sense ocupació anterior	744	7,6
Taxa d'atur registrat	15,51%	
Homes	13,31%	
Dones	17,84%	

Font: Elaboració pròpia a partir de Mercuri. Sistema d'informació socioeconòmica local. Diputació de Tarragona.

De forma complementària, les dades sobre la Taxa d'atur registrat de l'Observatori del Treball de la Generalitat de Catalunya permet veure l'evolució que ha seguit la taxa així com la relació amb altres àmbits territorials. El juny de 2020 la taxa se situa en el 15,85% a Tarragona. Al Tarragonès la taxa és del 16,15% mentre que al conjunt de Catalunya és del 13,40%. L'evolució de la taxa des del 2008 mostra un increment sostingut fins al 2015, moment en què la taxa inicia una etapa de descens constant fins al moment actual. En relació amb els altres àmbits territorials, el gràfic mostra com la taxa d'atur de Tarragona s'ha mantingut, en general, força per sota de la taxa del Tarragonès. Això és així fins al 2016, moment en què la tendència canvia a conseqüència d'una reducció dràstica de la taxa de la comarca. En aquest moment, taxa de Tarragona supera la taxa de la comarca i se situa també per sobre de la de la Catalunya.

### Evolució de la Taxa d'atur registrat. Tarragona, Tarragonès i Catalunya, 2000-2020 (juny).



Font: elaboració pròpia a partir de l'Observatori del Treball i del Model Productiu. Generalitat de Catalunya.

Finalment, pel que fa a les dades sobre prestacions per desocupació, les xifres de 2020 registren un total de 7.558 prestacions. D'aquestes, la gran majoria són de nivell contributiu (68,6%) mentre que un 28,7% són de nivell assistencial. S'estima la taxa de cobertura total en un 77,46%.

#### Beneficiaris de prestacions per desocupació. Tarragona, 2020.

Beneficiaris prestacions per desocupació. Agost 2020	Nombre beneficiaris	%
Nivell contributiu	5.186	68,6
Nivell assistencial (Subsidi)	2.171	28,7
Renda activa	201	2,7
Total prestacions	7.558	100,0
Taxa de cobertura total	77,46%	

Font: Elaboració pròpia a partir de Mercuri. Sistema d'informació socioeconòmica local. Diputació de Tarragona.

### 3.1.4. LA RENDA DE LA POBLACIÓ

La Renda familiar disponible bruta de Tarragona segons les dades de l'Idescat se situa en 15,9 milers d'euros. Aquesta xifra ha disminuït lleugerament des del 2010 però representa una recuperació respecte al 2012, moment en què es va registrar el valor més baix. La xifra de 2017 és superior a la del Tarragonès (14,9 milers d'euros) i inferior a la del conjunt de Catalunya (17,2 milers d'euros). En relació amb l'Índex de referència de Catalunya (=100), Tarragona presenta un valor de 9,4. Aquest valor ha anat disminuint progressivament des del 97,3 del 2010.

#### Renda familiar disponible bruta. Tarragona, 2010-2017

Any	RFDB milers d'euros	RFDB per habitant. Milers d'euros	RFDB per habitant. Índex Catalunya = 100
2010	2.217.785	16,3	97,3
2011	2.140.146	16,1	96,5
2012	2.010.007	15,1	95,6
2013	1.987.755	15,1	95,2
2014	2.002.660	15,3	95,3
2015	2.038.409	15,6	93,4
2016	2.116.063	16,1	94,8
2017	2.100.730	15,9	92,4

Revisió estadística 2019. Dades provisionals per a 2017.

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat.

#### Renda familiar disponible bruta. Tarragona, Tarragonès i Catalunya, 2017

	RFDB milers d'euros	RFDB per habitant. Milers d'euros	RFDB per habitant. Índex Catalunya = 100
Tarragona	2.100.730	15,9	92,4
Tarragonès	3.752.717	14,9	86,5
Catalunya	129.395.921	17,2	100,0

Revisió estadística 2019. Dades provisionals per a 2017.

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat.

Pel que fa a les dades de renda de la Distribució de la renda de les llars que elabora l'INE d'acord amb les declaracions d'IRPF, la renda mitjana per persona per al 2017 se situa en 12.967 € i la renda mitjana per llar en 33.547 €. Segons el tipus de fonts d'ingressos, aquestes rendes provenen, fonamentalment, del salari (63,4%), seguit per les pensions (22%).

**Indicadors de renda mitjana (en Euros). Tarragona, 2015-2017.**

<b>Renda</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
Renda mitjana per persona	12.333	12.535	12.967
Renda mitjana per llar	32.064	33.043	33.547

Font: elaboració pròpia a partir de la Atlas de distribución de la renta de los hogares. Estadística experimental. INE.

Finalment, cal destacar que hi ha un 8,5% de la població amb ingressos per sota dels 5.000 € per unitat de consum; un 15,7% està per sota dels 7.500 € i un 24,4% per sota dels 10.000 €.

**Font d'ingressos per tipus. Tarragona, 2017.**

<b>Font d'ingressos</b>	<b>%</b>
Salari	63,4
Pensions	22
Prestacions de desocupació	1,7
Altres prestacions	3,7
Altres ingressos	9,2

Font: elaboració pròpia a partir de la Atlas de distribución de la renta de los hogares. Estadística experimental. INE.

**Percentatge de població amb ingressos per unitat de consum per sota de determinats llindars fixes per sexe. Tarragona, 2017.**

<b>Població amb ingressos per unitat de consum:</b>	<b>% Homes</b>	<b>% Dones</b>	<b>% Total</b>
Per sota dels 5.000€	8,5	8,5	8,5
Per sota de 7.500€	15,7	15,7	15,7
Per sota de 10.000€	24	24,8	24,4

Font: elaboració pròpia a partir de la Atlas de distribución de la renta de los hogares. Estadística experimental. INE.



## **3.2. BARRIS MARÍTIMS**

### **3.2.1. ESTRUCTURA ESPACIAL: ORGANITZACIÓ URBANÍSTICA I TERRITORIAL**

Els Barris Marítics està compost per un banda, pel barri del Serrallo, barri pescador de la ciutat, alguns carrers i places del barri del Port i la zona de l'edifici de la Tabacalera i els edificis que queden entre la Tabacalera i les vies del tren.



Font: elaboració pròpia mitjançant el Google Earth

El barri pescador del Serrallo queda separat per la via del tren pels dos accessos possibles al barri. La via queda per sobre el barri si s'entra pel carrer Pere Martell, un túnel dona accés al barri. Si s'entra o se surt del barri per la zona propera a la platja i port esportiu la via del tren queda a la mateixa alçada del barri. Part de la barrera s'ha pal·liat amb un pas soterrat amb escales mecàniques i ascensor, tot i que és considerat insuficient per part d'alguns agents socials que reclamen disposar de ponts que redueixin significativament l'efecte barrera de les vies del tren, i deixin ben tramut l'accés al front marítim.



Accés al Serrallo des del barri del Port

El barri es caracteritza per una **organització urbanística heterogènia**, és a dir, no es reproduceix el mateix patró en tots els carrers ni edificis del barri. La promoció d'edificis darrere l'edifici de la Tabacalera i la via del tren està composta per carrers amples amb voreres i calçada amples i aparcament en superfície entre les voreres i la calçada. Els blocs de pisos són alts (8-9 pisos d'alçada) d'obra vista i amb terrasses o balcons. Els habitatges del barri del Serrallo i els carrers del barri del Port més propers a la via del tren, en canvi, són baixos (4 pisos d'alçada com a màxim). Els carrers del Serrallo són més estrets i amb poca presència del vehicle privat, hi ha molts espais reservats per als vianants. El barri del Port en canvi, no està tant pacificat com si ho està el del Serrallo.

Els Barris Marítims disposa de forces **espais relacionals** en forma de places, parcs infantils, passejos, etc., però no igualment distribuïts en els dos barris que el componen. El barri del Serrallo està obert al mar i resseguint-lo s'hi troben tres passejos: el **moll de pescadors**, el **moll de costa** i el **moll de Lleida**. El primer just al nucli urbà del Serrallo compta amb nombrosos restaurants, bars i geladeries. Però també d'una zona enjardinada amb fonts, zones de descans amb bancs i arbres cara el mar.



A continuació del moll de pescadors segueix el moll de costa. El passeig està dividit per un passeig a tocar de mar i un altre entre els *tinglados*, són paral·lels i tant sols estan dividits o separats pels edificis dels diferents *tinglados*. Pel que fa el passeig exterior (tocant el mar) destacar que és completament reservat per a vianants, en canvi, el passeig interior, no és exclusiu per a vianants però està pacificat, els cotxes no poden circular a més de 40km/h. Les voreres son amples i en un dels costats, la vorera conviu amb un carril bicicleta de doble sentit. La gent practica exercici com córrer o anar amb bicicleta.

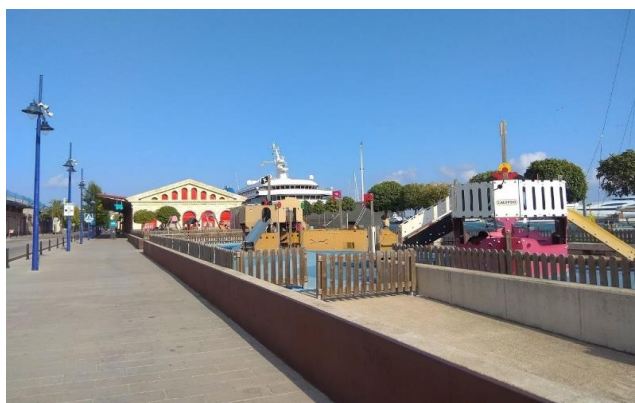


Finalment, el moll de Lleida, passeig que queda dins de la Marina Port Tàrraco, és exclusiu per a vianants i amb zona infantil, bars i restaurants. Destacar que hi ha poques zones d'ombra fet que fa que el gaudi del passeig es vegi limitat a unes hores del dia molt concretes durant els mesos més calorosos de l'any.



Moll de Lleida i Marina Tàrraco

Entre el moll de pescadors i el moll de costa o passejos hi ha dos parcs infantils, una zona esportiva a l'aire lliure amb taules de ping pong i un espai per a jugar a bàsquet amb una cistella. El barri no disposa d'espais verd o parcs. El **barri del Port** està disposat en carrers estrets i amb edificis no gaire elevats i en força casos deteriorats. Hi ha pocs espais relacionals, de fet només s'ha identificat la Plaça dels Carros on s'hi poden veure persones prenent la fresca, joves xerrant i jugant.



Parc infantil i passeig. Serrallo



Plaça dels carros, barri del Port

**L'estat dels carrers i dels edificis**, igual que l'organització urbanística, és diferent segons la zona on ens trobem. El barri del Serrallo per exemple, en general, els carrers estan nets i els edificis en bon estat. Si és cert, que s'ha observat un bloc de pisos molt proper a la via del tren en força mal estat. En canvi, tant els carrers com els edificis del barri del Port es preserven en pitjors condicions, les façanes es troben deteriorades i els baixos on no hi ha comerços o negocis estan tapiats i amb forces *grafittie*. La percepció general dels agents socials i econòmics és que els Barris Marítims estan vivint un procés de deteriorament, que és més accentuat al barri del Port, tot i que també està afectant al Serrallo, i que es fa patent en quant es travessa la via del tren. La rehabilitació de la façana marítima no ha anat acompanyada d'una rehabilitació dels espais interiors del barri que experimenta un procés de degradació i abandonament. Inundacions reiterades, neteja deficient, pèrdua de teixit comercial i persianes baixades, etc., donen compte del procés que està vivint el barri, al que se suma la dificultat de no haver executat el Pla parcial previst.

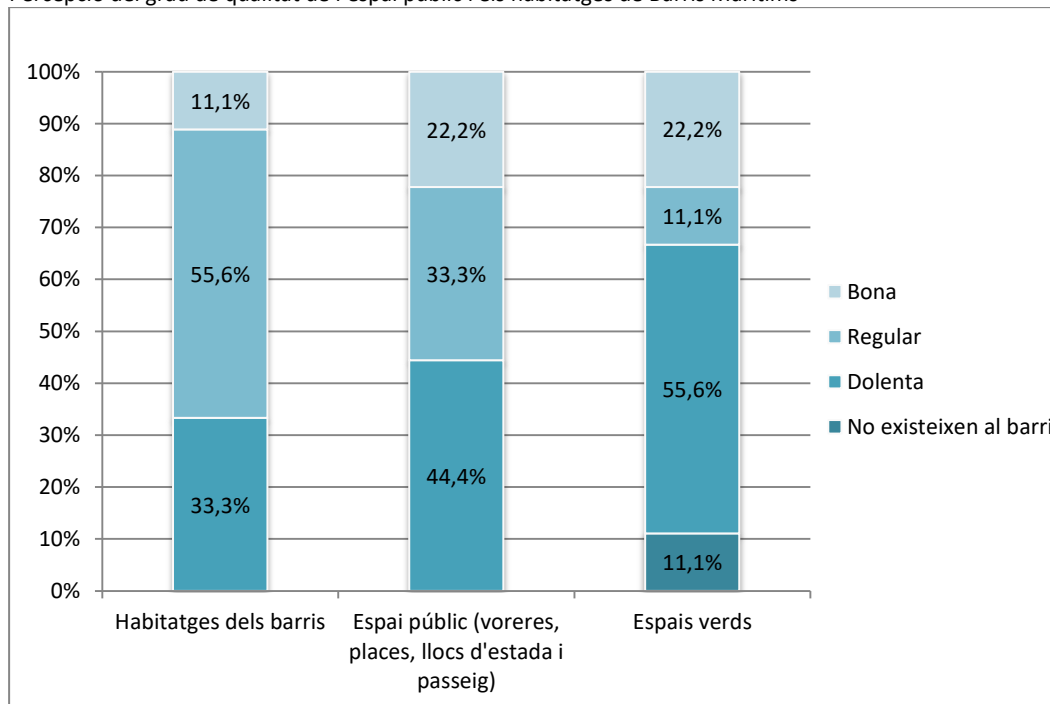




Detall de baixos abandonats i en mal estat. Carrer Reial

Des del punt de vista de les entitats socials que han respost el qüestionari la majoria, el 88,9% posa de manifest que els habitatges del barri es troben en una situació dolenta o regular. En relació als espais verds es considera que no existeixen, 11,1%, o que es troben en una situació dolenta, 55,6% i regular, 11,1%. Pel que fa a les característiques de l'espai públic en relació a voreres, places, llocs d'estada i passeig, el 44,4% valora el seu estat com a dolent i el 33,3% regular.

Percepció del grau de qualitat de l'espai públic i els habitatges de Barris Marítims



Base: 9 respostes

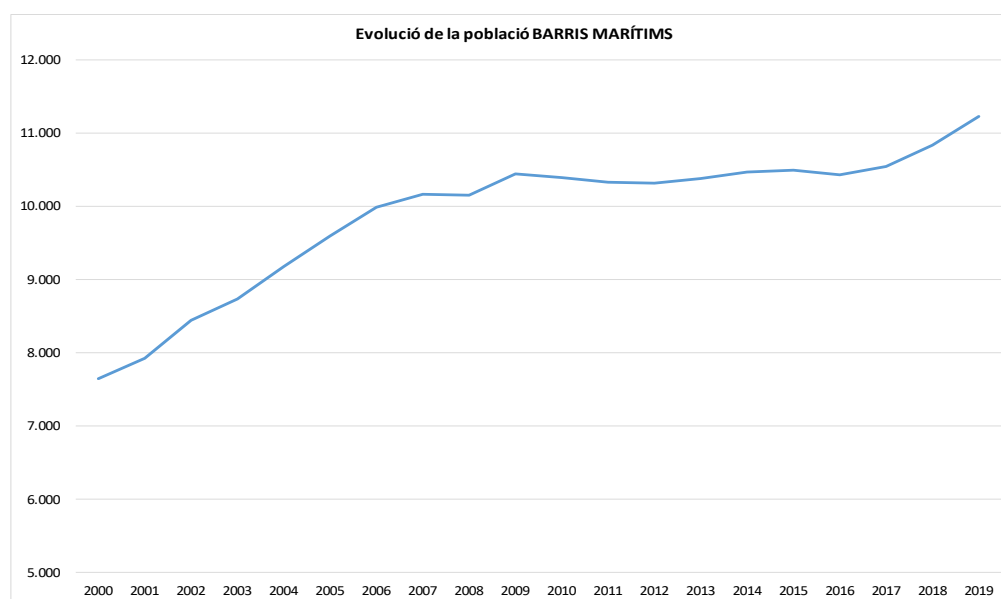
### 3.2.2. PERFIL DE LA POBLACIÓ

#### Perfil sociodemogràfic

Els Barris Marítims tenen una població l'any 2019 de 10.329 persones, que suposen el 7,7% del total de la població de Tarragona. L'evolució de la població des de l'any 2000 mostra una tendència al creixement continuat. Tot i això, es poden distingir tres grans fases en el creixement de la població en funció de la seva intensitat: una primera fase, que va del 2000 al 2007, en què es produeix un fort creixement de la població. La segona fase s'inicia l'any 2008, moment en què el creixement s'atura i s'estabilitza. La darrera fase s'inicia el 2017 amb l'inici d'una acceleració del creixement que es manté fins al moment actual. En relació amb l'any 2000, la població ha augmentat en un total de 3.587 persones, fet que suposa un increment relatiu del 46,9%. Del conjunt de zones urbanes de Tarragona, Els Barris Marítims és la tercera zona amb un major creixement relatiu entre el 2000 i el 2019.

**Població 2019: 10.329 persones (Xifres oficials INE)  
7,7% del total de la població de Tarragona**

Evolució de la població. Barris marítims, 2000-2019



Creixement de la població. Barris Marítims. 2000-2019

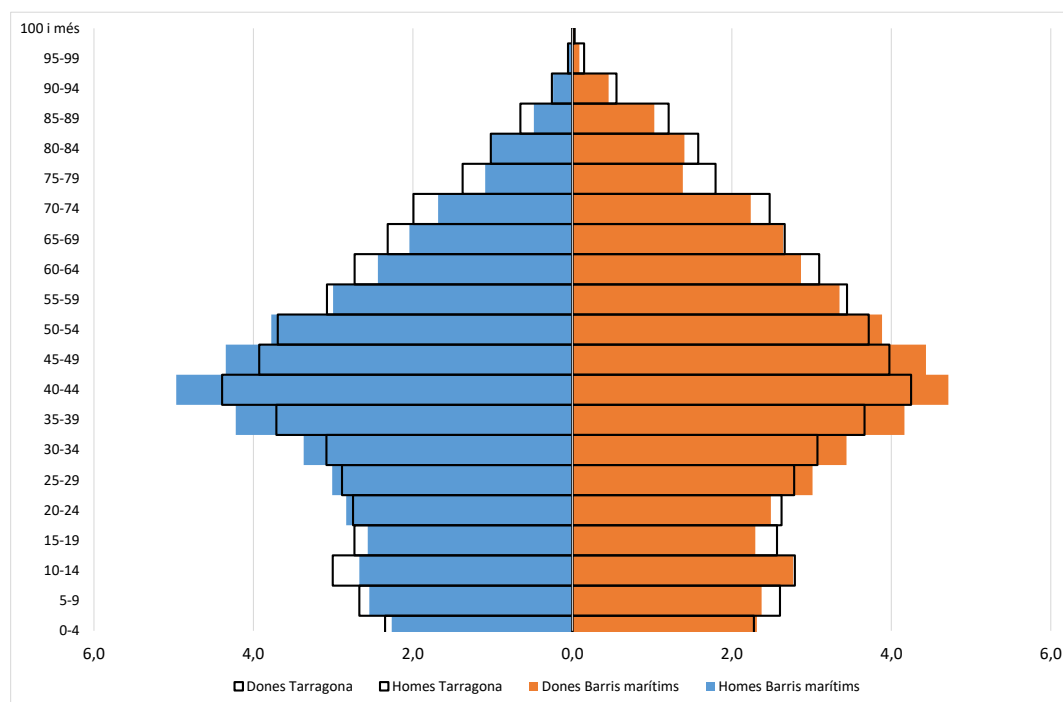
Creixement 2000-2019	
Absolut	3.587
Relatiu	46,9%

Font: elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. Ajuntament de Tarragona

Pel que fa a les característiques de la població, globalment, la població dels Barris Marítims presenta un perfil molt similar al del conjunt de la ciutat, tot i que lleugerament més rejuenit. L'edat mitjana és una mica inferior (41,6 anys en relació amb els 42,2 del conjunt de Tarragona); presenta un major pes de població entre els 25 i els 54 anys combinat amb un menor pes de la població de 55 i més anys, especialment a partir dels 60 anys. Aquests factors es tradueixen en uns índexs d'envelliment més

baixos que els del conjunt de la ciutat: l'índex d'envelliment és del 106,4% davant de l'111,5% del conjunt de Tarragona i l'índex de sobreenvelliment és del 14,9% en relació 16% del conjunt de la ciutat.

Estructura de la població segons sexe i edat. Barris Marítims i Tarragona, 2019



Font: elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. Ajuntament de Tarragona

Indicadors segons sexe i edat. Barris Marítims i Tarragona, 2019

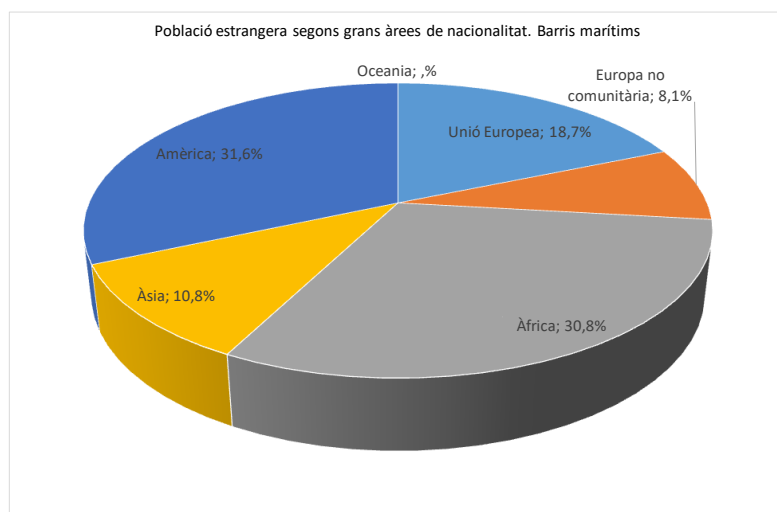
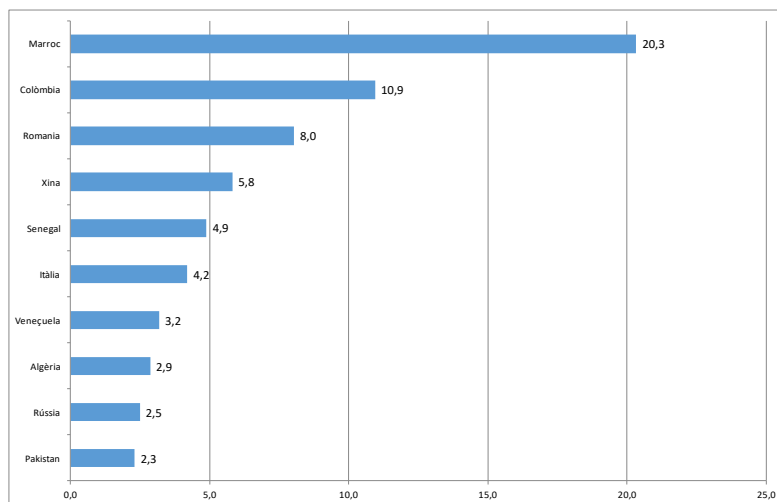
Grups d'edat	Absoluts	ZONA URBANA TARRAGONA	
		Percentatges	Percentatges
Població infantil (0-14 anys)	1.543	14,9	15,7
Població jove (15-29 anys)	1.674	16,2	16,3
Població adulta (30-49 anys)	3.476	33,7	30,1
Població adulta gran (50-64 anys)	1.995	19,3	19,8
Població vella (65-84 anys)	1.396	13,5	15,2
Població molt vella (85 i més anys)	245	2,4	2,9

Indicadors	ZONA URBANA TARRAGONA	
Relació de masculinitat	94,7%	94,9%
Edat mitjana	41,6	42,2
Relació dependència infantil	21,6%	23,7%
Relació de dependència senil	23%	27,4%
Relació de dependència total	44,6%	51,1%
Índex d'envelliment	106,4%	115,5%
Índex sobreenvelliment	14,9%	16,0%

Als Barris Marítims, un 24,5% de la població és nascuda a l'estranger i un 21% té una nacionalitat estrangera. Aquests percentatges són superiors als del conjunt de la ciutat (20,1% i 17,4% respectivament). Les principals nacionalitats de les 2.166 persones de nacionalitat estrangera que viuen als Barris Marítims són la marroquina amb un 20,3% del total de la població estrangera; la colombiana amb un 10,9%, la romanesa amb un 8%; la xinesa amb un 5,8% i la senegalesa amb un 4,9%.

Nacionalitat	Població
Espanyols	8.163
Total Estrangers	2.166
Total Unió Europea	405
Alemanya	14
Bulgària	22
França	12
Itàlia	91
Polònia	20
Portugal	17
Regne Unit	22
Romania	174
Total Europa No Comunitària	176
Rússia	54
Ucraïna	27
Total Àfrica	667
Algèria	62
Marroc	440
Nigèria	3
Senegal	106
Total Amèrica	684
Argentina	49
Bolívia	46
Brasil	49
Colòmbia	237
Cuba	24
Xile	21
Equador	29
Paraguai	26
Perú	44
República Dominicana	15
Uruguai	10
Veneçuela	69
Total Àsia	234
Xina	126
Pakistan	50
Oceania i Apàtrides	0
Total població	10.329

Principals nacionalitats (percentatge sobre total d'estrangers. Barris Marítics, 2019



Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019.

Població amb nacionalitat estrangera i nascuda a l'estranger. Barris Marítims-Tarragona. 2019

	Percentatge	
	Total	Zona Tarragona
Població amb nacionalitat estrangera	2.166	17,4
Població nascuda a l'estranger	2.528	20,1

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019

Pel que fa al perfil socioeconòmic de la població i atenent, en primer lloc, al nivell d'estudis, els Barris Marítims presenten un perfil mitjà de nivell d'estudis molt similar al del conjunt de la ciutat. El 13,3% no tenen estudis o tenen la primària incompleta, percentatge inferior al 15% del conjunt de Tarragona. El 56,7% tenen estudis de primer o de segon grau mentre que les persones amb titulacions universitàries suposen l'11,8% davant del 12,9% del conjunt de la ciutat. Finalment, la renda mitjana per persona és d'11.829 € (any 2017), xifra inferior a la del conjunt de Tarragona, que és de 12.967 €.

Nivell d'estudis de la població de 16 i més anys. Barris Marítims i Tarragona, 2020.

Nivell d'estudis	Zona Urbana		Percentatge
	Població	%	Tarragona
No sap llegir ni escriure	1	0,0	0,1
Sense estudis / primària incompleta	1.335	13,3	15,0
Primària	2.707	26,9	24,7
Secundaris	2.991	29,8	28,0
Universitari	1.187	11,8	12,9
Altres	1.828	18,2	19,2
<b>Total</b>	<b>10.049</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Font: Elaboració pròpia a partir de la lectura del Padró Municipal d'Habitants a 23.07.2020. Ajuntament de Tarragona

#### Renda mitjana per persona i llar. Barris Marítims i Tarragona, 2017.

	Renda mitjana per persona	Renda mitjana per llar
4314805005 Tarragona secció 05005	11.907	29.063
4314805006 Tarragona secció 05006	9.751	25.043
4314805007 Tarragona secció 05007	11.634	26.511
4314806002 Tarragona secció 06002	13.978	37.236
4314806003 Tarragona secció 06003	11.172	27.761
4314806004 Tarragona secció 06004	10.526	25.967
<b>ZONA URBANA 3. BARRIS MARÍTIMS</b>	<b>11.829</b>	-
<b>Tarragona</b>	<b>12.967</b>	<b>33.547</b>

(\*) La renda mitjana per a la zona urbana és una aproximació calculada a partir de la mitjana ponderada)  
Font: Elaboració pròpia a partir de l'Atles de la distribució territorial de la renda. INE.

## Perfil econòmic i dinàmiques de vulnerabilitat de la població

Els Barris Marítims han experimentat en els darrers anys un increment de la vulnerabilitat i exclusió social de la seva població. Es fa patent en l'increment de la població gran que es troba en situació de



solitud, l'arribada i increment de població nouvinguda, especialment originària de l'Àfrica, i l'ocupació d'edificis i habitatges en situació de semiabandonament per part d'entitats bancàries.

El deteriorament del barri i dels edificis provoca la reducció dels preus dels lloguers dels habitatges, tot i que les deficientes condicions dels habitatges no atreu població. Des de Serveis Socials es constata que s'està produint un procés d'increment de la pobresa en els Barris Marítims. El segment de població que hi arriba és cada cop més, població en situació de pobresa la qual presenta, així mateix, amb més dificultats d'inserció laboral. L'estat de deteriorament dels habitatges i la població amb pocs recursos propicia que s'hi registri un increment de les ocupacions, el que genera malestar en el veïnat del barri. El perfil de població ocupa és, en general, famílies i joves de al voltant 40 anys que no tenen ingressos i han patit desnonaments. És una situació que ja existia abans de la COVID 19, però que s'ha vist agreujada amb la nova situació socioeconòmica.

La presència de població gran al barri és elevada tot i que no està al nivell de barris del Centre com l'Eixample de Tarragona, el Nou Eixample Sud i el Nou Eixample Nord, apareixent bosses de persones grans que viuen soles i que disposen de recursos econòmics escassos. Les barreres arquitectòniques del barri també suposen un problema per a les persones grans amb mobilitat reduïda. La desertització comercial o la desaparició d'oficines bancàries de proximitat, suposa que aquestes persones pateixin grans dificultats per abastir-se a l'haver d'accedir fora del barri a fer les compres habituals.

### 3.2.3. TEIXIT SOCIAL I CULTURAL

El **teixit associatiu** del barri compta amb entitats com Cucafera Petita, Gegants del Port, AVV del barri del Port, colla castellera els Xiquets del Serrallo, Agrupació Coral Serrallo, etc. L'activitat associativa és més rica i intricada en el barri del Serrallo que al barri del Port. A més a més, al Serrallo es disposa de l'Espai d'entitats del Serrallo, un espai que la confraria del pescadors i el Port de Tarragona han posat a disposició de les entitats perquè sigui utilitzat com equipament. L'espai serveix també per guardar material com el bestiar del seguici de la Festa Major de Santa Tecla. Al barri del Port però, la mancança d'espais és més evident i en aquest cas, l'Associació de Veïns del barri del Port disposa d'un local que fa funcions de centre cívic i esdevé centre de relació sociocultural del barri, tot i que de manera insuficient.

Els Molls són espais d'atracció de població de Tarragona, que s'acosta per practicar activitats esportives. Així, es fàcil observar grups d'adolescents i famílies jugant a ping pong, a la pista de bàsquet al costat de la colla castellera els xiquets del Serrallo, persones practicant esport, etc. Tanmateix, aquests espais relacionals no traspassen la primera línia marítima i per tant, el conjunt del barri no s'hi beneficia d'aquesta activitat social, especialment pel que fa al barri del Port, passada la via del tren.

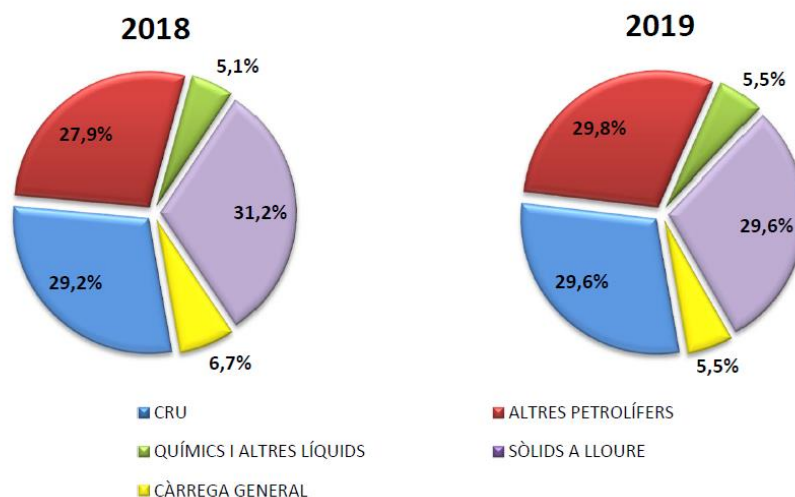
### 3.2.4. ACTIVITAT SOCIOECONÒMICA

Els barris Marítims són un pol important d'activitats econòmiques. El **Port de Tarragona** és la plataforma logística a través de la qual s'importen **les matèries primeres necessàries** per als processos

de producció del sector químic, i s'exporten els productes que se'n deriven<sup>3</sup>. En aquest sentit, el treball mancomunat entre la indústria química i el Port de Tarragona és estreta i esdevé un element de competitivitat de la indústria local. Així mateix, és el segon port amb major moviment d'animals vius d'Espanya. Es calcula que en el Port de Tarragona hi estan ocupades al voltant de 2.500 persones.

La principal activitat del port es distribueix tal i com es presenta en els següents gràfics en la distribució de cru, químics i altres líquids, sòlids a lloure, altres petrolífers, etc.

Gràfic de distribució percentual del tràfic acumulat de mercaderies període gener-desembre per als anys 2018 i 2019



Font: Estadístiques tràfic portuari. Port de Tarragona. Desembre 2019

El Port de Tarragona ofereix un servei d'emmagatzematge diversificat. La inversió realitzada ha permès que en el moll de la Química, es doblés la superfície del Port dedicada a l'emmagatzematge de líquids a granel. Actualment l'extensió d'aquesta esplanada ha crescut de les 18 ha, fins a les 36 ha<sup>4</sup>. L'actual capacitat d'emmagatzematge està al voltant dels 800.000 m<sup>3</sup> amb la perspectiva de doblar-la en els propers anys, per assolir el milió i mig de metres cúbics destinats exclusivament a l'emmagatzematge d'aquests productes com els petrolis, hidrocarburs, petroquímics, químics o altres mercaderies perilloses.

Una altre pol d'activitat al port és l'atrancament de creuers que ha experimentat un creixement sostingut des del 2016 amb 22 atrancaments i 13.445 creueristes, fins el 2019, amb 63 atrancaments i 128.089 creueristes. Tanmateix, l'impacte dels creuers en l'activitat econòmica de la ciutat és reduït i es concentren al Casc antic amb visita guiada, i al final de la Rambla.

L'autoritat portuària ha intervingut en la recuperació de la façana marítima i la rehabilitació dels edificis que allà s'hi troben (tinglados, i que ara recull el Teatre, la Llotja de peix, l'Espai d'Entitats del Serrallo, etc. ). Tanmateix, els molls és on se situen majoritàriament els establiments de restauració. També dona suport econòmic a les activitats socioculturals que es duen a terme al barri i a l'Associació de Veïns del Barri del Port en les activitats que aquesta du a terme. Cal a dir, que el Port és un organisme que funciona independentment a la ciutat, però amb el que caldria generar sinèrgies de

<sup>3</sup> Extret del web de l'autoritat portuària de Tarragona: <https://www.porttarragona.cat/ca/serveis-negoci/negoci/trafics/liquids>

<sup>4</sup> <https://www.porttarragona.cat/ca/port>

major abast. S'apunta que fa uns anys existia una major interacció entre les persones treballadores al Port i els establiments de restauració i comercials del barri que es va veure truncada i ha repercutit en el volum de negoci dels diferents establiments.

S'observa un creixement de les **activitats d'oci i lleure associades a les activitats nàutiques de lleure** com són: kayak, surf, vaixells recreatius, etc. El **club esportiu nàutic de Tarragona** es troba al moll de Llevant, just darrere dels edificis administratius del Port de Tarragona i tocant a la platja de la Comandància. El moll de Llevant es caracteritza per tenir dues altures, la part de dalt que és el propi passeig i on s'hi troben bars i restaurants tipus *xiringuitos* i la part de sota, on anys enrere hi va haver una zona d'oci nocturn molt important.



Actualment, sembla que aquesta activitat ha perdut pes i s'ha vist reemplaçada per negocis destinats a un altre tipus d'oci recreatiu com el busseig i altres activitats relacionades amb la mar. Molts d'aquests locals que havien estat discoteques, actualment estan tancats, en lloguer o traspàs. Aquestes activitats no tenen un impacte significatiu en l'entorn socioeconòmic dels Barris Marítims perquè es desenvolupen dins del port esportiu i per part de persones que sovint no viuen al barri. Així, aquestes activitats funcionen d'esquenes al barri i no hi ha cap retorn tot i que una possible intervenció podria canviar aquesta situació.

Els Barris Marítims van viure tradicionalment de la **pesca**, la qual gaudia d'una important activitat, amb aproximadament 100 barques, una empresa conservera, drassanes i locals comercials, especialment al barri del Serrallo. Al voltant dels anys 90 l'activitat pesquera ha anat minvant fins a l'actualitat en què es compten 30 barques que surten a feinejar, el que ha suposat una reducció el 70% de la flota pesquera<sup>5</sup>. La reducció de l'activitat ha fet que l'empresa conservera i les drassanes tanquessin llur activitat, així com molts comerços dels voltants.

Els motius que s'identifiquen han actuat en la **reducció del sector pesquer**, esdevenint una presència gairebé testimonial han estat fonamentalment:

- i) La manca de peix generalitzada, al que s'ha d'afegir l'existència d'altres ports pesquers importants a les poblacions veïnes com és el de Cambrils.

---

<sup>5</sup> <https://tarragonadigital.com/area-metropolitana/pescadors-tarragona-afectacio-crisi-coronavirus-marc-2020>

- ii) L'elevada regulació del sector.
- iii) La competència derivada de l'entrada d'Espanya a la Unió Europea (EU) i que va permetre l'arribada de peix d'altres països.
- iv) Fragilitat de l'ecosistema marí derivat de l'activitat humana que es tradueix en:
  - a. Major nombre de tempestes provocades pels efectes del canvi climàtic. Aquestes suposen una reducció de les possibilitats de sortir a la mar.
  - b. Escalfament de les aigües i la seva acidificació que dificulta la vida marina.
  - c. Increment de la contaminació marina que dificulta l'activitat pesquera<sup>6</sup>.

Actualment, el sector pesquer ha perdut pes, així el mateix sector calcula que ha perdut el 50% del peix que fa uns anys aconseguien<sup>7</sup>. Amb al voltant de 500 persones ocupades, la realitat econòmica del sector és de clar retrocés.

A les dificultats conjunturals que afecten el sector pesquer cal afegir la poca atractivitat que genera entre les generacions joves i per tant, al possible relleu generacional. El sector és percebut com a exigent físicament, es treballa fonamentalment a la nit, i està subjecte a períodes de parada d'activitat per les vedes. Així mateix, la competència i els preus de mercat del peix fa que els sous siguin poc atractius per a la població jove que prefereix ocupar-se en sectors econòmics que ofereixen millors condicions laborals i salarials.

Des de la perspectiva **comercial**, és a l'interior del barri on es concentra el petit comerç, tot i que aquest és escàs, s'han observat establiments de queviures dirigits per persones d'origen marroquí, perruqueries, alguna entitat bancària, bars i cafeteries. Destacar també, que existeixen alguns negocis especialitzats en articles de pesca i reparació d'embarcacions. Aquests negocis s'han nodrit de les barques dels pescadors ara en declivi però, la Marina Port Tàrraco, al Moll de Lleida, és també un pol atractor ja que hi atraquen velers i iots d'alt *standing* que passen temporades llargues al port i aprofiten les seves estades per fer reparacions a les seves embarcacions, encara que el petit comerç no es veu beneficiat d'aquest moviment.

Com apunten alguns dels agents entrevistats i la valoració realitzada per l'empresa Planol.info a través de la geolocalització dels locals comercials<sup>8</sup>, es posa de manifest com el barri "*té les pitjors dades d'ocupació de locals comercials i d'atracció comercial, i també és a la cua pel que fa a l'índex de dotació comercial per cada cent habitants*", on l'ocupació comercial se situa en el 55,7% i per tant, s'ha convertit en un desert comercial. Un element interessant és el baix preu de lloguer de mitjana dels locals als Barris Marítims, tot i que no això està actuant com a pol d'atracció per a projectes comercials al barri. El barri del Port hi ha una activitat comercial més variada, des de bugaderies, bars, botigues d'electrodomèstics, de pintures, basars, queviures d'alimentació i barberies dirigits per persones novingudes, farmàcia. Pel que fa als negocis s'han observat tallers de reparació de cotxes, dentistes i estudis de disseny gràfic. Tanmateix, l'activitat es troba també en declivi i al llarg de tot el barri es poden observar **establiments tancats**, en lloguer o traspàs.

<sup>6</sup> <https://tarragonadigital.com/area-metropolitana/pescadors-tarragona-temporal-gloria-gener-2020>

<sup>7</sup> <https://tarragonadigital.com/area-metropolitana/pescadors-tarragona-temporal-gloria-gener-2020>

<sup>8</sup> <http://www.elpuntavui.cat/article/2-societat/5-societat/747663-els-barris-maritims-desert-comercial-de-tarragona.html>



Part de la manca d'activitat comercial i econòmica s'associa a l'abandonament urbanístic i el seu deteriorament continuat. Una dinàmica que es retroalimenta, i que es fa més patent darrere del front marítim, amb un deficient manteniment dels espais públics, deteriorament dels edificis i els habitatges, falta de projecció de les activitats culturals del barri, així com del seu patrimoni històric. L'abandó urbanístic ha generat que s'hi denunciïn un alt volum d'ocupació de pisos, així com sorgiment de pisos turístics il·legals que encara més, dificulta la reactivació de la vida comunitària al barri.

L'activitat econòmica predominant al barri del Serrallo és la **restauració**, al llarg del passeig del Moll de Pescadors, els baixos dels habitatges és on es troben tots els restaurants especialitzats en cuina marinera. El Serrallo es caracteritza per tenir una cultura culinària de qualitat i reconeguda. Com a conseqüència de la COVID 19 es detecta un tancament d'alguns dels seus establiments que, tot i ser conjuntural, ha afectat molt negativament al sector. Ressaltar el baix nivell d'organització del sector que se li atribueix per part de diferents agents socials del barri.

Des de Tarragona Impulsa, al barri del Port s'està iniciant un projecte anomenat "**Coworking a cel obert**", i que forma part del Tarragona social LABs. Aquest és un projecte que s'està treballant amb LABs de la Catalunya sud per crear un col·laboratori que s'anomena "LAB de LAB". En aquest s'ajunta un grup promotor, acadèmic, empreses, particulars i ciutadania, etc. amb l'objectiu de fer un primer diagnòstic i posteriorment proposar una actuació per resoldre la problemàtica detectada. És generen prototips per a problemes concrets. Actualment el grup impulsor està constituït però, cal definir el procediment pràctic i metodològic a seguir per abordar el problema donant una resposta concreta.

Des de l'àmbit de l'**Economia Social i Solidària**, alguns agents econòmics han estat treballant per la reactivació econòmica i comunitària dels Barris Marítims. Un exemple és el projecte per desenvolupar un "*Pol Cooperatiu*", és a dir, un espai coworking en un local municipal al barri que acollís a diferents microempreses que treballen des de l'economia social i solidària. Finalment, aquest no ha estat possible de desenvolupar-se per diferents raons tècniques i administratives.



Una iniciativa emergent, són les **sortides en golondrina** o excursions marítimes que surten des del Moll de pescadors. Es tracta d'unes excursions al llarg de les platges i cales de Tarragona que es poden acompanyar d'àpats de cuina típica marinera i aperitius amb vi i musclos, aquestes excursions també s'ofereixen a les escoles. La iniciativa compta amb la col·laboració de la Diputació de Tarragona.

El **barri del Serrallo** es caracteritza per conservar **edificis i espais històrics** relacionats amb la indústria pesquera (la llotja, el pòsit, port pesquer, *tinglados* del moll o magatzems del moll...). Fa uns anys es va reformar la Llotja del peix i es va construir un edifici nou i modern que avui en dia encara funciona. El **museu del port** també organitza sortides on es pot presenciar una simulació de la subhasta del peix. El que fa anys va ser el pòsit ara és un teatre, un restaurant i part de les oficines del museu del port.



Llotja del peix



Teatre del Serrallo. Antic pòsit

Els antics *tinglados*, actualment són: una terminal de l'estació marítima, oficines de la policia nacional, actualment amb les obres del museu nacional arqueològic de Tarragona de la plaça del Rei a la Part Alta, el *tinglado* número 4 recull peces en format exposició d'aquest museu en reformes, en altres *tinglados* s'organitzen exposicions fotogràfiques. La reforma d'un dels *tinglados* donarà lloc a l'edifici principal del **museu del Port**.

Dins els límits dels Barris Marítims, a l'altre cantó de la via del tren, tocant l'edifici de la Tabacalera, podem trobar el **museu nacional de la Necròpolis de Tarragona**. El Museu nacional arqueològic s'ha traslladat al Serrallo mentre la seu original es reforma



Tinglado número 4. Actualment recull les peces més significants del museu arqueològic, en obres

Els Barris Marítims per tant, acullen una important base patrimonial i històrica de Tarragona. En la següent taula podem observa el total de visites l'exposició MNAT Tinglado i la Necròpolis Paleocristiana durant el 2019.

Nombre de visitants als diferents museus i monuments de la ciutat

<b>Exposició MNAT Tinglado</b>	<b>18.371</b>
<b>Necròpolis Paleocristiana</b>	<b>7.230</b>
<b>TOTAL</b>	<b>25.601</b>

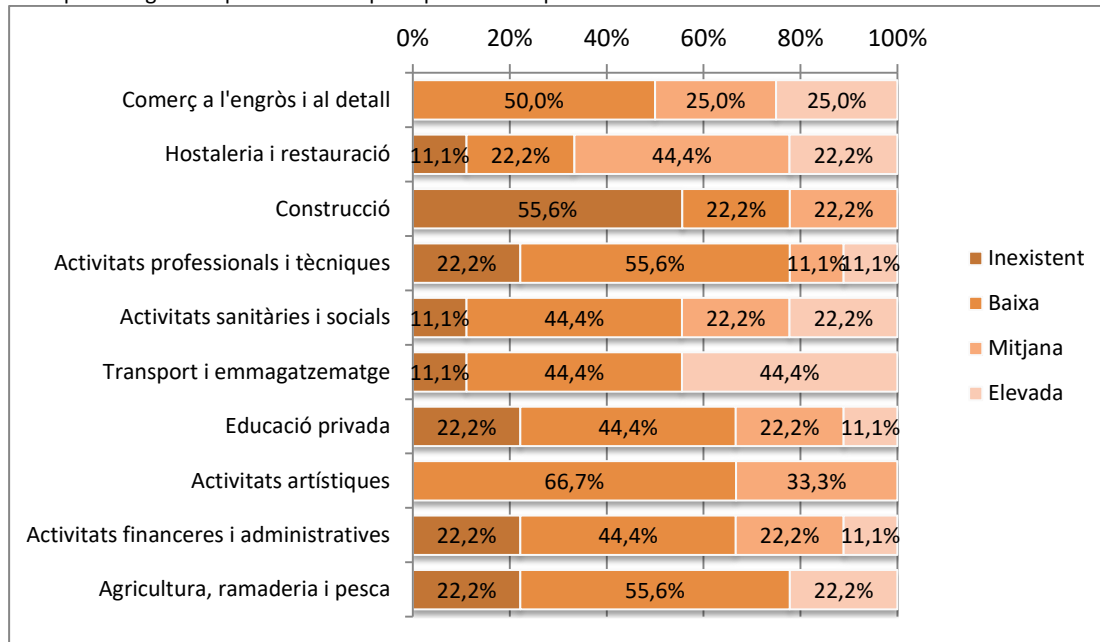
Font: Turisme de Tarragona

A mesura que ens acostem al barri del Port per la via del tren, els edificis administratius dedicats a la indústria pesquera i portuària augmenten (capitania marítima, comandància naval, entre d'altres).

Els Barris Marítims esdevenen un potent espai d'activitat econòmica i cultural diversa tot i que no suficientment explotat i projectat com a pol d'activitats culturals de la ciutat i el barri. Tot el contrari, s'està experimentant un procés de deteriorament continuat des dels darrers deu anys.

Des de la perspectiva dels agents socials que han respost al qüestionari, la percepció del grau de presència dels diferents sectors productius als Barris Marítims es diversa. Es considera inexistent el sector de la construcció pel 55,6% dels casos. Sectors que es percep tenen una baixa presència són les activitats artístiques (66,7%), el comerç a l'engròs i al detall (50%), les activitats professionals i tècniques i l'agricultura, ramaderia i pesca (55,6% respectivament) i en menor mesura sectors com: les activitats sanitàries i socials, el transport i emmagatzematges, l'educació privada i les activitats financeres i administratives (44,4% respectivament). La percepció d'una presència mitjana la trobem en sector com l'hostaleria i la restauració (44,4%) o les activitats artístiques (33,3%). La percepció de presència elevada la trobem en el sector del transport i emmagatzematge per part del 44,4% dels casos.

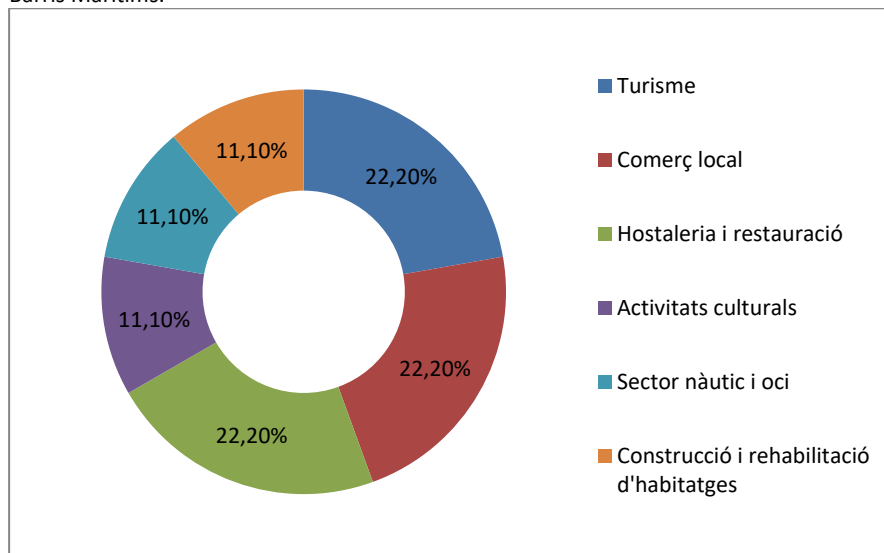
Percepció del grau de presència dels principals sectors productius als Barris Marítims



Base: 9 respostes

Així mateix, els sectors econòmics que els agents socials perceben tenen potencial de desenvolupament al barri, són: el turisme, el comerç i la restauració amb el 22,2% dels casos respectivament. En menor mesura, el sector nàutic, la construcció i rehabilitació d'habitatges i les activitats culturals amb el 11,1% respectivament.

Percepció de quines són les activitats econòmiques que tenen potencial per generar creixement econòmic i crear ocupació als Barris Marítims.



Base: 5 respostes

### 3.2.5. SERVEIS I EQUIPAMENTS SOCIALS DE PROXIMITAT

Pel que fa a **serveis o equipaments públics** el barri compta amb alguns serveis i equipaments públics de proximitat, tot i que amb algunes mancances clares. Així, hi ha la presència del poliesportiu i piscines municipals el Serrallo, una escola bressol i una escola de primària. L'escola Oficial d'Idiomes, dins dels



límits del barri l'Eixample, queda a la frontera dels dos barris. El barri també disposa de Centre d'Atenció Primària (CAP), del Servei municipal d'orientació laboral i assessorament a l'emprenedoria i empresa, Tarragona Impulsa i l'arxiu municipal. En canvi hi **manca**, per exemple, un centre de persones grans, un centre cívic, ludoteca o biblioteca, centre públic d'educació de secundària, serveis d'atenció a persones grans, casal de joves, etc.

L'edifici històric de la Tabacalera és l'espai on té la seva seu Tarragona Impulsa, tot i que només ocupa una part de tot el recinte. És un espai per tant, amb un gran potencial tot i que caldria la seva total rehabilitació per recuperar-lo del mal estat en què es troba.

L'espai cultural el Teatret, és un **espai vinculat al departament de Port Ciutat** del Port de Tarragona que **acull esdeveniments de caràcter cultural, social, educatiu i institucional** preferentment vinculats al barri del Serrallo i al conjunt de la Ciutat de Tarragona. L'última activitat abans de la COVID19 va ser un cicle d'activitats al voltant de la veu com a eina de transmissió i transformació. Els *tinglados* es destinen a diferents activitats culturals com per exemple, exposicions, així com activitats al voltant de la cultura culinària del barri i del paisatge de costa (excursions marítimes amb golondrina). A més a més, el barri disposa d'un observatori. L'observatori blau és un espai didàctic que mitjançant l'escenografia creativa, reproduïx els diferents hàbitats marins existents a la costa tarragonina. Bona part de l'activitat cultural és patrocinada pel Port, així com activitats que desenvolupen les entitats del barri. La percepció general és que els equipaments culturals dependents del Port desenvolupen una activitat cultural prou atractiva i interessant.

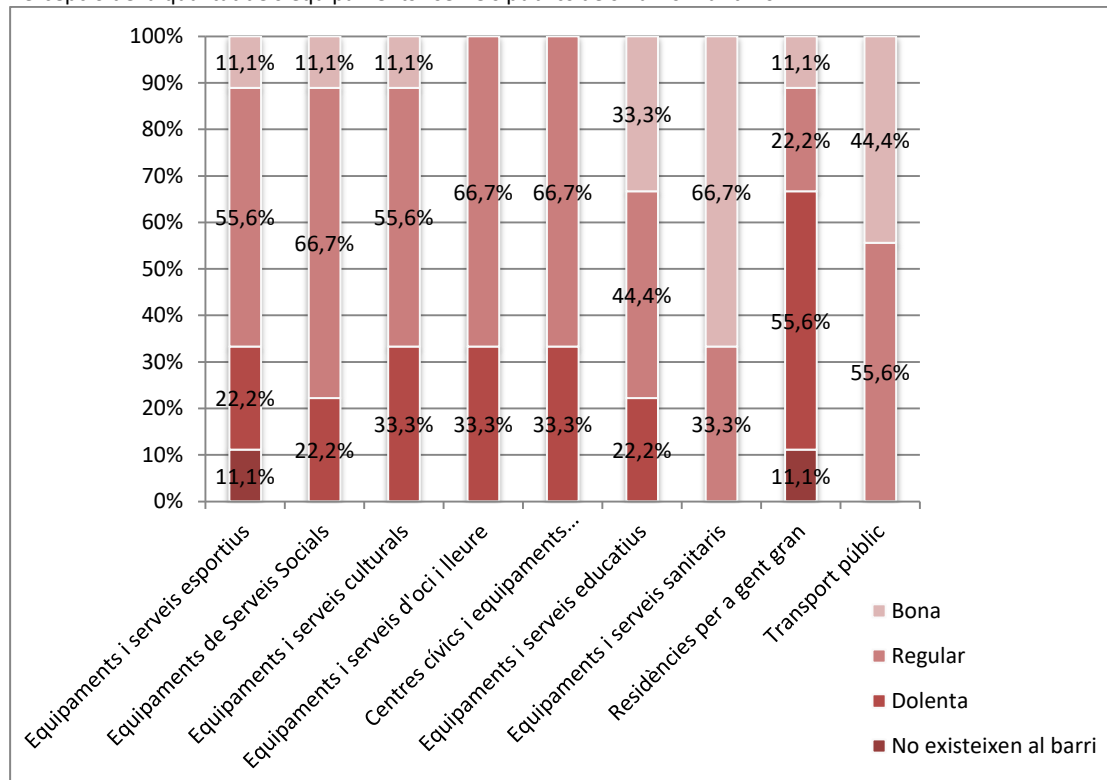


El **teixit associatiu** del barri compta amb l'**Espai d'entitats del Serrallo**, un espai que la confraria de pescadors i el Port de Tarragona han posat a disposició de les entitats perquè sigui utilitzat com equipament. L'espai serveix també per guardar material com el bestiari del seguici de la Festa Major de Santa Tecla. L'Espai d'entitats del Serrallo bé a pal·liar la manca d'un casal de barri on les entitats i la ciutadania pugui desenvolupar activitats socioculturals. Al barri del Port però, la mancança és més evident i en aquest cas, l'Associació de Veïns del barri del Port disposa d'un local que fa funcions de centre cívic, tot i que esdevé insuficient per les necessitats comunitàries del barri.

Des del punt de vista de les entitats socials que han respost el qüestionari per conèixer la percepció de la qualitat dels equipaments i serveis públics dels Barris Marítics, al voltant d'una tercera part

coincideix en què els diferents serveis i equipaments es troben en una situació dolenta, la majoria però, (44,4% al 66,7%) ho valora com a regular. Les valoracions són més favorables en el cas dels serveis sanitaris, que són percebuts com a bons en el 66% dels casos, i el transport que és considerat regular pel 55,6% de les opinions i bo en el 44,4%.

Percepció de la qualitat dels equipaments i serveis públics dels Barris Marítics



Base: 9 respostes

### 3.2.6. DAFO BARRIS MARÍTIMS

L'anàlisi DAFO (Debitats, amenaces, fortalezes i oportunitats) esdevé una eina que permet conèixer aquells aspectes que intervenen en la realitat del barri.

#### DEBILITATS

Les debilitats són aquells aspectes del barri que constitueixen una barrera per assolir els reptes que es presenten en el desenvolupament econòmic del territori i que depenen d'ell mateix. Aquesta situació és important ja que suposa que tant els agents socials com el mateix Ajuntament de Tarragona pot establir estratègies que permetin revertir aquesta realitat, i per tant, generant reptes.

##### Econòmiques:

- Presència comercial baixa i poc diversa, en retrocés.
- Presència hegemònica del sector de la restauració, fonamentalment ubicat al front marítim.
- Increment de la presència de pisos turístics no regularitzats.
- Percepció social d'un elevat grau d'atur entre la població del barri
- Baix perfil de qualificació i formatiu de la població en edat de treballar.

##### Serveis i equipaments de proximitat i territori:

- Manca de serveis i equipaments públics de proximitat dimensionats per la població (culturals, biblioteques, cívics, esportius, socio-sanitaris, etc.).

##### Territori

- Parc d'edificis en situació avançada de deteriorament.
- Important deteriorament de l'espai públic, especialment important darrere del front marítim i el barri del Port.
- Presència de barreres arquitectòniques que dificultat l'accés i la connectivitat del barri amb la ciutat i el front marítim.
- Manca de desenvolupament del Pla Parcial.

##### Social

- Renda mitjana per persona i llar per sota de la mitjana de Tarragona.
- Percepció d'inseguretat i problemes de convivència en tota la part baixa de Tarragona, el que afecta la qualitat de vida del veïnat.
- Increment de situacions d'ocupació d'habitatges i de persones sense llar.
- Existència de bosses de pobresa en alguns segments de la població, especialment entre els col·lectius d'exMENA, persones immigrades i gent gran.

##### Cultural

- Manca una estratègia definida de museïtzació del patrimoni artístic existent al barri.

#### FORTALESES

Les fortalezes esdevenen potencialitats, pròpies del barri, que permeten ser palanques per a integrar en el full de ruta que en matèria de desenvolupament de proximitat representa el Pla.

### **Econòmic:**

- Certa presència del sector turístic.
- Elevada presència del sector de la restauració i d'establiments de referència.
- Pol industrial en el marc del Port.
- Presència d'espais de propietat municipal que poden ser rehabilitats i utilitzats per a noves activitats econòmiques.
- Presència del port esportiu com a pol de desenvolupament d'activitats nàutiques de caràcter esportiu i d'oci i lleure.

### **Serveis i equipaments de proximitat i territori:**

- Equipaments culturals i de caràcter comunitari propietat de l'autoritat portuària i que ve a pal·liar la manca d'equipaments públics municipals.

### **Territori**

- Front marítim rehabilitat i espigons com a pol d'atracció per a la pràctica esportiva de la població, així com d'oci i lleure.
- Centralitat del barri a la ciutat de Tarragona, amb una bona connexió amb l'Eixample i el centre comercial.

### **Social**

- Ric i divers teixit sociocultural i associatiu, especialment en el Serrallo.
- Important xarxa social, especialment al voltant de l'AAVV del barri del Port de Tarragona.

### **Cultural:**

- Patrimoni històric i cultural de gran valor.
- Important pol cultural derivat de la rehabilitació del front marítim i els edificis que depenen de l'autoritat portuària.

## **AMENACES**

Les amenaces són elements externs, que escapen a la competència directe dels agents socioeconòmics i polítics i que cal tenir en compte perquè no suposin una barrera en el desenvolupament del barri.

### **Econòmic:**

- Estacionalitat del turisme que pot estar supeditat a crisis externes, com per exemple, la del COVID 19
- Falta de competències municipals en matèria d'immigració, per poder donar permisos de treball a població immigrada sense regularització.

## **OPORTUNITATS**

Les oportunitats són factors positius i favorables que es generen en l'entorn, sobre els que no es disposa un control directe però, que poden ser aprofitats per al desenvolupament del territori.

**Econòmic:**

- El barri es troba en una ciutat situada en un marc geogràfic propici pel clima mediterrani, la presència de mar, etc.
- Port de Tarragona, actua com a important agent econòmic connectat amb l'activitat econòmica de la comarca i la província.
- Actuació del Port de Tarragona com a agent de renovació urbanística i cultural del front marítims als Barris Marítims.
- Presència del pol petroquímic més important del sud d'Europa.

### **3.3. PART ALTA**

#### **3.3.1. ESTRUCTURA ESPACIAL: ORGANITZACIÓ URBANÍSTICA I TERRITORIAL**

La Part Alta de Tarragona és el nucli urbà antic de la ciutat. És la part del municipi on es concentren el major nombre de monuments històrics i patrimoni cultural. Els límits del barri són les pròpies muralles de l'Antiga Roma fet que condiciona el creixement urbanístic i poblacional del barri. També és la part de la ciutat que queda més elevada del nivell del mar, d'aquí el nom del barri. Aquesta característica fa que el desnivell de la major part del barri sigui considerable i l'accessibilitat no estigui assegurada.



Font: elaboració pròpia mitjançant Google Earth

El barri es caracteritza per una **organització urbanística** pròpia d'un casc antic medieval. Parlem doncs, de voreres estretes o molt estretes, carrers també estrets i un tant desordenats i en algunes ocasions sense sortida. La gran majoria dels carrers de la Part Alta són exclusius per a vianants, restringint el pas del vehicle privat o només deixant circular el dels residents. Molts carrers estan empedrats (pedra de riu) fet que dificulta la mobilitat per a sectors de població (persones amb mobilitat reduïda que requereixen cadira de rodes, carret d'infants o de la compra, etc). Tanmateix, l'empedrat embelleix els carrers.





L'habitatge del barri és antic, els blocs de pisos baixos (1-2 o 3 pisos d'alçada) amb portals grans, propis de principi del segle XIX. Destacar que hi ha habitatges que tenen de façana, la pròpia muralla. L'antiguitat del parc d'habitatges del barri requereix d'un manteniment més profund i continuat. En general l'estat dels habitatges del barri és bo, però s'han observat un nombre força elevat de blocs de pisos en molt mal estat: edificis que han caigut al terra i no s'han tornat a aixecar, algunes altres apuntalades i d'altres amb envestides per protegir l'exterior de possibles despreniments.



El barri, com ja s'ha mencionat amb anterioritat, concentra un gran nombre de patrimoni històric i cultural, inclús alguns declarats patrimoni de la UNESCO des de l'any 2000 (circ romà). Alguns dels monuments



d'interès són: la catedral i claustre, el pretori romà, el circ i les seves voltes, restes d'un antic barri jueu, la Casa Canals i la Casa Castell Arnau, entre d'altres.



Font: elaboració pròpia

A simple vista s'observa bon **estat dels monuments**, tot i que existeix preocupació i crítiques per part de la ciutadania, perquè els monuments declarats Patrimoni de la humanitat no es troben en l'estat que unes relíquies històriques d'aquesta índole haurien d'estar, així com que es troba a faltar la museïtzació dels monuments que permetin entendre la context i contínuum històric.

La concentració de patrimoni artístic, cultural i històric a la Part Alta, està provocant un procés que també s'observa en els cascós antics de les ciutats i que es denomina **gentrificació**. Aquest és un procés dual en què per una banda, hi ha una rehabilitació i dignificació d'edificis que sovint no es dediquen a l'habitatge habitual, sinó a pisos turístics amb el conseqüent procés especulatiu i per altra banda, es produeix un procés de degradació dels habitatges antics i sense ascensor, on viu població envellida sense que es produeixi relleu generacional. Aquest fenomen, ve acompanyat de l'augment dels preus de l'habitatge, tant de compra com de lloguer, donant lloc a processos d'expulsió de la població i la conseqüent reducció de la vida comunitària i l'increment de processos especulatius sobre els habitatges, orientats a usos turístics. En la Part Alta s'observa aquest procés en major o menor mesura. L'activitat del barri s'ha especialitzat en l'activitat turística i d'oci i lleure nocturn, on la vida quotidiana al barri no és pràctica per la falta de serveis bàsics, accessibles, qualitat de l'habitatge, preus, etc., i per tant, no és un barri atractiu i accessible per viure per bona d'atracció de població jove. Per altra banda, el deteriorament i abandonament d'alguns edificis genera episodis d'ocupació il·legal, el que genera una sensació d'inseguretat i de degradació del barri entre el veïnat.

El barri disposa de força **espais relacionals**, sobretot places de gran dimensions. La temporada d'estiu més que la d'hivern, s'omplen de terrasses dels bars i restaurants instal·lats al baixos dels habitatges. Algunes de les places grans del barri són: la del Rei, la del Fòrum, la plaça de la Font i la plaça de l'escorxador. El fet que hi hagi terrasses i que els cotxes no hi tinguin accés permet l'ús de l'espai públic amb seguretat.

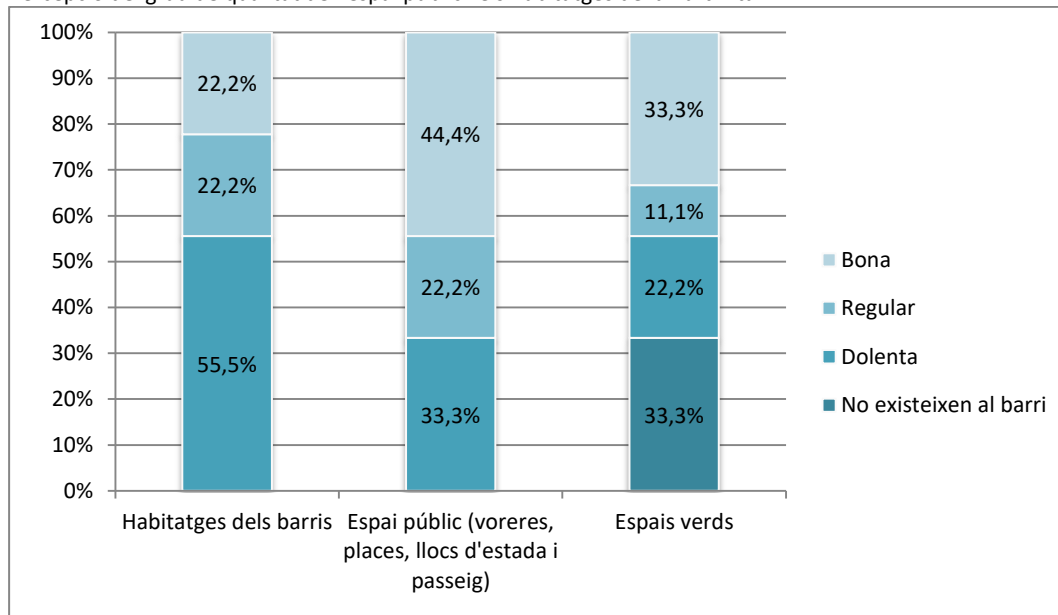
En alguna placeta petita a l'interior del barri s'ha trobat un petit parc infantil. Destacar que tot i que la complicada orografia del barri i pendent pronunciat (assentat en un turó) fa que en ocasions l'**accessibilitat** no estigui assegurada, moltes places petites remodelades han treballat l'accessibilitat tot incorporant rampes per a les cadires de rodes i persones amb mobilitat reduïda. La peatonalització de bona part del barri dificulta l'accés en vehicle privat, així com el seu aparcament. La majoria dels aparcaments del barri que donen resposta a les necessitats del barri es troben fora de les muralles, els quals són privats i de pagament.



En relació a l'estat dels carrers, pel que fa a la neteja, es recullen testimonis que manifesten un descuit important de la Rambla Vella amb molts excrements de coloms, que en ocasions desprenen mal olor. La resta de carrers en canvi, presenten un bon estat de neteja.

Des del punt de vista de les entitats socials que han respost el qüestionari més de la meitat, el 55,5% considera que els habitatges del barri es troben en una situació dolenta. Les característiques de l'espai verd es consideren que són inexistentes en el 33,3% dels casos, i que es troben en una situació dolenta en el 22,2% dels casos. En canvi, un 66,6% valora regular i bona les característiques de l'espai públic en relació a voreres, places, llocs d'estada i passeig.

Percepció del grau de qualitat de l'espai públic i els habitatges de la Part Alta



Base: 9 respostes

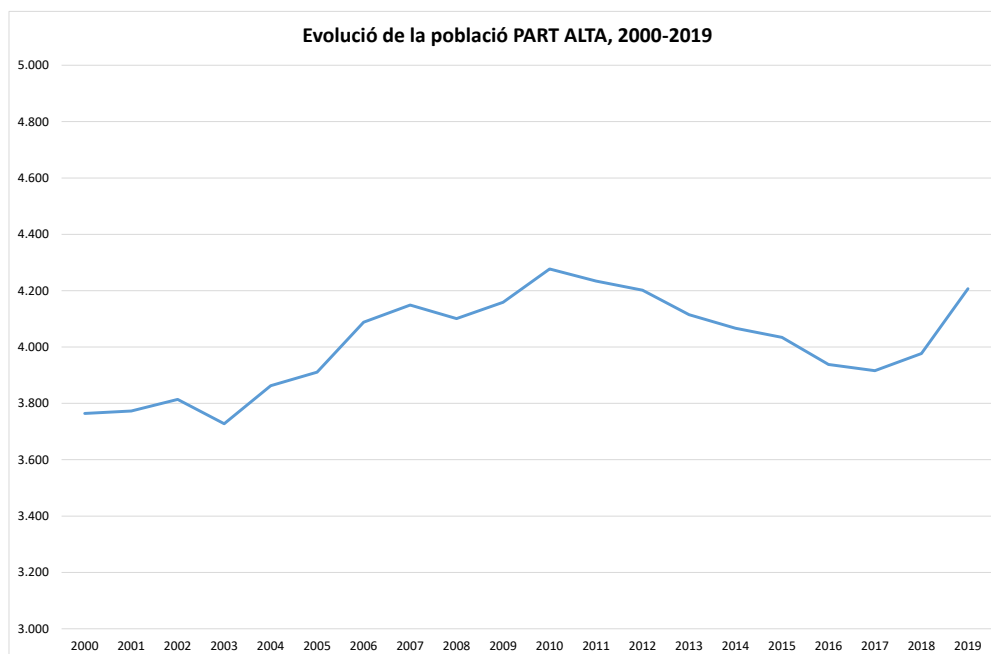
### 3.3.2. PERFIL DE LA POBLACIÓ DE LA PART ALTA

#### Perfil sociodemogràfic

La zona de la Part Alta té una població de 3.730 persones que suposen el 2,8% del total de la població de Tarragona. L'evolució de la població des de l'any 2000 mostra una tendència moderada de creixement. Es poden distingir tres grans fases en la dinàmica de la població: una primera de creixement significatiu fins a l'any 2010; una segona fase de decreixement fins al 2017 i una tercera fase de recuperació de la població que s'allarga fins al moment actual. En aquests anys, globalment, la població ha augmentat en un total de 443 persones, que suposa un increment relatiu de l'11,8%. De totes les zones urbanes de Tarragona, la Part Alta és la que ha registrat un creixement menor.

**Població 2019: 3.730 persones (Xifres oficials INE)  
2,8% del total de la població de Tarragona**

Evolució de la població. Part Alta, 2000-2019



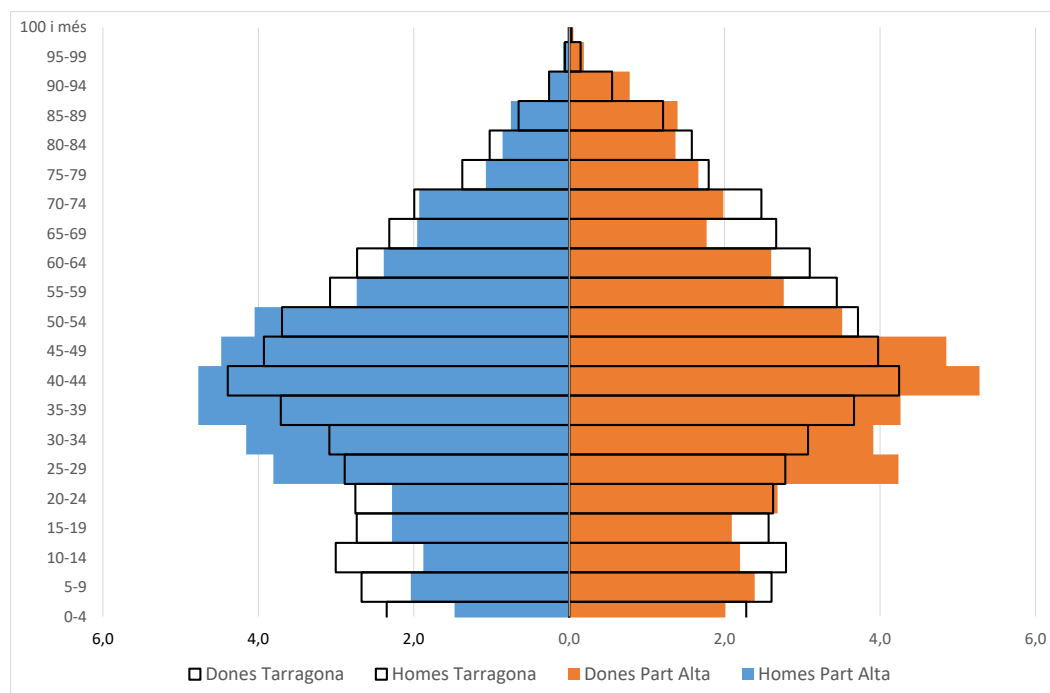
Creixement de la població. Part Alta. 2000-2019

Creixement 2000-2019	
Absolut	443
Relatiu	11,8%

Font: elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. Ajuntament de Tarragona

Pel que fa a les característiques de la població, globalment, la població de la Part Alta presenta un perfil lleugerament més rejuenit que el del conjunt de la ciutat. Si bé té un percentatge de població infantil menor que en el conjunt de Tarragona, destaca el major pes relatiu de la població d'entre 25 i 54 anys en contrast amb la menor proporció de població d'entre 55 i 80 anys. L'índex d'envelliment és del 134,5% davant del 115,5% del conjunt del Tarragona. Pel que fa a la població molt vella, el percentatge de població de 85 i més representa el 3,5% davant el 2,9% del conjunt de Tarragona. L'índex de sobreenvelliment és del 21,8% per sobre del 16% del conjunt de la ciutat, la qual cosa indica un percentatge significatiu de població molt vella que resideix en aquesta zona històrica de la ciutat.

### Estructura de la població segons sexe i edat. Part Alta i Tarragona, 2019.



### Grans grups d'edat i Indicadors segons sexe i edat. Part Alta i Tarragona, 2019

Grups d'edat	Absoluts	PART ALTA	TARRAGONA
		Percentatges	Percentatges
Població infantil (0-14 anys)	447	12,0	15,7
Població jove (15-29 anys)	648	17,4	16,3
Població adulta (30-49 anys)	1361	36,5	30,1
Població adulta gran (50-64 anys)	673	18,0	19,8
Població vella (65-84 anys)	470	12,6	15,2
Població molt vella (85 i més anys)	131	3,5	2,9

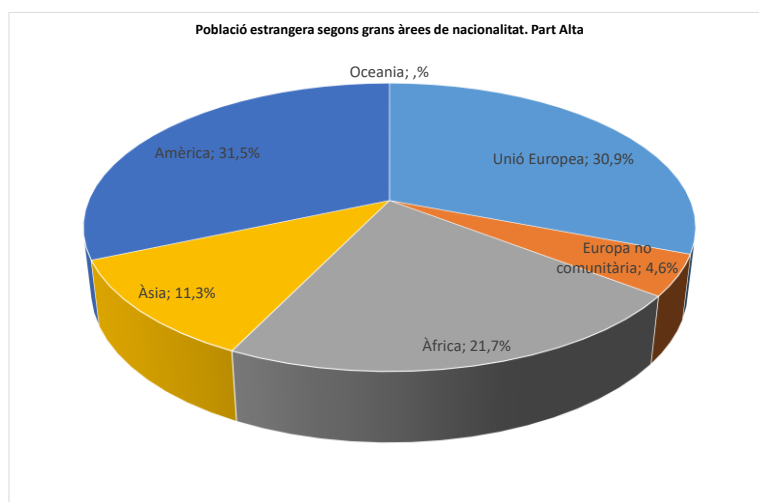
Indicadors	PART ALTA	TARRAGONA
	Relació de masculinitat	92,4%
Edat mitjana	42,5	42,2
Relació dependència infantil	16,7%	23,7%
Relació de dependència senil	22,4%	27,4%
Relació de dependència total	39,1%	51,1%
Índex d'envelliment	134,5%	115,5%
Índex sobreenvelliment	21,8%	16,0%

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019

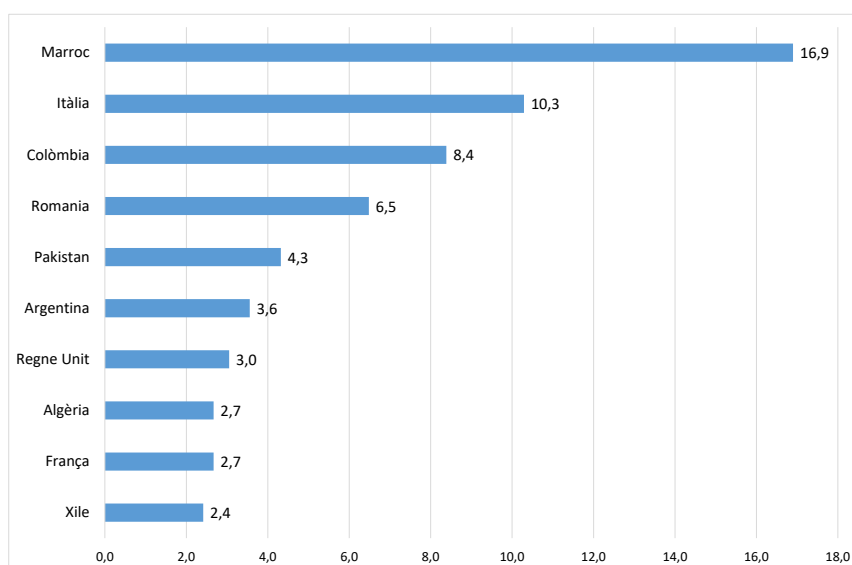
A la Part Alta, un 24,5% de la població és nascuda a l'estranger i un 21,1% té una nacionalitat estrangera. Aquests percentatges són superiors als del conjunt de la ciutat (20,1% i 17,4% respectivament). Les principals nacionalitats de les 787 persones de nacionalitat estrangera que viuen a la Part Alta són la marroquina amb un 16,9% del total de la població estrangera; la italiana amb un 10,3%, la colombiana amb un 8,4%; la romanesa amb un 6,5% i la pakistanesa amb un 4,3%.

Població segons nacionalitat. Part Alta, 2019

Nacionalitat	Població
Epanyols	2.943
Total Estrangers	787
Total Unió Europea	243
Alemanya	13
Bulgària	9
França	21
Itàlia	81
Polònia	11
Portugal	3
Regne Unit	24
Romania	51
Total Europa No Comun	36
Rússia	17
Ucraïna	2
Total Àfrica	171
Algèria	21
Marroc	133
Nigèria	4
Senegal	7
Total Amèrica	248
Argentina	28
Bolívia	9
Brasil	13
Colòmbia	66
Cuba	15
Xile	19
Equador	11
Paraguai	0
Perú	18
República Dominicana	9
Uruguai	4
Veneçuela	16
Total Àsia	89
Xina	18
Pakistan	34
Oceania i Apàtrides	0
Total Població	3.730



Principals nacionalitats (percentatge sobre total d'estrangers).Part Alta, 2019



Població segons nacionalitat i lloc de naixement. Part Alta i Tarragona, 2019

	Percentatge	
	Total	Zona Tarragona
Població amb nacionalitat estrangera	787	17,4
Població nascuda a l'estranger	913	20,1

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019

Pel que fa al perfil socioeconòmic de la població i atenent, en primer lloc, al nivell d'estudis, la Part Alta presenta un perfil mitjà de nivell d'estudis lleugerament superior al del conjunt de la ciutat. El 12,9% no tenen estudis o tenen la primària incompleta, percentatge inferior al 15% del conjunt de Tarragona. El

51,2% tenen estudis de primer o de segon grau mentre que les persones amb titulacions universitàries suposen el 20,1% davant del 12,9% del conjunt de la ciutat. Finalment, la renda mitjana per persona és de 12.264 € (any 2017), xifra lleugerament inferior a la del conjunt de Tarragona que és de 12.967 €.

**Nivell d'estudis de la població de 16 i més anys. Part Alta i Tarragona, 2020.**

Nivell d'estudis	Zona Urbana		Percentatge
	Població	%	Tarragona
No sap llegir ni escriure	1	0,0	0,1
Sense estudis / primària incompleta	491	12,9	15,0
Primària	979	25,7	24,7
Estudis de grau secundari	971	25,5	28,0
Estudis universitaris	766	20,1	12,9
Altres	598	15,7	19,2
<b>Total</b>	<b>3.806</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Font: Elaboració pròpia a partir de la lectura del Padró Municipal d'Habitants a 23.07.2020. Ajuntament de Tarragona

**Renda mitjana per persona i llar. Part Alta i Tarragona, 2017.**

	Renda mitjana per persona	Renda mitjana per llar
4314801001 Tarragona secció 01001	11.190	23.706
4314802001 Tarragona secció 02001	13.283	26.790
4314803001 Tarragona secció 03001	12.772	26.706
<b>Zona urbana 1. PART ALTA (*)</b>	<b>12.264</b>	<b>25.470</b>
<b>Tarragona</b>	<b>12.967</b>	<b>33.547</b>

(\*) La renda mitjana per a la zona urbana és una aproximació calculada a partir de la mitjana ponderada)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Atles de la distribució territorial de la renda. INE.

## Dinàmiques de vulnerabilitat de la població

Al barri de la Part Alta podem observar uns perfils de població d'especial vulnerabilitat entre els que destaquen la població gran, els joves que van arribar a Tarragona com a menors estrangers no acompanyats (MENA) i que han deixat de ser-ho, i la població gitana.

El procés d'envelliment i les característiques urbanístiques i edificatòries del barri provoca que una part important de la **població gran** es trobi en situació de vulnerabilitat, ja que en alguns casos viuen en edificis deteriorats i sense ascensor, el que dificulta la mobilitat i l'accés a l'espai públic per part d'aquest segment de població.

Els **joves ex-MENA's**, són joves que van arribar a Espanya i Tarragona en minoria d'edat i sense ser acompanyats pels seus tutors legals. En la majoria dels casos són joves originaris del Marroc arribats a Espanya de forma irregular. Amb la majoria d'edat són expulsats del circuit de protecció de menors i es troben en pisos tutelats (fins els 20 anys aproximadament) o sense habitatge, el que els empeny a ocupar locals o pisos buits. En aquests moments són al voltant de 40-45 joves que reben atenció i acompanyament per part de tres educadors de carrer presents al barri. Són joves doncs, que es troben sols, sense xarxa social i familiar, sense permís de treball i sense cap formació ni experiència laboral i, per tant, sense ingressos ni mitjans per obtenir-los. La precària situació social els porta a l'exclusió

social i a la impossibilitat d'accedir pels circuits administratius habituals a formació, promoció ocupacional, ni de serveis públics ni d'equipaments on assistir. La suma d'aquesta situació és font de conflictes amb el veïnat perquè també se'ls associa a la realització de delictes com furts, com a forma de subsistència.

La presència del **col·lectiu gitano** és important i està vinculada històricament al barri. La vulnerabilitat d'aquest segment de població prové especialment de les dificultats d'accés al mercat de treball i la seva ocupació en sectors informals i l'economia submergida. En molts casos les famílies no valoren suficientment la importància de l'escolarització dels infants i l'absentisme escolar entre la població infantil gitana és usual i important en les escoles Pau Delclòs i Saavedra. Per altra banda, la important xarxa social del col·lectiu és un element important com a sosté comunitari.

### 3.3.3. TEIXIT SOCIAL I CULTURAL

El barri compta amb un **teixit associatiu i cultural** ric i divers, entre d'altres associacions hi ha l'associació gitana, la federació catalana de voluntariat social, el casal sageta de foc, l'arquebisbat de Tarragona, el gremi de pagesos i l'associació quilòmetre zero. Tanmateix, els agents socials manifesten una disminució de la seva activitat com a conseqüència de la manca de relleu generacional i la disminució de la implicació de la població jove en el teixit social i cultural del barri. La tendència però, difereix del auge de les colles castelleres, dues de les quatre existents a Tarragona estan ubicades a la Part Alta (Xiquets de Tarragona i la Jove dels Xiquets de Tarragona), on tenen les seves seus (locals d'assaig). Destacar que aquestes dues colles castelleres organitzen activitats obertes per a tota la ciutadania tots els dimecres a les 20h.

Es manifesta que a la Part Alta hi ha algunes altres associacions de veïns però, que no existeix un treball d'interrelació entre elles i tampoc entre la resta d'entitats el que dificulta extraordinàriament la gestió i el treball comunitari.

La vida relacional del barri es concentra al voltant de les places amb terrasses. El fet que aquestes siguin grans espais pacificats i exclusius per a vianants dona peu a que siguin espais de passeig. L'activitat a realitzar a la Part Alta està relacionada amb el turisme, l'oci i lleure i activitats festives. Tot i que les places i espais permeten activitats al carrer, i per exemple, a la plaça de l'Escorxador s'hi pot veure un grup de persones ballant capoeira, no existeixen espais emblemàtics de sociabilitat del veïnat que permeti l'arrelament de la vida comunitària.

### 3.3.4. ACTIVITAT SOCIOECONÒMICA

L'activitat econòmica predominant al barri de la Part Alta és la **restauració i l'hostaleria**. El barri concentra un gran nombre de restaurants tant de cuina tradicional com més moderna o de fusió. Molts locals aprofiten el llegat arquitectònic romà dels seus establiments per fer els seus locals més atractius i que l'experiència vagi més enllà de la culinària.

Els **bars i bars de tapes** són populars al barri, sobretot es concentren a les places de grans dimensions com per exemple, la plaça de la Font (Ajuntament), la del Rei, la plaça del Fòrum i la dels Sedassos.

També s'hi troben **locals d'oci, bars musicals, discoteques o bars de copes** que han anat en augment. Tots aquests es troben força propers l'un de l'altre. A la Rambla Vella hi ha un bar musical i una discoteca, a la plaça dels Sedassos un parell de bars musicals o discoteques i més endinsat, un bar de copes. Aquests establiments, tot i estar ben insonoritzats, apleguen força gent al carrer el que genera soroll i molèsties als veïns. La vida del barri i dels locals i establiments s'accentua sobretot a la temporada d'estiu.

És destaca, per part dels agents socials del barri, que la major part dels propietaris dels establiments de restauració i hostaleria no són residents de la Part Alta, el que dificulta l'establiment de relacions i la cerca conjunta de solucions als possibles conflictes de convivència. Per altra banda, durant la diagnosi s'ha copsat en diferents moments valoracions que indiquen que Tarragona és una ciutat amb un sector de restauració i comercial altament organitzat col·lectivament, amb l'existència de diferents iniciatives associatives que cerquen la promoció dels seus negocis i de les zones on estan ubicats.

L'activitat comercial es concentra al llarg dels carrers Major i Merceria. Es podria concloure que l'**eix comercial** del barri es concentra en aquests dos carrers. El petit comerç és el predominant, al carrer Major s'hi troben botigues dedicades a l'artesania, a la marroquineria, floristeries, forn de pa, antiquaris, botigues de moda de dissenyadores. També hi abunden les botigues de *souvenirs* i una oficina de turisme que a més de donar informació d'interès cultural ven merchandising de la ciutat. El carrer Merceria, hi ha un parell de botigues de moda, un herbolari, un parell de forns, un d'ells de pa artesà, pastisseria, una botiga d'espelmes, però també és on es localitza el poc comerç d'alimentació del barri. Aquests però, són supermercats petits, tipus queviures, dirigit per persones del Pakistan. Altres negocis com un restaurant indi i una polleria que fan pollastres a l'ast i menjars per emportar.

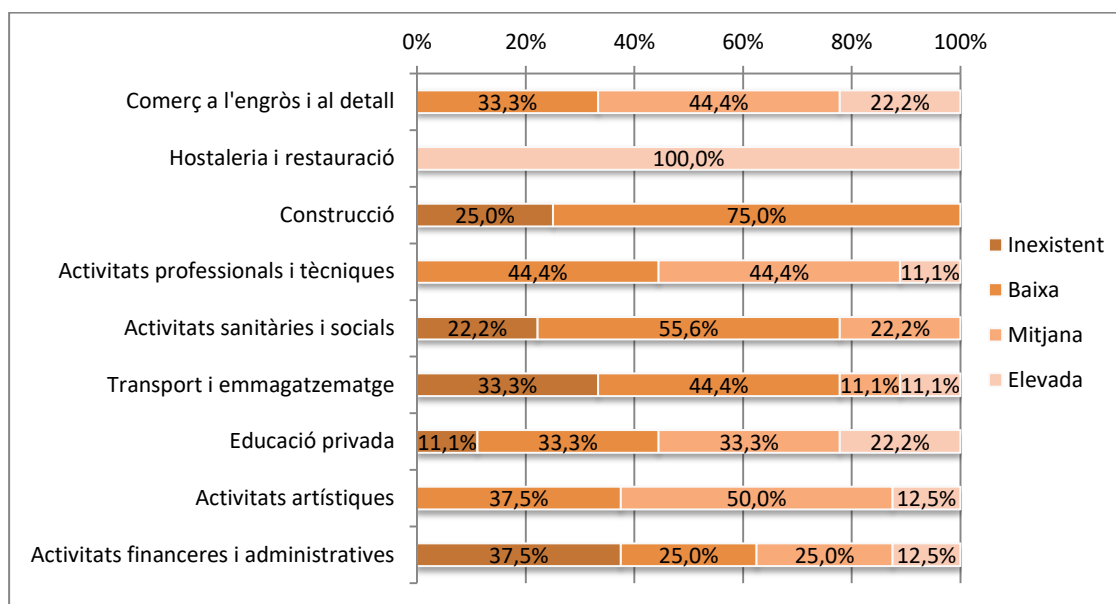
Els dissabtes pel matí la plaça del Fòrum acull un mercat de fruita i verdures a l'aire lliure, de productes de proximitat dels pagesos de la comarca. Els diumenges al voltant del Pla de la Seu, el carrer Merceria i la plaça de les Cols s'hi celebra un mercat d'antiguitats tipus «rastró».

En el barri s'observen pocs negocis més enllà del comercial i la restauració. Així, a part dels mencionats també s'hi ha trobat un parell de botigues de tatuatges i una galeria d'art. Destacar la presència d'artesans que treballen el cuir, teixit, joies, etc. com a activitat econòmica i artística.

Tot i la rellevància del sector comercial s'observen **establiments tancats**, en lloguer o traspàs, i la percepció dels agents socials entrevistats és que la seva presència està en descens. La davallada comercial s'atribueix a diverses causes com, la situació d'inseguretat ciutadana que es manifesta està patint el barri, especialment als carrers Merceria i Major. L'augment dels preus dels lloguers és una altra causa de tancament comercial. I la manca de relleu generacional que dificulta la continuïtat dels establiments comercials al barri.

Des de la perspectiva de les entitats que han respost al qüestionari la presència de comerç a l'engròs i al detall al barri es considera entre baixa (33,3%) i mitjana (44,4%) i en canvi, la presència de la restauració i l'hostaleria és percebuda per tothom com elevada (100%). Altres activitats econòmiques, com les derivades d'activitats professionals, educatives, serveis sanitaris i socials, artístiques i d'entreteniments, financeres, etc., es considera majoritàriament que la seva presència en inexistent, baixa o mitjana.

Percepció del grau de presència dels principals sectors productius a la Part Alta



Base: 9 respostes

El **patrimoni artístic, cultural i històric** de la Part Alta és un atractor natural del turisme, junt amb el tram final de la Rambla Nova i el Serrallo són els espais més visitats de la ciutat. El ric patrimoni existent a la Part Alta correspon a diversos moments històrics, i tot i que es destinen recursos a la seva promoció, es recullen valoracions que apunten a que seria interessant dignificar i cuidar més la seva presentació als visitants, de manera que es faci més atractiu i intel·ligible i faciliti la comprensió de tot allò que estan veient. Es valora que seria interessant presentar, explicar i documentar els monuments, relíquies, espais històrics, etc. perquè es pugui facilitar la comprensió al visitant, del context que envolta i ha envoltat les diverses edificacions. En aquest sentit, diferents agents manifesten que caldria una explicació i museïtzació d'aquests monuments que sovint conviuen en el mateix espai.

A continuació presentem algunes dades del **nombre de visitants als diferents espais museístics i monuments** de la ciutat, i en què la majoria dels casos es troben situats a la Part Alta. Cal destacar que les visites a aquests espais no sempre es realitzen per visitants que pernocten. Els diferents agents socioeconòmics manifesten que bona part de les visites a la ciutat es realitzen per persones que estan de pas o venen a passar el dia i després marxen a municipis dels voltants, on es troben allotjats. A continuació s'ofereixen dades del nombre de visites a alguns diferents museus presents a la Part Alta:

Taula. Nombre de visitants als diferents museus i monuments de la ciutat

ANY 2019	
<b>Museu Bíblic Tarraconense</b>	9.900
<b>Museu d'Art Modern Tarragona</b>	38.346
<b>TOTAL</b>	48.246

Font: Turisme de Tarragona

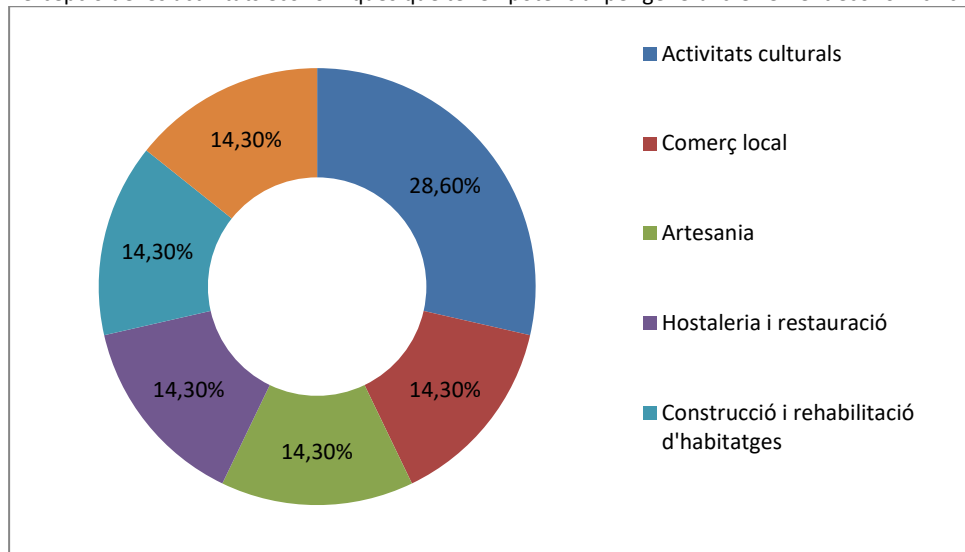
La Part Alta és també el **centre cultural i festiu de la ciutat**. Tots els grans actes festius passen al barri, fins i tot és el centre neuràlgic de les manifestacions festives i culturals de la ciutat de Tarragona durant les festes patronals de ciutat. Aquest, és un aspecte que genera controvèrsia entre les entitats i associacions veïnals que manifesten que l'administració local concentra excessivament els actes de



ciutat en el barri de la Part Alta. Quan aquestes activitats festives es massifiquen generen un impacte negatiu en la qualitat de vida del veïnat.

Els agents socials que han respost al qüestionari online han indicat en quins llocs la població del barri té costum de realitzar bona part de les seves activitats quotidianes. Segons les valoracions recollides, les compres per a la llar són realitzades majoritàriament fora del barri (55,5%); treballen majoritàriament a l'Eixample, 87,5%; estudien majoritàriament a l'Eixample o altres barris de Tarragona, 75%; i l'oci i el lleure es desenvolupa majoritàriament al barri, 75%. Manifesten així mateix, com les activitats culturals tenen un important potencial de creixement econòmic al barri (28,6%) i en menor grau activitats com: el comerç local, l'artesania, l'hostaleria i la restauració, la construcció i rehabilitació d'habitatges i altres en 14,3% respectivament.

Percepció de les activitats econòmiques que tenen potencial per general creixement econòmic i crear ocupació a la Part Alta



Base: 4 respostes

### 3.3.5. SERVEIS I EQUIPAMENTS DE PROXIMITAT

La Part Alta està inclòs en el **programa Treball als Barris**. Treball als barris són programes de continuació als barris, que havien estat subjectes a la Llei de Barris i que en el cas de la Part Alta, la intervenció estava orientada a la intervenció urbanística i social. És un dispositiu específic d'orientació i formació dirigit a les persones en la cerca de feina i que depèn de Tarragona Impulsa. El programa consisteix en un programa de formació previ a la inserció en un pla d'ocupació. Les formacions requereixen unes hores de pràctiques i per això cal la prospecció d'empreses que acollin a les persones en formació.

Aquest dispositiu ha observat un creixement de les persones en formació del 22% del 2016 al 2019 com podem observar en la següent taula. El pressupost destinat ha registrat, en canvi, un lleu retrocés, del 0,36%.

Persones usuàries del programa d'orientació a la Part Alta. 2016 - 2019

	2019	2018	2017	2016	% de variació
Dispositius de suport a la inserció Part Alta	135	124	172	105	22,22%

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal corresponent a l'exercici 2019

Cursos específics desenvolupats a la Part Alta en la Convocatòria Treball als barris. 2018

Nom del curs	Hores	Alumnes
"Cerca de feina per internet" (3 sessions)	26	22
"Impulsa't per a la feina" (2 sessions)	16	30
"Trobar feina a l'estiu"	3	7
"Trobar feina al Nadal"	3	19

Font: Memòria de la Secretaria General sobre la gestió municipal corresponent a l'exercici 2019

Pel que fa a **serveis o equipaments públics** de caràcter educatiu, el barri compta amb l'escola i conservatori de música de la diputació i el rectorat de la URV (antic escorxador). Dins dels límits de la muralla només hi ha col·legis concertats i alguna escola bressol privada. Tant l'institut com l'escola primària públiques es localitzen fora de la muralla, per tant tots aquests equipaments es troben en el barri de Llevant (CEIP el Miracle) o de l'Eixample (IES Pons d'Icard i CEIP Saavedra).

Els **equipaments sanitaris** (CAP) també es troben fora dels límits del barri. L'hospital Sant Pau i Santa Tecla es localitza a la Rambla Vella, carrer fronterer entre la Part Alta i l'Eixample. Així, l'increment de la població gran al barri no ha anat acompanyada d'equipaments de proximitat dirigits a l'atenció d'aquest segment de població i per tant, es troba a faltar centres de dia, residències per a gent gran, etc.

Els agents socials entrevistats manifesten que els **equipaments de proximitat de caràcter sociocultural** són insuficients per al desenvolupament propi de les entitats i de la població de la Part Alta. La presència del centre sociocultural de la Part Alta al carrer Puig d'en Pallar (sota les escales de plaça de l'Escorxador), tot i programar activitat de forma activa, és considerada insuficient i no està adequat a les necessitats del barri (sense ventilació, molt petit, etc.). Actualment, davant la situació del COVID 19 el centre sociocultural roman tancat per no adequar-se als requeriments socio-sanitaris. Tampoc existeixen equipaments com Casal de gent gran, biblioteca, ludoteca, etc.

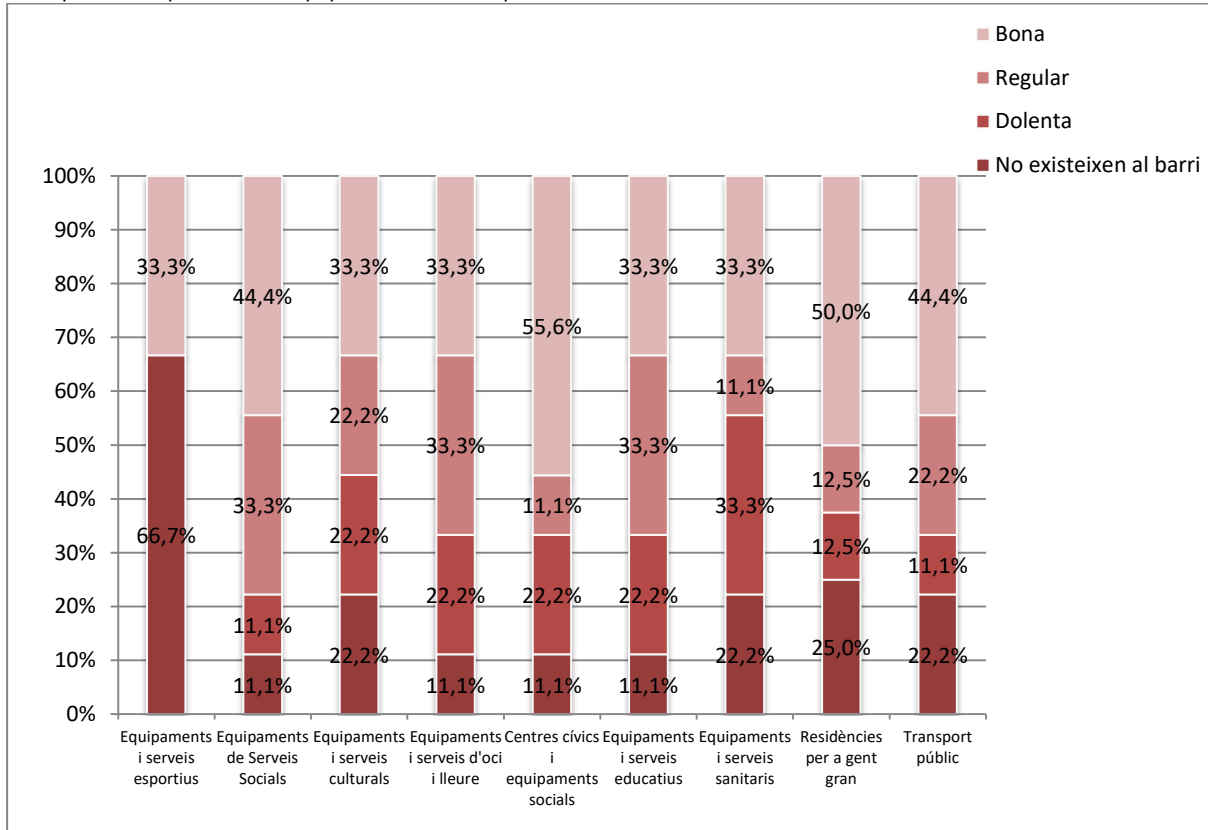
En el barri tampoc existeixen equipaments de caràcter esportiu que doni resposta a les necessitats de la població. L'equipament esportiu més proper se situa al Serrallo, als Barris Marítics.

Les valoracions realitzades pels agents socials que van respondre al qüestionari sobre els serveis i equipaments del barri són les següents:

- Els serveis que millor valoració apleguen, sent considerats com a bons són els centres cívics i equipaments socials (55,6%) i residència per a gent gran (50%).
- El transport públic, en el 66,6% es considera bon i regular.
- La majoria considera inexistents els equipaments i serveis esportius, 66,7%.
- Els equipaments i serveis culturals, serveis sanitaris i transport públic són valorats com inexistents pel 22,2%. També el 25% considera que les residències per a gent gran són inexistents.

- Equipaments i serveis d'oci i lleure, serveis culturals es considera són bons i regulars pel 66,6% i 55,5% respectivament

Percepció de la qualitat dels equipaments i serveis públics de la Part Alta.



Base: 9 respostes

### 3.3.6. DAFO PART ALTA

L'anàlisi DAFO (Debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats) esdevé una eina que permet conèixer aquells aspectes que intervenen en la realitat del barri.

#### DEBILITATS

Les debilitats són aquells aspectes del barri que constitueixen una barrera per assolir els reptes que es presenten en el desenvolupament econòmic del territori i que depenen d'ell mateix. Aquesta situació és important ja que suposa que tant els agents socials com el mateix Ajuntament de Tarragona pot establir estratègies que permetin revertir aquesta realitat, i per tant, generant reptes.

##### **Econòmiques:**

- Presència comercial poc diversa i orientada al turisme.
- Percepció d'un oci nocturn de baixa qualitat i que genera nombroses molèsties al veïnat.
- Increment de pisos turístics que no estan regularitzats i que generen processos especulatius sobre els habitatges.
- Inexistència d'un pla d'usos que reguli la presència del sector de la restauració al barri i permeti diversificar l'activitat econòmica.
- Procés de gentrificació amb la conseqüent expulsió de població i especulació urbanística.
- Percepció social d'un elevat grau d'atur entre la població del barri
- Borsa de població amb baix perfil de qualificació i formatiu en edat de treballar, especialment del col·lectiu gitano.

##### **Serveis i equipaments de proximitat i territori:**

- Manca de serveis i equipaments públics de proximitat dimensionats per la població (culturals, cívics, esportius, sanitaris, etc.).

##### **Territori**

- Parc d'edificis en situació avançada de deteriorament, amb barreres arquitectòniques importants (ex: edificis alts sense ascensor).
- Barreres arquitectòniques en els carrers pel tipus d'empedrat utilitzat en la seva urbanització.
- Dèficit de zones d'aparcament accessibles per la població resident.

##### **Social**

- Alt índex d'envelliment i sobreenvelliment.
- Percepció d'inseguretat ciutadana.
- Absentisme escolar i problemàtiques derivades.
- Existència de pols de pobresa en alguns punts i segments de la població, especialment entre els col·lectius d'exMENA, la gent gran i la població gitana.

##### **Cultural**

- Manca una estratègia definida de presentació i museïtzació del patrimoni artístic existent al barri.

### **Mobilitat**

- La peatonalització comporta dificultats d'accés en vehicle privat al barri, principalment a l'hora d'estacionar.

## **FORTALESES**

Les fortaleSES esdevenen potencialitats, pròpies del barri, que permeten ser palanques per a integrar en el full de ruta que en matèria de desenvolupament de proximitat representa el Pla.

### **Econòmic:**

- Elevada presència del sector de l'hostaleria i la restauració, principal sector econòmic del barri.
- Important presència del sector turístic.
- Important presència comercial.
- Presència del sectors dels artesans en diferents àmbits (joieria, cuir...)

### **Serveis i equipaments de proximitat**

- Hi ha un dispositiu de Tarragona Impulsa, a través de Treball als Barris.

### **Territori**

- Espais públics peatonalitzats.
- Centralitat del barri a la ciutat de Tarragona.

### **Social**

- El 20,1% de la població disposa de titulació universitària, percentatge superior a la mitjana de Tarragona.
- Ric i divers teixit sociocultural i associatiu.

### **Cultural:**

- Important presència de patrimoni històric amb un bon estat de conservació
- Hi ha un Centre sociocultural, valorat positivament pels veïns i veïnes.

## **AMENACES**

Les amenaces són elements externs, que escapen a la competència directe dels agents socioeconòmics i polítics i que cal tenir en compte perquè no suposin una barrera en el desenvolupament del barri.

### **Econòmic:**

- Estacionalitat del turisme que pot estar supeditat a crisis externes, com per exemple, la del COVID 19
- Falta de competències municipals en matèria d'immigració, per poder donar permisos de treball a població immigrada sense regularització.

## OPORTUNITATS

Les oportunitats són factors positius i favorables que es generen en l'entorn, sobre els que no es disposa un control directe però, que poden ser aprofitats per al desenvolupament del territori.

- El barri es troba en una ciutat situada en un marc geogràfic propici pel clima mediterrani, la presència de mar, etc.
- Bona part del patrimoni històric i cultural es troba a la Part Alta.

### **3.4 EIXAMPLE DE TARRAGONA**

#### **3.4.1. ESTRUCTURA ESPACIAL: ORGANITZACIÓ URBANÍSTICA I TERRITORIAL**

El barri de l'Eixample és el més dens i compacte de la ciutat. Abarca la major part de l'**organització urbanística** considerada com Eixample. En la següent imatge podem observar els límits del barri en color.



Font: elaboració pròpia mitjançant Google Earth

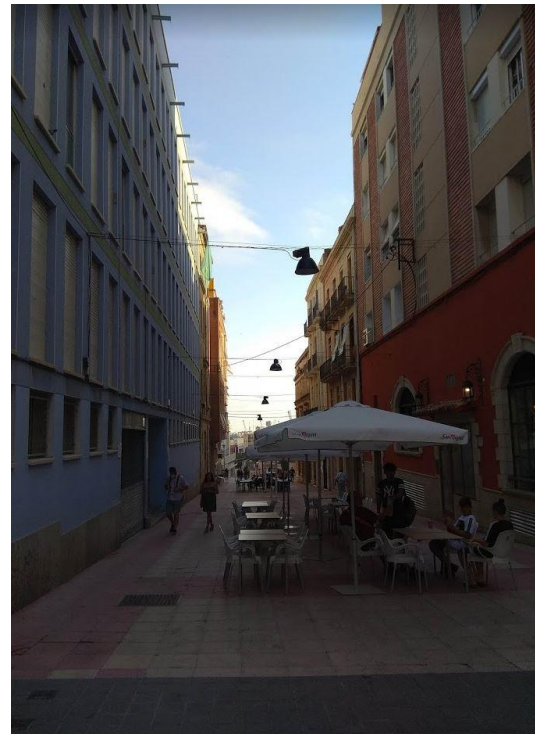
Els carrers i les voreres són rectilinis i majoritàriament amples. La gran majoria compten amb una calçada i espai als laterals reservada a l'aparcament en calçada.

Tenint en compte que el barri engloba alguns carrers pertanyents al barri del Port (barri situat sobre el nivell del mar) i que acabava a tocar de la Part Alta (part més elevada de la ciutat), el pendent en alguns carrers és pronunciat i l'accessibilitat es veu compromesa. No obstant això, la ciutat intenta donar solucions als desnivells amb escales mecàniques.





L'etat dels carrers no és igual a tots els indrets del barri. Existeix molta diferència entre els carrers propers del que es considera centre de la ciutat (Rambla Nova) amb els carrers propers al barri del Port. Així doncs, aquests últims es troben més deteriorats que els propers al centre.



El mateix passa amb l'etat dels edificis, aquells propers al barri del Port i darrere la plaça de brous són els que estan en més mal estat. En els carrers de la part baixa del barri de l'Eixample (els propers del barri del Port) hi ha antics magatzems que s'utilitzaven per emmagatzemar gra o altres productes procedents del port industrial, alguns d'ells es troben en força mal estat i amb aparença d'estar en desús.





Els carrers d'aquesta part del barri i també els carrers Apodaca i de la Unió s'han vist bruts comparats amb la resta de carrers del barri.

Els blocs de pisos no solen ser molt alts, molts segueixen la mateixa aparença física que les dues noves eixamples. Blocs de pisos d'obra vista amb terrasses o balcons. No obstant això, aquesta part de l'Eixample, pel que fa a l'aparença de l'edificació de l'habitatge, és la més diversa. Els edificis al llarg de la Rambla Nova, per exemple, tenen un encant arquitectònic propi de l'estil modernista (edifici de l'escola concertada Teresines). També hi trobem cases amb interès arquitectònic com: Casa Musolas, Casa Sala, Sanromà i Casa d'Antoni Rosell.

Al llarg de la Rambla Nova també s'hi troben edificis destinats a serveis administratius com: la



Cambra de Comerç, el registre mercantil de Tarragona, la delegació d'economia i hisenda, la direcció provincial de Tarragona de la tresoreria de la seguretat social, oficina de turisme i les oficines de l'OMAC.

Tenint en compte que es tracta d'un barri densament poblat, els **espais relacionals** són pobres. Hi ha poques places i parcs infantils (plaça Verdaguier). Si és cert, que part de la vida relacional del barri i de la ciutat té lloc a la Rambla. Passeig amb dues voreres laterals molt amples i un passeig central amb arbres i bancs. La Rambla acaba amb un mirador amb vistes al mar, a part del barri de Llevant i al port industrial.



Vistes des del Balcó del Mediterrani.

A l'acabar la Rambla Nova, a un lateral s'hi troba el passeig de les Palmeres (excluiu per a vianants) amb vistes a l'amfiteatre romà. A l'altre lateral s'hi troben les escales de la baixada del toro que dona accés a la part baixa del barri, a l'estació de trens i al palau firal i congressos.

Actualment, a la plaça Corsini o del mercat i als seus voltants, s'hi concentra molta activitat i destacar que el rellotge Carrilló del mercat atrau a molta canalla, especialment a les 12 del mig dia i a les 6 de la tarda.

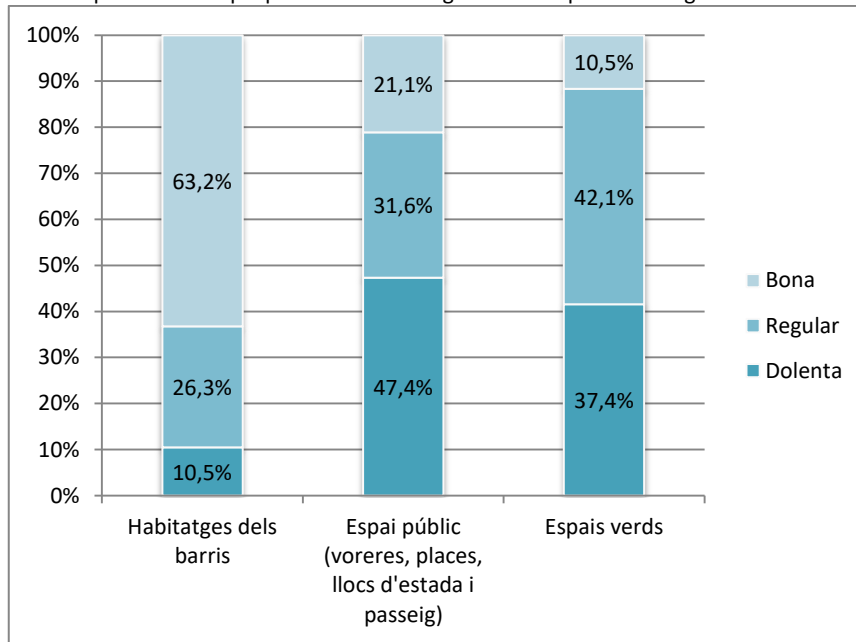


Plaça del Mercat

Recentment, l'Ajuntament ha tallat de forma temporal el trànsit d'un tram del carrer Fortuny i un altre del Carrer Governador González i s'han fet exclusius per a vianants (per ara s'aprofita el carrer per treure terrasses de bars).

El barri compta amb escassos **parcs i espais verds** i els agents socioeconòmics que han respost el qüestionari així ho manifesta valorant-los com a regular pel 42,1% dels casos i dolenta pel 37,4%. La qualitat de l'espai públic és valorat com a dolent en el 47,4% dels casos i com a regular en el 31,6%. Els habitatges és la variable millor valorada, ja que el 63,2% el valora com a bona i el 26,3% com a regular.

Percepció de la qualitat de l'espai públic i els habitatges a l'Eixample de Tarragona



Base: 19 respostes

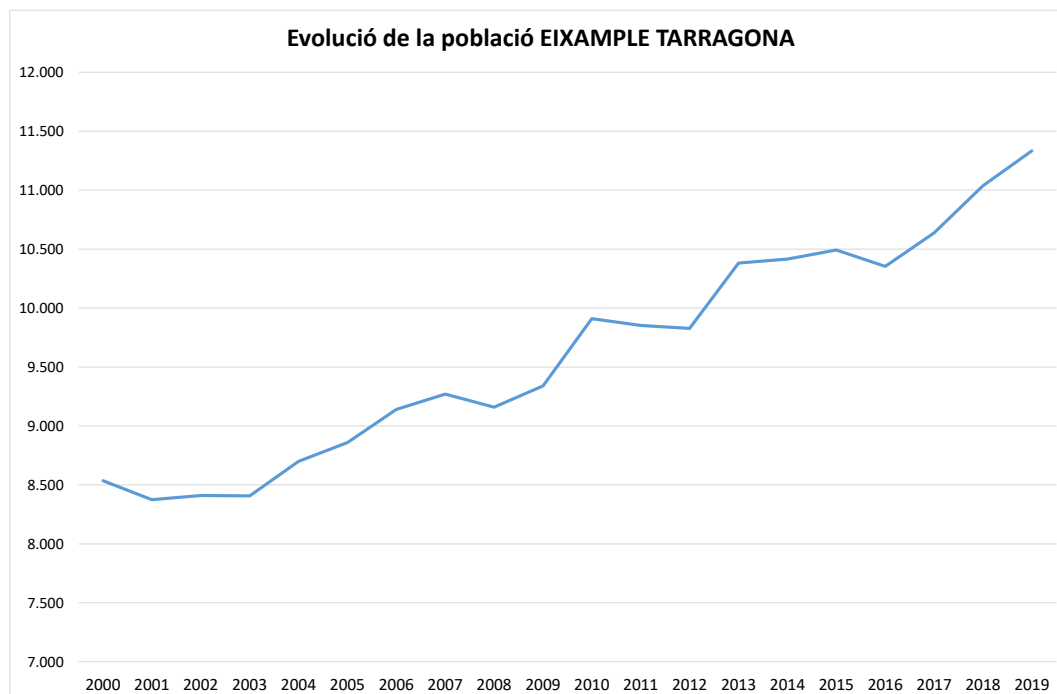
### 3.4.2. PERFIL DE LA POBLACIÓ

#### Perfil sociodemogràfic

L'Eixample de Tarragona té una població l'any 2019 de 13.944 persones que suposen el 10,4% del total de la població de Tarragona. L'evolució de la població des de l'any 2000 mostra una tendència de creixement sostingut amb algunes petites oscil·lacions. En general, es registra un augment progressiu de la població tot i que en alguns anys es registren lleus decreixements. En relació amb l'any 2000, la població ha augmentat en un total de 2.797 persones, que suposa un increment relatiu del 32,8%. De totes les zones urbanes de Tarragona, L'Eixample de Tarragona és la sisena zona amb un major creixement relatiu entre el 2000 i el 2019.

**Població 2019: 13.944 persones (Xifres oficials INE)  
10,4% del total de la població de Tarragona**

Evolució de la població. Eixample de Tarragona, 2000-2019

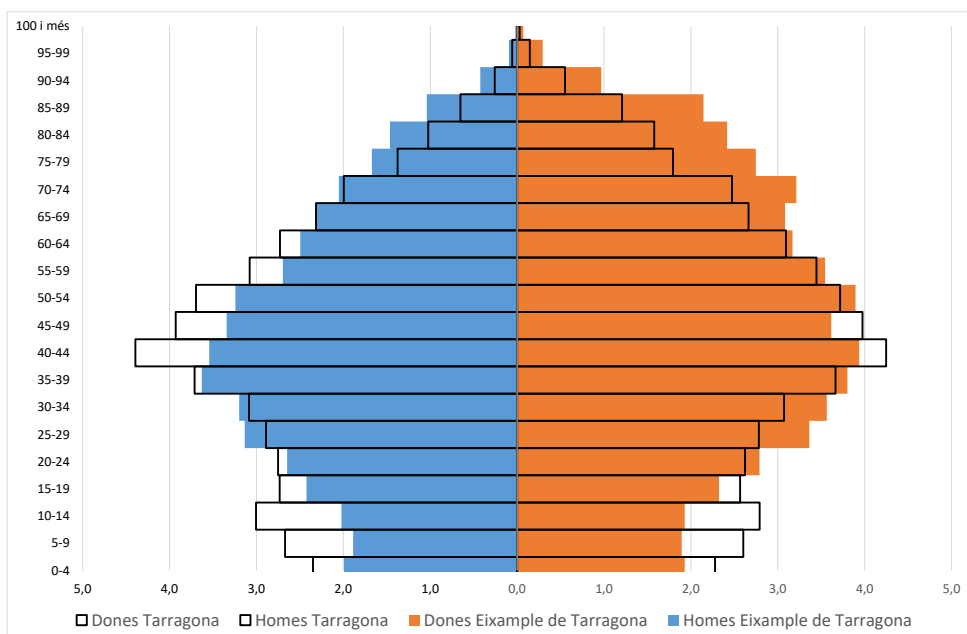


Font: elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. Ajuntament de Tarragona

Creixement 2000-2019	
Absolut	2.797
Relatiu	32,8%

Pel que fa a les característiques de la població, globalment, la població de l'Eixample de Tarragona presenta un perfil més envellit en relació amb el del conjunt de la ciutat. L'Eixample de Tarragona compta amb un percentatge de població infantil menor que el del conjunt de Tarragona (11,7% en relació amb el 15,7% del conjunt de la ciutat) i un percentatge superior de població vella i molt vella. En concret, la població de 65 a 84 anys suposa el 19% a l'Eixample de Tarragona i la població de 85 i més anys representa el 5% davant del 15,% i el 2,9% del conjunt de Tarragona, respectivament. Aquest fet es tradueix en un índex d'envelliment del 205,9%, valor força superior 115,5% del conjunt del Tarragona. L'índex de sobreenvelliment és del 21% per sobre del 16% del conjunt de la ciutat. Ambdós índexs són els segons més alts de la ciutat, per darrere del Nou Eixample Sud en el cas de l'índex d'envelliment i de la Part Alta en el de sobreenvelliment. En el cas de l'Eixample de Tarragona també destaca una relació de masculinitat força més baixa que la del conjunt de Tarragona. Aquest fet s'explica per un major pes de la població femenina en gairebé totes les franges d'edat des dels 25 anys i, molt especialment, a partir dels 65 anys, la qual indica una zona amb un perfil de l'envelliment força feminitzat.

Estructura de la població segons sexe i edat. Eixample de Tarragona i Tarragona, 2019.



Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019

Indicadors segons sexe i edat. Eixample de Tarragona i Tarragona, 2019

<i>Grups d'edat</i>	<i>Absoluts</i>	<b>ZONA URBANA TARRAGONA</b>	
		<i>Percentatges</i>	<i>Percentatges</i>
Població infantil (0-14 anys)	1.625	11,7	15,7
Població jove (15-29 anys)	2.326	16,7	16,3
Població adulta (30-49 anys)	3.992	28,6	30,1
Població adulta gran (50-64 anys)	2.655	19,0	19,8
Població vella (65-84 anys)	2.643	19,0	15,2
Població molt vella (85 i més anys)	703	5,0	2,9

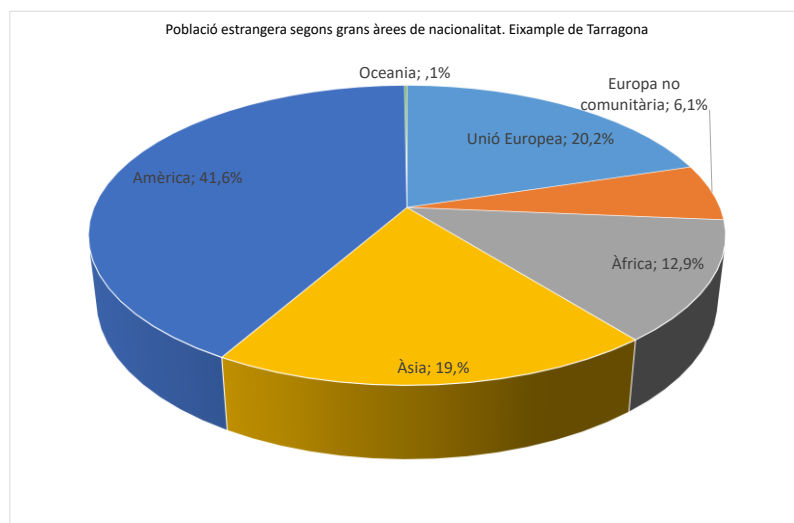
<i>Indicadors</i>	<b>ZONA URBANA TARRAGONA</b>	
Relació de masculinitat	82,8%	94,9%
Edat mitjana	45,7	42,2
Relació dependència infantil	18,1%	23,7%
Relació de dependència senil	37,3%	27,4%
Relació de dependència total	55,4%	51,1%
Índex d'envelliment	205,9%	115,5%
Índex sobreenvelliment	21%	16,0%

Font: elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. Ajuntament de Tarragona

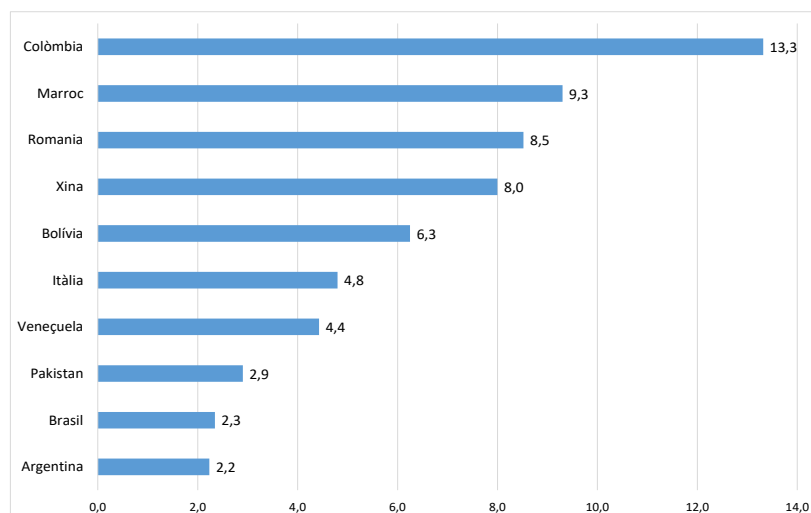
A l'Eixample de Tarragona, un 23,6% de la població és nascuda a l'estranger i un 19,3% té una nacionalitat estrangera. Aquests percentatges són superiors als del conjunt de la ciutat (20,1% i 17,4% respectivament). Les principals nacionalitats de les 2.688 persones de nacionalitat estrangera que viuen a l'Eixample de Tarragona són la colombiana amb un 13,3% del total de la població estrangera; la marroquina amb un 9,3%, la romanesa amb un 8,5%; la xinesa amb un 8% i la boliviana amb un 6,3%.

Població segons nacionalitat. Eixample de Tarragona, 2019

Nacionalitat	Població
Espanyols	11.256
Total Estrangers	2.688
Total Unió Europea	544
Alemanya	26
Bulgària	22
França	42
Itàlia	129
Polònia	22
Portugal	17
Regne Unit	31
Romania	229
Total Europa No Comun	164
Rússia	31
Ucraïna	29
Total Àfrica	348
Algèria	41
Marroc	250
Nigèria	3
Senegal	32
Total Amèrica	1.118
Argentina	60
Bolívia	168
Brasil	63
Colòmbia	358
Cuba	49
Xile	51
Equador	51
Paraguai	35
Perú	32
República Dominicana	27
Uruguai	13
Veneçuela	119
Total Àsia	510
Xina	215
Pakistan	78
Oceania i Apàtrides	4
Total població	13.944



Principals nacionalitats (percentatge sobre total d'estrangers). Eixample de Tarragona, 2019



Població segons nacionalitat i lloc de naixement. Eixample de Tarragona i Tarragona, 2019

	Percentatge	
	Total	Zona Tarragona
Població amb nacionalitat estrangera	2688	17,4
Població nascuda a l'estranger	3291	20,1

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019.



Pel que fa al perfil socioeconòmic de la població i atenent, en primer lloc, al nivell d'estudis, l'Eixample de Tarragona presenta un perfil mitjà de nivell d'estudis lleugerament superior al del conjunt de la ciutat. L'11,1% no tenen estudis o tenen la primària incompleta, percentatge inferior al 15% del conjunt de Tarragona. El 54,8% tenen estudis de primer o de segon grau mentre que les persones amb titulacions universitàries suposen el 19,5% davant del 12,9% del conjunt de la ciutat. Finalment, la renda mitjana per persona és de 15.081 € (any 2017), xifra superior a la del conjunt de Tarragona, que és de 12.967 €.

Renda mitjana per persona i llar. Eixample de Tarragona i Tarragona, 2017.

	Renda mitjana per persona	Renda mitjana per llar
4314804001 Tarragona secció 04001	16.493	37.459
4314804002 Tarragona secció 04002	14.840	35.701
4314804003 Tarragona secció 04003	12.362	27.407
4314804004 Tarragona secció 04004	13.796	32.310
4314805001 Tarragona secció 05001	18.537	40.268
4314805002 Tarragona secció 05002	14.424	32.674
4314805003 Tarragona secció 05003	12.796	31.625
4314805008 Tarragona secció 05008	13.506	31.647
4314806008 Tarragona secció 06008	15.352	36.497
4314806012 Tarragona secció 06012	18.536	49.003
<b>ZONA URBANA 2. EIXAMPLE TARRAGONA (*)</b>	<b>15.081</b>	<b>-</b>
<b>Tarragona</b>	<b>12.967</b>	<b>33.547</b>

(\*) La renda mitjana per a la zona urbana és una aproximació calculada a partir de la mitjana ponderada)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Atles de la distribució territorial de la renda. INE.

Nivell d'estudis de la població de 16 i més anys. Eixample de Tarragona i Tarragona, 2020.

Nivell d'estudis	Zona Urbana		Percentatge
	Població	%	Tarragona
No sap llegir ni escriure	8	0,1	0,1
Sense estudis / primària incompleta	1.123	11,1	15,0
Primària	2.577	25,6	24,7
Secundaris	2.942	29,2	28,0
Universitari	1.967	19,5	12,9
Altres	1.460	14,5	19,2
<b>Total</b>	<b>10.077</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Font: Elaboració pròpia a partir de la lectura del Padró Municipal d'Habitants a 23.07.2020.

Ajuntament de Tarragona

## Dinàmiques de vulnerabilitat de la població

El perfil socioeconòmic de la població resident a l'Eixample és de cert benestar. Cal a dir, que els preus dels habitatges esdevenen un filtre de caràcter socioeconòmic de la població que hi pot residir. L'elevat preu dels habitatges està provocant l'expulsió de la població que no té capacitats per finançar-los. En general, es manifesta que en Tarragona es dona un fenomen d'expulsió de la població a municipis propers, per la manca d'oferta d'habitatges al municipi.

Com a resultat de la situació d'alarma sanitària pel COVID 19 s'ha produït un procés d'increment de les situacions de vulnerabilitat i per tant, amb un increment dels ajuts d'urgència social, segons l'Institut Municipal de Serveis socials, tot i que no podem tenir un coneixement específic donat que les dades estadístiques estan agregades amb les de barris fronterers (Barris Marítims i Part Alta).

En la zona centre hi treballen entitats del sector orientades a donar suport a la infància, recerca de feina i en el recapte i repartiment d'aliments.

### 3.4.3. TEIXIT SOCIAL I CULTURAL

El **teixit associatiu** del barri està format per una important quantitat d'entitats de caràcter divers (culturals, esportives, veïnals, polítiques, sindicals, etc). De l'estudi "*Associacionisme i participació ciutadana al municipi de Tarragona*"<sup>9</sup> realitzat al 2010, es posa de manifest la densitat de l'entramat associatiu, tot i que el nivell d'articulació i d'enxarxament és baix, com a conseqüència de la dificultat que totes les entitats tinguin relació entre elles. Des dels agents socials es ratifica la idea de manca d'articulació del teixit social. Tanmateix, destaca l'Associació de veïns de Tarragona pel seu entramat relacional amb altres agents socials. Cal tenir present que és a l'Eixample de Tarragona on es troben ubicades les seus dels principals sindicats i la Cambra de comerç, fet que suma en la complexitat del teixit social existent.

Tot i l'important teixit social, el barri no disposa d'espais públics adequats per acollir l'activitat de les entitats i potenciar així l'entramat associatiu.

### 3.4.4. ACTIVITAT SOCIOECONÒMICA

**L'Eixample de Tarragona és el centre comercial i administratiu de la ciutat**, tot i que compartit en bona part pel Nou Eixample Nord. Com a centre administratiu, es on trobem bona part de les delegacions de les diferents administracions del Govern central i de la Generalitat de Catalunya. **L'activitat econòmica i empresarial** del barri se centra fonamentalment en el **comerç, l'hostaleria i la restauració**. També però, existeix una important activitat cultural provinent de l'existència del Teatre Metropol, el Palau firal de Congressos, el Tàrraco Arena Plaça, etc.

L'Eixample és un dels barris centre on hi ha major concentració de **l'activitat comercial** de la ciutat i elevada presència d'establiments de **restauració i hoteleria**. Es tracta d'un teixit comercial divers i amb una elevada oferta, elevat índex de petita botiga, negocis familiars i de trajectòria de molts anys. Aquest tipus de negocis conviu amb la presència de grans cadenes, tot i que ens els darrers anys s'ha vist una progressiva desaparició d'alguns establiments emblemàtics i atractors de població, com per exemple el Zara del carrer Colom.

---

<sup>9</sup> Àngel Belzunegui, et al. Universitat Rovira i Virgili. Associacionisme, participació ciutadana al municipi de Tarragona. Ajuntament de Tarragona. 2010



En el barri de l'Eixample, s'identifiquen **4 eixos comercials**:

1- **Eix Rambla Nova i carrers interiors direcció Part Alta** (carrers per a vianants): predomini de botigues de roba de grans marques (Massimo Dutti, Calzedonia, Natura, MANGO...), altres marques com Apple, Tous, Burguer King, bars i restaurants de tapes, algunes franquícies, geladeries, farmàcies, etc. En total s'han observat **19 establiments (baixos) tancats en lloguer o traspàs**.

2- **Eix Mercat central i carrers adjacents**: El Mercat central, recentment restaurat acull molta activitat, no només la població resident al barri de l'Eixample compra al mercat, sinó també d'altres barris. Sota el mercat hi ha un Mercadona i a la pròpia plaça on es troba l'edifici del mercat i als carrers del voltant domina la presència de bars i restaurants, tots ells amb terrasses a les places i carrers. Al carrer Lleida, a part de les taules al carrer dels diferents bars, s'hi troben diferents tipus de comerços: merceria, de roba, llaminadures, etc. El carrer Colom segueixen tenint un teixit comercial semblant al del carrer Lleida, botigues tradicionals com marroquineria, sabateria, papereria, farmàcia, i un parell de botigues de moda. El carrer Governador González manté una activitat semblant als dos carrers descrits anteriorment però amb més presència de comerços de dimensions més grans i de marques conegudes (Clarel, Spar, Minimum, Santiveri...).

3- **Eix voltants plaça Ponent**: hi predomina el petit comerç i variat, des de fruiteries a negocis de reparació de calçats, perfumeria, bodega-celler, venda d'electrodomèstics, centre d'estètica, bars, cafeteries i algun restaurants. El carrer Caputxins hi ha negocis especialitzats en la fusteria, reformes de la llar, parquets, tapisseria, persianes... El carrer Gasòmetre, es caracteritza per tenir dues llibreries i comerços especialitzats de menjar, roba i productes marroquins.

4- **Eix carrer de la Unió i Apodaca**: El carrer de la Unió solia ser un carrer especialitzat en sabateries. Actualment hi ha molts **locals buits** i sabateries de tota la vida que han tancat. Hi comencen a predominar restaurants de kebabs. Al carrer Apodaca, també hi ha gran quantitat de **locals tancats en traspàs o lloguer** i hi predominen negocis de persones novvingudes, des de queviures, perruqueries i restaurants dirigits per persones marroquines o pakistaneses.

A la part baixa de l'Eixample es concentren **bars musicals i discoteques**, tots ells localitzats al voltant del carrer Apodaca i les excavacions del teatre romà.

El barri disposa també d'un **mercat envolant** i a l'aire lliure (roba sobretot) dos dies a la setmana a la plaça del mercat. Al tram de la Rambla Nova, davant del Banc d'Espanya també s'hi desenvolupa un mercadet d'antiguitats els divendres.



Mercadet d'antiguitats, Rambla Nova

L'elevada concentració de comerç i activitat econòmica té un efecte dinamitzador. En canvi, en la mesura que apareixen locals buits aquests repercuteixen en una progressiva desertització de l'entramat comercial. Aquesta situació s'observa, per exemple, en aquells llocs on la progressiva desaparició de les entitats bancàries dels baixos comercials, les quals dotaven de dinamisme els carrers en els que es trobaven, no ha estat substituïda per noves activitats. En aquests moments, doncs, es percep un retrocés del teixit comercial. Són diversos els factors que estan intervenint en aquest procés entre els que destaquen: i) forta competència derivada dels grans centres comercials, en aquest cas el Parc Central, el Corte Inglés o el Parc comercial les Gavarres; ii) canvis dels hàbits i models de consum que cada cop es realitza més a través d'Internet i al fet que el jovent associa el consum amb el lleure i l'oci; iii) augment dels preus de lloguer dels locals comercials que escanyen l'activitat comercial i no les fan sostenibles. S'observa per part d'alguns agents socioeconòmics que molts propietaris d'aquests locals prefereixen tenir tancat el local a baixar el preu o esperen situacions que afavoreixin un major rendiment del local buit; v) desapareix el relleu generacional que doni continuïtat als negocis, al que tampoc ajuda els horaris i els salaris que finalment s'obtenen; vi) sovint ens trobem amb un comerç poc especialitzat en el producte i la seva oferta, produint-se un desajustament amb una realitat de mercat que requereix una major especialització i professionalització en el producte de venda però també de la derivada del necessari coneixement ús de les xarxes socials, el màrqueting i les bases de dades, coneixement d'idiomes, etc.

Als factors anteriorment exposats cal afegir com l'estructura i l'organització urbanística de la ciutat impacta i facilita el manteniment i creixement del teixit comercial de la ciutat. En aquest sentit, podem observar com: i) l'Eixample, com a centre neuràlgic de Tarragona no presenta un eix o centre comercial clar on convergeixi el teixit comercial, amb una clara estratègia de sosteniment d'aquest entramat. Tot al contrari, apareix una dispersió en l'activitat comercial que no facilita el reconeixement del que podria ser un eix estratègic d'activitat comercial i la seva activitat queda diluïda; ii) la gestió dels aparcaments per accedir als eixos comercials; iii) falta una estratègia clara per part de l'administració local que permeti impulsar aquestes dinàmiques, que de moment no s'ha donat; iv) per últim, sovint les persones emprenedores que tenen una idea de negoci comercial no disposen de la informació necessària i dimensionada de la burocràcia derivada de la petició d'obtenció de la llicència d'obertura i el cost que comporta. Així, manca, des del propi ajuntament, claredat en els requeriments, l'entramat burocràtic a seguir i del cost final, el que esdevé un fre en l'obertura de negocis comercials o de

restauració. S'estima que en sis mesos es poden arribar a perdre l'obertura de sis establiments a la ciutat<sup>10</sup>.

El teixit associatiu comercial és important però atomitzat per a les diferents zones de la ciutat, el que li resta força per emprendre mesures conjuntes des d'una perspectiva de ciutat. Només puntualment s'apleguen, com per la campanya de Nadal. Les associacions de comerciants més importants, i que apleguen la major part dels seus associats a la zona de l'Eixample són La Via T i PIMEC.

Des de PIMEC es calcula que la petita i la mitjana empresa, bona part en format d'establiments comercials i de restauració estan generant a Tarragona el 25% de l'ocupació, el que esdevé una xifra prou important.

Bona part de l'**activitat hotelera** de la ciutat es concentra en bona part a l'Eixample<sup>11</sup> amb un tipus d'establiment no massa gran. L'hotel Imperial Tàrraco és l'hotel més gran del barri, tot i que està pendent d'obertura per a aquest 2020. Diferents agents socioeconòmics manifesten el potencial de creixement hotelier que presenta la ciutat. Aquest podria donar resposta a una estratègia de projecció turística, cultural, esportiva, etc., no supeditat a l'estacionalitat. Es manifesta com Tarragona ha deixat de ser destí turístic, per exemple en el cas de l'IMSERSO, per manca de promoció de la ciutat. La zona de la Pedrera s'apunta com a possible zona a potenciar. També s'ha vist incrementat el nombre de pisos turístics, sovint actuant en situació il·legal. A la següent taula podem observar el nombre total de llits i pernoctacions que es van produir a la ciutat en els darrers tres anys. El nombre de llits a Tarragona no ha experimentat gairebé canvi en els darrers tres anys. En canvi, el nombre de pernoctacions s'ha reduït un 8%.

Nombre de llits i pernoctacions a Tarragona. Període 2017-2019

	2017	2018	2019	% de variació
<b>Nombre de llits</b>	9.834	9.779	9.852	-0,01
<b>Nombre de pernoctacions</b>	1.449.907	1.453.125	1.339.673	-8,2

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per la Conselleria de Turisme de Tarragona

El **sector cultural** presenta un elevat potencial que no està prou explorat i pot generar marcs d'activitat econòmica per desenvolupar-se com: noves tecnologies, comunicació, productes culturals, etc., així com un tipus de turisme cultural. L'Eixample concentra una part dels **equipaments culturals** i l'**activitat cultural** de la ciutat. A nivell cultural el barri compta amb els dos grans teatres de la ciutat situats a la Rambla Nova, teatre Metropol i teatre Tarragona que apleguen més de 400 activitats anuals. La Tàrraco Arena Plaça, antiga plaça de braus rehabilitada per la Diputació de Tarragona per albergar espectacles, concerts, esdeveniments esportius etc. El **Palau firal i de Congressos de Tarragona** és també un espai orientat a activitats culturals. Es tracta d'un edifici singular de construcció recent que s'erigeix en una antiga pedrera del segle XIX i que compta amb 13.000 m2 distribuïts en diferents espais. La versatilitat del seu espai permet el desenvolupament d'activitats diverses com: fires, congressos i esdeveniments corporatius, reunions i conferències, esdeveniments culturals i musicals, esportius, etc. L'activitat registrada al 2018 va ser de 223 actes entre congressos, fires, exposicions, concerts, etc. amb un volum

<sup>10</sup> Informació derivada de les entrevistes realitzades a informants clau.

<sup>11</sup> La capacitat hotelera i de llits de la ciutat es reparteix entre diferents barris del centre de Tarragona i Barris de Llevant. Tanmateix, fem un tractament integrat de les dades en l'Eixample de Tarragona, on es concentra una part important d'aquestes places per no disposar de dades desagregades per barris.

de visitants de 100.592. D'aquests actes 13 van ser congressos i 9 fires. La seva importància econòmica esdevé per l'impacte directe que té sobre el sector hotelier i de restauració, el comerç i el transport, principalment. Des del 2008, en què va inaugurar-se la seva activitat, s'ha mantingut més o menys constant al llarg d'aquests anys. D'altra banda, la via pública també és un espai per al desenvolupament d'activitats culturals, que sovint no es té en compte com a espai tot i que requereixen un permís per part de via pública. Es manifesta que són pocs els esdeveniments que finalment són aprovats.

Tot i l'existència d'aquests espais culturals a l'Eixample, es valora, per part dels diferents agents socioeconòmics, que tant l'equipament cultural com l'equip tècnic municipal és insuficient per donar resposta als reptes culturals de la ciutat i que es requereix dinàmiques de renovació que activin i potenciïn les capacitats i projecció cultural de Tarragona.

A continuació presentem algunes dades del **nombre de visitants a uns dels principals espais museístics situat al barri**. Cal destacar que les visites a aquest espai no sempre es realitza per persones que pernocten. Els diferents agents socioeconòmics manifesten que bona part de les visites a la ciutat es realitzen per persones que estan de pas o venen a passar el dia i després marxen a municipis dels voltants, on es troben allotjats.

A continuació s'ofereixen dades del nombre de visites realitzades al Caixa Fòrum:

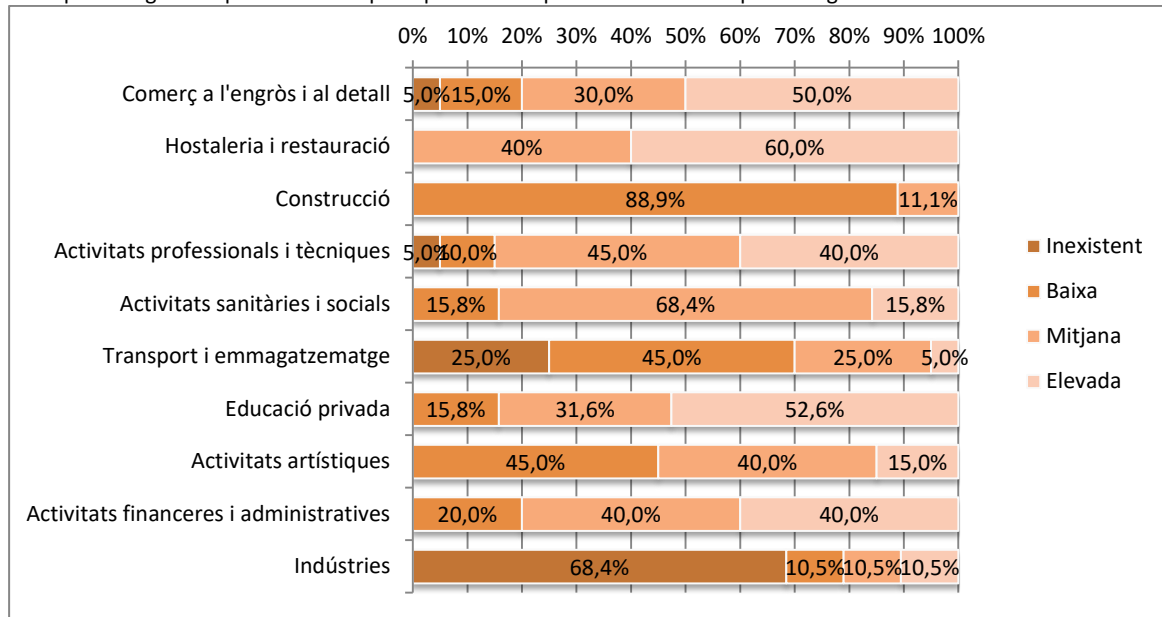
Nombre de visitants als diferents museus i monuments de la ciutat	
2019	
Caixa Fòrum	85.087

Font: Turisme de Tarragona

Al següent gràfic copsem l'opinió dels diferents agents socials en relació a la seva presència dels diferents sectors econòmics a l'Eixample Tarragona:

- Existeix percepció de presència elevada en sectors com: l'hostaleria, 60%, serveis d'educació privada, 53,6% i comerç a l'engròs i al detall, 50%.
- La percepció de sectors amb presència mitjana són les activitats sanitàries i socials (68,4%).
- Els sectors percebuts amb baixa presència són: construcció (88,9%)
- Els sectors que es percep no té presència és la indústria amb un 68,4%
- Activitats com les professionals i tècniques, artístiques i financeres i administratives la percepció de la seva presència és més diversa.

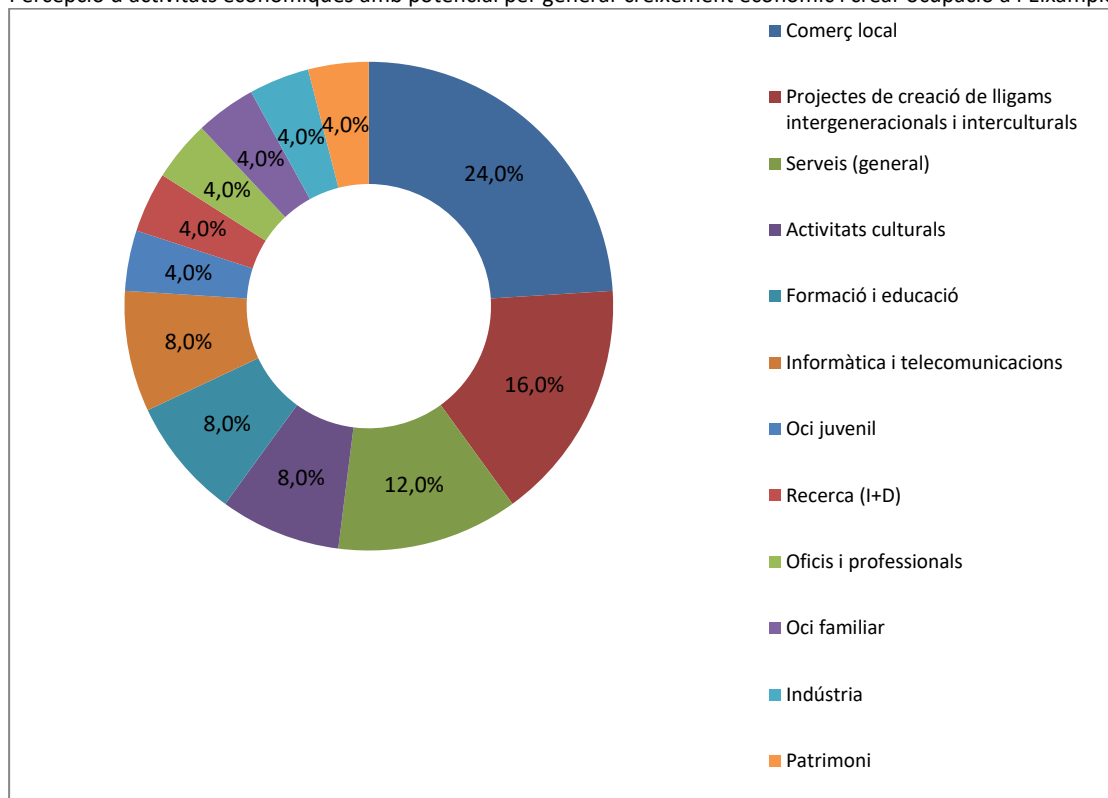
Percepció del grau de presència dels principals sectors productius a l'Eixample Tarragona



Base: 18 respostes

Les activitats econòmiques amb major potencial per generar creixement econòmic són, a parer dels agents socials que van respondre al qüestionari, el comerç (24%), projectes de creació de lligams intergeneracionals i interculturals (16%) i serveis en general (12%).

Percepció d'activitats econòmiques amb potencial per generar creixement econòmic i crear ocupació a l'Eixample Tarragona.



Base: 11 respostes

### 3.4.5. SERVEIS I EQUIPAMENTS DE PROXIMITAT

L'Eixample com a centre neuràlgic de la ciutat compta amb forces equipaments i serveis públics, tant municipals com de la resta d'administracions públiques.

Pel que fa als **equipaments educatius** en el barri hi ha, una escola de primària (CEIP Pau Delclòs), l'institut Pons d'Icard, l'Escola Oficial d'Idiomes, escola municipal de música i el col·legi Roig (centre de formació professional). Es troba a faltar una escola bressol que estava projectada a l'edifici de la Casa del Mar.

El barri compta amb **equipaments sanitaris** com l'Hospital de Sant Pau i Santa Tecla que es troba en mal estat amb pintades a les parets i persianes, un centre d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (ASSIR) i el Centre d'Atenció Primària Jaume I.

Altres equipaments que es poden trobar al barri són: la biblioteca pública de Tarragona, es tracta d'un edifici situat al carrer Gasòmetre i de dimensions petites si es té en compte que és la única biblioteca pública de tota Tarragona. També hi podem trobar el casal municipal de gent gran i les oficines de l'OMAC.

A la plaça del mercat s'emplaça l'oficina central de correus. A la Rambla Nova una oficina de turisme. El barri compta també amb l'estació de trens (RENFE) i el Palau de Congressos. Finalment, el barri compta amb 3 **aparcaments municipals** el del Palau Firal i de Congressos, Rambla Nova i Pl. Corsini.

En el barri es troben a faltar equipaments esportius, una biblioteca d'unes dimensions més grans i amb més activitats programades, centre cívic, espai juvenil, residència de persones grans o centre de dia i escola bressol fonamentalment.

S'han identificats edificis en desús com el Banc d'Espanya i alguns antics magatzems a la part baixa, que en alguns casos són reclamats com a possibles equipaments per a la ciutat i el Barri.



Banc d'Espanya. Al fons, la Cambra de Comerç

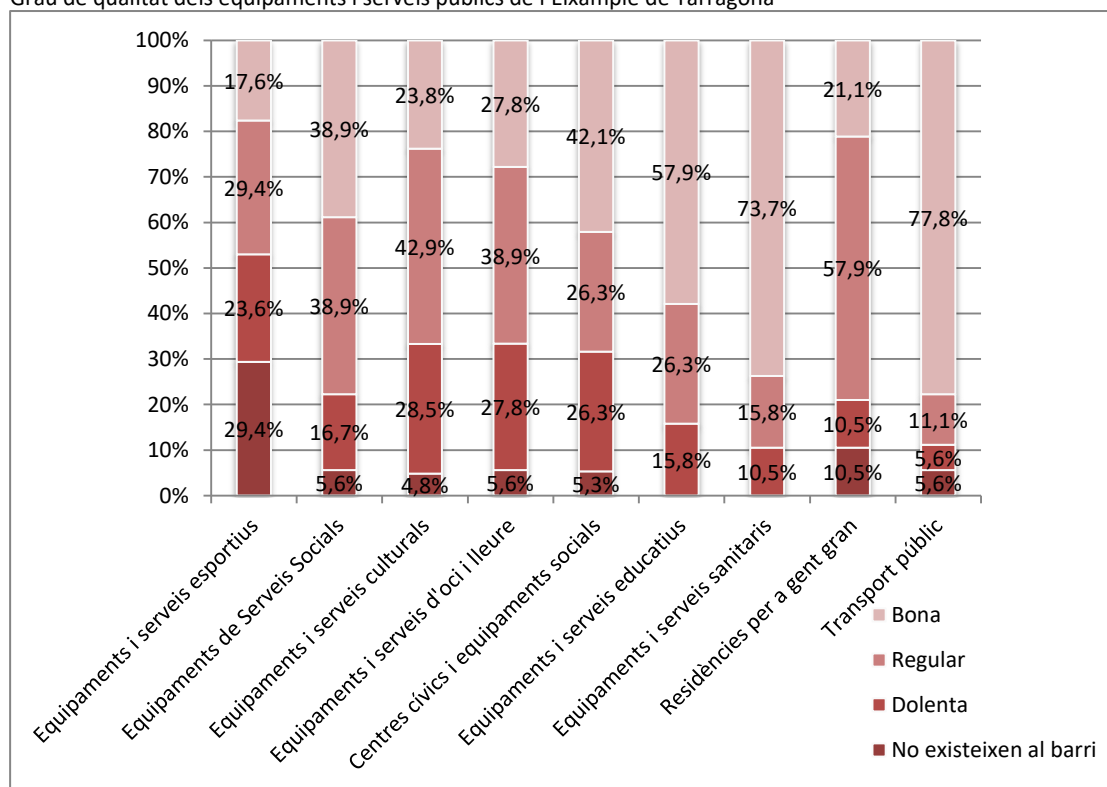


Magatzem en desús i mal estat

Les valoracions realitzades pels agents socials que van respondre al qüestionari sobre els serveis i equipaments del barri posen de relleu com:

- Els serveis que millor valoració apleguen, sent considerats com a bons són: el transport públic, 77,8%, els equipaments sanitaris, 73,7% , i els serveis educatius que ho són pel 57,9% dels casos.
- Els equipaments i serveis esportius no existeixen segons el 29,4%, o reben una valoració de dolenta en el 23,6%.
- Els equipaments de serveis socials són valorats com a bons i regulars en el 38,9%, respectivament.
- Els equipaments i serveis culturals es percep la seva qualitat com a regulars i bons en el 42,9% i el 23,8%, respectivament.
- Els equipaments i serveis d'oci i lleure són majoritàriament considerats com a bons, 27,8% i com a regulars pel 38,9%.
- Les residències de gent gran són valorades com a regulars pel 57,9%.

Grau de qualitat dels equipaments i serveis públics de l'Eixample de Tarragona



Base: 17 respostes

### 3.4.6. DAFO EIXAMPLE TARRAGONA

L'anàlisi DAFO (Debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats) esdevé una eina que permet conèixer aquells aspectes que intervenen en la realitat del barri.

#### DEBILITATS

Les debilitats són aquells aspectes del barri que constitueixen una barrera per assolir els reptes que es presenten en el desenvolupament econòmic del territori i que depenen d'ell mateix. Aquesta situació és important ja que suposa que tant els agents socials com el mateix Ajuntament de Tarragona pot establir estratègies que permetin revertir aquesta realitat, i per tant, generant reptes.

##### **Econòmiques:**

- Presència comercial dispersa i poc ordenada territorialment. No existeix un eix comercial amb continuïtat urbanística.
- Eixos comercials dèbilment potenciats: zona del Mercat i Rambla Nova.
- Increment de locals comercials buits.
- Presència limitada del sector hotelier.
- Increment de la presència de pisos turístics (que s'ha vist aturat pel COVID 19).
- Procés de gentrificació amb la conseqüent expulsió de població i especulació urbanística.
- Barreres burocràtiques, processos administratius llargs, poc clars i que podrien ser simplificats, a l'hora de l'obtenció de llicències d'activitat.

##### **Serveis i equipaments de proximitat i territori:**

- Manca de serveis i equipaments públics de proximitat dimensionats per la població (culturals, cívics, esportius, socio-sanitaris, etc.).

##### **Territori**

- Baix aprofitament d'edificis emblemàtics del barri.
- Manca d'espais verds i relacionals i falta de manteniment dels espais públics, especialment en la zona més propera a Barris Marítims.

##### **Mobilitat**

- Es troba a faltar una major peatonalització dels eixos que podrien ser més característicament comercials.
- Baixa connexió del barri amb carrils bici.
- Limitada oferta i preus elevats de l'aparcament per accedir al centre de la ciutat.

##### **Social**

- Elevat índex d'envelliment i sobreenvelliment de la població.
- Reduïda articulació del teixit social del barri. No existeix un centre relacional on s'articuli la vida social i comunitària del barri.

##### **Cultural**

- Manca una estratègia definida de presentació del patrimoni artístic i de l'oferta cultural existent al barri.



- La presència cultural és fonamentalment, comercial. Es troba a faltar una cultura de vessant independent i amb formats més diversos.
- Falta de coordinació amb l'oferta cultural que es desenvolupa als diferents barris de Tarragona.

## FORTALESES

Les fortalezes esdevenen potencialitats, pròpies del barri, que permeten ser palanques per a integrar en el full de ruta que en matèria de desenvolupament de proximitat representa el Pla.

### **Econòmic:**

- Presència comercial diversa.
- Important presència del sector de restauració.
- Eixos comercials amb potencial de desenvolupament: zona del Mercat central i Rambla Nova.
- Concentració d'una part important del centre administratiu de la ciutat i altres administracions públiques.

### **Serveis i equipaments de proximitat i territori:**

- Elevada presència de serveis públics, tant municipals com d'altres administracions.

### **Territori**

- Presència de petit comerç que fa que els barris siguin accessibles caminant.
- Existència d'edificis històrics i emblemàtics en desús i amb potencial per transformar-se (Tabacalera, Banc d'Espanya, Camp de Mart).
- Increment dels espais públics peatonalitzats.
- Centralitat del barri i pròxim als diferents atractius de la ciutat.

### **Mobilitat**

- Bona connexió en transport públic.

### **Social**

- Presència de persones amb titulacions universitàries, superior a la mitjana de Tarragona ciutat.
- Renda mitjana per persona elevada, superior a la del conjunt de Tarragona.

### **Cultural:**

- Important presència d'equipaments de caràcter cultural (Teatre Metropol, Teatre Tarragona, el Palau firal de Congressos, etc.)
- Gran llegat històric i arquitectònic (patrimoni de la UNESCO) com a impulsor de la cultura.
- Important oferta cultural.

## AMENACES

Les amenaces són elements externs, que escapen a la competència directe dels agents socioeconòmics i polítics i que cal tenir en compte perquè no suposin una barrera en el desenvolupament del barri.

**Econòmic:**

- Estacionalitat del turisme que pot estar supeditat a crisis externes, com per exemple, la del COVID 19.

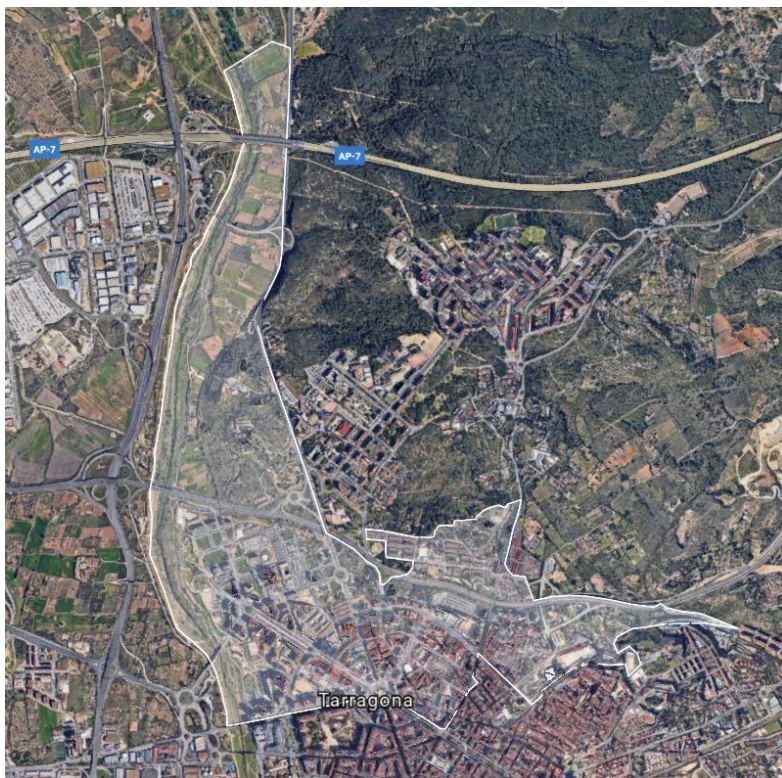
**OPORTUNITATS**

Les oportunitats són factors positius i favorables que es generen en l'entorn, sobre els que no es disposa un control directe però, que poden ser aprofitats per al desenvolupament del territori.

- Ser la capital de comarca li permet ser el centre administratiu de les diferents administracions públiques, el que així mateix, esdevé un pol d'activitats econòmiques derivades.
- El barri es troba en una ciutat situada en un marc geogràfic propici pel clima mediterrani, la presència de mar, etc.

### 3.5. NOU EIXAMPLE NORD

#### 3.5.1. ESTRUCTURA ESPACIAL: ORGANITZACIÓ URBANÍSTICA I TERRITORIAL



Font: elaboració pròpia mitjançant google earth

El barri es caracteritza per l'**organització urbanística pròpia d'un eixample**. Els carrers són amples, hi ha un predomini d'avingudes que coincideixen amb els eixos d'accés a la ciutat per carretera, aquestes vies generen trànsit, però a la vegada disposen d'espai suficient per a moure's de manera segura. No obstant això, a mesura que ens anem acostant al centre (Rambla Nova) i a la Part Alta de la ciutat, les alçades dels edificis es redueixen i la quadrícula pròpia de l'Eixample es va difuminant fent-la cada cop més estreta. Tanmateix existeixen petits oasis de cases unifamiliars, una delimitada pels carrers de Santa Joaquina Vedruna, Mossèn Salvadors Ritort i Faus, Pin i Soler i Baró de les quatre Torres. Per altra banda, els carrers de la zona de Florenci Vives i la Parròquia de St. Fructuós.



Informe final de diagnosi i identificació de línies de treball per la millora de l'ocupació i l'activació econòmica de les 11 zones urbanes de Tarragona

Al llarg de la carretera N-340, els habitatges construïts són cases adossades d'una sola planta d'una certa antiguitat. El carrer combina aquesta tipologia d'habitatges, blocs de pisos més alts i l'edifici penitenciari entre mig. A les afores del barri més densament poblat, darrere el campus Catalunya, es troba la urbanització residencial Tarragona 2. L'edificació són cases adossades de més nova creació, amb zona comunitària combinat amb cases unifamiliars.

Cal destacar que en el barri es poden distingir **dues eixamples**, l'eixample des de la plaça Imperial Tàrraco fins el Portal del Roser, més **antiga i consolidada** urbanísticament parlant, i l'eixample de més **nova creació i en creixement**, des de la plaça Imperial Tàrraco fins al Parc Riu Francolí. Les dues eixamples no mostren gaire relació comercial i veïnal l'una amb l'altre.

Tot i identificar-se dues eixamples, els **habitatges** tenen una aparença força similar a tot el barri, es tracta d'edificis relativament alts (d'uns 6 pisos d'alçada), d'obra vista i amb balcons o terrasses. Molts tenen zona comunitària i els baixos acostumen a disposar d'algun tipus de comerç o activitat empresarial. Aquestes són característiques que es reproduïxen a les noves construccions de l'últim tram de la Rambla, el qual es perllonga fins al riu Francolí. Cal destacar però, que de la mateixa manera que la morfologia dels carrers canvia a mesura que ens acostem al centre de la ciutat, l'antiguitat dels edificis i l'alçada també, sent aquests més baixos, més antics i sense zona comunitària ni aparcament.



Detall edificació Nou Eixample Nord, nova creació



Detall edificació Nou Eixample Nord, antiga

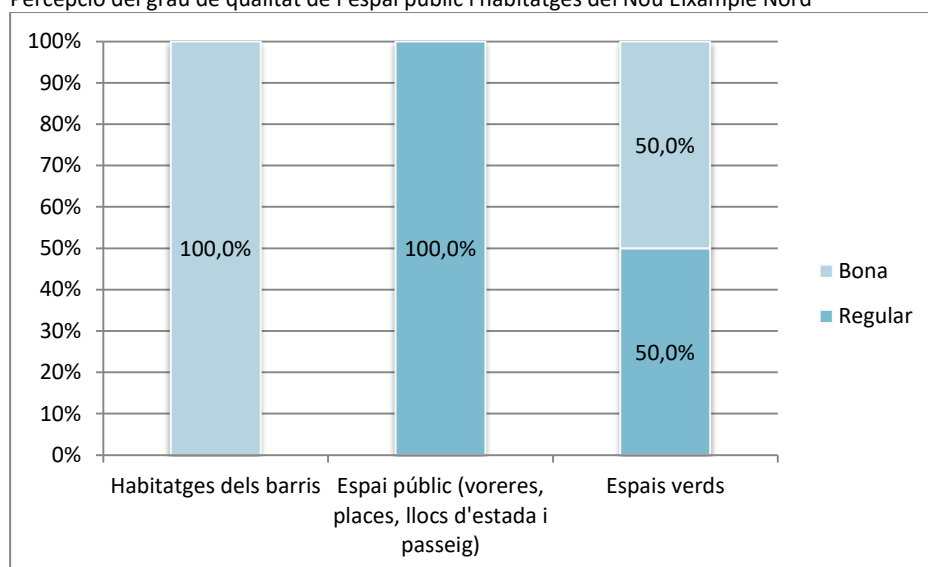
El barri no disposa de gaires **espais relacionals** (places, parcs infantils, passejos...). Pel que fa a **zones verdes o parcs**, existeix el parc Francolí amb espais verds, parc infantil i zona esportiva al voltant de la llera del riu Francolí, no obstant això, el parc es troba al cap damunt del barri, lluny del nucli, principals serveis i aglomeració de població. Per tant, es pot concloure que queda fora de l'abast de la majoria de residents del barri i de la ciutat. A l'eixample antiga, tocant la Part Alta, hi ha localitzat el Camp de Mart i el parc de Saavedra. El primer és atractiu arquitectònicament parlant ja que un dels seus límits és la pròpia muralla romana, a més disposa d'un auditori a l'aire lliure on en ocasions s'hi realitzen activitats culturals com concerts o espectacles musicals, recentment s'hi organitzen sessions de cinema a la fresca. En canvi, el parc de Saavedra, té una funcionalitat més de reunió i estada (zona infantil i zones esportives com cistella de bàsquet i taula de ping-pong). El fet que un dels parcs (Parc riu Francolí) es trobi allunyat del nucli urbà del barri i els altres dos tinguin dimensions petites i quedin a l'altre extrem del barri fa que els pocs espais verds del barri no quedin integrats a la principal trama urbana, creant sensació d'absència de verd al territori.

L'etat dels carrers, tot i que hi un manteniment adequat de la brossa, la sensació és que molts carrers no estan nets per la presència de d'excrements i orina de gos que es van trobant al llarg d'alguns i la mala olor que deixen en els carrers més estrets i poc ventilats com per exemple el carrer Taquígraf Martí.

En general els carrers del barri Nou Eixample Nord disposen d'una bona quantitat de mobiliari urbà (bancs, papereres, fanals, arbres...) sobretot en els carrers més amples o en les avingudes.

Les entitats socials que han respost el qüestionari manifesten com la qualitat de l'habitatge és bo i l'espai públic regular. En el cas dels espais verds l'opinió es divideix al 50% entre bon i regular.

Percepció del grau de qualitat de l'espai públic i habitatges del Nou Eixample Nord



Base: 2 respostes



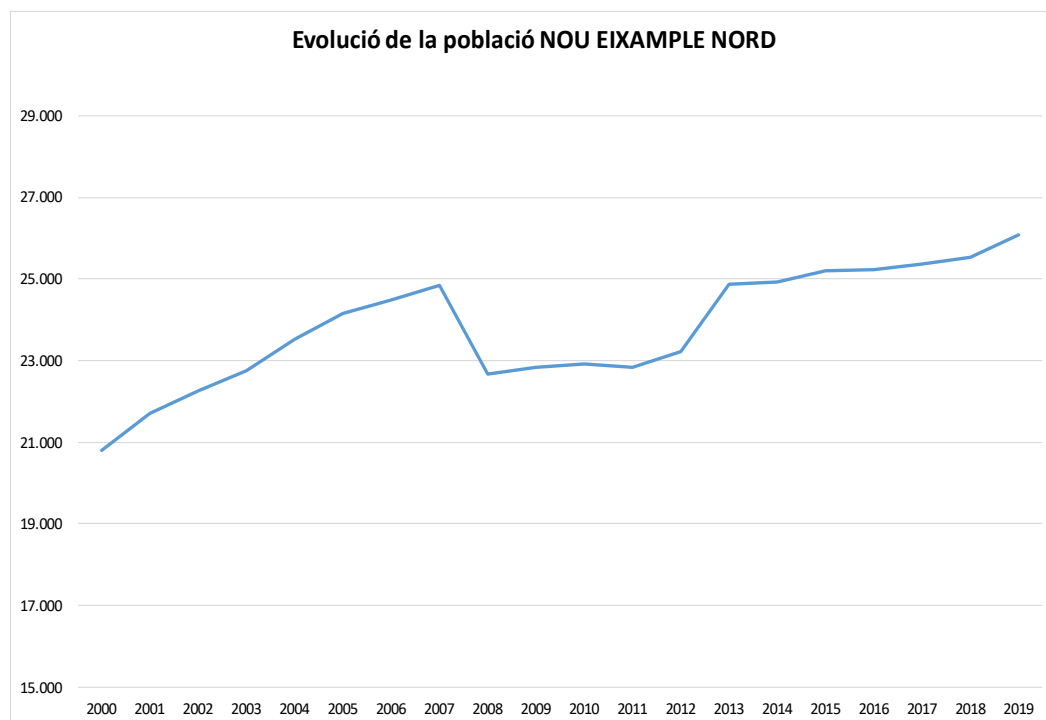
### 3.5.2. PERFIL DE LA POBLACIÓ

#### Perfil sociodemogràfic

El Nou Eixample Nord té una població l'any 2019 de 22.681 persones que suposen el 16,9% del total de la població de Tarragona. Aquesta és la zona amb més població del conjunt de la ciutat. L'evolució de la població des de l'any 2000 mostra una tendència global al creixement de la població en el conjunt del període tot i que el creixement es veu interromput durant uns anys. En l'evolució de la població es poden distingir tres grans etapes: la primera que va de l'any 2000 al 2007 i que ve marcada per un intens creixement de la població; la segona etapa s'inicia el 2008 moment en què la tendència al creixement s'inverteix i es produeix una davallada substantiva de la població. El ritme de creixement s'estanca fins al 2012. La tercera etapa s'inicia al 2013 amb un increment sobtat de la població entre el 2013 i el 2014 que va seguida d'una estabilització del creixement fins al 2017 i un nou repunt a partir del 2018. En relació amb l'any 2000, la població ha augmentat en un total de 5.274 persones, que suposa un increment relatiu del 25,3%. De totes les zones urbanes de Tarragona, el Nou Eixample Nord és la setena zona amb un major creixement relatiu entre el 2000 i el 2019.

**Població 2019: 22.681 persones (Xifres oficials INE)  
16,9% del total de la població de Tarragona**

Evolució de la població. Nou Eixample Nord, 2000-2019



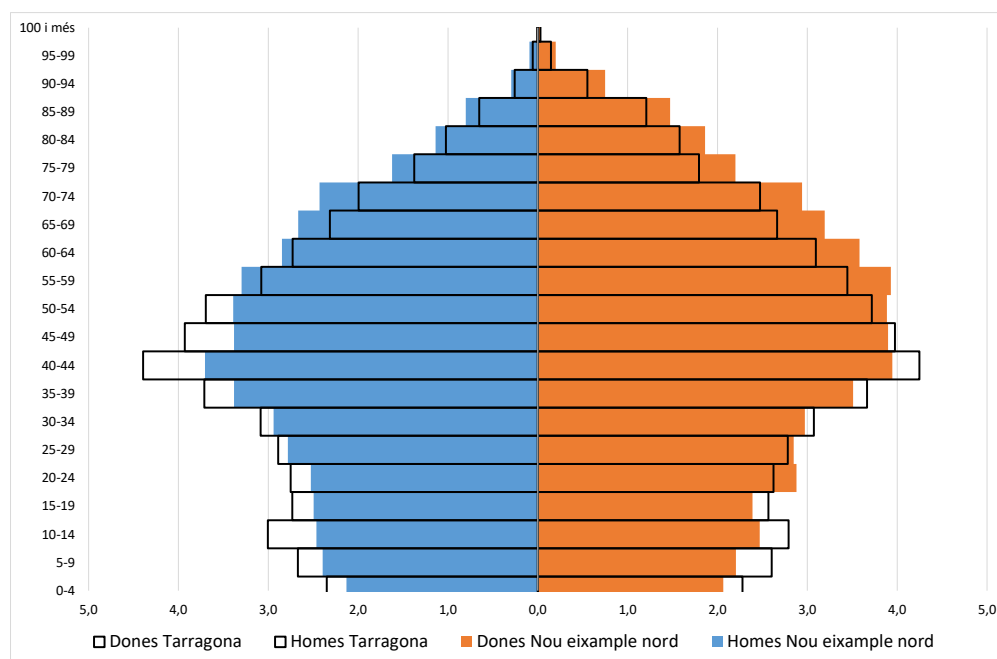
#### Creixement 2000-2019

Absolut	5.274
Relatiu	25,3%

Font: elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. Ajuntament de Tarragona

Pel que fa a les característiques de la població, globalment, la població del Nou Eixample Nord presenta un perfil més envellit en relació amb el del conjunt de la ciutat. Aquesta zona presenta una edat mitjana de la població de 44,4 anys davant dels 42,2 anys del conjunt de Tarragona. Així mateix, el Nou Eixample Nord compta amb un menor percentatge de població infantil, jove i adulta fins als 54 anys que el conjunt de Tarragona però presenta una major pes de la població de més de 55 i més anys. Aquest fet es tradueix, com en altres zones de la ciutat, en un índex d'envelliment superior al del conjunt de Tarragona: l'índex d'envelliment és del 158% davant el 115,5% del conjunt de la ciutat. Per la seva banda, l'índex de sobreenvelliment és del 16,8%, valor lleugerament superior al 16% del conjunt de la ciutat. En el cas del Nou Eixample Nord també destaca una relació de masculinitat més baixa que la del conjunt de Tarragona. Aquest fet s'explica per un major pes de la població femenina en gairebé totes les franges d'edat a partir dels 55 anys, la qual indica una zona amb un perfil de l'envelliment força feminitzat, de forma similar a com succeïa a la zona de l'Eixample de Tarragona.

Estructura de la població segons sexe i edat. Nou Eixample Nord i Tarragona, 2019.



Indicadors segons sexe i edat. Nou Eixample Nord i Tarragona, 2019

<i>Grups d'edat</i>	<i>Absoluts</i>	<b>ZONA URBANA TARRAGONA</b>	
		<i>Percentatges</i>	<i>Percentatges</i>
Població infantil (0-14 anys)	3.113	13,7	15,7
Població jove (15-29 anys)	3.611	15,9	16,3
Població adulta (30-49 anys)	6.290	27,7	30,1
Població adulta gran (50-64 anys)	4.747	20,9	19,8
Població vella (65-84 anys)	4.094	18,1	15,2
Població molt vella (85 i més anys)	826	3,6	2,9

<i>Indicadors</i>	<b>ZONA URBANA TARRAGONA</b>	
Relació de masculinitat	87,9%	94,9%
Edat mitjana	44,4	42,2
Relació dependència infantil	21,3%	23,7%
Relació de dependència senil	33,6%	27,4%
Relació de dependència total	54,8%	51,1%
Índex d'envelliment	158,0%	115,5%
Índex sobreenvelliment	16,8%	16,0%

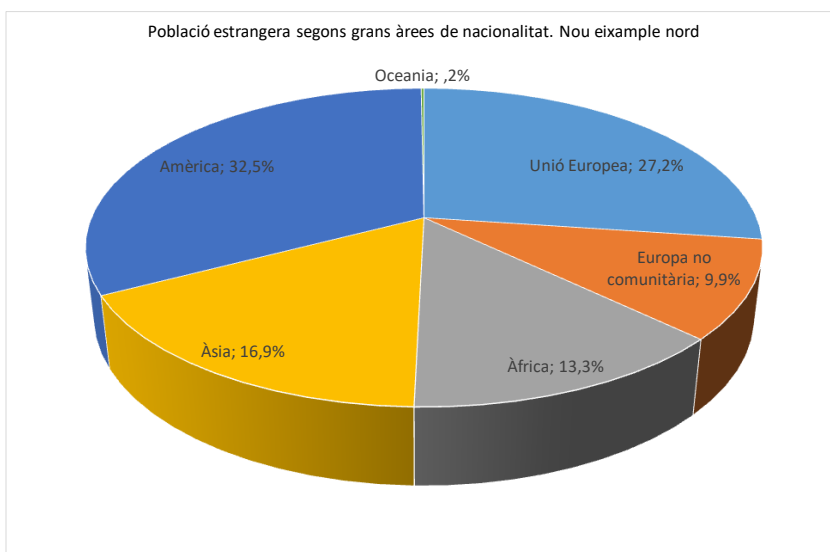
Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019.

Al Nou Eixample Nord, un 14,3% de la població és nascuda a l'estranger i un 10,8% té una nacionalitat estrangera. Aquests percentatges són inferiors als del conjunt de la ciutat (20,1% i 17,4% respectivament) i suposen el percentatge més baix d'estrangers de les onze zones urbanes de Tarragona. Les principals nacionalitats de les 2.455 persones de nacionalitat estrangera que viuen al Nou Eixample Nord són la romanesa amb un 11,1% del total de la població estrangera; la marroquina amb un 9 %, la xinesa amb un 8,5%; la colombiana amb un 7,9% i la italiana amb un 6,1%.

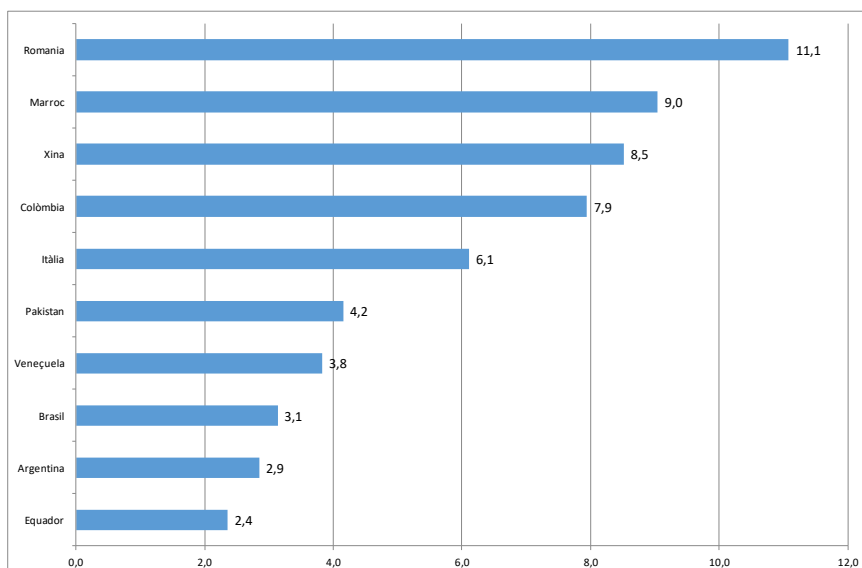


Població segons nacionalitat. Nou Eixample Nord, 2019

Nacionalitat	Població
Espanyols	20.226
Total Estrangers	2.455
Total Unió Europea	667
Alemanya	29
Bulgària	44
França	45
Itàlia	150
Polònia	29
Portugal	24
Regne Unit	27
Romania	272
Total Europa No Comunitària	244
Rússia	52
Ucraïna	54
Total Àfrica	326
Algèria	35
Marroc	222
Nigèria	8
Senegal	31
Total Amèrica	798
Argentina	70
Bolívia	45
Brasil	77
Colòmbia	195
Cuba	37
Xile	44
Equador	58
Paraguai	11
Perú	50
República Dominicana	16
Uruguai	17
Veneçuela	94
Total Àsia	416
Xina	209
Pakistan	102
Oceania i Apàtrides	4
Total població	22.681



Principals nacionalitats (percentatge sobre total d'estrangers). Nou Eixample Nord, 2019



Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019

Població segons nacionalitat i lloc de naixement. Nou Eixample Nord i Tarragona, 2019

	Percentatge	
	Total	Zona Tarragona
Població amb nacionalitat estrangera	2.455	17,4
Població nascuda a l'estranger	3.245	20,1

Pel que fa al perfil socioeconòmic de la població i atenent, en primer lloc, al nivell d'estudis, el Nou Eixample Nord presenta un perfil mitjà de nivell d'estudis superior al del conjunt de la ciutat. El 10,8% no tenen estudis o tenen la primària incompleta, percentatge inferior al 15% del conjunt de Tarragona. El 51,1% tenen estudis de primer o de segon grau mentre que les persones amb titulacions universitàries suposen el 20,5% davant del 12,9% del conjunt de la ciutat. Finalment, la renda mitjana

per persona és de 16.035 € (any 2017), xifra superior a la del conjunt de Tarragona, que és de 12.967 €. A escala interna, hi ha una gran variació entre les rendes mitjanes per persona de les diferents seccions censals que oscil·la entre els 12.028 € i els 20.741 €.

Nivell d'estudis de la població de 16 i més anys. Nou Eixample Nord i Tarragona, 2020.

Nivell d'estudis	Zona Urbana		Percentatge
	Població	%	Tarragona
No sap llegir ni escriure	2	0,0	0,1
Sense estudis / primària incompleta	2.512	10,8	15,0
Primària	4.876	21,0	24,7
Secundaris	6.990	30,1	28,0
Universitari	4.767	20,5	12,9
Altres	4.106	17,7	19,2
<b>Total</b>	<b>23.253</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Font: Elaboració pròpia a partir de la lectura del Padró Municipal d'Habitants a 23.07.2020. Ajuntament de Tarragona

Renda mitjana per persona i llar. Nou Eixample Nord i Tarragona, 2017.

	Renda mitjana per persona	Renda mitjana per llar
4314804005 Tarragona secció 04005	15.007	37.807
4314804006 Tarragona secció 04006	17.103	43.479
4314804007 Tarragona secció 04007	15.544	37.234
4314804008 Tarragona secció 04008	14.551	35.753
4314804009 Tarragona secció 04009	18.358	50.654
4314804010 Tarragona secció 04010	12.028	28.305
4314804012 Tarragona secció 04012	20.258	45.179
4314804014 Tarragona secció 04014	13.933	34.077
4314804015 Tarragona secció 04015	17.215	40.183
4314804016 Tarragona secció 04016	17.887	46.970
4314807001 Tarragona secció 07001	12.266	30.975
4314807002 Tarragona secció 07002	14.046	33.771
4314807008 Tarragona secció 07008	17.902	50.778
4314807014 Tarragona secció 07014	20.741	55.931
4314807017 Tarragona secció 07017	16.955	45.349
<b>ZONA URBANA 4. NOU EIXAMPLE NORD</b>	<b>16.035</b>	-
<b>Tarragona</b>	<b>12.967</b>	<b>33.547</b>

(\*) La renda mitjana per a la zona urbana és una aproximació calculada a partir de la mitjana ponderada)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Atles de la distribució territorial de la renda. INE.

### 3.5.3. TEIXIT SOCIAL I CULTURAL

El **teixit associatiu** del barri està format per una important quantitat d'entitats de caràcter divers (culturals, esportives, veïnals, polítiques, sindicals, etc). De l'estudi "*Associacionisme i participació ciutadana al municipi de Tarragona*"<sup>12</sup> realitzat al 2010, es posa de manifest la densitat de l'entramat associatiu, tot i que el nivell d'articulació i d'enxarxament és baix, com a conseqüència de la dificultat que totes les entitats tinguin relació entre elles. Des dels agents socials es ratifica la idea de manca d'articulació del teixit social. En aquest sentit, en el barri no existeix un centre cívic orientat a les

<sup>12</sup> Àngel Belzunegui, et al. Universitat Rovira i Virgili. Associacionisme, participació ciutadana al municipi de Tarragona. Ajuntament de Tarragona. 2010

activitats comunitàries i associatives i per tant, el teixit associatiu i la ciutadania no disposa d'un espai on desenvolupar activitats i dinàmiques d'intercooperació i enxarxament.

S'observa que no existeix molta relació entre les dues zones del barri descrites anteriorment. La plaça Imperial Tàrraco funciona com a frontera entre les dues zones. Aquest fet provoca que les relacions comercials i socials de la vessant sud del Nou Eixample Nord siguin amb el barri de l'Eixample (carrer Maria Cristina i Mercat Central) i les relacions comercials de la vessant nord del Nou Eixample Nord siguin amb el barri Nou Eixample Sud (Parc Central, Av. de Roma).

### 3.5.4. ACTIVITAT SOCIOECONÒMICA

L'eix comercial de l'eixample més antiga (situada al sud del barri), es concentra al llarg de l'Av. Catalunya. Tot i que no tota l'avinguda concentra el mateix grau d'activitat econòmica calen destacar els dos últims trams (Campus Catalunya i últim tram direcció la Part Alta) com els trams on es concentren la major part de comerços. Predomina el petit comerç i el comerç tradicional. Des de carnisseries, peixateria, fruïteries (alguns queviures dirigit per persones del Pakistan), merceria, locutori, estanc, forns, perruqueries, basars xinesos, bars i cafeteries. A l'eix comercial de l'avinguda Catalunya com a tota l'eixample més antiga, els supermercats majoristes (Bon Àrea, SPAR, Clarel) també hi són presents i conviuen amb el petit comerç descrit.

Destacar que tot i que en el barri existeix activitat comercial variada, es percep un cert declivi, observant-se forces **establiments tancats**, en lloguer o traspàs.



Local tancat i en mal estat Av. Catalunya



Locals tancats carrer Ritort i Faus

Pel que fa a l'activitat econòmica de l'eixample de nova creació (situada a la part nord del barri), també s'hi pot distingir un eix comercial. La concentració d'activitat econòmica es localitza al llarg de la Rambla President Lluís Companys. L'activitat comercial és diversa o heterogènia des de basars xinesos, bars i restaurants, merceria, farmàcia. El petit comerç conviu amb el centre comercial el *Corte Inglés* i un supermercat Mercadona de grans dimensions i aparcament. Destacar, que el petit comerç alimentari es veu absorbit per aquestes dues grans superfícies fet que s'evidencia per l'escassa presència. A diferència de l'eixample antic, en aquesta zona del Nou Eixample Nord està compost, a més dels esmentats més amunt, majoritàriament per **negocis** destinats al disseny d'interiors i els mobles a més d'un hotel de la cadena SB.

S'han trobat **establiments tancats, en lloguer o traspàs** concentrats majoritàriament al primer tram de la Rambla President Lluís Companys (davant del *Corte Inglés*) i a l'últim, tocant al riu Francolí. En aquest darrer, és possible que la poca consolidació urbanística, degut a que es tracta d'una zona en creixement, faci que alguns baixos encara no siguin suficientment atractius per alguns negocis o comerços.

En tot el barri existeix un nombre elevat de negocis relacionats amb les assegurances, mútues i entitats bancàries. No obstant això, l'eixample més proper al centre de la ciutat és la que concentra un major nombre de negocis d'aquest tipus a més d'un elevat nombre de serveis administratius, activitats que generen activitat a unes hores molt concretes del dia al barri. També s'han observat tres espais de coworking al barri.

El Nou Eixample Nord és també **centre administratiu** de la ciutat on s'ubiquen bona part de les delegacions i centres del Govern d'Espanya i de la Generalitat de Catalunya. La seva importància econòmica és capdal ja que a més de ser centre de treball de milers de persones, genera una activitat econòmica auxiliar, que es tradueix en una major presència de d'oficines tramitadores, asseguradores, bancàries, restauració, etc.

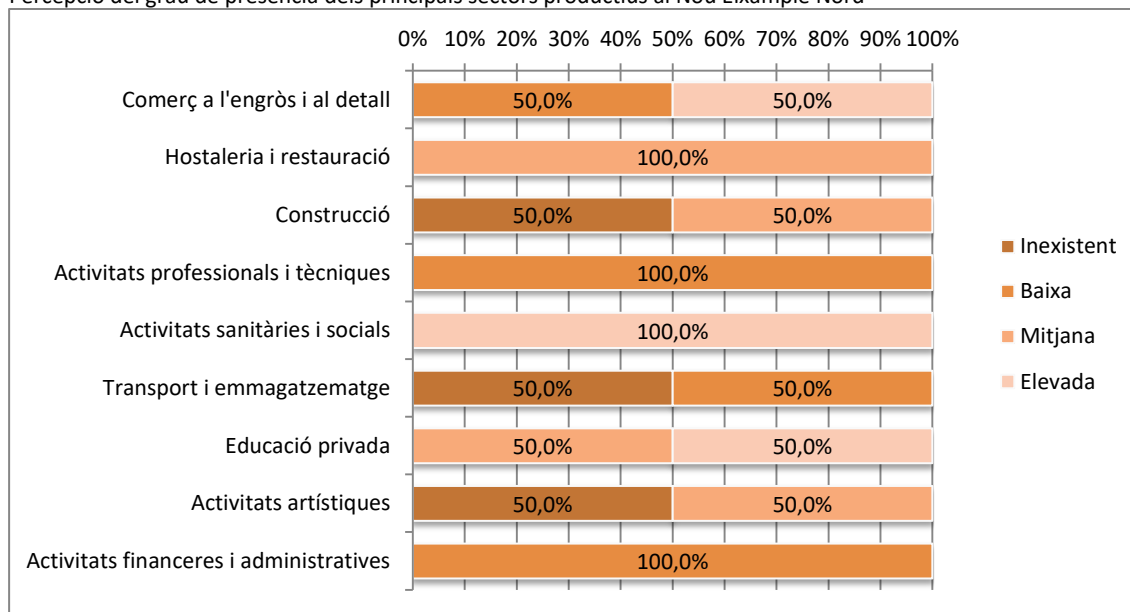
Alguns dels agents econòmics posen en evidència com un pol d'activitat l'**Hospital Joan XXIII**, com a centre sanitari de referència de la província ha quedat estancat i no s'ha propiciat el seu creixement i projecció en l'àmbit de la salut.

El Nou Eixample Nord és el que té una major Renda Disponible per família dels tres eixamples i el segon de la ciutat Tarragona.

Els sectors econòmics més presents al barri, segons la percepció dels agents socials que han respost el qüestionari són:

- El comerç a l'engròs i l'educació privada tenen una elevada presència per al 50% dels casos.
- Les activitats professionals i tècniques i les activitats financeres i administratives són percebudes com de baixa presència en el 100% dels casos. El que sorprèn tenint en compte que és un centre administratiu de la ciutat.
- L'hostaleria i la restauració, es percep, té una presència mitjana.
- Les activitats sanitàries tenen una elevada presència per al 100% dels casos.

Percepció del grau de presència dels principals sectors productius al Nou Eixample Nord



Base: 2 respostes

### 3.5.5. SERVEIS I EQUIPAMENTS DE PROXIMITAT

Un dels trets distintius del barri és que aglutina forces equipaments educatius i edificis de domini públic i de caràcter administratiu (municipal, autonòmic o estatal). Pel que fa als **equipaments educatius** hi trobem, el campus universitari Catalunya (av. Catalunya) on es troben les facultats de Lletres, Ciències Jurídiques i Infermeria, centres de recerca i diferents unitats administratives i serveis de la universitat, l'institut Martí Franquès (C/Enric d'Ossó limítrof amb el barri Nou Eixample Sud) el més gran de la província i l'institut Vidal i Barraquer on també es realitzen estudis de cicles formatius. També dues escoles d'educació primària (CEIP Cesar August, CEIP Tarragona i CEIP Pax).

Pel que fa als **edificis que presten serveis administratius** hi ha, la Subdelegació del Govern, l'oficina jove del Tarragonès, l'oficina de treball, normalització lingüística, prefectura provincial de trànsit i Ministeri de Medi ambient, tots a diferents edificis al voltant de la plaça Imperial Tàrraco. A l'avinguda de l'Argentina, està localitzada el centre penitenciari obert de Tarragona i els edificis judicials.

Pel que fa a **equipaments sanitaris**, en el barri es troba l'hospital Joan XXIII, hospital públic de referència de la ciutat, comarca i província. També consta de dos Centres d'Atenció Primària.

L'**Oficina Jove**, situada al barri, compta amb tres **equipaments per a joves** que tot i estar ubicats al Nou Eixample Nord donen servei als joves de tota la ciutat. Els equipaments estan situats molt pròxims entre ells:

- Espai Jove Kesse, espai lúdic, de trobada i de relació entre els joves.
- Espai Jove La Palmera, només funciona a l'estiu, s'hi fan actes de petit format.
- Oficina Jove del Tarragonès, desenvolupa activitat en l'àmbit de l'ocupació. Assessorament i orientació als joves.

L'Oficina jove ofereix serveis a joves menors de 35 anys. Hi arriben sobretot joves del centre i alguns joves dels barris de Ponent, derivats de les dependències municipals que Tarragona Impulsa té a Campclar. En el camí poden haver quedat joves que no arriben al servei, tot i ser derivats, per la llunyania amb l'Oficina Jove. El perfil de joves que els hi arriba és de joves sense formació bàsica o poc formats, en cerca feina. Per poder realitzar la tasca d'orientació laboral és necessari fer una tasca prèvia d'orientació educativa, en què es defineix una trajectòria formativa per poder posteriorment, inserir-se al mercat laboral. Al **2019** van assessorar a 1.600 joves dels quals 425, el 26,5% no disposaven de l'ESO. Un 33% dels joves que van buscar assessorament laboral tenien entre 20 i 24 anys i un 31% entre 16 i 19 anys.

Al barri **manquen serveis públics** com: centre cívic, pavelló esportiu, ludoteca o biblioteca municipals, llar d'infants ja que només n'hi ha una en tot el barri i queda en un extrem, casal per a persones grans, espais culturals, etc. Tot i que el barri compta amb 3 escoles d'educació primària, aquestes no es localitzen en zones cèntriques del barri.

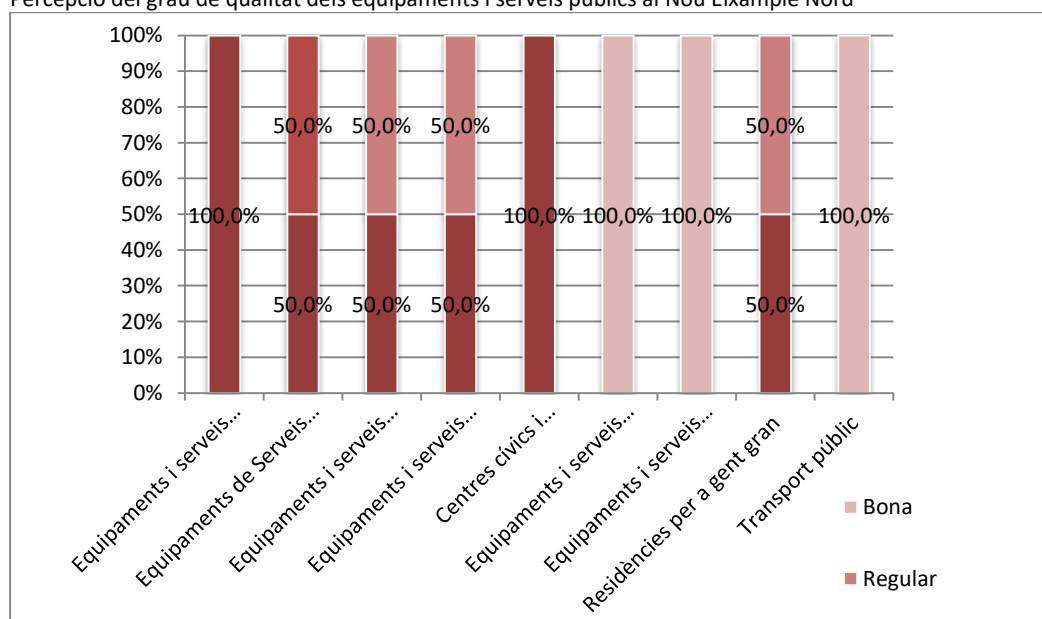
La plaça Imperial Tàrraco és **node principal pel que fa al transport en autobús**. Ja sigui perquè és on comencen i acaben moltes línies d'autobús, per ser on es fan molts transbords i per localitzar-se l'estació d'autobusos (dins dels límits del barri Nou Eixample Sud).

El barri disposa de varis **aparcaments** gestionats per l'empresa d'aparcaments municipal de Tarragona (aparcament avinguda Catalunya, Saavedra, President Companys).

La valoració que realitzen els diferents agents socials que han respost el qüestionari és que:

- No existeixen al barri equipaments i serveis esportius, centres cívics i equipaments socials, en el 100% dels casos.
- Pel que fa a serveis de serveis socials, equipaments culturals, d'oci i lleure i residències per a gent gran es reparteixen al 50% entre la seva inexistència i una qualitat dolenta i regular.
- Els equipaments i serveis educatius, sanitaris i transport públic són valorats com a bons en tots els casos.

Percepció del grau de qualitat dels equipaments i serveis públics al Nou Eixample Nord



### 3.5.6. DAFO NOU EIXAMPLE NORD

L'anàlisi DAFO (Debilitats, amenaces, forteses i oportunitats) esdevé una eina que permet conèixer aquells aspectes que intervenen en la realitat del barri.

#### DEBILITATS

Les debilitats són aquells aspectes del barri que constitueixen una barrera per assolir els reptes que es presenten en el desenvolupament econòmic del territori i que depenen d'ell mateix. Aquesta situació és important ja que suposa que tant els agents socials com el mateix Ajuntament de Tarragona pot establir estratègies que permetin revertir aquesta realitat, i per tant, generant reptes.

##### **Econòmiques:**

- Presència comercial dispersa i poc ordenada territorialment. S'identifiquen dos eixos comercials però no estan relligats urbanísticament i econòmicament.
- El Corte Inglés i el Mercadona generen un efecte de desertització en el petit comerç d'alimentació del barri.
- Increment de locals comercials buits.
- Elevat preu dels habitatges que actuen com a expulsor de població.
- Limitada capacitat hotelera.

##### **Serveis i equipaments de proximitat i territori:**

- Manca de serveis i equipaments públics de proximitat (culturals, cívics, esportius, etc.).

##### **Territori**

- Manca d'espais verds i relacionals centrals. Els existents se situen als extrems del barri.
- Espais públics que donen sensació de descuit i brutícia, especialment per la presència d'orins i excrements d'animals.

##### **Mobilitat**

- Insuficient peatonalització dels eixos que podrien ser més característicament comercials.

##### **Social**

- Elevat índex d'envelliment de la població, superior a la mitjana de Tarragona.
- Baixa articulació i enxarxament del teixit associatiu. No existeix un centre relacional on s'articuli la vida social i comunitària del barri.

##### **Cultural**

- Limitada activitat cultural.

#### FORTALESES

Les fortaleses esdevenen potencialitats, pròpies del barri, que permeten ser palanques per a integrar en el full de ruta que en matèria de desenvolupament de proximitat representa el Pla.

**Econòmic:**

- Presència comercial diversa.
- Concentració d'una part important del centre administratiu de la ciutat i altres administracions públiques.
- Segon barri amb la renda mitjana personal i per llar més elevada de Tarragona ciutat.

**Serveis i equipaments de proximitat i territori:**

- Elevada presència de serveis públics, tant municipals com d'altres administracions públiques, que donen un servei de ciutat.

**Territori**

- Increment dels espais públics peatonalitzats.
- Centralitat del barri i pròxim als diferents atractius de la ciutat.

**Mobilitat**

- Nòdul on convergeixen les principals línies de transport públic de la ciutat.

**Social**

- Elevat nivell educatiu de la població.

**Cultural:**

- Presència d'activitat cultural al Camp de Mart, el qual disposa de programació d'estiu.

## AMENACES

Les amenaces són elements externs, que escapen a la competència directe dels agents socioeconòmics i polítics i que cal tenir en compte perquè no suposin una barrera en el desenvolupament del barri.

## OPORTUNITATS

Les oportunitats són factors positius i favorables que es generen en l'entorn, sobre els que no es disposa un control directe però, que poden ser aprofitats per al desenvolupament del territori.

- Centre administratiu de les diferents administracions públiques, el que així mateix, esdevé un pol d'activitats econòmiques derivades.
- El barri es troba en una ciutat situada en un marc geogràfic propici pel clima mediterrani, la presència de mar, etc.



## **3.6. NOU EIXAMPLE SUD**

### **3.6.1. ESTRUCTURA ESPACIAL: ORGANITZACIÓ URBANÍSTICA I TERRITORIAL**



Font: elaboració pròpia mitjançant Google Earth

El barri es caracteritza per l'**organització urbanística pròpia d'un eixample**. La majoria dels carrers combinen les voreres amples amb arbrat amb dos o tres carrils per als cotxes i aparcament en superfície (calçada). L'avinguda de Roma, a diferència de la resta, mostra les característiques pròpies d'eix d'accés a la ciutat i consta de 5 carrils i aparcament en superfície. Les voreres també són amples, còmodes i segures pels desplaçaments a peu.

La **morfologia dels carrers i la tipologia d'edificis** és molt similar al llarg de tot el barri. Els habitatges dels carrers Pere Martell i Ramon i Cajal són més antics que els de la resta de barri i no disposen d'aparcament subterrani. Els edificis de més de 6 o 7 pisos d'alçada, es troben a l'Avinguda de Roma i també als primers trams del carrer Pere Martell. A mesura que ens acostem als barris marítims per Pere Martell, l'alçada dels blocs de pisos es redueix, sent d'uns 4 o 5 pisos d'alçada. En general els **habitatges** tenen una aparença força similar a tot el barri, d'obra vista i amb balcons o terrasses. El baixos dels blocs de pisos es destinen a comerços o negocis.

L'**estat dels carrers**, és majoritàriament correcte a tot el barri. El barri no disposa de gaires d'**espais relacionals** (places, parcs infantils, passejos...). Si és cert que el parc de la ciutat o quinta de Sant Rafael té molt de potencial, no s'ha observat que s'hi realitzin gaires activitats.

Pel que fa a **zones verdes o parcs**, el barri compta amb el mencionat parc de la Quinta de Sant Rafael o parc de la ciutat. Es tracta d'un parc tancat i que per tant es regeix a un horari d'apertura i de tancament. És l'única zona verda al centre de la ciutat on s'hi mesclen espais de descans, parc infantil, *skatepark* i un pipi can. Disposa de diverses esplanades on s'hi han organitzat activitats culturals com: concerts, circs i fires. Com a interès arquitectònic, el parc compta amb un edifici modernista que no consta que es faci servir amb finalitats culturals. La vida relacional del parc és escassa ja que els diferents espais destinats per a realitzar activitats d'oci i lleure no tenen ombra, quedant en desús la major part del dia.



Edifici modernista, Quinta de St. Rafael



Zona infantil, Quinta de St. Rafael

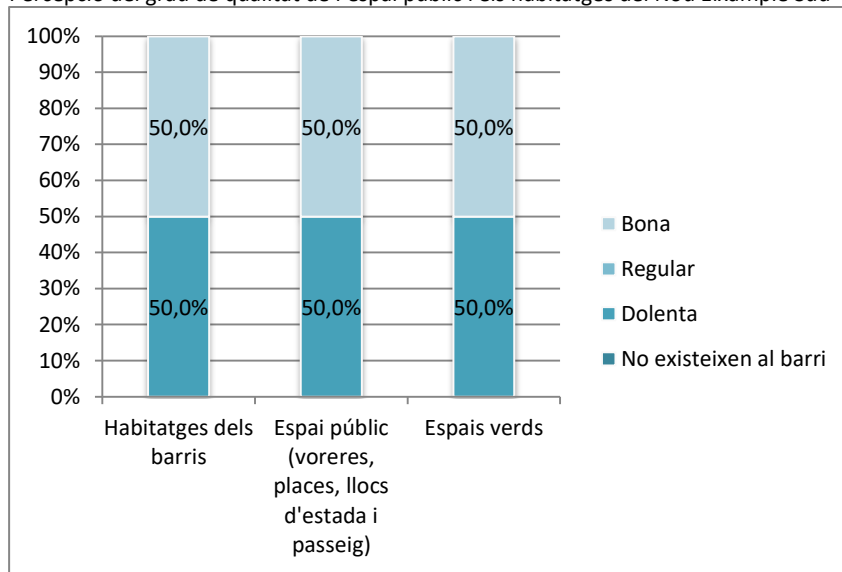
La Quinta de Sant Rafael queda al costat de l'estació d'autobusos (plaça Imperial Tàrraco) i també molt propera al centre comercial Parc Central.



Estació d'autobusos Tarragona

Els agents socials que van respondre el qüestionari valoren com a dolent i regular l'estat de l'habitatge, l'espai públic i els espais verds.

Percepció del grau de qualitat de l'espai públic i els habitatges del Nou Eixample Sud



Base: 2 respostes

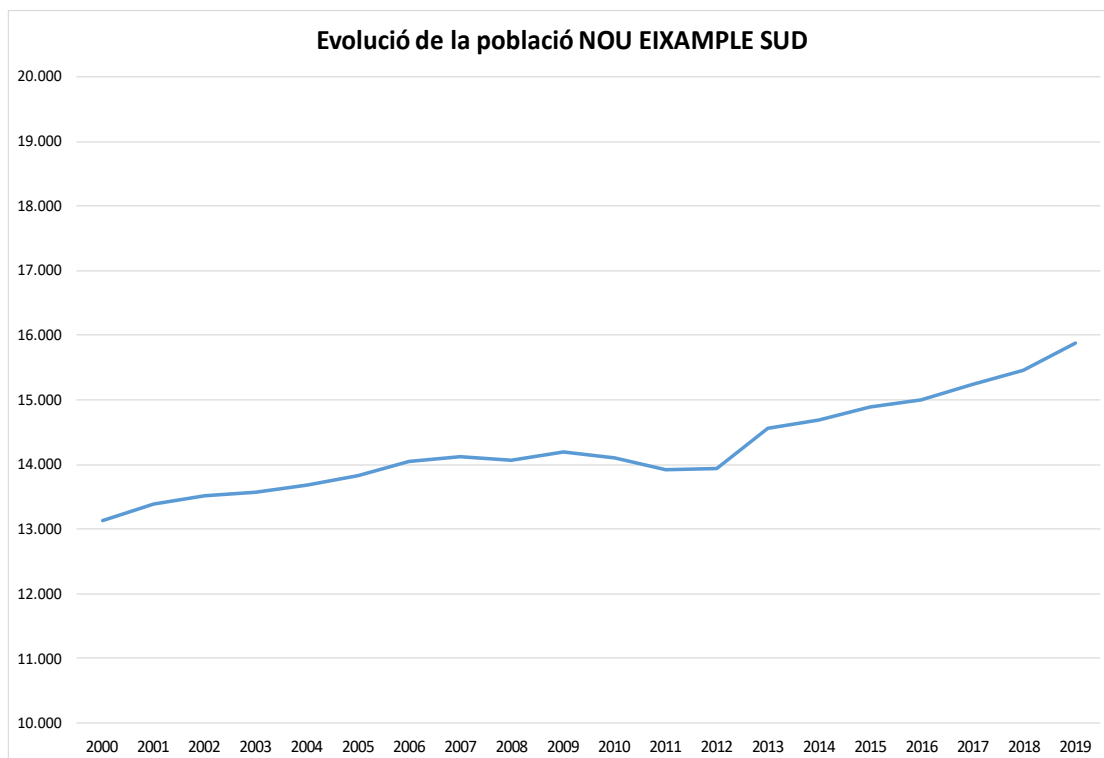
### 3.6.2. PERFIL DE LA POBLACIÓ

#### Perfil sociodemogràfic

El Nou Eixample sud té una població l'any 2019 d'11.448 persones que suposen el 8,5% del total de la població de Tarragona. L'evolució de la població des de l'any 2000 mostra una tendència de creixement sostingut de la població en el conjunt del període tot i que el creixement es veu interromput durant uns anys. En l'evolució de la població es poden distingir tres grans etapes: la primera que va de l'any 2000 al 2007 i que ve marcada per un creixement moderat de la població; la segona etapa s'inicia el 2008 moment s'inicia una etapa que va combinant anys amb decreixements de la població amb d'altres amb lleugeres recuperacions. La tercera etapa s'inicia la 2013 i ve marcada per un creixement poblacional més pronunciat que es perllonga fins al moment actual. En relació amb l'any 2000, la població ha augmentat en un total de 2.761 persones, fet que suposa un increment relatiu del 21%. De totes les zones urbanes de Tarragona, el Nou Eixample Sud és la desena zona amb un major creixement relatiu entre el 2000 i el 2019.

**Població 2019: 11.448 persones (Xifres oficials INE)  
8,5% del total de la població de Tarragona**

Evolució de la població. Nou Eixample Sud, 2000-2019

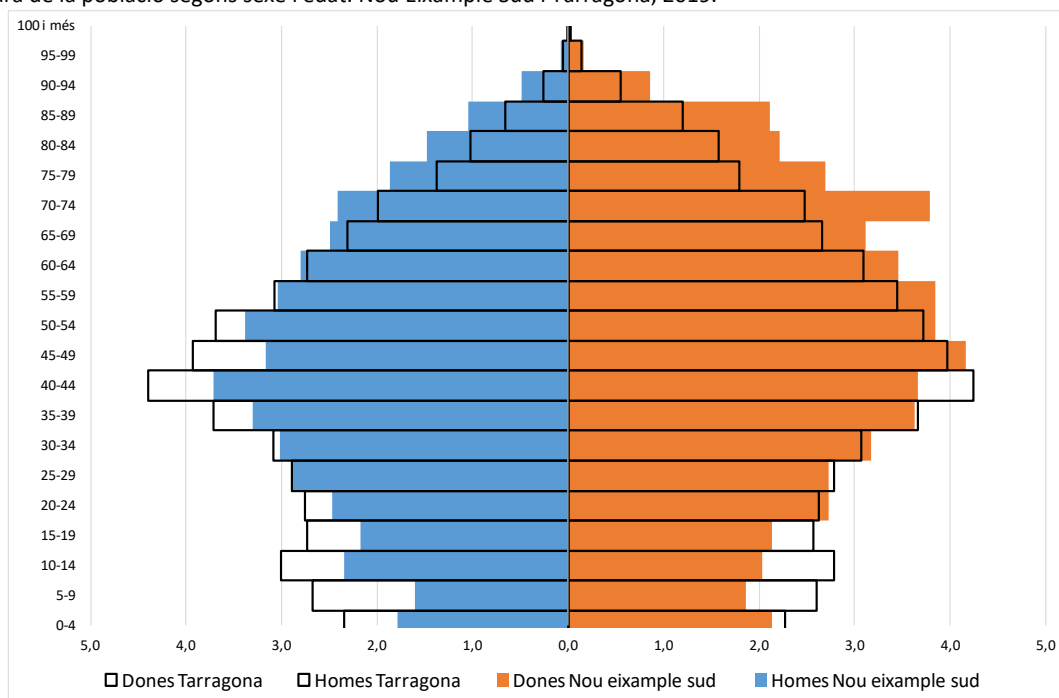


Creixement 2000-2019	
Absolut	2.761
Relatiu	21%

Font: elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. Ajuntament de Tarragona

Pel que fa a les característiques de la població, globalment, la població del Nou Eixample Sud presenta un perfil força més envellit que el del conjunt de la ciutat. Aquesta zona presenta una edat mitjana de la població de 46,4 anys davant dels 42,2 anys del conjunt de Tarragona. Aquesta és l'edat mitjana més elevada de les onze zones urbanes que componen la ciutat de Tarragona. Per la seva banda, el Nou Eixample Sud compta amb un menor percentatge de població infantil, jove i adulta fins als 54 anys que el conjunt de Tarragona però presenta una major pes de la població de 55 i més anys. Aquest fet es tradueix, com en altres zones de la ciutat, en un índex d'envelliment elevat i força superior al del conjunt de Tarragona: l'índex d'envelliment és del 211,1% davant el 115,5% del conjunt de la ciutat. Aquest és l'índex més elevat de totes les zones urbanes de la ciutat. Per la seva banda, l'índex de sobreenvelliment també se situa per sobre del de Tarragona: 19,3% i 16% respectivament. En el cas del Nou Eixample Sud com també succeeix en altres zones envellides com el Nou Eixample Nord i l'Eixample de Tarragona, es registra una relació de masculinitat més baixa que la del conjunt de Tarragona. Aquest fet s'explica per un major pes de la població femenina en totes les franges d'edat a partir dels 45 anys, i molt especialment en les franges d'edat de la població vella, la qual indica una zona amb un perfil de l'envelliment força feminitzat.

Estructura de la població segons sexe i edat. Nou Eixample Sud i Tarragona, 2019.



Grans grups d'edat i Indicadors segons sexe i edat. Nou Eixample Sud i Tarragona, 2019

<b>Grups d'edat</b>	<b>Absoluts</b>	<b>ZONA URBANA TARRAGONA</b>	
		<b>Percentatges</b>	<b>Percentatges</b>
Població infantil (0-14 anys)	1348	11,8	15,7
Població jove (15-29 anys)	1733	15,1	16,3
Població adulta (30-49 anys)	3189	27,9	30,1
Població adulta gran (50-64 anys)	2333	20,4	19,8
Població vella (65-84 anys)	2297	20,1	15,2
Població molt vella (85 i més anys)	548	4,8	2,9

<b>Indicadors</b>	<b>ZONA URBANA TARRAGONA</b>	
Relació de masculinitat	83,7%	94,9%
Edat mitjana	46,4	42,2
Relació dependència infantil	18,6%	23,7%
Relació de dependència senil	39,2%	27,4%
Relació de dependència total	57,8%	51,1%
Índex d'envelliment	211,1%	115,5%
Índex sobreenvelliment	19,3%	16,0%

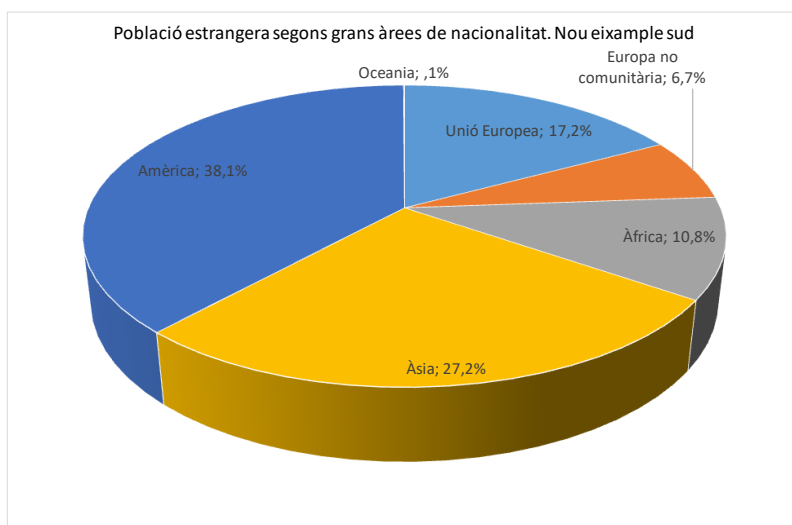
Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019

Al Nou Eixample Sud, un 18,5% de la població és nascuda a l'estranger i un 15,8% té una nacionalitat estrangera. Aquests percentatges són inferiors als del conjunt de la ciutat (20,1% i 17,4% respectivament). Les principals nacionalitats de les 1.696 persones de nacionalitat estrangera que viuen al Nou Eixample Sud són la xinesa amb un 15,6% del total de la població estrangera; la colombiana amb un 9,8%, la romanesa amb un 7,4%; la marroquina amb un 6,6% i la pakistanesa amb un 6,1%.

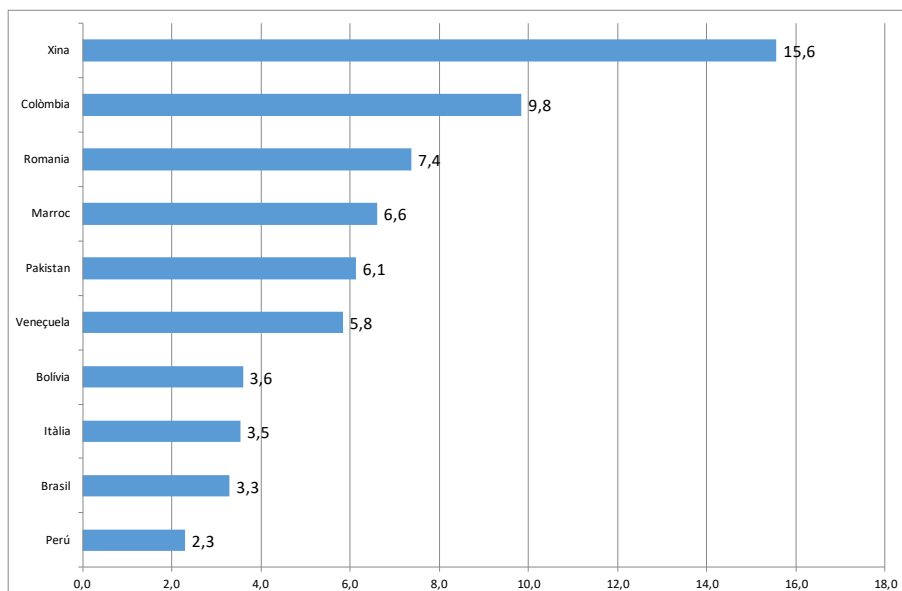


Població segons nacionalitat. Nou eixample sud, 2019

Nacionalitat	Població
Espanyols	9.034
Total Estrangers	1.696
Total Unió Europea	291
Alemanya	12
Bulgària	17
França	22
Itàlia	60
Polònia	11
Portugal	16
Regne Unit	9
Romania	125
Total Europa No Comunitària	113
Rússia	21
Ucraïna	21
Total Àfrica	183
Algèria	16
Marroc	112
Nigèria	4
Senegal	30
Total Amèrica	647
Argentina	32
Bolívia	61
Brasil	56
Colòmbia	167
Cuba	12
Xile	17
Equador	33
Paraguai	20
Perú	39
República Dominicana	20
Uruguai	14
Veneçuela	99
Total Àsia	461
Xina	264
Pakistan	104
Oceania i Apàtrides	1
Total població	10.730



Principals nacionalitats (percentatge sobre total d'estrangers). Nou Eixample Sud, 2019



Població segons nacionalitat i lloc de naixement. Nou eixample nord i Tarragona, 2019

	Percentatge		
	Total	Zona	Tarragona
Població amb nacionalitat estrangera	1.696	15,8	17,4
Població nascuda a l'estranger	2.117	18,5	20,1

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019.

Pel que fa al perfil socioeconòmic de la població i atenent, en primer lloc, al nivell d'estudis, el Nou Eixample Sud presenta un perfil mitjà de nivell d'estudis superior al del conjunt de la ciutat. L'11,5% no tenen estudis o tenen la primària incompleta, percentatge inferior al 15% del conjunt de Tarragona. El Nou Eixample Sud presenta un major percentatge de titulacions de grau secundari i universitari que Tarragona (32,4% i 17,2%). Finalment, la renda mitjana per persona és de 14.254 € (any 2017), xifra superior a la del conjunt de Tarragona, que és de 12.967 €.

Nivell d'estudis de la població de 16 i més anys. Nou Eixample Sud i Tarragona, 2020.

Nivell d'estudis	Zona Urbana		Percentatge
	Població	%	Tarragona
No sap llegir ni escriure	5	0,0	0,1
Sense estudis / primària incompleta	1.635	11,5	15,0
Primària	3.327	23,5	24,7
Secundaris	4.589	32,4	28,0
Universitari	2.439	17,2	12,9
Altres	2.171	15,3	19,2
<b>Total</b>	<b>14.166</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Font: Elaboració pròpia a partir de la lectura del Padró Municipal d'Habitants a 23.07.2020.  
Ajuntament de Tarragona

Renda mitjana per persona i llar. Nou Eixample Sud i Tarragona, 2017.

	Renda mitjana per persona	Renda mitjana per llar
4314805004 Tarragona secció 05004	13.743	33.209
4314806001 Tarragona secció 06001	15.188	37.718
4314806009 Tarragona secció 06009	14.031	31.759
4314806010 Tarragona secció 06010	14.451	34.430
4314806011 Tarragona secció 06011	12.694	31.683
4314806013 Tarragona secció 06013	13.219	33.399
4314806016 Tarragona secció 06016	15.288	35994
<b>ZONA URBANA 5. NOU EIXAMPLE SUD</b>	<b>14.254</b>	-
<b>Tarragona</b>	<b>12.967</b>	<b>33.547</b>

(\*) La renda mitjana per a la zona urbana és una aproximació calculada a partir de la mitjana ponderada)  
Font: Elaboració pròpia a partir de l'Atles de la distribució territorial de la renda. INE.

### 3.6.3. TEIXIT SOCIAL I CULTURAL

La **manca d'espais relacionals** del barri i de serveis públics i el continu urbà, fan que els límits del barri no estiguin clarament definits i que per tant s'accentuin les relacions i fluxos amb els barris adjacents (Eixample, i Barris marítims).

El **teixit associatiu** del barri està format per una important quantitat d'entitats de caràcter divers (culturals, esportives, veïnals, polítiques, sindicals, etc). De l'estudi "*Associacionisme i participació ciutadana al municipi de Tarragona*"<sup>13</sup> realitzat al 2010, es posa de manifest la densitat de l'entramat associatiu, tot i que el nivell d'articulació i d'enxarxament és baix, com a conseqüència de la dificultat que totes les entitats tinguin relació entre elles. Des dels agents socials es ratifica la idea de manca d'articulació del teixit social. En aquest sentit, en el barri no existeix un centre cívic orientat a les activitats comunitàries i associatives i per tant, el teixit associatiu i la ciutadania no disposa d'un espai on desenvolupar activitats i dinàmiques d'intercooperació i enxarxament.

<sup>13</sup> Àngel Belzunegui, et al. Universitat Rovira i Virgili. Associacionisme, participació ciutadana al municipi de Tarragona. Ajuntament de Tarragona. 2010

La plaça de braus, tot i formar part del barri Eixample de Tarragona i no del propi barri del Nou Eixample Sud, concentra part de la vida relacional del barri. Es caracteritza per estar envoltada d'una plaça relativament ample que acull molts bars i restaurants que estenen les seves terrasses a la plaça. L'avinguda Vidal i Barraquer, el tram que queda davant l'edifici de la Tabacalera, s'hi concentren alguns bars i restaurants que estan freqüentats pels residents del barri Nou eixample Sud. Així, la vida relacional del barri es produeix al voltant de les terrasses dels bars i restaurants.

### 3.6.4. ACTIVITAT SOCIOECONÒMICA

El Nou Eixample Sud esdevé un continu amb els altres dos eixamples, el que és també centre que acull, tot i que en menor mesura, diferents seus de l'administració pública. L'activitat econòmica per tant, està marcada per l'activitat pròpia de l'administració pública, i especialment per l'activitat comercial i de restauració.

El barri es caracteritza, per tenir, per un cantó, un eix comercial ben definit al llarg dels carrers Pere Martell i Ramon i Cajal i un centre comercial i d'oci de gran superfície, el Parc Central. El **Parc Central** concentra un supermercat Escat, gran nombre de botigues de roba de marques com Zara, Mango, H&M, Springfield, Maximo Dutti, Desigual, entre d'altres, sabateries, bijuteria i joies, electrodomèstics, etc. També restaurants de franquícies i els cinemes YELMO amb 7 sales (els únics al nucli urbà de la ciutat). La majoria de marques de roba que es poden trobar al Parc Central no es troben en cap altre lloc de la ciutat.



Centre comercial i d'oci, Parc Central

L'**eix comercial** dels carrers Pere Martell i Ramon i Cajal i carrers adjacents, es caracteritza per tenir diversitat de comerços i negocis. El petit comerç, majoritari, conviu amb el comerç alimentari majorista de marques com la Sirena, SPAR o Bon Àrea. El petit comerç és variat, ja es pot trobar des d'una botiga de música, sabateria, copisteria/papereria, òptica, carnisseria, estancs, perfumeries, bars i restaurants, fruiteries i verdureries. Tot i la varietat de comerços, s'ha trobat a faltar botigues de roba i moda. Podem observar un important volum de negocis dirigits per persones naturals del Pakistà, la Xina o el Marroc, principalment restaurants de Kebab i alimentació, però també basars i salons de bellesa.

El barri compta amb varis centres d'ortodòncia i dentistes i negocis com bufet d'avocats, gabinet de psicologia, una agència de detectius, assessories. A diferència del petit comerç, aquests negocis no es troben als baixos dels edificis, sinó a pisos que s'han reconvertit en despatxos i oficines. L'avinguda de Roma és un dels eixos d'entrada i sortida de la ciutat per carretera. Està densament poblada, ja que els blocs de



pisos al llarg de la carretera són alts (més de 6 o 7 pisos d'alçada). Els baixos dels edificis també estan ocupats per comerços o negocis com, una sabateria, immobiliària, cafeteries i bars, una oficina de la Tresoreria de la Seguretat Social, un supermercat (PlusFresc), alguna botiga de moda i basars xinesos. En general l'estat dels comerços i negocis del barri es troben en bon estat.

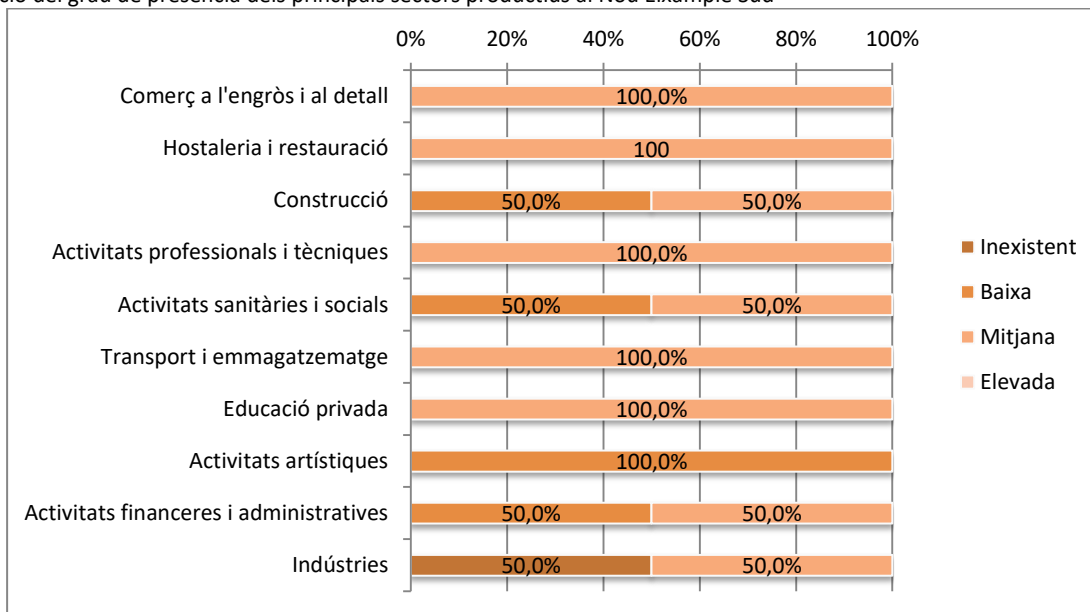
Destacar que tot i que en el barri existeix activitat comercial variada, s'han observat **establiments tancats**, en lloguer o traspàs. En general la percepció és de pèrdua d'establiments comercials. Una de les qüestions que es plantegen és com en el Nou Eixample Sud no existeix un eix comercial vertebrat. L'existència del Parc Central actua només com atractor cap al centre comercial però, no hi ha un dinàmica de transvasament cap als comerços del barri. L'explicació que ofereixen al respecte alguns dels agents socials és que la manca d'una estructura urbanística i comercial articulada al voltant d'eixos, com també succeeix en el cas del Corte Inglés, no permet aquest transvasament de clients a altres comerços dels voltants. D'altra banda, el barri disposa de dos hotels (SB Hotel ciutat de Tarragona de 4 estrelles i l'hotel AC Hotel Tarragona).



Locals tancats, lloguer o traspàs al carrer Pere Martell.

Els agents socials que han respost el qüestionari manifesten les diferents com la majoria dels sectors d'activitat econòmica tenen una presència entre mitjana i baixa, excepte en el cas de la indústria, en què el 50% considera que és inexistent.

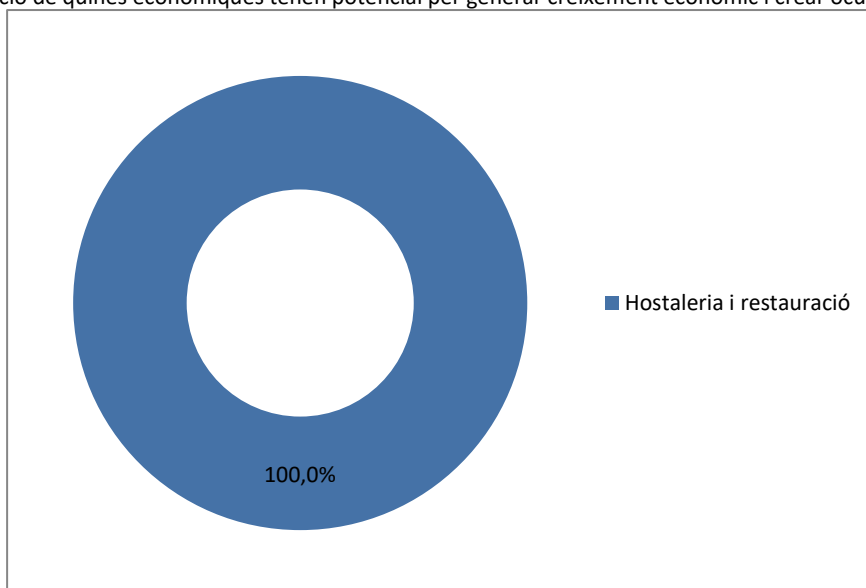
Percepció del grau de presència dels principals sectors productius al Nou Eixample Sud



Base: 2 respostes

En canvi, l'única entitat que ha respost al respecte, manifesta que les activitats econòmiques amb potencial per generar creixement econòmic al barri són l'hostaleria i la restauració.

Percepció de quines econòmiques tenen potencial per generar creixement econòmic i crear ocupació al Nou Eixample Sud



Base: 1 resposta

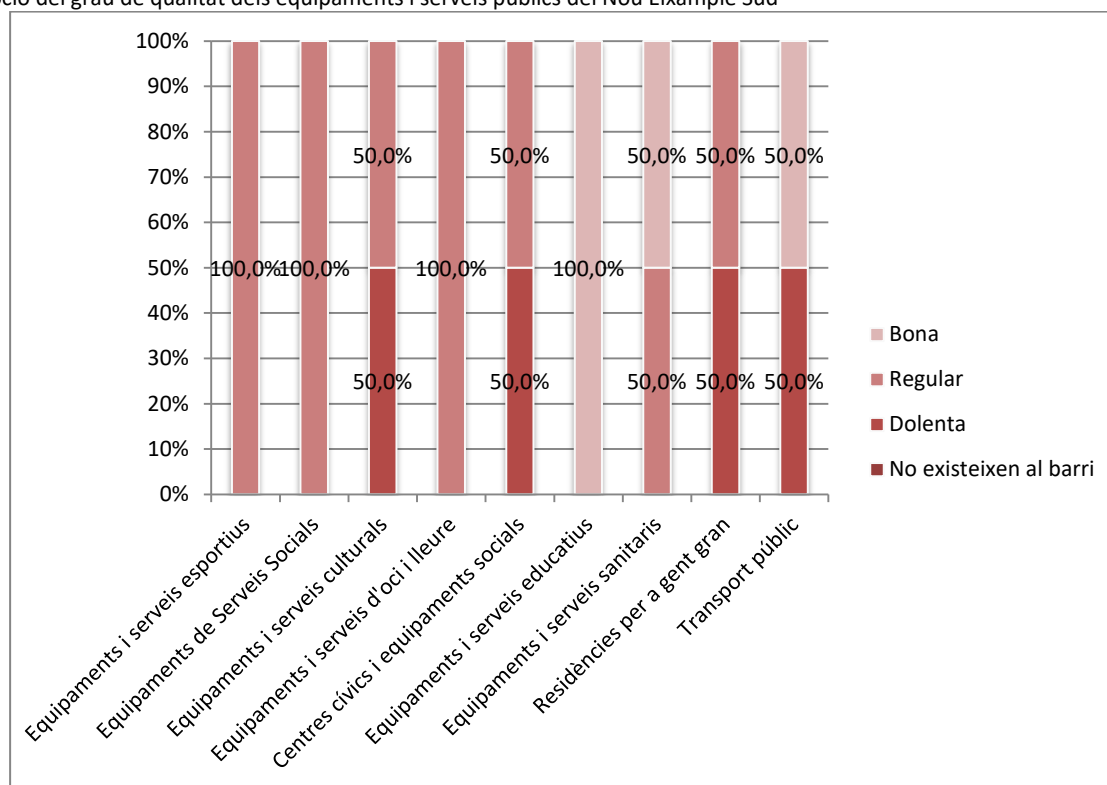
### 3.6.5. SERVEIS I EQUIPAMENTS DE PROXIMITAT

El Nou Eixample Sud és un barri que presenta un **dèficit important de serveis i equipaments públics de proximitat**. Així, pel que fa a **equipaments educatius**, en el barri no es troben ni escoles bressol, ni de primària i tampoc cap institut de secundària. Tampoc d'**equipaments esportius** com poliesportiu o piscina municipal, tanmateix al Serrallo s'hi troba el poliesportiu i piscina pública més proper. Pel que fa a equipaments sanitaris, el barri disposa de Centre d'Atenció Primària (CAP), CAP Jaume I.

En general hi **manquen equipaments públics** com podrien ser: un centre cívic, biblioteca o ludoteca, casal per a persones grans, espais de reunió per a les entitats, etc. Tanmateix, la proximitat als barris marítims fa que disposi a prop de la Biblioteca Municipal de Tarragona, així com de les dependències de Tarragona Impulsa. En qualsevol cas, el dèficit d'equipaments i serveis públics fa que les relacions amb els barris adjacents (Eixample de Tarragona i Barris Marítims) s'accentuin, ja que el barri ha de cercar tots aquests serveis a altres zones.

Els agents socials que van respondre al qüestionari valoren com a bons, en el 100% dels casos els serveis educatius del barri. La presència d'equipaments i serveis esportius, de serveis socials, així com serveis d'oci i lleure són valorats com a regular en el 100% dels casos. La valoració en relació als centres i serveis sanitaris és de regular i bona per al 50%, respectivament. La valoració baixa en el cas dels serveis i equipaments culturals, centres cívics i equipaments socials, i residències per a gent gran, en què el 50% els considera regular i l'altra 50% com a dolent. El transport públic és valorat com a dolent en el 50% dels casos i bo en l'altre 50%.

Percepció del grau de qualitat dels equipaments i serveis públics del Nou Eixample Sud



Base: 2 respostes

### 3.6.6. DAFO NOU EIXAMPLE SUD

L'anàlisi DAFO (Debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats) esdevé una eina que permet conèixer aquells aspectes que intervenen en la realitat del barri.

#### DEBILITATS

Les debilitats són aquells aspectes del barri que constitueixen una barrera per assolir els reptes que es presenten en el desenvolupament econòmic del territori i que depenen d'ell mateix. Aquesta situació és important ja que suposa que tant els agents socials com el mateix Ajuntament de Tarragona pot establir estratègies que permetin revertir aquesta realitat, i per tant, generant reptes.

##### **Econòmiques:**

- Tot i disposar de la presència del Parc Central com a centre comercial, el teixit comercial es troba dispers i poc ordenat territorialment. No existeix un eix comercial amb continuïtat urbanística. Per aquesta raó, el Parc Central no actua com a factor de degoteig de població cap a altres espais comercials de la ciutat.
- Increment de locals comercials buits.
- Presència limitada del sector hotel·ler.
- Elevat preu dels habitatges que actuen com a expulsor de població.

##### **Serveis i equipaments de proximitat i territori:**

- Manca de serveis i equipaments públics de proximitat dimensionats per la població (culturals, cívics, esportius, socio-sanitaris, etc.).

##### **Territori**

- Manca d'espais verds i relacionals ben condicionats i distribuïts pel barri.

##### **Mobilitat**

- Es troba a faltar major peatonalització dels eixos que podrien ser més característicament comercials.

##### **Social**

- És la zona urbana on es concentra l'índex d'envelliment més elevat de Tarragona.
- Teixit social poc articulats i enxarxat.
- Manca d'espais relacionals on s'articuli la vida social i comunitària del barri.

##### **Cultural**

- Reduïda activitat cultural.

## FORTALESES

Les fortaleSES esdevenen potencialitats, pròpies del barri, que permeten ser palanques per a integrar en el full de ruta que en matèria de desenvolupament de proximitat representa el Pla.

### **Econòmic:**

- Presència comercial diversa.
- Certa presència del sector hotelier i de restauració.
- Eixos comercials amb potencial de desenvolupament al seu voltant, com és el Parc Central.
- Ubicació d'una part important del centre administratiu de la ciutat i altres administracions públiques.

### **Territori**

- Centralitat del barri i pròxim als diferents atractius de la ciutat.

### **Mobilitat**

- Bones connexions amb transport públic.

### **Social**

- Renda mitjana per persona i llar per sobre de la mitjana de la ciutat de Tarragona.

## AMENACES

Les amenaces són elements externs, que escapen a la competència directe dels agents socioeconòmics i polítics i que cal tenir en compte perquè no suposin una barrera en el desenvolupament del barri.

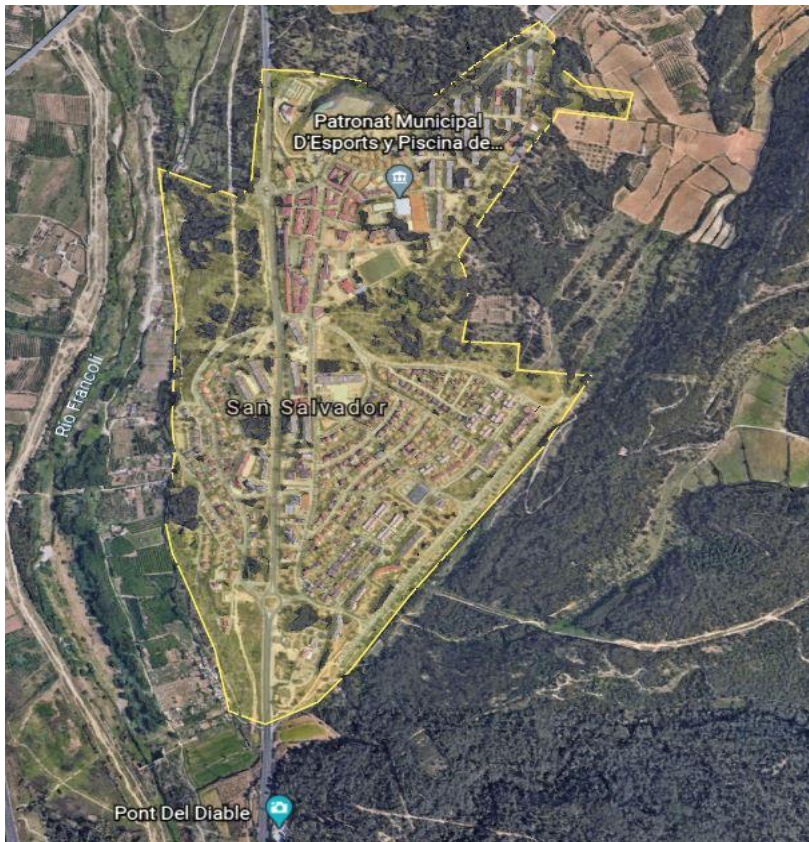
## OPORTUNITATS

Les oportunitats són factors positius i favorables que es generen en l'entorn, sobre els que no es disposa un control directe però, que poden ser aprofitats per al desenvolupament del territori.

- Centre administratiu de les diferents administracions públiques, el que així mateix, esdevé un pol d'activitats econòmiques derivades.
- El barri es troba en una ciutat situada en un marc geogràfic propici pel clima mediterrani, la presència de mar, etc.

## **3.7. SANT SALVADOR**

### **3.7.1. ESTRUCTURA ESPACIAL: ORGANITZACIÓ URBANÍSTICA I TERRITORIAL**



Font: elaboració pròpia mitjançant Google Earth

Sant Salvador es construeix als anys 60 amb 1.700 habitatges a través del Patronat Municipal de l'Habitatge. Aquests primers edificis es van construir en 4 o 5 plantes sense ascensor i sense locals comercials. Posteriorment, es van fer dues fases més però amb en forma de cases unifamiliars. Santa Isabel és on es van construir les primeres cases unifamiliars de protecció oficial. Sant Ramon es construeix dècades després, també de protecció oficial, en forma de cases unifamiliars de millor qualitat i per a un perfil socioeconòmic més elevat.

S'urbanitza als dos costats de la N-240 que al passar per l'interior del barri passa a anomenar-se carrer Torrent 2. Es distingeixen tres nuclis diferents (la urbanització Sant Ramon i Sant Salvador Est, ambdues són zones residencials amb cases unifamiliars, habitatges de cases adossades o xalets individuals amb jardí propi). Aquestes dues urbanitzacions queden relativament apartades del nucli urbà on es concentren els comerços i els serveis.

Per altra banda, el nucli urbà del barri, al nord de les dues urbanitzacions, també es poden distingir dos nuclis diferenciats pel que fa a l'urbanisme. Hi ha una zona d'habitatges de dúplex i cases adossades (humils), propera al que es consideraria el nucli urbà del barri. I una altra zona amb blocs de pisos humils de construcció barata, sense balcons ni terrasses i d'una alçada de 5 pisos. La zona composta dels blocs de pisos de construcció més barata, es troba localitzada un pèl segregada del que es consideraria el nucli urbà



més compacte (zona de cases adossades) i d'on es concentren els comerços, negocis i serveis. És on es concentra la major part de població nouvinguda.

La **tipologia dels carrers** del barri en general es caracteritza per tenir voreres estretes i calçades amples per a poder aparcar-hi el cotxe. Destacar que la planificació urbanística de la zona on es concentren els blocs de pisos, presenta forces dèficits, carrers encara més estrets que els de la resta del barri, i grans esplanades (algunes sense asfaltar) davant dels blocs de pisos que es destinen a l'aparcament. Aquesta part del barri també disposa d'algunes zones enjardinades i espais relacionals (places o parcs infantils) entre els blocs de pisos, a mode de pati interior, que es troben en mal estat i poc cuidades.



Detall d'esplanada sense asfaltar



Zona infantil

La resta de barri no disposa quasi d'**espais relacionals** com places o parcs infantils ja que la majoria d'habitatges tenen la seva àrea privada de jardí. Destacar que la Plaça Pere Anglada, l'antiga plaça major on hi ha la Parròquia, és un espai gran i cèntric que compta amb un petit parc infantil, proper a l'eix comercial i serveis del barri. Es considera un espai relacional amb molt de potencial. No obstant això, s'ha detectat un ús intermitent de l'espai ja que hi manquen zones amb ombra, el sol i la calor intenses fa que gran part del dia la plaça estigui deserta i sense activitat.



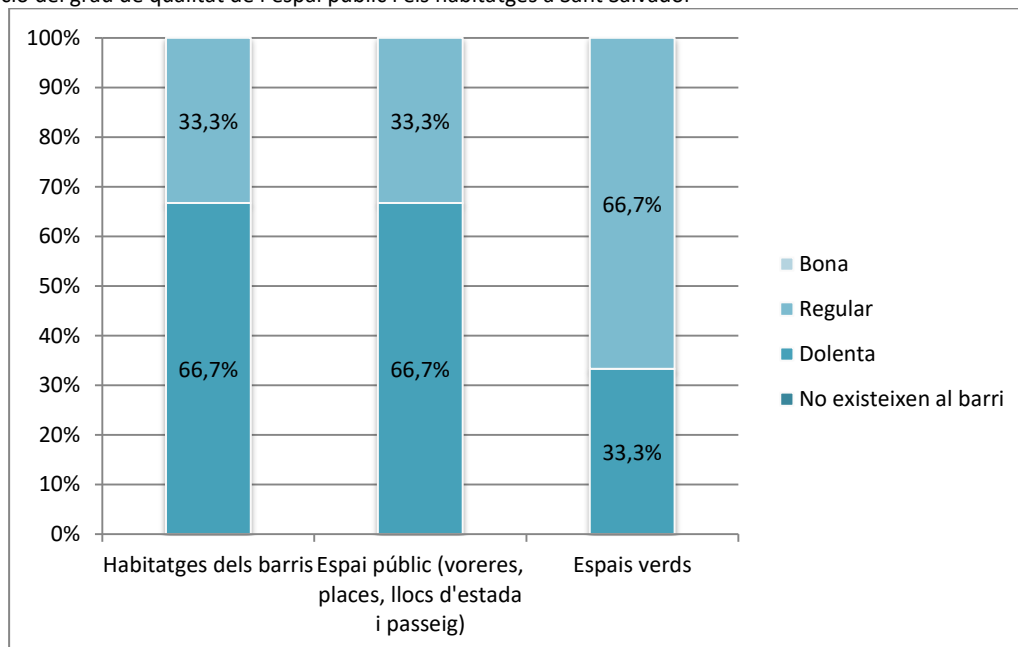
Plaça Pere Anglada

L'etat de conservació dels edificis del nucli urbà més compacte (on es concentren les cases adossades i els blocs de pisos) és més deficitària que a les urbanitzacions. L'urbanisme i la tipologia d'habitatges del barri fa palès la **segregació social** que existeix en aquest.

Tot i que no queda integrat dins els límits del barri, el parc ecohistòric el Pont del Diable queda proper al barri. Es tracta d'un parc ric en patrimoni cultural, arquitectònic i natural. Compta amb una gran extensió de massa forestal i una sèrie de serveis com: punt d'aigua, zona de pic-nic, zona de bosc natural, itineraris i rutes senyalitzades (senderisme i BTT), vistes panoràmiques i un bar/restaurant.

Els agents socials que han respost al qüestionari tenen la percepció d'inexistència de qualitat en els habitatges del barri, 66,7% o de que aquesta és dolenta en el 33,3%. Pel que fa l'espai públic, també existeix percepció d'inexistència de qualitat en el 66,7% dels casos, i de que aquesta és dolenta en el 33,3%. En relació als espais verds la percepció millora sensiblement, el 33,3% percep inexistència de qualitat i el 66,7% de que aquesta és dolenta.

Percepció del grau de qualitat de l'espai públic i els habitatges a Sant Salvador



Base: 6 respostes

### 3.7.2. PERFIL DE LA POBLACIÓ

#### Perfil sociodemogràfic

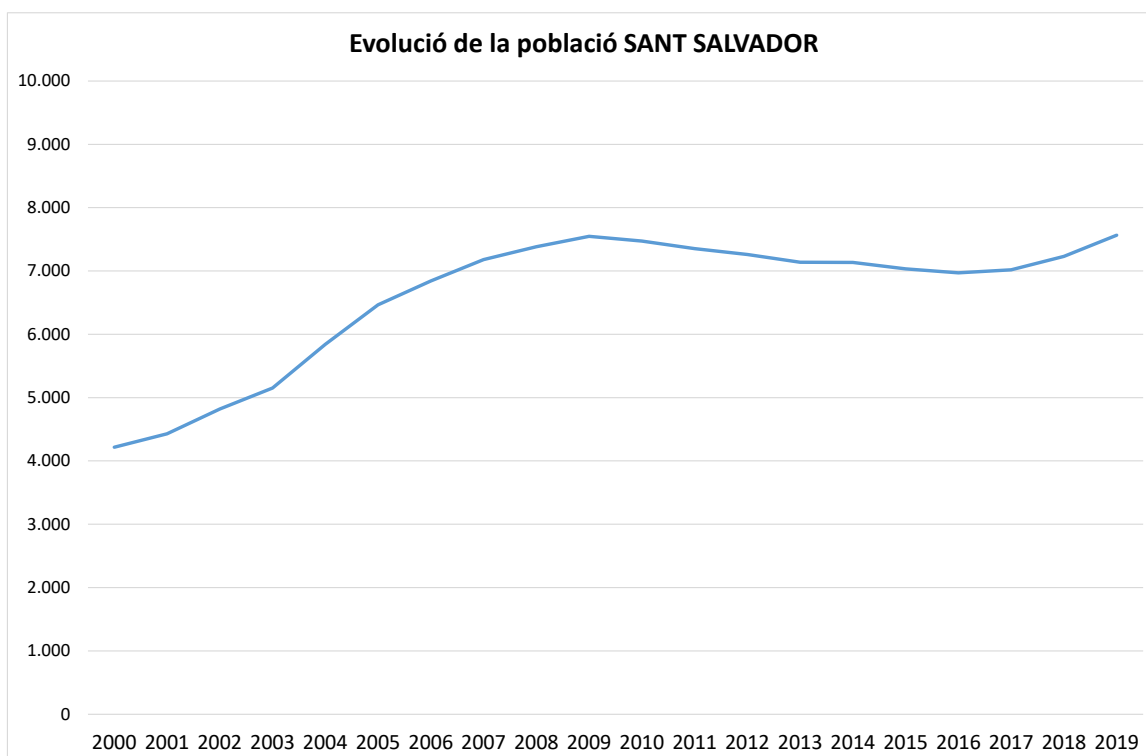
Sant Salvador té una població l'any 2019 de 6.899 persones que suposen el 5,1% del total de la població de Tarragona. L'evolució de la població des de l'any 2000 ve marcada per tres etapes diferenciades: la primera, entre l'any 2000 i el 2009 que es caracteritza per un fort creixement de la població. La segona etapa, s'inicia el 2010 amb un canvi de tendència que marca l'inici d'una etapa de decreixement moderat de la població



que s'allarga fins al 2016. La tercera etapa s'inicia el 2017 i ve marcada per un augment continuat de la població fins al moment actual. En relació amb l'any 2000, la població ha augmentat en un total de 3.348 persones, fet que suposa un increment relatiu del 79,4%. De totes les zones urbanes de Tarragona, Sant Salvador és la segona zona amb un major creixement relatiu entre el 2000 i el 2019.

**Població 2019: 6.899 persones (Xifres oficials INE)  
5,1% del total de la població de Tarragona**

#### Evolució de la població, Sant Salvador, 2000-2019



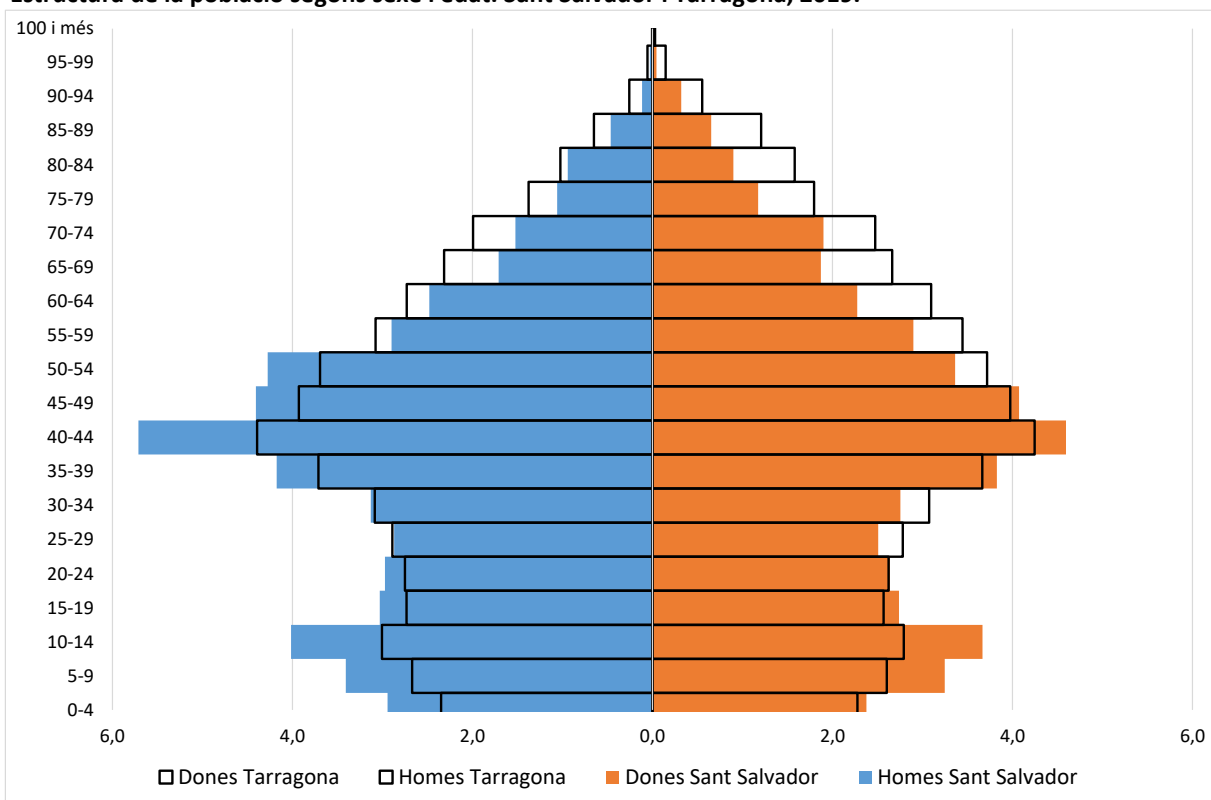
Creixement 2000-2019	
Absolut	3.348
Relatiu	79,4%

Font: elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. Ajuntament de Tarragona

Pel que fa a les característiques de la població, globalment, la població de Sant Salvador presenta un perfil més rejuenit que el del conjunt de Tarragona, de forma similar als barris de Torreforta i barris adjacents, Campclar i Bonavista. Aquesta zona presenta una edat mitjana de la població de 38,6 anys davant dels 42,2 anys del conjunt de Tarragona. Aquesta és la zona de Tarragona amb una edat mitjana més baixa. Per grans grups d'edat, Sant Salvador compta amb un major percentatge de població infantil, jove i adulta a conseqüència d'una major contribució d'efectius masculins en edats des dels zero anys fins als 54. Així mateix, la població de Sant Salvador presenta un menor pes de la població 55 i més anys. Aquest fet es tradueix, novament, en uns índexs d'envelliment i sobreenvelliment força baixos i que se situen per sota

dels del conjunt de la ciutat: l'índex d'envelliment és del 64,7% davant el 115,5% de Tarragona i marca l'índex més baix de totes les zones de la ciutat. L'índex de sobreenvelliment és del 13% en relació amb el 16% del conjunt de la ciutat. En aquesta zona es registra la relació de masculinitat més elevada d'entre les onze zones urbanes. Aquesta relació és de 109,1%, força per sobre del 94,9% del conjunt de la ciutat.

#### Estructura de la població segons sexe i edat. Sant Salvador i Tarragona, 2019.



#### Indicadors segons sexe i edat. Sant Salvador i Tarragona, 2019

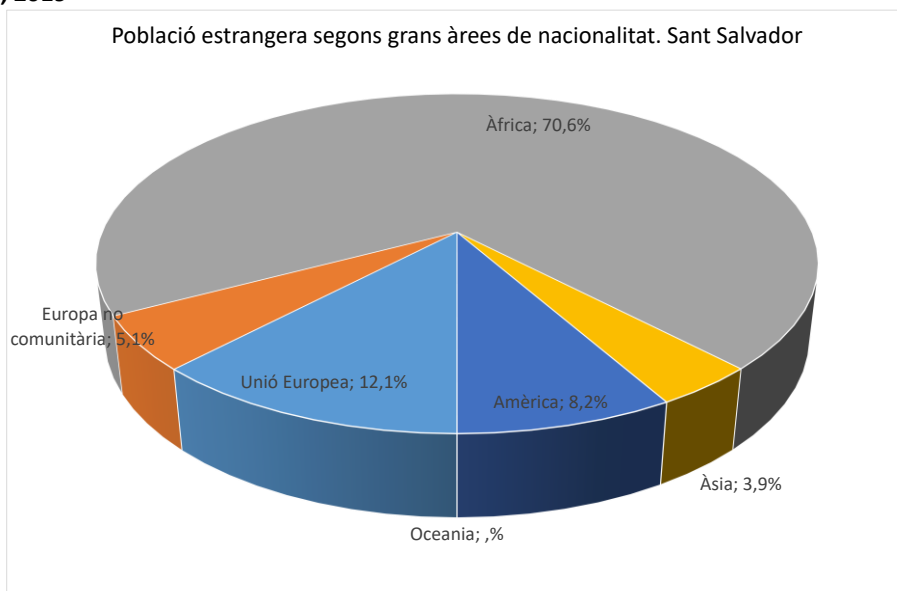
Grups d'edat	Absoluts	ZONA URBANA TARRAGONA	
		Percentatges	Percentatges
Població infantil (0-14 anys)	1.356	19,7	15,7
Població jove (15-29 anys)	1.156	16,8	16,3
Població adulta (30-49 anys)	2.254	32,7	30,1
Població adulta gran (50-64 anys)	1.255	18,2	19,8
Població vella (65-84 anys)	764	11,1	15,2
Població molt vella (85 i més anys)	114	1,7	2,9

Indicadors	ZONA URBANA TARRAGONA	
Relació de masculinitat	109,1%	94,9%
Edat mitjana	38,6	42,2
Relació dependència infantil	29,1%	23,7%
Relació de dependència senil	18,8%	27,4%
Relació de dependència total	47,9%	51,1%
Índex d'envelliment	56,3%	115,5%
Índex sobreenvelliment	13%	16,0%

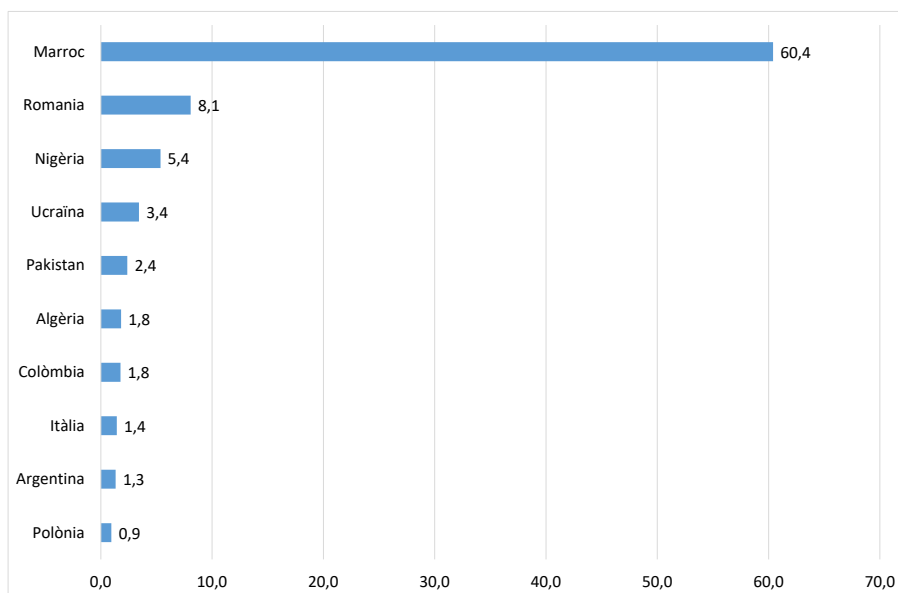
A Sant Salvador, un 26,5% de la població és nascuda a l'estranger i un 26,2% té nacionalitat estrangera. Aquests percentatges estan per sobre del conjunt de la ciutat que presenta uns valors de 20,1% i 17,4% respectivament. Més de la meitat de les 1.808 persones amb nacionalitat estrangera, són de nacionalitat marroquina (60,4%), la segueixen la romanesa amb un 8,1%; la nigeriana amb un 5,4%, la ucraïnesa amb un 3,4% i la pakistanesa amb un 2,4%.

### Població segons nacionalitat Sant Salvador, 2019

Nacionalitat	Població
Espanyols	5.091
Total Estrangers	1.808
Total Unió Europea	219
Alemanya	6
Bulgària	6
França	6
Itàlia	26
Polònia	17
Portugal	2
Regne Unit	1
Romania	146
Total Europa No Comunitària	93
Rússia	3
Ucraïna	62
Total Àfrica	1.276
Algèria	33
Marroc	1.092
Nigèria	97
Senegal	4
Total Amèrica	149
Argentina	24
Bolívia	3
Brasil	13
Colòmbia	32
Cuba	2
Xile	2
Equador	6
Paraguai	3
Perú	16
República Dominicana	2
Uruguai	2
Veneçuela	16
Total Àsia	71
Xina	14
Pakistan	43
Oceania i Apàtrides	0
Total població	6.899



Principals nacionalitats (percentatge sobre total d'estrangers) Sant Salvador, 2019



	Total	Percentatge Zona urbana	Percentatge Tarragona
Població amb nacionalitat estrangera	1.808	26,2	17,4
Població nascuda a l'estranger	1.826	26,5	20,1

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019.

Pel que fa al perfil socioeconòmic de la població i atenent, en primer lloc, al nivell d'estudis, Sant Salvador presenta un perfil mitjà de nivell d'estudis més baix que el del conjunt de la ciutat. Un 22% no tenen estudis o tenen la primària incompleta, percentatge superior al 15% del conjunt de Tarragona. Un 26,9% tenen estudis de primer grau, per sobre del 24,7% del conjunt de la ciutat. En canvi les persones amb estudis de grau secundari representen un percentatge inferior al de Tarragona (24,4% i 28% respectivament) mentre que els titulats universitaris representen el 4,2% en relació amb el 12,9% del conjunt de la ciutat. Finalment, la renda mitjana per persona és de 9.572 € (any 2017), xifra inferior a la del conjunt de Tarragona, que és de 12.967 €. Sant Salvador presenta una forta variabilitat interna quant a la renda a escala de secció censal. La renda mitjana per persona oscil·la entre els 5.972 € i els 12.888 € en funció de la secció censal concreta.

#### Nivell d'estudis de la població de 16 i més anys. Sant Salvador i Tarragona, 2020.

Nivell d'estudis	Zona Urbana		Percentatge
	Població	%	Tarragona
No sap llegir ni escriure	22	0,3	0,1
Sense estudis / primària incompleta	1.436	22,0	15,0
Primària	1.755	26,9	24,7
Secundaris	1.657	25,4	28,0
Universitari	272	4,2	12,9
Altres	1.389	21,3	19,2
<b>Total</b>	<b>6.531</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Font: Elaboració pròpia a partir de la lectura del Padró Municipal d'Habitants a 23.07.2020.  
Ajuntament de Tarragona

#### Renda mitjana per persona i llar. Sant Salvador i Tarragona, 2017.

	Renda mitjana per persona	Renda mitjana per llar
4314807005 Tarragona secció 07005	5.972	18.169
4314807006 Tarragona secció 07006	8.847	24.908
4314807012 Tarragona secció 07012	9.030	26.211
4314807021 Tarragona secció 07021	12.888	37.134
<b>ZONA URBANA 9. SANT SALVADOR</b>	<b>9.572</b>	<b>-</b>
<b>Tarragona</b>	<b>12.967</b>	<b>33.547</b>

(\*) La renda mitjana per a la zona urbana és una aproximació calculada a partir de la mitjana ponderada)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Atlas de la distribució territorial de la renda. INE.

## Perfil econòmic i dinàmiques de vulnerabilitat de la població

Sant Salvador és dels barris de Tarragona amb major segregació social i Renda Familiar disponible més baixa. A la zona nord, on es concentren els edificis de construcció barata, és on viu la població amb menors recursos, població immigrada, especialment marroquina, i col·lectiu gitano fonamentalment i en molts casos en situació de greu vulnerabilitat social. Des de serveis socials es fa palès la important concentració de població vulnerable en el barri. És important considerar també, la desconexió que pateix el barri respecte del centre de la ciutat, amb millorables connexions en transport públic, i sense connexió a peu o bicicleta. Només una mobilitat privada assegura la seva qualitat, i aquesta no està sovint entre les possibilitats d'una població castigada socioeconòmicament. La suma d'aquestes situacions s'afegeix al procés de guettització de la seva població, que no pot accedir al mercat de treball ni als recursos que ofereix la ciutat en igualtat de condicions. Com alguns dels agents socials manifesten: *"l'ascensor social no funciona igual en tots el barris"*.

Es posa de relleu com un important nombre d'habitatges estan buits. Aquests habitatges sovint són ocupats per població amb dificultats per accedir al mercat de l'habitatge i acaba instal·lant-se en aquests pisos.

En molts casos el barri esdevé una ciutat dormitori, especialment entre la població de Sant Ramon, amb millors condicions de renda, i més propera a la trama urbana del centre el que dificulta les possibilitats de generar dinàmiques socials i de treball comunitari.

La degradació del barri ha contribuït a que els fills i filles de la població que va arribar als anys 60 anés marxant fora del barri. S'identifica una elevada rotació de la població. Una part de les famílies i persones que viuen al barri, especialment als blocs de pisos, són famílies que es queden temporalment al barri fins que marxen a un altre lloc. Un dels indicadors d'aquesta rotació és l'elevat nombre de matrícula viva que existeix al centre educatiu de Sant Salvador, el qual també pateix una elevada segregació, derivada del fet que les famílies més benestants, sobretot les de Sant Ramon escolaritzen als seus fills i filles fora del barri. Malgrat que el centre educatiu es troba en una important situació de segregació, ha estat reconeguda la seva tasca educativa amb diferents premis, que no ha servit per millorar la seva posició socioeducativa i la de les famílies que el componen.

La incidència de l'atur i la precarietat, tot i no disposar de dades específiques per al barri, es força elevat segons les problemàtiques socials derivades i el manifestat pels diferents agents socioeconòmics entrevistats. Podem distingir diferents perfils de vulnerabilitat:

- i) Les dones amb perfils de baixa qualificació pateixen importants dificultats d'accés al mercat de treball i ho fan en condicions precàries i sovint en l'economia submergida. Incidir en que són famílies i persones amb dificultats de transport per accedir als llocs de treball i amb dificultats de conciliació familiar.
- ii) Joves amb baix perfil educatiu que no tenen accés a un mercat laboral qualificat. Les possibilitats d'inserció laboral d'aquest jovent són reduïdes. A mida que els joves es fan grans, dels 30 als 35 anys, sense formació ni experiència, entren en una espiral en què cada cop els hi resulta més difícil l'accés al mercat laboral, inclús en precari. Les trajectòries laborals que es configuren són d'elevada precarietat, en què accedeixen com a treballadors discontinus, en precari i amb contractacions eventuais en sectors com l'agrícola, l'hostaleria, sectors amb una elevada utilització de contractes abusius i horaris il·legals.

En molts casos la precària experiència laboral desemboca en la cerca de recursos per vies alternatives, sigui en l'economia submergida o sigui a través de negocis com al venda il·legal de drogues. Des del l'Oficina Jove de Tarragona s'identifiquen problemàtiques psicològiques associades a la inseguretat laboral i la seva precarització, en què queda compromesa les possibilitats d'emancipació personal. Cal afegir que aquest jovent prové d'entorns familiars en situació de vulnerabilitat o exclusió social. Són entorns familiars amb baixa formació, que viu la capacitació dels fills i filles amb certa despreocupació o impossibilitat de fer-hi front tant econòmicament com competencialment, per tant, parlem de la reproducció de les condicions familiars de vulnerabilitat i exclusió social que s'hereten dels progenitors als fills i filles. A les dificultats socials i d'entorn familiar d'aquest jovent s'afegeixen la manca d'habilitats personals i socials, el que genera inseguretat en les pròpies capacitats. Així, molts joves només volen treballar a prop d'on viuen, el que genera un factor més de complexitat en un barri eminentment residencial, on els llocs de treball estan associats eminentment als serveis públics que s'ofereixen des de l'administració local.

- iii) Famílies immigrades, especialment originaries del Marroc. Són famílies que majoritàriament estan regularitzades, amb permís de treball i que porten molts anys vivint aquí. No disposen de qualificació professional i accedeixen a feines molt precàries i davant de situacions de crisi com l'actual, esdevenen de les més perjudicades.

La vulnerabilitat de les famílies és rellevant al barri. Des de serveis socials es fa patent l'elevat índex d'atur entre les famílies, que pal·lien la manca de recursos amb la Renda Garantida i l'economia submergida, tot i que no hi ha dades fiables que ho quantifiquin. Durant el repartiment de les targetes moneder la majoria de famílies que l'anaven a buscar eren d'ètnia gitana. Un resultat de la vulnerabilitat és, com assenyalen les entitats esportives, que hi ha un nombre important de famílies que no poden fer front al pagament de les quotes dels fills i filles, especialment quan són majors de 12 anys, en què deixa d'haver línia d'ajuts per a aquestes famílies. En aquest sentit, s'observa preocupació per l'abandonament de l'activitat esportiva per part del jovent després dels 12 anys, derivat de la manca de recursos econòmic de les famílies i la necessitat que aquests s'orientin a donar un altre tipus de suport en el sosteniment familiar.

El baix perfil formatiu de la població de Sant Salvador, especialment el resident en els blocs de pisos i les cases aparellades de baix perfil s'afegeix l'esclatxa tecnològica i digital de molta població i que significa engrossar encara més els factors que dificulten l'accés al mercat laboral.

Tal i com hem comentat anteriorment, l'increment del tràfic i consum de drogues és una constatació al barri davant la manca d'oportunitats laborals i socials. La dinàmica del "menudeig" genera percepció d'inseguretat ciutadana important ja que es produeix a la via pública i en punts d'elevat trànsit de la població, com és davant del centre educatiu.



Tipologia mixta d'habitatges



Habitatges tipus dúplex

Alguns indicadors de vulnerabilitat social són els que es poden extreure de dades recollides pels equips bàsics d'atenció social que atenen a la població en els diferents barris. Els equips bàsics d'atenció social van atendre al 2019, 767 consultes o peticions al barri, de les quals el 54,3% van ser realitzades per dones. Es van atendre un total de 215 **demandes d'urgència social**, que representen el 13,7% de les ateses al total de la ciutat i el 2,5% de la població del barri que va demanar aquest tipus d'ajuts. La demanda d'aliments es recull a través del programa **Equaliment** i que consta d'un aplicatiu a través del qual els equips bàsics d'atenció social deriven a les persones als dispositius i entitats socials que reparteixen aquests aliments, així, d'aquest ajut es van beneficiar 343 persones del barri, el que representa un 4,5% de la seva població i el 7,5% del total d'ajuts repartits pel programa. Pel que fa als demandants de **pobresa energètica** es van recollir 20 peticions, el 6,1% de les recollides a tota Tarragona.

Taula. Principals consultes i ajuts atesos pels equips d'atenció bàsics d'atenció social. Sant Salvador. 2019

	N. Absoluts	Percentatge sobre la població del barri	Percentatge sobre el total d'ajuts al conjunt de la ciutat
<b>Consultes ateses</b>	767	10,1%	6,9%
<b>Demandes d'urgència social</b>	215	2,5%	13,7%
<b>Beneficiaris d'Equaliment</b>	343	4,5%	7,5%
<b>Demandants de pobresa energètica</b>	20	-	6,1%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Institut Municipal de Serveis socials de Tarragona.

Alguns dels agents socials manifesten que la situació de vulnerabilitat social a Sant Salvador és més greu a que Ponent, tant pel que fa a la degradació habitacional com la situació de manca d'ingressos, les problemàtiques de convivència i de desigualtat i violència de gènere.

### 3.7.3. TEIXIT SOCIAL I CULTURAL

El teixit associatiu és ric i divers. La Taula d'entitats aplega a bona part de les entitats del barri amb l'objectiu d'impulsar diferents iniciatives com ara: accions de promoció de la salut, organització de casals i desenvolupament d'activitats conjuntes amb el centre cívic. L'AMPA de la llar d'infants és també font d'activitats a l'hora d'organitzar activitats extraescolars. Tanmateix, manifesten les dificultats que en alguns casos pateixen per desenvolupar les seves activitats.

Els equips esportius, com el handbol i el tenis gaudeixen de prestigi. Es manifesta però, hi ha moltes famílies que no poden assumir els costos de les quotes esportives ni les targetes federatives i les beques són insuficients. Des de la Conselleria d'esports es manifesta, s'ajuda als clubs a buscar patrocinadors per tal de finançar els costos i fer les fitxes més accessibles, però és insuficient per abordar les necessitats de les famílies.

El perfil eminentment residencial i de ciutat dormitori del barri fa que no existeixin espais i activitats orientades a l'oci i lleure. La freqüència del transport públic es redueix el cap de setmana, el que dificulta extraordinàriament les possibilitats d'accedir a altres barris per gaudir de l'oferta cultural i d'oci i lleure de la ciutat per la població que no disposa de transport privat, especialment entre el jovent.

Les dinàmiques relacionals amb altres entitats de la ciutat són escasses i puntuals, com és la celebració del Carnaval, i que són atribuïdes a la distància física existent entre Sant Salvador i altres barris de Tarragona.

L'Ajuntament de Tarragona va sortejar al 2019 un total de vint-i-quatre parcel·les d'horts urbans al barri. Es troben a la confluència de l'avinguda dels Pins i el carrer Stàdium, molt a prop del Centre Cívic i just al darrere de l'església. El procés d'adjudicació de les llicències és d'ús privatiu de domini públic, per la qual cosa es va obrir un període d'inscripció. Les persones escollides fan front a un cànon anual i no poden transmetre la parcel·la a tercers<sup>14</sup>.

### 3.7.4. ACTIVITAT SOCIOECONÒMICA

L'activitat econòmica de Sant Salvador és molt escassa. El perfil de ciutat dormitori fa que l'activitat econòmica sigui la derivada de la pròpia dels serveis i equipaments de caràcter públic existents al barri, la de caràcter comercial i la de restauració. Existeix un petit polígon industrial amb petits negocis de tallers i manipulats.

L'activitat comercial es troba concentrada al llarg de l'Avinguda Sant Salvador, **eix comercial** del barri. L'avinguda concentra els comerços als baixos de les cases baixes (1 planta) localitzades a un dels laterals de l'avinguda. L'altre costat de l'eix comercial s'hi troben serveis com l'escola primària Sant Salvador i la plaça Pere Anglada amb la parròquia.

L'**activitat comercial** concentrada al llarg de l'*eix comercial les botiguetes* (nom que rep la parada d'autobús) és diversa. Hi conviuen tant el petit comerç alimentari (fruiteria i verdurera) petits negocis com un locutori, una llibreria i una immobiliària, bars i cafeteries i comerços majorista o superfície mitjana com el supermercat de la cadena DIA i la drogueria Clarel.

---

<sup>14</sup> Informació extreta de:  
[https://www.diarimes.com/noticies/tarragona/2019/08/05/l\\_ajuntament\\_sortejara\\_parcel\\_les\\_horts\\_urbans\\_sant\\_salvador\\_66474\\_1091.html?](https://www.diarimes.com/noticies/tarragona/2019/08/05/l_ajuntament_sortejara_parcel_les_horts_urbans_sant_salvador_66474_1091.html?)





Comerços de l'eix comercial

Situat a una de les urbanitzacions properes al nucli urbà i a l'eix comercial del barri, hi ha un supermercat Esclat de grans dimensions amb aparcament per als clients.

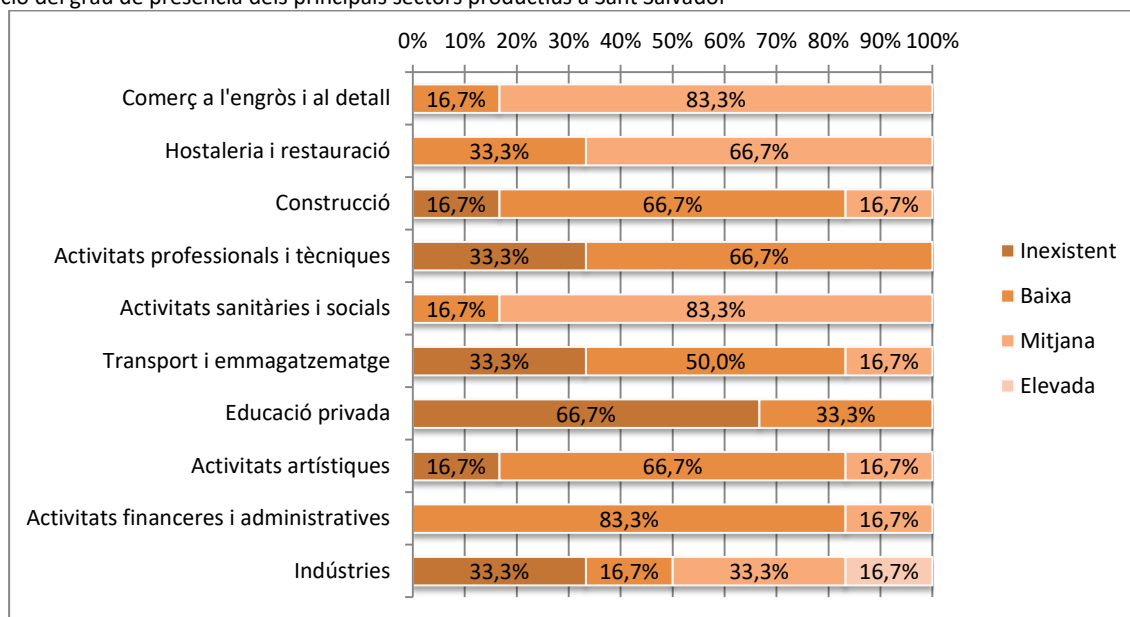
A Sant Salvador es pot considerar que hi ha un **desert comercial**. Hi manquen comerços bàsics com pot ser una sabateria o peixateria, etc. La importància d'aquest comerç és capdal en un barri que està situat a 7 km del centre, amb un transport públic que no disposa de massa freqüència i sense connexió a peu. A la dinàmica d'evolució pròpia del sector i que ja hem descrit en altres apartats, cal afegir la manca de baixos comercials on situar possibles negocis comercials o d'altre tipus. La situació del sector de la **restauració** tampoc és millor. Existeixen alguns bars, i es qüestiona el tipus de producte que ofereixen. Algunes iniciatives que han tingut com objectiu dinamitzar la restauració al barri, com per exemple, la *Ruta de les tapes*, va fracassar per descoordinació i, segons alguns agents socials entrevistats, associacions implicades en la seva organització no van incloure als barris perifèrics en la proposta.

S'observen **establiments tancats, en lloguer o traspàs**. Fet que posa de manifest el declivi del ja escàs petit comerç que existeix al barri i l'impacte de la gran superfície propera a l'eix comercial. Tot i la poca oferta comercial i de locals, els que s'ofereixen per llogar reclamen preus desorbitats.

La percepció dels agents socioeconòmics i tècnics municipals és que existeix una elevada taxa d'atur de la població, tot i que no es disposen de dades desagregades per al barri. En alguns casos les famílies reben la Renda Garantida de Ciutadania, però aquests ingressos no són suficients per al sosteniment d'una família, pel que recorren a l'economia submergida. Així mateix, hi ha moltes famílies de Sant Salvador que tenen parada al mercat setmanal de Bonavista.

La percepció del grau de presència dels principals sectors d'activitat econòmica a Sant Salvador, per part dels agents socials que han respost el qüestionari és d'inexistència, baixa i mitjana presència. Només el sector del comerç a l'engròs i al detall, la restauració i les activitats sanitàries són percebuts per la majoria com que tenen una presència mitjana. En el cas de la indústria la presència és elevada i mitjana per al 50% dels casos.

### Percepció del grau de presència dels principals sectors productius a Sant Salvador



Base: 6 respostes

### 3.7.5. SERVEIS I EQUIPAMENTS DE PROXIMITAT

Sant Salvador disposa d'un elevat nombre d'equipaments i serveis públics: centre cívic, pavelló esportiu, CAP, centres educatius, etc. Per altra banda, existeix el **Pla de Desenvolupament Comunitari (PDC)** que actua com a una eina de treball i enxarxament comunitari que millora i apoderament del teixit social i comunitari del barri. Alguns dels projectes desenvolupats són:

- **Xarxa d'Esport**, que promou activitats esportives fora de l'horari escolar, donant facilitats a tots els usuaris que ho necessiten fins els 12 anys. Apareixen però, mancances a partir dels 12 anys, en què no s'observen recursos adreçats al jovent per al desenvolupament d'activitats esportives.
- **Atenció Diürna**, en què es du a terme control de casos d'infants amb expedients de risc fora de l'horari escolar.
- **Programa Pro Infància**, finançat per la "Caixa" on es deriven famílies amb infants en situació de vulnerabilitat. Aquest ofereix un servei de logopèdia, teràpia i reforç escolar fonamentalment. Per la zona de Ponent, durant el curs 2019/2020 s'han atès 79 infants de 48 famílies.
- **Itineraris comunitaris**, l'objectiu d'aquest programa, des del PDC és a preparar el barri a la ciutat i donar a conèixer els serveis, equipaments i recursos del barri i la ciutat per generar inclusió i arrelament entre la població nouvinguda.

L'atenció de Serveis socials s'ofereix al Centre Cívic però, és considerada insuficient per abordar les necessitats socials del barri, segons constaten entitats veïnals. Es considera que es realitza una tasca molt important de **contenció social** davant les problemàtiques socials. Des dels equips bàsics d'atenció social (EBAS) amb altres recursos del territori, com el PDC, es fa un treball de coordinació i treball conjunt per tal d'abordar les complexes necessitats del barri.

**El Centre Cívic** desenvolupa una programació pròpia d'activitats en diferents àmbits com: conscienciació feminista, recerca de feina, oci, etc. La percepció és que aquest centre ha quedat petit per al volum

d'activitats realitzades al barri. Des del centre també s'està desenvolupant una línia de treball amb Tarragona Impulsa que els ofereix càpsules formatives a implantar en els centres cívics. Les col·laboracions que estan perfilant actualment amb altres àrees municipals s'estenen al CAP, perquè els pugui derivar població per desenvolupar activitats que incideixin positivament en la millora de la seva salut.

Pel que fa a **serveis públics educatius**, al barri hi ha una llar d'infants municipal, l'escola primària Sant Salvador i l'IES Pont del Diable. Com ja s'ha exposat anteriorment els centres educatius de Sant Salvador pateixen una situació de segregació i guettització educativa derivada de l'opció de les famílies més benestant del barri d'escolaritzar als fills i filles fora de barri. La majoria dels infants i joves que estan escolaritzats al barri són els provinents de famílies immigrades. Malgrat la seva segregació el centre ha rebut diversos premis per la seva (confirmar quins premis) tasca educativa. L'Institut d'Educació Secundària ofereix cicles formatius de grau mig i superior. Des de les entitats veïnals es denuncia que el programa formatiu ofert és en cicles formatius de grau mig de caràcter assistencial (dependència i auxiliar de clínica), en sectors d'activitat altament precaritzats, el que reproduirà les dificultats d'inserció laboral i la precarietat laboral dels joves estudiants quan s'incorporin al mercat de treball.

**El pavelló esportiu** disposa de pistes a l'interior, piscina i camp de futbol. Com ja hem mencionat anteriorment són reconeguts els equips de Handbol. Tanmateix, alguns agents socials manifesten la resistència d'alguns equips a jugar al barri quan han de fer-ho per la lliga. També es denuncia la infrautilització de les instal·lacions per la manca d'activitats dirigides i la restricció d'horaris del pavelló (tanca al migdia) dificultant la utilització de l'equipament per part de la població.

Es troben a faltar serveis per a **l'acompanyament i suport a joves en situació d'atur** o amb feines precàries. L'oferta de suport, orientació i acompanyament existent, per part de l'Oficina Jove, no dona resposta a les necessitats d'aquest jovent ja que es troba lluny i el servei de transport no és àgil i sovint aquests joves tampoc disposen de recursos, segons s'apunta des dels agents socials. Tampoc existeixen espais orientats al jovent a l'estil d'un **Casal de Joves** que sigui dinamitzat per educadors socials que generi opcions d'oci i lleure.

**Tarragona Impulsa** no té presència específica al barri, ni els seus serveis són coneguts per la població susceptible d'utilitzar-los, al que se suma la llunyania del servei del barri, tant física com psicològica. Tant les formacions, com els Plans d'Ocupació estan majoritàriament condicionats per estar vinculats a subvencions que actuen fonamentalment als barris adscrits al Pla de Barris. Aquesta situació comporta que no s'estiguin desenvolupant actuacions formatives professionalitzadores o Plans d'Ocupació que podrien donar resposta a algunes de les necessitats laborals de la població de Sant Salvador. Així mateix, la comunicació interna entre el personal de Tarragona Impulsa és insuficient amb els recursos del barri per poder fer front als reptes laborals presents entre la població.



Centre cívic

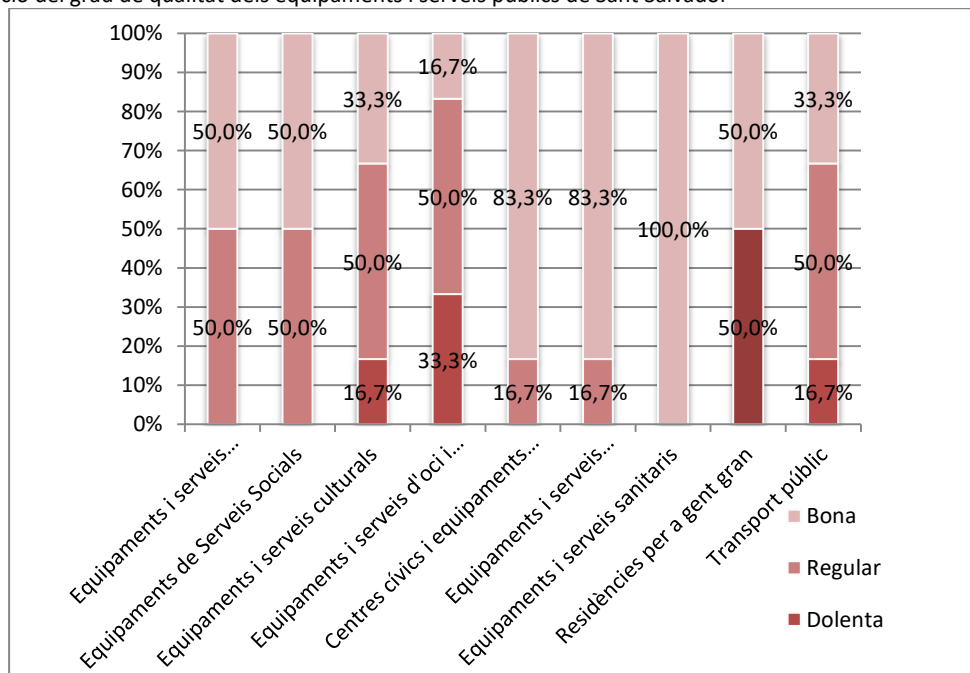


Piscina i poliesportiu municipals

La valoració que realitzen els diferents agents socials que han respost el qüestionari és que:

- Tant els equipaments esportius com de serveis socials són regulars i bons per al 50% dels casos, respectivament.
- Els equipaments i serveis culturals i el transport públic són percebuts com a regulars en el 50% dels casos i bons en el 33,3%. Només un 16,7% considera els considera dolents.
- Tant els centres cívics i equipaments socials, com els equipaments educatius són percebuts com a bons en el 83,3% dels casos.
- Els equipaments i serveis sanitaris són percebuts com a bons pel 100% dels casos.
- Els equipaments i serveis d'oci i lleure són considerats com a dolents i regulars en el 50% i 33,3% dels casos respectivament.
- La percepció en relació a les residències per a gent gran està polaritzada. El 50% consideren que gaudeixen de bona qualitat i la resta que són inexistentes en el barri.

Percepció del grau de qualitat dels equipaments i serveis públics de Sant Salvador



Base: 6 respostes

### 3.7.6. DAFO SANT SALVADOR

L'anàlisi DAFO (Debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats) esdevé una eina que permet conèixer aquells aspectes que intervenen en la realitat del barri.

#### DEBILITATS

Les debilitats són aquells aspectes del barri que constitueixen una barrera per assolir els reptes que es presenten en el desenvolupament econòmic del territori i que depenen d'ell mateix. Aquesta situació és important ja que suposa que tant els agents socials com el mateix Ajuntament de Tarragona pot establir estratègies que permetin revertir aquesta realitat, i per tant, generant reptes.

##### Econòmic:

- La manca de baixos en els edificis dificulta la possibilitat d'obrir establiments comercials, pel que la presència de comerç és pobre.
- La restauració existent és de baixa qualitat.
- Elevada incidència de l'atur entre el jovent, i especialment entre la població immigrant.
- Elevada presència d'economia submergida com a sortida laboral de la població més vulnerable.
- Important volum de població, especialment resident en la zona nord, sense qualificació laboral.
- Necessitats d'orientació i formació ocupacional entre la població, especialment jove, no cobertes pels serveis de Tarragona Impulsa.

##### Serveis i equipaments de proximitat i territori:

- Nul coneixement entre la població dels recursos que ofereix Tarragona Impulsa.
- L'assistència de Serveis socials es considera insuficient per a les necessitats i problemàtiques socials presents al barri.
- Manca d'equipaments públics d'oci i lleure i culturals per a joves.
- Els cicles formatius impartits al barri són de tipus assistencial i relacionats amb sectors laborals d'elevada precarietat.
- Tant l'horari restringit com la programació d'activitats esportives del pavelló esdevé en una infrautilització de la instal·lació.

##### Territori

- Deteriorament de l'espai públic urbà en la zona nord. Pocs espais verd interurbans.

##### Mobilitat

- Transport públic insuficient, especialment els caps de setmana.
- No existeix connexió en forma de via verda per anar a peu entre Sant Salvador i el centre de Tarragona.
- Dificultats econòmiques per part de la població per poder utilitzar el transport públic.

##### Social

- El factor cultural dificulta que una part del jovent, sobretot noies, continuïn la seva formació i pràctica esportiva en l'adolescència.

- Percepció d'inseguretat ciutadana, reforçada per la presència de població jove que fa vida a la via pública.

## FORTALESES

Les fortaleSES esdevenen potencialitats, pròpies del barri, que permeten ser palanques per a integrar en el full de ruta que en matèria de desenvolupament de proximitat representa el Pla.

### **Econòmic:**

- Proximitat del barri a polígons industrials, amb capacitat per generar ocupació.

### **Serveis i equipaments de proximitat i territori:**

- El barri disposa, en general, d'una àmplia gama d'equipaments públics.

### **Territori**

- Presència d'un entorn natural d'alt valor paisatgístic.

### **Cultural:**

- Presència d'entitats artístiques que desenvolupen activitats lúdiques, principalment per la celebració del Carnaval.
- Tradició cultural de ball i espectacles al barri.

## AMENACES

Les amenaces són elements externs, que escapen a la competència directe dels agents socioeconòmics i polítics i que cal tenir en compte perquè no suposin una barrera en el desenvolupament del barri.

- Llunyania del barri del centre administratiu i de serveis de la ciutat.
- Impacte del COVID 19 entre els sectors d'activitat més precaris i que afecta a la població més vulnerable
- Falta de competències municipals en matèria d'immigració, per poder donar permisos de treball a població immigrada sense regularització.

## OPORTUNITATS

Les oportunitats són factors positius i favorables que es generen en l'entorn, sobre els que no es disposa un control directe però, que poden ser aprofitats per al desenvolupament del territori.

- El barri es troba en una ciutat situada en un marc geogràfic propici pel clima mediterrani, i l'espai natural, etc.
- Entorn natural d'alt valor paisatgístic i cultural.
- Proper a municipis amb importants polígons d'activitat econòmica



## 3.8. SANT PERE I SANT PAU

### 3.8.1. ESTRUCTURA ESPACIAL: ORGANITZACIÓ URBANÍSTICA I TERRITORIAL



Font: elaboració pròpia mitjançant Google Earth

Sant Pere i Sant Pau està delimitat per la Nacional 340 a l'oest, una carretera secundària (carretera el Pont d'Armentera) a l'est i per l'AP7 en l'extrem nord.

El barri es caracteritza per estar dividit **urbanísticament** entre diferents promocions d'habitatge. La promoció d'habitatges de construcció més antiga, situada just sota l'autopista i la promoció d'habitatges més moderna o de nova construcció situada al llarg de l'Avinguda Països Catalans i al sud del nucli urbanístic més antic (bloc Rosselló, Sant Magí i blocs dels carrers D, E i O). L'avinguda fa d'enllaç entre els dos nuclis urbans diferenciats del barri. A més a més, el barri disposa d'un petit nucli residencial anomenat urbanització el Pedrol.

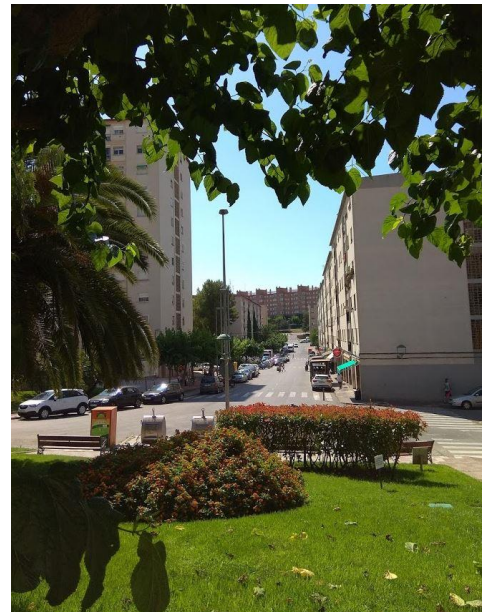


L'etat de conservació dels edificis varia segons la zona. Així com els habitatges al llarg de l'avinguda Països Catalans, el blocs Florida, Alt Penedès i aquells situats al voltant dels carrers Violant d'Hongria i Miquel Servet es troben en molt bon estat i condicions (edificis amb terrassa o balcons, espais enjardinats o relacionals i en ocasions amb zona comunitària). Els habitatges situats en la part del barri més antiga presenten pitjors condicions i qualitat del seu estat i estructura (blocs de pisos sense balcó o terrassa, escassos espais enjardinats i més mal estat de les façanes).



L'organització i planificació dels carrers també es distingeix segons l'any de construcció. Els carrers amb voreres amples, espais relacionals i enjardinats són propis de la zona del barri més moderna. En canvi, la promoció d'habitatges més antiga no disposa d'una planificació actualitzada i organitzada i per tant els carrers són més estrets i les barreres arquitectòniques més presents (escales i desnivells). Destacar també, que aquells espais enjardinats i relacionals del barri modern, són espais o esplanades que es destinen a l'aparcament dels cotxes dels veïns en el barri més antic.

Alguns agents socials posen de relleu com la zona de la Plaça Catalunya fins a la Plaça de la Sardana s'està produint un procés de degradació de l'espai i caldria una intervenció urbanística. Hi ha pisos vells, i comença a haver ocupació i alguns comerços estan tancant.



A la via pública les barreres arquitectòniques són importants, amb forts desnivells que suposen un impediment per les persones amb mobilitat reduïda.



Detalls de la urbanització segons zones del barri





Un dels trets distintius del barri és l'acumulació de forces equipaments educatius d'educació no obligatòria. Remarcar, que tret d'algun edifici de la URV, els equipaments educatius no conformen un nucli consolidat ni mantenen molta relació amb el barri, es podria concloure, tot i que estan relativament integrats a la trama urbana del barri, que queden aïllats i que per tant no es creen negocis ni comerç al seu voltant.

El barri no disposa de gaires **espais relacionals** (places, parcs infantils, passejos...). Anteriorment, s'ha descrit el tipus d'urbanització de blocs de pisos amb un espai central reservat per a les relacions o estada (placeta, espai enjardinat amb mobiliari urbà i zona infantil) que abunda més en les àrees de construcció més recent del barri. No obstant això, són escasses.

Pel que fa a **zones verdes o parcs**, existeix el parc la Muntanyeta localitzat a un lateral de l'avinguda Països Catalans. L'àrea verda de 13,67h compta amb vegetació mediterrània i un seguit de serveis com: zona de pic-nic, un gimnàs a l'aire lliure i zones infantils.



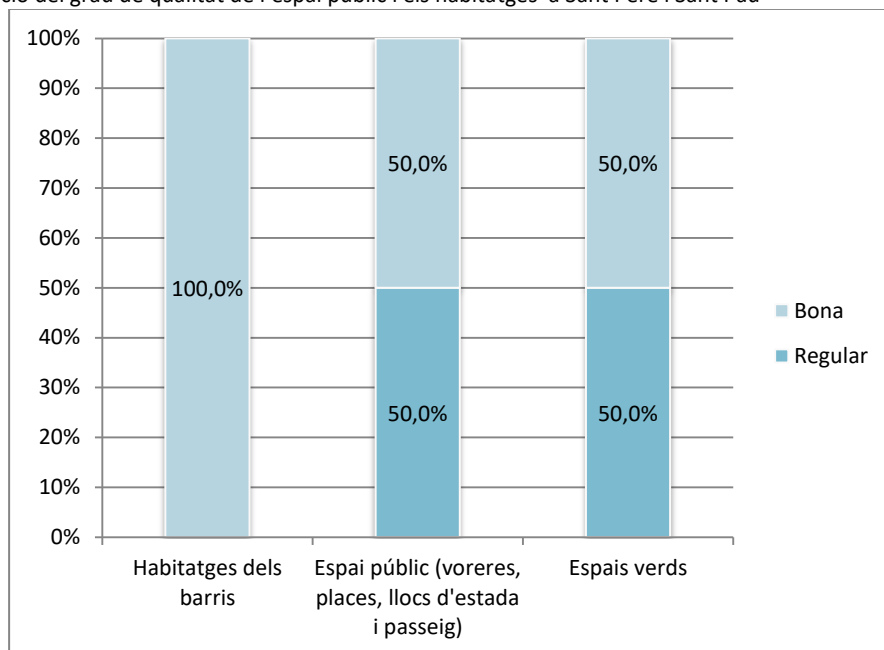
Zona infantil del parc de la Muntanyeta

Lluny del nucli urbà però dins dels límits el barri, s'hi troba el parc ecohistòric del Pont del Diable, espai ric en patrimoni cultural i arquitectònic ja que hi ha l'aqüeducte romà pont del Diable i un seguit de masos d'interès cultural. L'espai disposa d'una gran extensió de massa forestal i una sèrie de serveis com: punt d'aigua, zona de pic-nic, zona de bosc natural, itineraris i rutes senyalitzades (senderisme i BTT), vistes panoràmiques i un bar/restaurant.

A Sant Pere i Sant Pau s'ha aprovat un projecte urbanístic de construcció que suposarà un increment de la població. En aquest sentit, caldrà un treball que fomenti la seva integració en el barri.

Entre els agents socials que van complementar el qüestionari, tots consideren que la qualitat dels habitatges és bona, en canvi, tant la qualitat de l'espai públic com dels espais verds l'opinió és divideix al 50% a l'hora de considerar-los bons i regulars.

### Percepció del grau de qualitat de l'espai públic i els habitatges a Sant Pere i Sant Pau



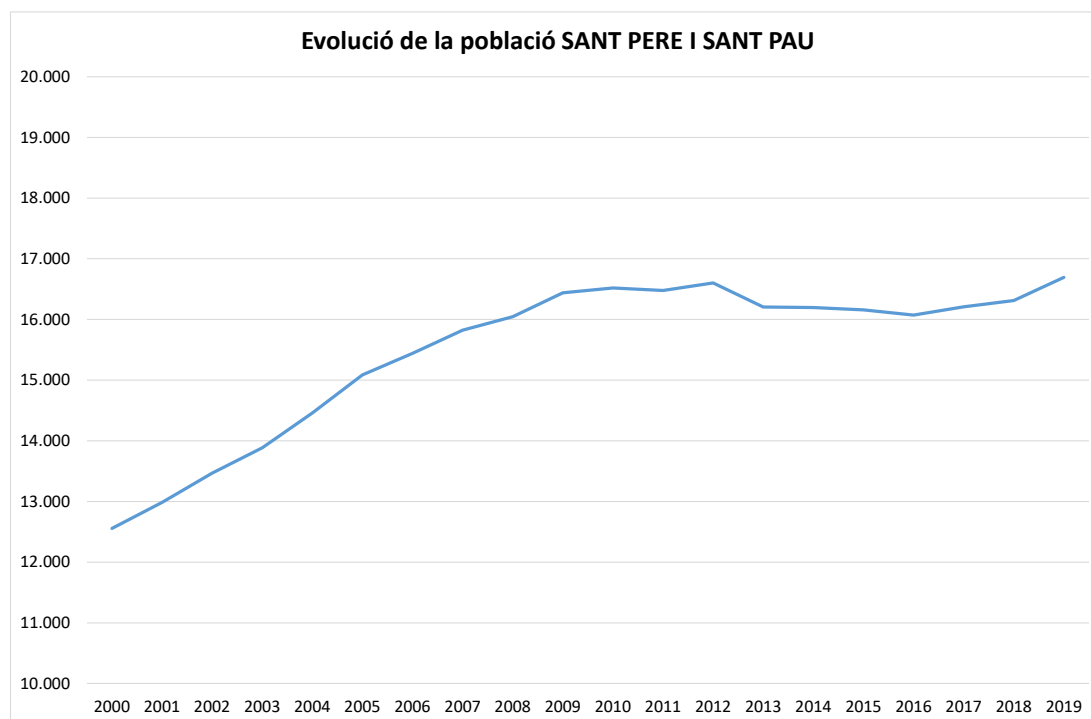
Base: 2 respostes

## 3.8.2. PERFIL DE LA POBLACIÓ

### Perfil sociodemogràfic

Sant Pere i Sant Pau té una població l'any 2019 de 13.764 persones que suposen el 10,2% del total de la població de Tarragona. L'evolució de la població des de l'any 2000 ve marcada per tres etapes diferenciades: la primera, entre l'any 2000 i el 2010 que es caracteritza per un fort creixement de la població. La segona etapa, s'inicia el 2011 amb un estancament sobtat de la població que donarà pas a una lleugera davallada de la població fins al 2016. La tercera s'inicia el 2017 i marca una tendència al creixement de la població que es manté fins al moment actual. En relació amb l'any 2000, la població ha augmentat en un total de 4.139 persones, fet que suposa un increment relatiu del 33%. De totes les zones urbanes de Tarragona, Sant Pere i Sant Pau és la cinquena zona amb un major creixement relatiu entre el 2000 i el 2019.

### Evolució de la població, Sant Pere i Sant Pau, 2000-2019

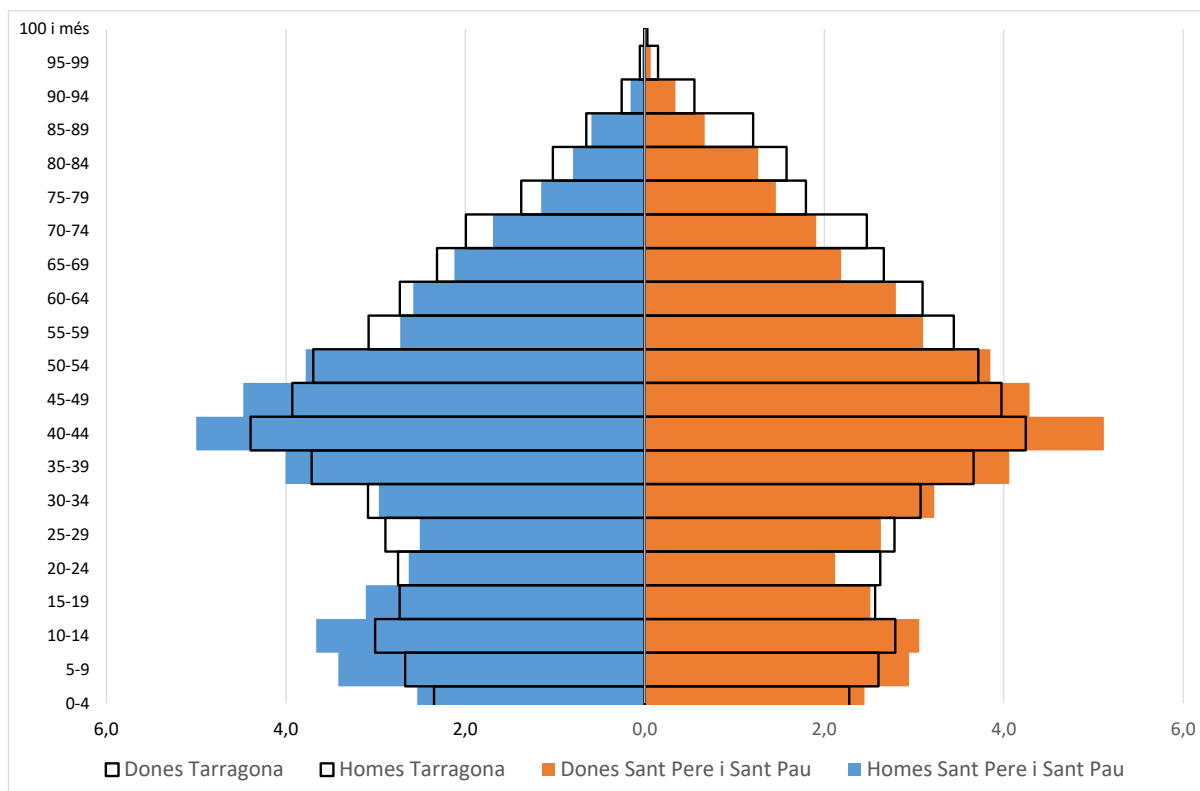


<b>Creixement 2000-2019</b>	
Absolut	4.139
Relatiu	33%

Font: elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. Ajuntament de Tarragona

Pel que fa a les característiques de la població, globalment, la població de Sant Pere i Sant Pau presenta un perfil més rejuenit que el del conjunt de Tarragona. Aquesta zona presenta una edat mitjana de la població de 40 anys davant dels 42,2 anys del conjunt de Tarragona. Aquesta perfil més rejuenit s'explica per un major percentatge de població infantil i adulta jove (30-49 anys) en detriment de la població adulta de més 50 anys i de la població vella i molt vella. Els índexs d'envelliment i sobreenvelliment són força baixos i se situen per sota dels del conjunt de la ciutat: l'índex d'envelliment és del 80,1% davant el 115,5% de Tarragona. L'índex de sobreenvelliment és del 13% en relació amb el 16% del conjunt de la ciutat. En aquesta zona es registra la relació de masculinitat més elevada d'entre les onze zones urbanes. En aquesta zona la relació de masculinitat té un valor de 99,7%, la qual cosa indica un equilibri entre els efectius masculins i femenins.

Estructura de la població segons sexe i edat. Sant Pere i Sant Pau i Tarragona, 2019.



Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019.

Grans grups d'edat i Indicadors segons sexe i edat. Sant Pere i Sant Pau i Tarragona, 2019

Grups d'edat	Absoluts	ZONA URBANA TARRAGONA	
		Percentatges	Percentatges
Població infantil (0-14 anys)	2.486	18,1	15,7
Població jove (15-29 anys)	2.135	15,5	16,3
Població adulta (30-49 anys)	4.560	33,1	30,1
Població adulta gran (50-64 anys)	2.592	18,8	19,8
Població vella (65-84 anys)	1.733	12,6	15,2
Població molt vella (85 i més anys)	258	1,9	2,9

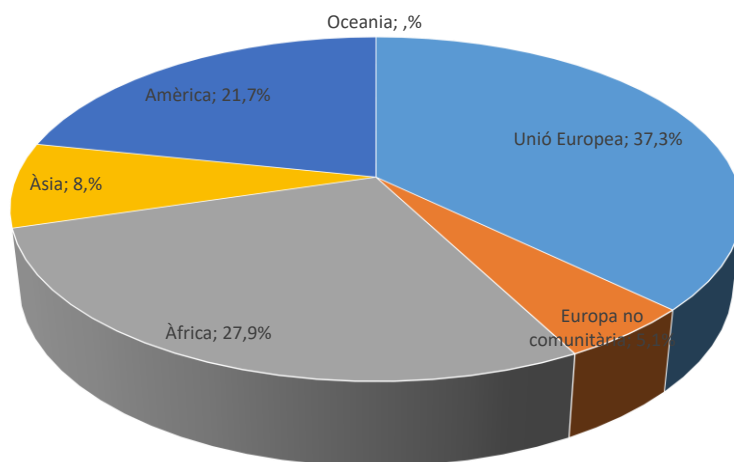
Indicadors	ZONA URBANA TARRAGONA	
Relació de masculinitat	99,7%	94,9%
Edat mitjana	40	42,2
Relació dependència infantil	26,8%	23,7%
Relació de dependència senil	21,4%	27,4%
Relació de dependència total	48,2%	51,1%
Índex d'envelliment	69,7%	115,5%
Índex sobreenvelliment	13%	16,0%

A Sant Pere i Sant Pau, un 16,4% de la població és nascuda a l'estranger i un 13,7% té nacionalitat estrangera. Aquests percentatges estan per sota del conjunt de la ciutat que presenta uns valors de 20,1% i 17,4% respectivament. De les 1.879 persones amb nacionalitat estrangera, la nacionalitat que té un major percentatge de la població estrangera és la romanesa amb un 29,6%; la segueixen la marroquina (22,6%), la colombiana amb un 6,9%; la xinesa amb un 4,1%, i l'argentina amb un 2,9%.

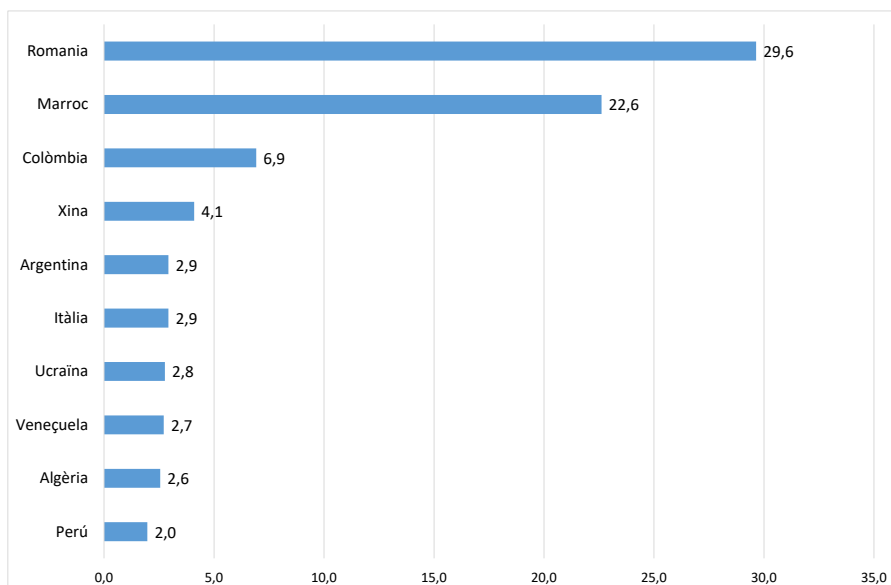
Població segons nacionalitat Sant Pere i Sant Pau, 2019

Nacionalitat	Població
Espanyols	11.885
<b>Total Estrangers</b>	<b>1.879</b>
<b>Total Unió Europea</b>	<b>700</b>
Alemanya	4
Bulgària	33
França	8
Itàlia	55
Polònia	9
Portugal	11
Regne Unit	5
Romania	557
<b>Total Europa No Comunitària</b>	<b>96</b>
Rússia	21
Ucraïna	52
<b>Total Àfrica</b>	<b>525</b>
Algèria	48
Marroc	425
Nigèria	11
Senegal	9
<b>Total Amèrica</b>	<b>408</b>
Argentina	55
Bolívia	6
Brasil	22
Colòmbia	130
Cuba	23
Xile	11
Equador	17
Paraguai	12
Perú	37
República Dominicana	10
Uruguai	12
Veneçuela	51
<b>Total Àsia</b>	<b>150</b>
Xina	77
Pakistan	21
Oceania i Apàtrides	0
<b>Total població</b>	<b>13.764</b>

Població estrangera segons grans àrees de nacionalitat Sant Pere i Sant Pau



Principals nacionalitats (percentatge sobre total d'estrangers). Sant Pere i Sant Pau, 2019



Població segons nacionalitat i lloc de naixement. Sant Pere i Sant Pau i Tarragona, 2019

	Total	Percentatge Zona urbana	Percentatge Tarragona
Població amb nacionalitat estrangera	1.879	13,7	17,4
Població nascuda a l'estranger	2.261	16,4	20,1

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019.

Pel que fa al perfil socioeconòmic de la població i atenent, en primer lloc, al nivell d'estudis, Sant Pere i Sant Pau presenta un perfil mitjà de nivell d'estudis similar tot i que lleugerament més baix que el del conjunt de la ciutat. Un 14,7% dels habitants no tenen estudis o tenen la primària incompleta, percentatge proper al 15% del conjunt de Tarragona. Un 24,9% tenen estudis de primer grau, per sobre del 24,7% del conjunt de la ciutat. Les persones amb estudis de grau secundari representen un percentatge lleugerament superior al de Tarragona (31,4% i 28% respectivament) mentre que els titulats universitaris representen el 7,9% en relació amb el 12,9% del conjunt de la ciutat. Finalment, la renda mitjana per persona és d'11.813 € (any 2017), xifra lleugerament inferior a la del conjunt de Tarragona (12.967 €).

Nivell d'estudis de la població de 16 i més anys. Sant Pere i Sant Pau i Tarragona, 2020.

Nivell d'estudis	Zona Urbana		Percentatge
	Població	%	Tarragona
No sap llegir ni escriure	10	0,1	0,1
Sense estudis / primària incompleta	2.171	14,7	15,0
Primària	3.679	24,9	24,7
Secundaris	4.635	31,4	28,0
Universitari	1.160	7,9	12,9
Altres	3.102	21,0	19,2
<b>Total</b>	<b>14.757</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Font: Elaboració pròpia a partir de la lectura del Padró Municipal d'Habitants a 23.07.2020. Ajuntament de Tarragona

Renda mitjana per persona i llar. Sant Pere i Sant Pau i Tarragona, 2017.

	Renda mitjana per persona	Renda mitjana per llar
4314807003 Tarragona secció 07003	10.475	25.075
4314807004 Tarragona secció 07004	13.883	35.699
4314807010 Tarragona secció 07010	9.043	21.019
4314807015 Tarragona secció 07015	12.589	29.773
4314807018 Tarragona secció 07018	13.165	33.015
4314807019 Tarragona secció 07019	10.696	28.433
4314807022 Tarragona secció 07022	12.438	33.860
<b>ZONA URBANA 10. SANT PERE I SANT PAU</b>	<b>11.813</b>	-
<b>Tarragona</b>	<b>12.967</b>	<b>33.547</b>

(\*) La renda mitjana per a la zona urbana és una aproximació calculada a partir de la mitjana ponderada)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Atles de la distribució territorial de la renda. INE.

## Dinàmiques de vulnerabilitat de la població

En termes de perfil socioeconòmic de la població, Sant Pere i Sant Pau presenta una zona urbana d'habitatges amb segregació residencial. Aquesta es tradueix en què la població en situació de major vulnerabilitat social s'ubica en la zona més antiga del barri, en edificacions en alçada de baixa qualitat, sense locals comercials, ni balcons, carrers més estrets i menys conservats que els de construcció més recent, que gaudeixen de millor qualitat edificatòria i de característiques residencials, el que suposa la disposició de més espai públic/privat i de zones enjardinades i cuidades.

Els agents socials del barri manifesten que en aquesta primera promoció d'habitatges és on resideix la població que presenta menor renda familiar disponible i pitjors indicadors socioeconòmics. Es calcula que el 40% de la població resident en aquesta zona del barri es troba en situació de vulnerabilitat social. Així, és en aquest nucli on es concentra major volum de població gran i immigrada. La situació d'alerta pel COVID 19 ha generat un increment de la situació d'emergència social pel que fa a famílies que no han disposat d'ingressos. Les **ocupacions il·legals d'habitatges buits** també són presents, tot i que no de forma tan freqüent com a altres barris de Tarragona.

Des de l'Oficina Jove es posa de manifest com Sant Pere i Sant Pau és un barri amb un perfil de població jove de classe social entremig de la que trobem entre els barris de Ponent i barris de Llevant. D'altra banda, la seva proximitat a l'equipament, situat al Nou Eixample Nord, fa que sigui més accessible a aquest jovent.

Alguns indicadors de vulnerabilitat social són els que es poden extreure de dades recollides pels equips bàsics d'atenció social que atenen a la població en els diferents barris. Els equips bàsics d'atenció social van atendre al 2019, 1.101 consultes o peticions al barri, de les quals el 57,5% van ser realitzades per dones. Es van atendre un total de 147 **demandes d'urgència social**, que representen el 9,3% de les ateses al total de la ciutat i el 1% de la població del barri que va demanar aquest tipus d'ajuts. La demanda d'aliments es recull a través del programa **Equaliment** i que consta d'un aplicatiu a través del qual els equips bàsics d'atenció social deriven a les persones als dispositius i entitats socials que reparteixen aquests aliments, així, d'aquest ajut es van beneficiar 328 persones del barri, el que representa un 2,4% de la seva població i el 7,1% del total d'ajuts repartits pel programa. Pel que fa als demandants de **pobresa energètica** es van recollir 40 peticions, el 12,2% de les recollides a tota Tarragona.

Taula. Principals consultes i ajuts atesos pels equips d'atenció bàsics d'atenció social. Sant Pere i Sant Pau. 2019

	N. Absoluts	Percentatge sobre la població del barri	Percentatge sobre el total d'ajuts al conjunt de la ciutat
<b>Consultes ateses</b>	1.101	8%	10,0%
<b>Demandes d'urgència social</b>	147	1,0%	9,3%
<b>Beneficiaris d'Equaliment</b>	328	2,4%	7,1%
<b>Demandants de pobresa energètica</b>	40	-	12,2%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Institut Municipal de Serveis socials de Tarragona.

### 3.8.3. TEIXIT SOCIAL I CULTURAL

El teixit social a Sant Pere i Sant Pau és important. Per una banda, hi ha presència d'entitats veïnals, culturals i esportives fonamentalment, que tenen una presència també a través de les xarxes socials (Facebook), força activades. Per altra banda, existeix una xarxa relacional de suport mutu parcialment informal, no organitzada pel teixit associatiu, però en el que aquest també està implicat. Alguns agents socials manifesten la manca d'enxarxament entre les entitats.

En el barri es troben a faltar espais relacionals i centrals ombrejats on dur activitats relacionals.



Seu de la colla castellera de Sant Pere i Sant Pau

### 3.8.4. ACTIVITAT SOCIOECONÒMICA

L'activitat econòmica de Sant Pere i Sant Pau està molt centrada en l'activitat derivada dels serveis i equipaments públics, especialment de caràcter educatiu, existents al barri, i de l'activitat comercial i de restauració.

L'**activitat comercial** del barri es dispersa. Si bé al llarg de l'av. Països Catalans als baixos dels habitatges s'hi concentren comerços i negocis de marques conegudes i d'unes dimensions més aviat mitjanes, a l'interior del barri és més propi trobar petit comerç. L'activitat comercial predominant del barri és la restauració (cafeteries, bars i algun restaurant). Molts d'aquests aprofiten l'espai públic de les voreres per estendre-hi les terrasses. La zona on hi ha la plaça de les sardanes, els comerços concentrats i predominants són l'alimentari i els locutoris dirigits per persones novingudes. Els divendres té lloc un **mercat setmanal** de petit format que darrerament s'ha vist afectat per problemes aliens de seguretat, amb la detecció de petits furtus a la via pública.



El declivi de l'activitat comercial del barri es percep en el número d'**establiments tancats**, en lloguer o traspàs que s'han observat. Molts d'aquests es troben al llarg de l'avinguda Països Catalans. Un dels motius identificats és la manca d'un eix comercial centralitzat que generi una dinàmica comercial activa i aplegui moviment de persones.

L'Associació de Veïns La Unió va i impulsar una **campanya de suport al comerç local i a la restauració** durant les primeres fases de la desescalada, derivada de l'estat d'alarma pel COVID 19, que ha perdurat les primeres setmanes, amb l'objectiu d'incentivar i recuperar el consum en el comerç i la restauració del barri. La iniciativa va consistir en comprar abonaments o productes per avançat, i així, generar ingressos al comerç del barri amb l'objectiu que poguessin subsistir i disposessin de liquidesa.

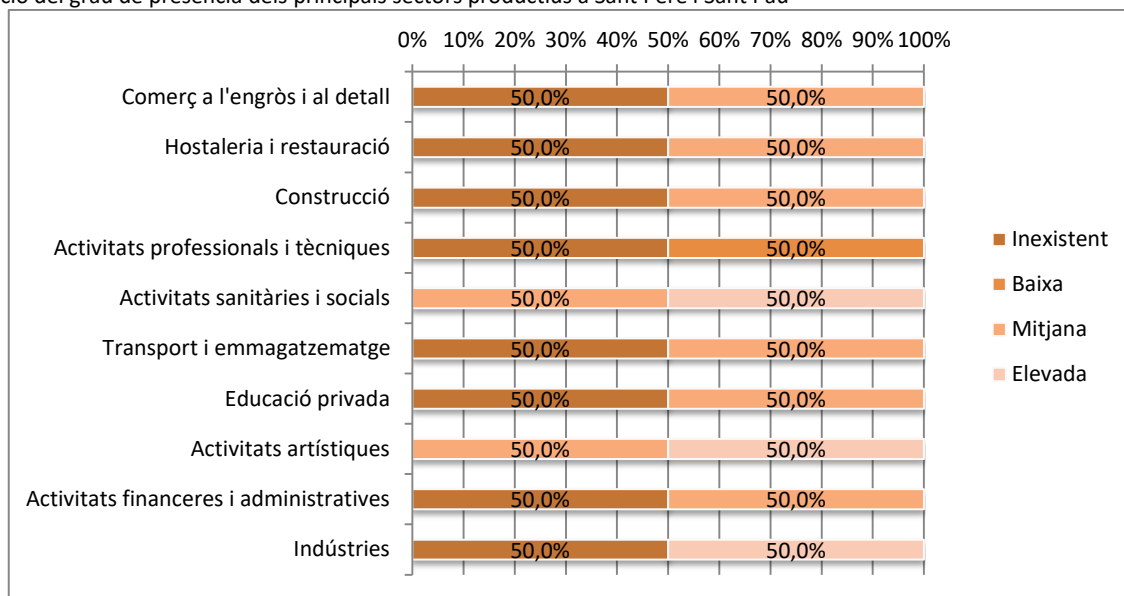
Fent frontera amb Sant Pere i Sant Pau, però sense travessar el riu Francolí està projectat el desenvolupament del polígon industrial **PP59**, un polígon dissenyat com a Parc Tecnològic, però que es troba aturat en aquests moments. Des dels agents socials es manifesta com l'activitat industrial en els diferents polígons existents dins i fora de la ciutat, ocupa a una part important de la població de Sant Pere i Sant Pau.

La percepció per part dels agents socials participants en aquesta diagnosi és que la incidència de l'**atur** és baix, tot i que una part de la població estigui treballant en l'economia submergida. Es desconeix el volum d'**economia submergida** de la que viuen una part important de la població més vulnerable del barri, i que ens permeti valorar la seva proporció. Les activitats més habituals es troben en els sectors de la construcció i de la neteja, segons la informació proporcionada pels agents socials participants en la diagnosi.

Cal destacar que existeix una important aflluència de població jove que estudia al barri. Entre els universitaris, hi ha una part que s'hi queden a viure al barri mentre estan estudiant, però marxen quan acaben els estudis. La percepció per part dels diferents agents socials de la seva aportació econòmica i dinamització social al barri, és controvertida. Per una banda, hi ha la percepció que els i les estudiants són un col·lectiu amb pocs recursos econòmics i fan bona part de la seva vida i activitats al campus universitari i estableixen relacions molt febles amb el barri. D'altra banda, n'hi ha que opinen que no és desdenyable la seva contribució en el consum que fan de productes de restauració i en el comerç.

En relació a la percepció del grau de presència dels principals sectors productius a Sant Pere i Sant Pau per part de les entitats que van respondre al qüestionari remarca la inexistència de sectors com el comerç a l'engròs i al detall, hoteleria i restauració, construcció i activitats professionals i tècniques, activitats financeres i administratives i indústria, per part del 50% dels casos. La presència és mitjana per al 50% dels casos en els sectors del comerç a l'engròs i al detall, hoteleria i restauració, construcció, activitats sanitàries i socials, transport i emmagatzematge, educació privada i activitats financeres i administratives. La presència és percebuda com elevada en el cas dels sectors d'activitats sanitàries i socials, artístiques i industrial.

Percepció del grau de presència dels principals sectors productius a Sant Pere i Sant Pau



Base: 2 respostes

### 3.8.5. SERVEIS I EQUIPAMENTS DE PROXIMITAT

Sant Pere i Sant Pau és un pol educatiu central de la ciutat de Tarragona. El barri disposa d'un elevat nombre de **serveis públics educatius**, bona part d'ells dedicats a l'ensenyament post obligatori. Tots molt propers els uns amb els altres però amb poca relació entre ells i amb la resta del barri. Entre els equipaments d'educació obligatòria i infantil trobem: una llar d'infants, dues escoles de primària i un institut d'educació secundària públic.

Pel que fa als **equipaments educatius públics d'ensenyament post obligatori** hi trobem: el campus universitari Sescelades de la Universitat Rovira i Virgili (av. Països Catalans) on es troben les facultats de Química, Ciències de l'Educació i Psicologia, Enologia, Escola tècnica Superior d'Enginyeria, Escola Superior d'Enginyeria Química, Escola de Postgrau i Doctorat, l'Institut de Ciències de l'Educació, diferents departaments, centres i instituts de recerca i diferents unitats administratives i serveis. També consta l'institut Compte de Rius on s'hi realitzen estudis de formació professional com: electromecànica de vehicles autònoms, interiorisme, operacions de laboratori, planta química, instal·lacions elèctriques i automàtiques, projectes d'edificació, sistemes de telecomunicacions informàtics, automoció i robòtica industrial, entre d'altres. Hi ha l'Escola d'art i disseny de Tarragona. Tots aquests equipaments educatius estan localitzats molt a prop els uns dels altres, podent crear un campus educatiu més enllà de l'universitari.



Campus Sescelades a l'Avinguda Països Catalans.

Pel que fa a la resta d'**equipaments públics**, el barri disposa d'una llar per a persones grans, centre cívic, poliesportiu, piscina i camp de futbol municipals i oficines municipals d'atenció al ciutadà (OMAC) i un Centre d'Atenció Primària. S'està treballant amb el Servei de Mediació en la ubicació d'una mesquita, ja que en aquest barri hi ha més població magrebina.



Complex esportiu i pavelló municipal



Sant Pere i Sant Pau ha experimentat un important creixement poblacional però en canvi, els serveis no han estat dimensionats de la mateixa manera. La inadequació dels equipaments, segons manifesten els diferents agents socials, es concreta en el fet que la biblioteca estigui tancada, situació que queda pal·liada per la disponibilitat de la biblioteca de la universitat Rovira i Virgili que està oberta al barri. La piscina i el pavelló han quedat petits i el centre cívic és també de dimensions petites per les necessitats del barri.

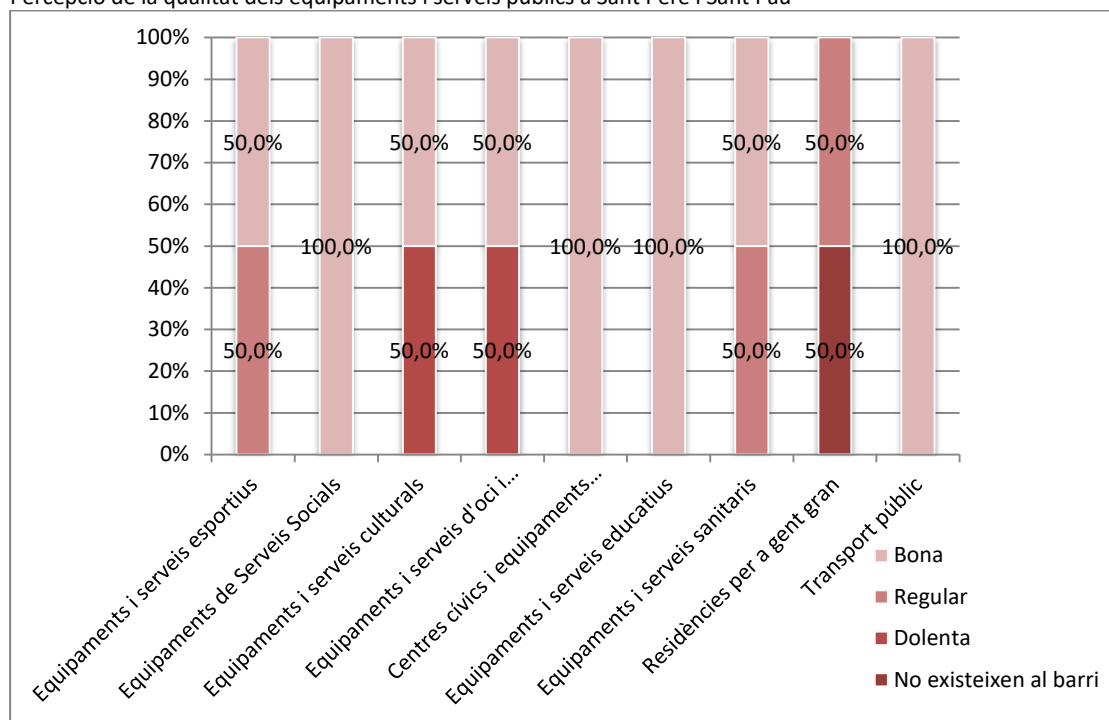
La presència de serveis de ciutat que tinguin un ressò al barri és escàs. Així, es posa de manifest com la informació sobre programes i formacions desenvolupats des de Tarragona Impulsa no arriben al coneixement de les entitats i equipaments de proximitat del barri. Tampoc arriba prou informació sobre les accions de l'Oficina Jove de Tarragona. Així, des dels agents socials es troba a faltar un acompanyament d'orientació laboral i formatiu per al jovent, especialment quan estan cursant secundària i a aquells en situació de vulnerabilitat. L'objectiu és evitar l'abandonament primerenc del sistema educatiu i que puguin desenvolupar un itinerari que s'adeqüi als seus interessos personals i professionals.

Es posa de relleu la impossibilitat de moltes famílies per poder pagar les quotes dels clubs esportius als fills i filles. L'alternativa és estar al carrer sense un adequat equipament a la via pública que estigui pensat en aquesta clau. Tanmateix, les alternatives d'oci i lleure al barri són limitades, especialment per al jovent.

La percepció que tenen les entitats socials que han respost al qüestionari, en relació a la qualitat dels equipaments i serveis públics a Sant Pere i Sant Pau, tot i la reduïda resposta és valorada en termes generals com a bona. Per altra banda:

- En el cas de les residències per a gent gran es considera que són inexistentes (50%) o regulars (50%).
- Els equipaments i serveis culturals i d'oci i lleure són valorats com a dolents i regulars en el 50% dels casos respectivament.
- Els equipaments i serveis esportius i els sanitaris són valorats com a regulars i bons en el 50% respectivament.

Percepció de la qualitat dels equipaments i serveis públics a Sant Pere i Sant Pau



Base: 2 respostes

### **3.8.6. DAFO DE SANT PERE I SANT PAU**

L'anàlisi DAFO (Debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats) esdevé una eina que permet conèixer aquells aspectes que intervenen en la realitat del barri.

#### **DEBILITATS**

Les debilitats són aquells aspectes del barri que constitueixen una barrera per assolir els reptes que es presenten en el desenvolupament econòmic del territori i que depenen d'ell mateix. Aquesta situació és important ja que suposa que tant els agents socials com el mateix Ajuntament de Tarragona pot establir estratègies que permetin revertir aquesta realitat, i per tant, generant reptes.

##### **Econòmic:**

- Dispersió de l'activitat comercial i inexistència d'un eix d'activitat dinàmic
- Presència d'economia submergida com a sortida laboral de la població més vulnerable.
- Necessitats d'orientació i formació ocupacional entre la població, sobretot jove, no cobertes pels serveis de Tarragona Impulsa.
- Volum de població, especialment resident a la primera promoció d'habitatges del barri, sense qualificació laboral.

##### **Serveis i equipaments de proximitat i territori:**

- Dotació insuficient, tant en espai com en el manteniment de les infraestructures, del CAP, del Pavelló esportiu i del Centre Cívic.
- Manca d'equipaments d'oci i lleure per a joves.
- Impossibilitat d'accés als recursos esportius d'una part de la població en situació de vulnerabilitat, especialment joves i infants.

##### **Territori**

- Estat de deteriorament de la primera promoció d'habitatges, tant dels habitatges com de l'espai públic.
- Presència de barres arquitectòniques a la via pública, amb forts desnivells.
- Discontinuitat territorial entre els nuclis urbans del barri, que genera segregació.

##### **Social**

- Renda mitjana per persona i llar lleugerament per sota de la mitjana de Tarragona.
- Concentració de població amb baixos ingressos i elevada vulnerabilitat social a la primera promoció, la zona més antiga del barri.
- Percepció d'inseguretat ciutadana en moments puntuals, per exemple durant el mercat dels divendres.
- Presència de teixit associatiu poc enxarxat

##### **Cultural**

- Limitada activitat i oferta cultural.

## FORTALESES

Les forteses esdevenen potencialitats, pròpies del barri, que permeten ser palanques per a integrar en el full de ruta que en matèria de desenvolupament de proximitat representa el Pla.

### **Econòmic:**

- Sector de la restauració consolidat.
- Presència de teixit comercial divers.
- Proximitat de polígons industrials, com RiuClar, amb capacitat de crear ocupació.
- Important pol educatiu, com a possible generador d'activitat econòmica

### **Serveis i equipaments de proximitat:**

- Pol educatiu que engloba un ampli ventall d'equipaments educatius, especialment en cicles formatius i formació universitària en branques científiques i tècniques, majoritàriament pública.

### **Mobilitat**

- Bona freqüència i ventall de línies del transport públic.

### **Social**

- Perfil sociodemogràfic altament rejuenit.
- Presència d'una xarxa relacional informal entre el veïnat cohesionat en moments puntuals com, per exemple, la campanya de suport al comerç i la restauració del barri).
- Important presència de població amb nivell educatiu mitjà i alt.

## AMENACES

Les amenaces són elements externs, que escapen a la competència directe dels agents socioeconòmics i polítics i que cal tenir en compte perquè no suposin una barrera en el desenvolupament del barri.

### **Econòmic:**

- Sector econòmic, com la restauració, supeditat a crisis externes, com per exemple, la del COVID 19
- Impacte del COVID 19 entre els sectors d'activitat més precaris i que afecta a la població més vulnerable
- Falta de competències municipals en matèria d'immigració, per poder donar permisos de treball a població immigrada sense regularització.

## OPORTUNITATS

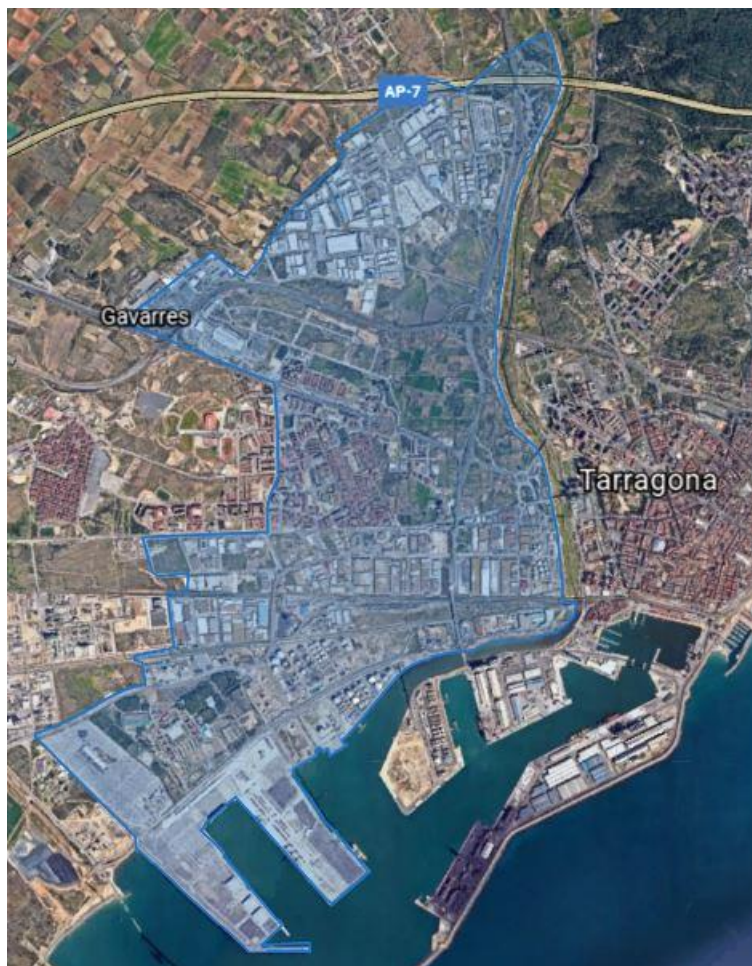
Les oportunitats són factors positius i favorables que es generen en l'entorn, sobre els que no es disposa un control directe però, que poden ser aprofitats per al desenvolupament del territori.

- Situació del barri proper al centre administratiu i cultural de la ciutat.
- Entorn natural de valor ecològic i cultural



## 3.9. TORREFORTA I BARRIS ADJACENTS

### 3.9.1. ESTRUCTURA ESPACIAL: ORGANITZACIÓ URBANÍSTICA I TERRITORIAL



Font: elaboració pròpia mitjançant Google Earth

Torreforta és el barri de Ponent amb més extensió i població. S'han considerat els barris d'Icomar, Riuclar, la Granja, el Pilar (enclavament de 4 blocs de pisos dins de Campclar), l'Albada i la Floresta com a barris adjacents a Torreforta. Els dos darrers, es troben al nord de la carretera de Reus, la resta al sud.

L'extensió del barri engloba el polígon industrial que toca el Port industrial de Tarragona. Destacar que Torreforta i Campclar es toquen, una Rambla és el que fa de límit d'un barri amb l'altre.

No existeix una **tipologia de carrers** única. En aquells carrers on la construcció és més nova, els carrers i voreres són més amples, en canvi, les voreres i els carrers són més estrets a mesura que l'any de construcció dels edificis és més antic. Hi ha força predomini de carrers estrets on el mobiliari urbà (bancs, papereres) és inexistent. L'**estat dels carrers** s'observa adequat.

En el barri hi predominen els blocs de pisos baixos d'uns 3 – 4 inclús 5 pisos d'alçada. Les anomenades cases barates, les primeres cases que es van construir al barri, són habitatges d'una sola planta.



Els primers habitatges del barri. Les cases barates



Tipologia de blocs de pisos predominants al barri



Exemple de la diferent tipologia d'edificis del barri

L'**estat de conservació dels edificis** al barri de Torreforta, en general és bona. En canvi, al barri de Riuclar no ho és tant. D'altra banda, disposa de pocs **espais relacionals** com places, parcs infantils o passejos. Hi ha la plaça del centre cívic amb unes dimensions considerables, amb bancs i arbrat i espai per a jugar a pilota o córrer. La Rambla, tot i que pertany a Campclar també dona serveis i dinamisme al barri de Torreforta. El barri no compta amb **espais verds**. Es poden trobar zones enjardinades a l'interior d'alguna illa de cases, creant així un espai comunitari compartit per varis blocs de pisos.



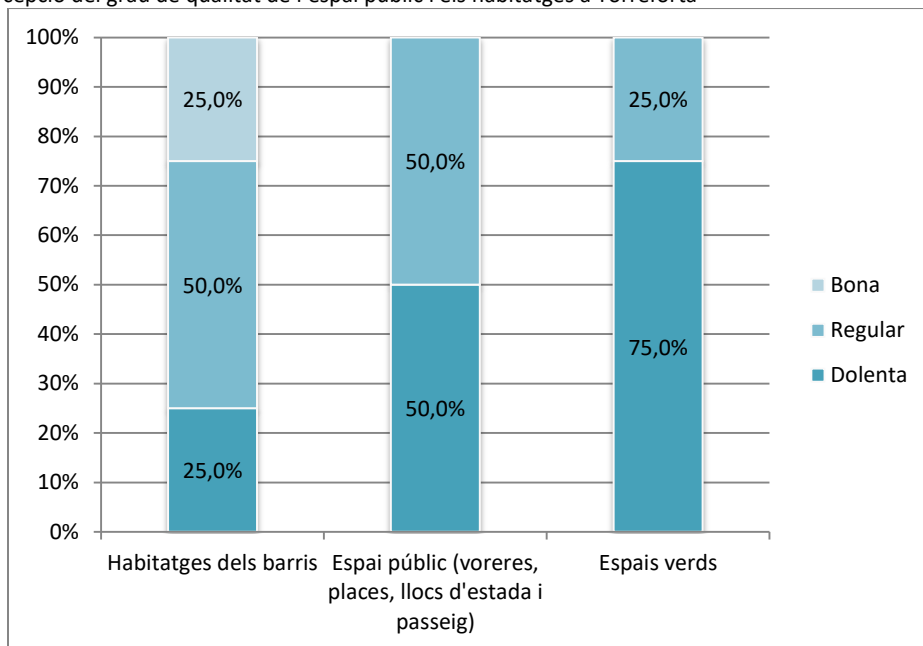
Al fons el Centre cívic Torreforta



Pel que fa a la comunicació amb el nucli de Tarragona, al llarg de la carretera de València (N-340) hi ha un passeig condicionat per a vianants i ciclistes. Tenir en compte que aquest infraestructura viària per a modes actius no compta amb massa bon estat i seguretat. No a totes les diferents alçades de la carretera la vorera i carril bici hi són present.

Segons la percepció dels diferents agents socials que han respost el qüestionari els habitatges es troben en una situació de qualitat regular per al 50% dels casos, i bona i dolenta per al 25%, respectivament. L'estat de l'espai públic es reparteix en parts iguals entre qui opina que es troba en una situació dolenta i regular. En canvi, en el cas dels espais verds el 75% considera que es troben en una situació dolenta.

Percepció del grau de qualitat de l'espai públic i els habitatges a Torreforta



Base: 4 respostes

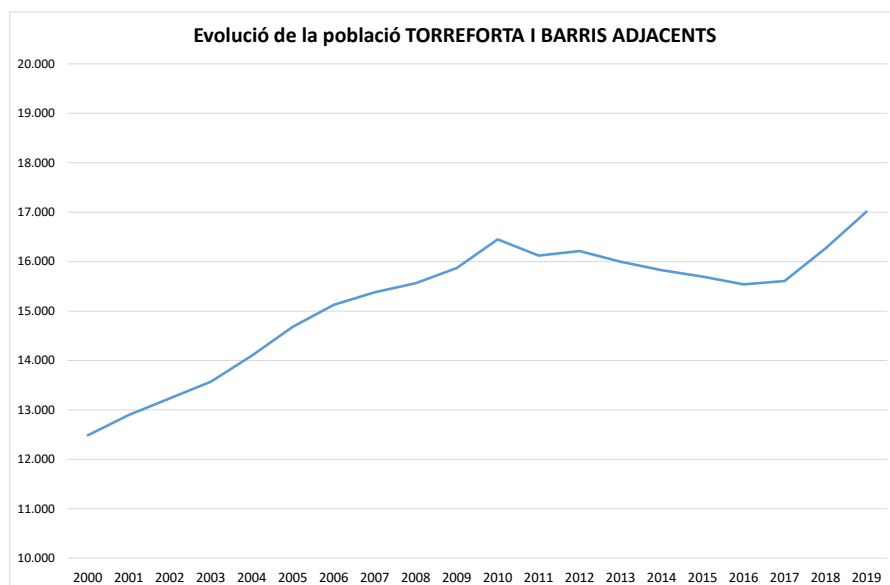
### 3.9.2. PERFIL DE LA POBLACIÓ

#### Perfil sociodemogràfic

La zona de Torreforta i barris adjacents té una població l'any 2019 de 14.146 persones que suposen el 10,5% del total de la població de Tarragona. L'evolució de la població des de l'any 2000 ha combinat una etapa de fort creixement entre l'any 2000 i el 2010 amb un descens posterior i continuat de la població entre els anys 2011 i 2016. A partir del 2017, la tendència s'inverteix i el creixement s'accentua fins al moment actual. En relació amb l'any 2000, la població ha augmentat en un total de 4.522 persones, fet que suposa un increment relatiu del 36,2%. De totes les zones urbanes de Tarragona, el Torreforta i barris adjacents és la quarta zona amb un major creixement relatiu entre el 2000 i el 2019.

**Població 2019: 14.146 persones (Xifres oficials INE)  
10,5% del total de la població de Tarragona**

#### Evolució de la Torreforta i barris adjacents, 2000-2019

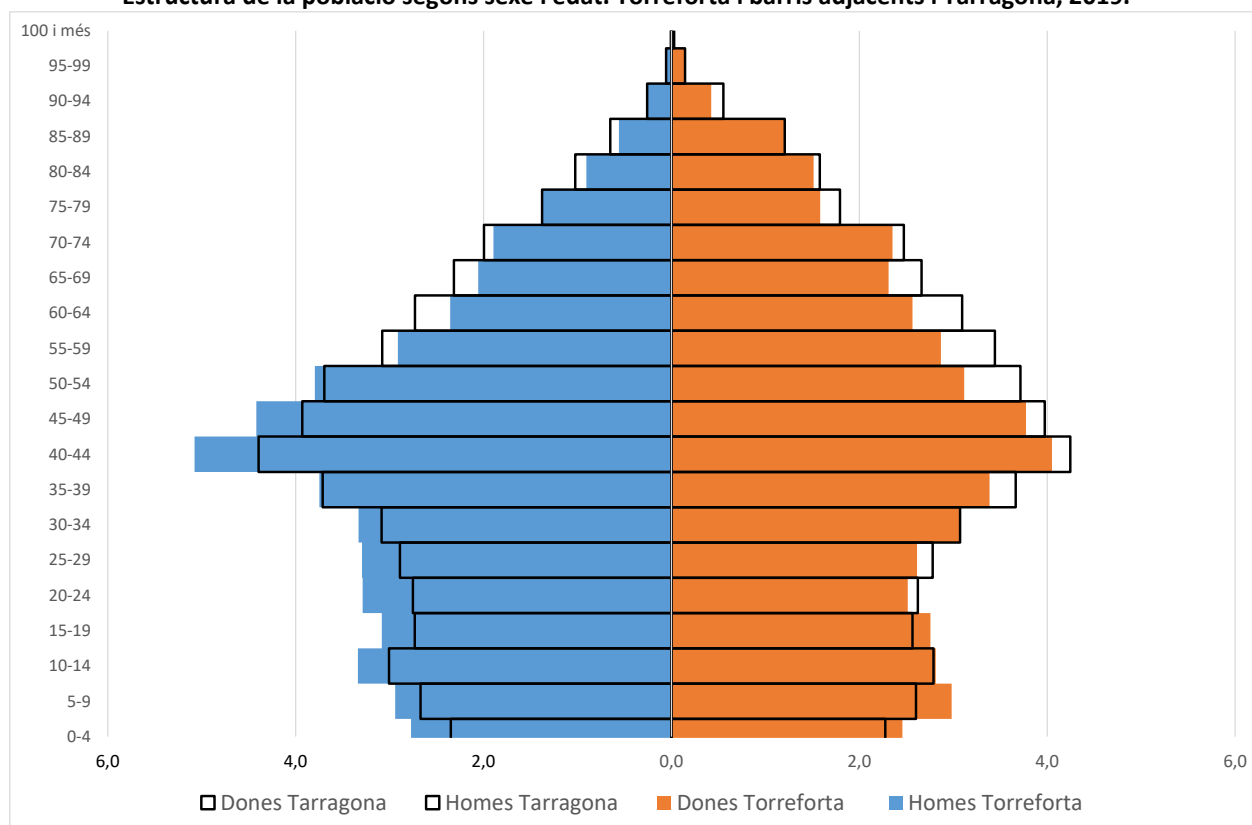


<b>Creixement 2000-2019</b>	
Absolut	4.522
Relatiu	36,2%

Font: elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. Ajuntament de Tarragona

Pel que fa a les característiques de la població, globalment, la població de Torreforta i barris adjacents presenta un perfil similar al del conjunt de la ciutat però amb un caràcter més rejuenit. Aquesta zona presenta una edat mitjana de la població de 40,6 anys davant dels 42,2 anys del conjunt de Tarragona. Per la seva banda, Torreforta i barris adjacents compta amb un major percentatge de població infantil, jove i adulta però presenta un menor pes de la població de 50 anys i més. Aquest fet es tradueix, en un índex d'envelliment i sobreenvelliment inferior al del conjunt de la ciutat: l'índex d'envelliment és del 96,3% davant el 115,5% del conjunt de la ciutat. Per la seva banda, l'índex de sobreenvelliment és del 16%, valor idèntic al del conjunt de Tarragona. En aquesta zona es registra una relació de masculinitat del 106,1%, relació més elevada que la del conjunt de Tarragona. Aquest fet s'explica, principalment, per una concentració de població masculina des dels 0 anys fins als 49 anys i que es pot relacionar majoritàriament amb el pes i el perfil de la població estrangera.

### Estructura de la població segons sexe i edat. Torreforta i barris adjacents i Tarragona, 2019.



Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019.

### Grans grups d'edat i Indicadors segons sexe i edat. Torreforta i barris adjacents i Tarragona, 2019

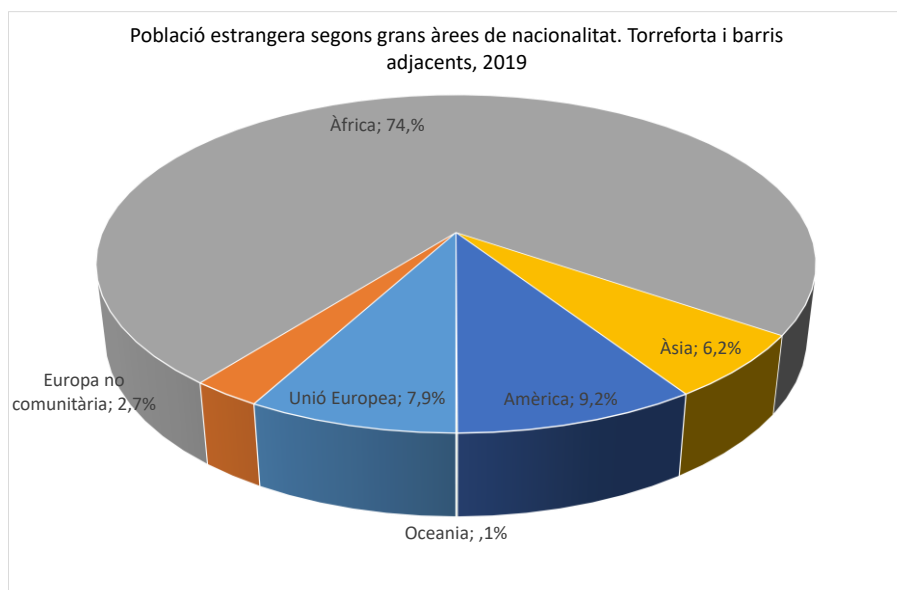
<b>Grups d'edat</b>	<b>Absoluts</b>	<b>ZONA URBANA TARRAGONA</b>	
		<b>Percentatges</b>	<b>Percentatges</b>
Població infantil (0-14 anys)	2.448	17,3	15,7
Població jove (15-29 anys)	2.483	17,6	16,3
Població adulta (30-49 anys)	4.365	30,9	30,1
Població adulta gran (50-64 anys)	2.492	17,6	19,8
Població vella (65-84 anys)	1.981	14,0	15,2
Població molt vella (85 i més anys)	377	2,7	2,9

<b>Indicadors</b>	<b>ZONA URBANA TARRAGONA</b>	
Relació de masculinitat	106,1%	94,9%
Edat mitjana	40,6	42,2
Relació dependència infantil	26,2%	23,7%
Relació de dependència senil	25,2%	27,4%
Relació de dependència total	51,5%	51,1%
Índex d'envelliment	96,3%	115,5%
Índex sobreenvelliment	16%	16,0%

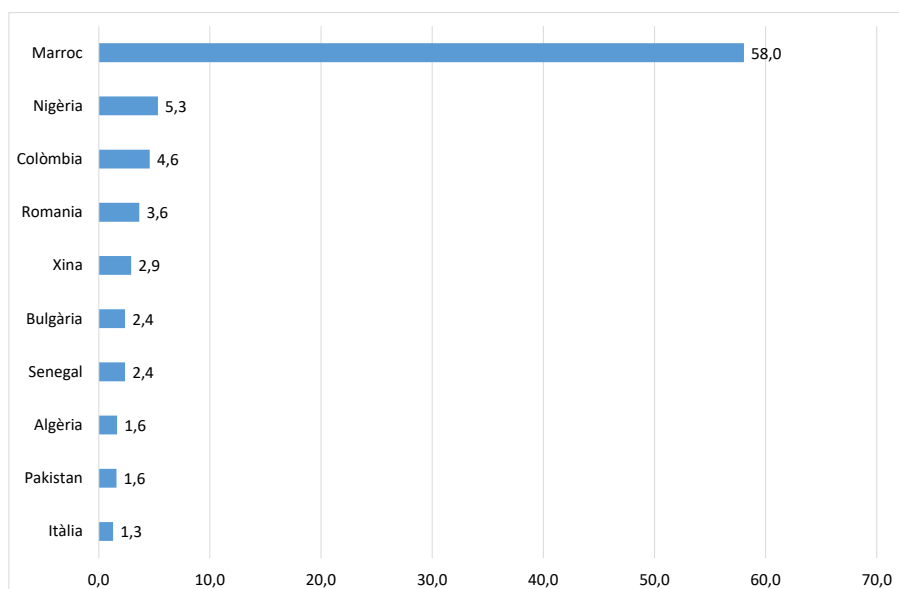
A Torreforta i barris adjacents un 29% de la població és nascuda a l'estranger i un 27,9% té una nacionalitat estrangera. Aquests percentatges són els més alts del conjunt de les onze zones de la ciutat (20,1% i 17,4% respectivament). Més de la meitat de les 3.947 persones amb nacionalitat estrangera, són de nacionalitat marroquina (58%), la segueixen la nigeriana amb un 5,3%; la colombiana amb un 4,6%, la romanesa amb un 3,6% i la xinesa amb un 2,9%.

#### Població segons nacionalitat. Torreforta i barris adjacents

Nacionalitat	Població
Espanyols	10.199
Total Estrangers	3.947
Total Unió Europea	313
Alemanya	9
Bulgària	65
França	8
Itàlia	39
Polònia	10
Portugal	10
Regne Unit	5
Romania	144
Total Europa No Comunitària	105
Rússia	21
Ucraïna	37
Total Àfrica	2.920
Algèria	63
Marroc	2.291
Nigèria	210
Senegal	93
Total Amèrica	363
Argentina	29
Bolívia	15
Brasil	14
Colòmbia	181
Cuba	10
Xile	10
Equador	22
Paraguai	10
Perú	20
República Dominicana	3
Uruguai	6
Veneçuela	16
Total Àsia	244
Xina	115
Pakistan	51
Oceania i Apàtrides	2
Total població	14.146



Principals nacionalitats (percentatge sobre total d'estrangers). Torreforta i barris adjacents, 2019



**Població segons nacionalitat i lloc de naixement. Torreforta i barris adjacents i Tarragona, 2019**

	Percentatge		Percentatge
	Total	Zona	Tarragona
Població amb nacionalitat estrangera	3.947	27,9	17,4
Població nascuda a l'estranger	4.109	29,0	20,1

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019.

Pel que fa al perfil socioeconòmic de la població i atenent, en primer lloc, al nivell d'estudis, Torreforta i barris adjacents presenta un perfil mitjà de nivell d'estudis molt més baix que el del conjunt de la ciutat. Un 22,3% no tenen estudis o tenen la primària incompleta, percentatge superior al 15% del conjunt de Tarragona. Un 29,7% tenen estudis de primer grau, per sobre del 24,7% del conjunt de la ciutat. En canvi les persones amb estudis de grau secundari representen un percentatge inferior al de Tarragona (23% i 28% respectivament) mentre que els titulats universitaris representen sols el 2,7% en relació amb el 12,9% del conjunt de la ciutat. Finalment, la renda mitjana per persona és de 8.805 € (any 2017), xifra inferior a la del conjunt de Tarragona, que és de 12.967 €.

**Nivell d'estudis de la població de 16 i més anys. Torreforta i barris adjacents i Tarragona, 2020**

Nivell d'estudis	Zona Urbana		Percentatge
	Població	%	Tarragona
No sap llegir ni escriure	22	0,1	0,1
Sense estudis / primària incompleta	3.312	22,3	15,0
Primària	4.412	29,7	24,7
Secundaris	3.407	23,0	28,0
Universitari	396	2,7	12,9
Altres	3.287	22,2	19,2
<b>Total</b>	<b>14.836</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Font: Elaboració pròpia a partir de la lectura del Padró Municipal d'Habitants a 23.07.2020.  
Ajuntament de Tarragona

**Renda mitjana per persona i llar. Torreforta i barris adjacents i Tarragona, 2017**

	Renda mitjana per persona	Renda mitjana per llar
4314806005 Tarragona secció 06005	9.742	28.476
4314806006 Tarragona secció 06006	6.975	19.598
4314806015 Tarragona secció 06015	7.848	20.096
4314808001 Tarragona secció 08001	8.348	24.337
4314808002 Tarragona secció 08002	8.590	22.239
4314808003 Tarragona secció 08003	8.732	25.669
4314808004 Tarragona secció 08004	9.943	25.048
4314808006 Tarragona secció 08006	10.345	28.184
4314808014 Tarragona secció 08014	8.168	26.225
<b>ZONA URBANA 6. TORREFORTA I BARRIS ADJACENTS</b>	<b>8.805</b>	<b>-</b>
<b>Tarragona</b>	<b>12.967</b>	<b>33.547</b>

(\*) La renda mitjana per a la zona urbana és una aproximació calculada a partir de la mitjana ponderada)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Atles de la distribució territorial de la renda. INE.

## Perfil econòmic i dinàmiques de vulnerabilitat de la població

El perfil de població de Torreforta i barris adjacents és força diversa. En termes generals, la població de Torreforta, l'Albada i La Granja, són en bona mesura persones amb arrels al barri que s'hi ha quedat, que li ha anat bé econòmicament i han creat una mena de mini urbanitzacions. A la Granja per exemple, la situació socioeconòmica és bona, hi ha moltes famílies que treballen a la indústria petroquímica i s'ha construït habitatges unifamiliars.

La Floresta en canvi, és una zona força marginal i guetitzada, formada per edificis molt deteriorats. La Floresta i Riu Clar són dels barris més colpejats per l'atur i on en major mesura es concentra la població immigrada.

### 3.9.3. TEIXIT SOCIAL I CULTURAL

El teixit associatiu de Torreforta i barris adjacents i rica, diversa i compta amb un bon nivell d'enxarxament, tal i com es posa de manifest en l'estudi "*Associacionisme i participació ciutadana al municipi de Tarragona*" i que es constata pels agents socials participants en el present estudi. Malgrat que dues de les associacions de veïns no treballen plegades per la disparitat d'opinió política i per la dispersió urbanística. Es fan convenis amb moltes entitats, i des del PDC es treballa per aglutinar, gestionar i facilitar ponts entre les entitats per millorar la comunicació interna i amb l'Administració local.

El barri també compta amb una radio veïnal i un diari digital, així com entitats de cultura tradicional com una colla de diables, gegants, grallers, coral, etc. que actuen molt a nivell de barri i sense projecció exterior. En canvi, les associacions relacionades amb les comparses de Carnaval són molt actives i presents a la ciutat.

### 3.9.4. ACTIVITAT SOCIOECONÒMICA

L'activitat econòmica de Torreforta i barris adjacents està molt centrada, a diferència d'altres barris de Tarragona, en l'activitat industrial per la presència de diferents polígons industrials presents en els seus límits territorials. D'altra banda, també existeix activitat comercial i de restauració i la derivada dels serveis i equipaments de proximitat presents al barri.

L'**activitat comercial** es concentra al barri de Torreforta i és força variada tot i que percebuda com a disseminada en el territori. El petit comerç és el predominant, el comerç alimentari de l'interior del barri conviu amb alguns supermercats de gran dimensions com el Mercadona o l'SPAR. A les afores del barri hi ha la gran superfície comercial i d'oci les Gavarres on s'hi troben botigues d'esport, roba, supermercats, botigues de mobles, bars i restaurants i espais d'oci com sales de cinema i una bolera.

Al barri hi abunden bars, cafeteries i algun restaurant, sobretot a la zona del mercat municipal i la plaça on hi ha el centre cívic. Es produeix un fenomen de reemplaçament del comerç tradicional pels

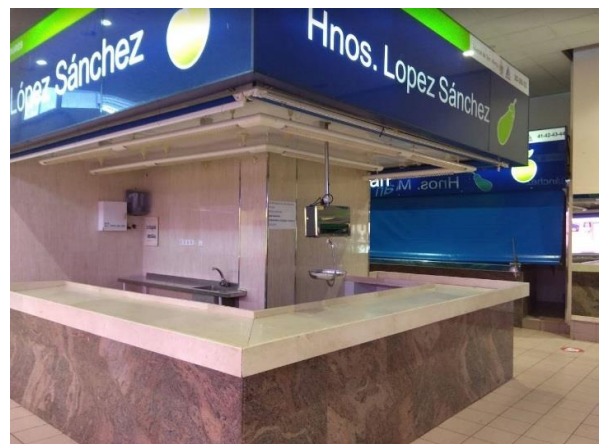
comerços de persones immigrades, parlem del sector de l'alimentació (fruites i verdures), carns halal i queviures especialitzats en productes dels seus països d'origen, sobretot del Marroc. En aquest sentit,

Els agents socials del barri identifiquen dos eixos comercials situats al barri:

- i) Mercat de Torreforta
- ii) La Granja Centre.

El **mercat municipal de Torreforta** té una capacitat per 15 parades de les quals només 7 estan actives. El perfil de paradista és de dona d'entre 40 i 60 anys. De moments no es percep que hi hagi un problema generacional a l'hora donar continuïtat a l'activitat. Es manifesta la necessitat de revitalitzar i dinamitzar les parades que en aquests moments estan tancades. Des de fa poc temps han contractat els serveis de ESPIMSA (Empresa de Serveis i Promocions d'Iniciatives Municipals SA) que els hi ha permès disposar d'una persona dinamitzadora la qual els hi ha facilitat l'entrada a les xarxes socials, de tal forma que disposen de Facebook, pàgina web i són presents a l'App Som Comerç, així com la possibilitat de desenvolupar campanyes comercials i promocions.

La rehabilitació del mercat va suposar una reducció del nombre de parades i es va reservar una part del seu espai per ubicar la biblioteca. A opinió dels agents socials implicats, dotaria de major dinamisme disposar d'un servei relacionat amb l'activitat del mercat, de caràcter familiar, com una escola bressol o una ludoteca, en comptes d'un equipament que no genera sinergies amb el mercat.



Parades tancades o traspàs

Setmanalment, els dissabtes, compten amb un **mercat setmanal a l'exterior**, just davant l'esplanada del mercat que dona dinamisme a l'activitat comercial. La dinamització dels voltants del mercat, més enllà del mercat setmanal, és una reivindicació veïnal donat el procés de desertització que s'està produint, especialment des que les oficines bancàries estan tancant. Aquestes eren un atractor d'activitat que ha caigut en picat des que han anat tancat i els locals buits no han estat substituïts per altres activitats comercials. En aquest sentit, s'han observat **establiments tancats, en lloguer o traspàs**. Però el volum és molt més inferior que l'observat en altres barris de la ciutat.

Es posa de manifest com els **hàbits de compra i consum de la població** jove han canviat, de tal forma que anar al mercat del barri no esdevé un model de consum. En canvi, aquesta franja de població opta majoritàriament per consumir en mitjanes i grans superfícies, un consum associat a l'oci i a uns preus de productes amb els que no pot competir el petit comerç. Com a grans superfícies de consum que exerceixen atracció de la població dels barris estan: el Parc Comercial les Gavarres, situat en els límits

del barri de Torreforta, el Parc Central i El Corte Inglés. També s'observa com Reus és un centre d'atracció de població que s'hi desplaça a realitzar les seves compres ja que els hi suposa el mateix desplaçament allà en cotxe que al centre de Tarragona.

Torreforta i barris adjacents conté en els seus límits bona part dels **polígons industrials** de Tarragona així, com dels nous polígons projectats. Es poden distingir dos tipus de polígons segons les activitats que s'hi desenvolupen:

- i) **Activitats industrials.** Són els polígons de Riu Clar, Francolí i Entrevies. Aquests polígons, en general més antics, disposen de poc sòl industrial disponible per a noves naus.
- ii) **Activitats terciàries.** Són els polígons de les Gavarres, PPU9 i PP13. Aquests polígons són de construcció més recent, i tret de les Gavarres, els altres dos disposen de sòl disponible per a noves activitats.

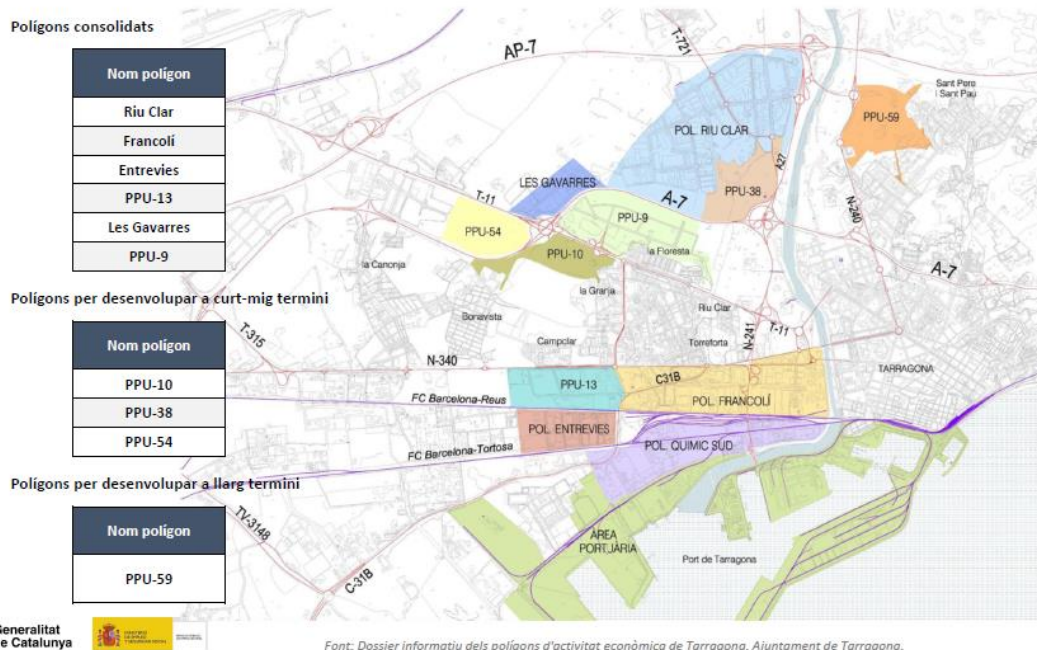
En total, els 6 polígons sumen 470 ha de superfície, de les quals 334 ha són de superfície neta per a empreses. Estan ubicats al marge dret del riu Francolí, a prop dels principals vials de comunicació del territori i amb molt bona connexió amb el Port de Tarragona i els dos pols químics del territori (Sud i Nord)

En un futur proper s'espera afegir tres nous polígons per a activitats econòmiques (PPU 10 38 i 59 sumant més de 100 ha 87 netes) de sòl industrial al municipi, dels quals tots menys el PPU 59 es troben en els límits territorials de Torreforta i barris adjacents. Al mapa s'indiquen els contorns d'aquests nous polígons i el tipus d'activitats permeses.





## Ubicació dels polígons de Tarragona



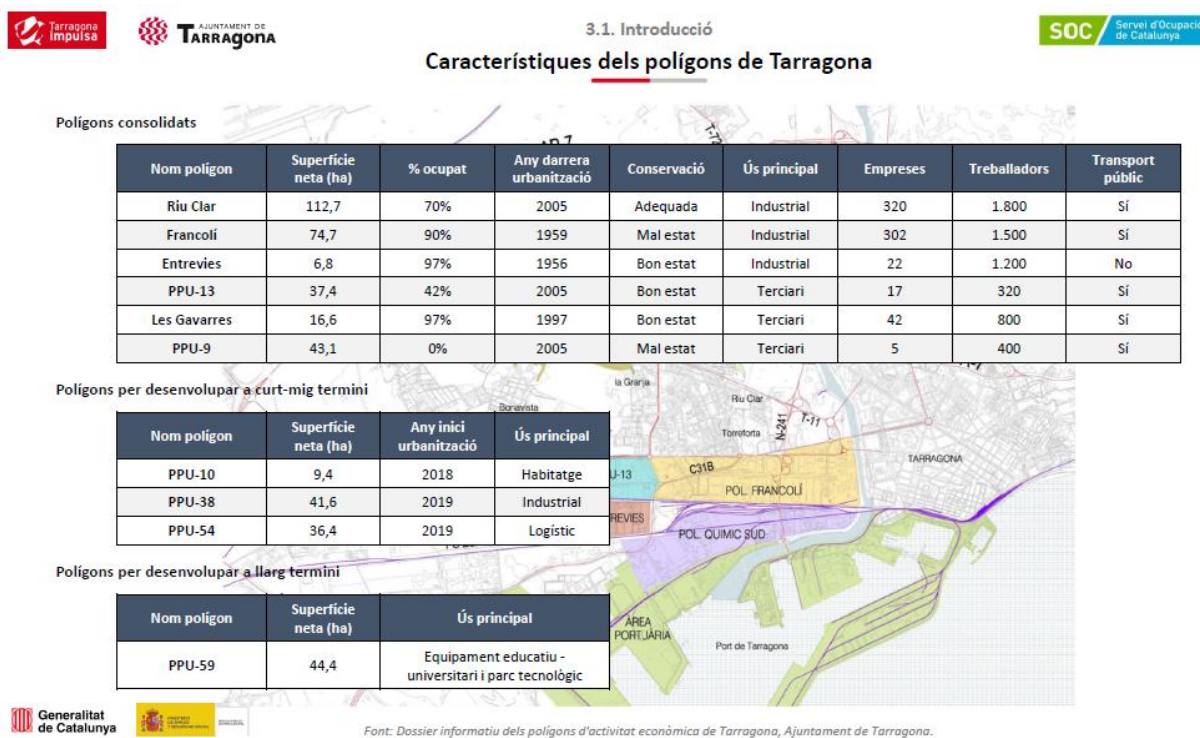
- **Francolí** és el més proper a la ciutat. Té una grandària de 74,7 ha amb una ocupació del seu espai del 90% i 302 empreses, generant una ocupació de 1500 llocs de treball<sup>15</sup>. En el mateix s'ubica una indústria del sector químic CLH que està en procés de trasllat. Aquest PAE es troba en un procés espontani de reconversió d'activitats, sense planificació prèvia, i que obeeix als fluxos del mercat. Darrerament s'està especialitzant en ubicar **empreses de serveis esportius i lúdics** que cobreixen necessitats de la població, com per exemple gimnasos, espais de dansa, pàdel, karting, etc. Aquesta reconversió obeeix exclusivament a la llei de l'oferta i la demanda i la necessitat d'espais per aquestes activitats. Les seves condicions són precàries i caldria la seva modernització i rehabilitació
- **Riu Clar** té una grandària de 112,7 ha. Conté empreses de caire industrial i sobretot logístic amb una elevada ocupació del seu espai, entorn al 70% amb 320 empreses, i generant una ocupació d'uns 1.800 llocs de treball<sup>16</sup>. Està prevista una ampliació en el futur **PP38**, liderat per la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Tarragona, tot i que no està encara definit el tipus d'empreses al que aniria destinat. Tanmateix es considera que la seva situació és immillorable per la connexió amb diferents infraestructures viàries i amb el Port de Tarragona. Agents econòmics calculen que al polígon hi ha al voltant de 90 empreses de transport.
- **Entrevies:** Ubicat després del PAE Francolí, en direcció a Salou, consta de 6,8 ha i una ocupació del 97% i 22 empreses genera una ocupació d'uns 1.200 llocs treball. És un polígon de caràcter industrial (ubica la fàbrica de la BIC) envellit i mancat d'infraestructures adequades. Per exemple, només disposa d'un accés d'entrada i de sortida, el que suposa problemes d'accessibilitat i també de seguretat en cas d'un potencial accident. També té problemes amb el paviment i inundacions per culpa de les aigües pluvials.

<sup>15</sup> Pla d'Acció de millora dels polígons empresarials de Tarragona. Institut Cerdà. Pp. 20

<sup>16</sup> Pla d'Acció de millora dels polígons empresarials de Tarragona. Institut Cerdà. Pp. 20

- **PP13.** PAE de caràcter comercial que ubica empreses com WALA i d'alimentació. Disposa de 37,4 ha i una ocupació del 42% de la seva capacitat amb unes 17 empreses que generen uns 320 llocs de treball.
- **Les Gavarres.** PAE de caràcter comercial, que incorpora oci i lleure com 17 sales de cinema i restauració. Disposa de 16,6 ha amb una ocupació del 97%. S'hi ubiquen unes 42 empreses que generen uns 1.400 llocs de treball<sup>17</sup>. El perfil del comerç és de mitjana i gran superfície (Decathlon, Media Markt, Leroy Merlin, així com concessionaris d'automòbils, etc.). És modern i amb unes infraestructures i serveis adequats segons el criteri de l'administració pública, tot i que des del sector econòmic es manifesta que les infraestructures han quedat petites i es produeixen aglomeracions a determinades hores, tant a l'entrada com a sortida del parc. Aquesta situació és producte de la construcció d'unes rotondes que alenteixen el tràfic, segons els seus administradors. Per resoldre aquesta situació hi ha previst la construcció d'un nou accés directe paral·lel als polígon Riu Clar i a l'AP7, tot i que al dependre del Govern d'Espanya i no disposar encara de pressupost es preveu lent d'execució.

Els agents econòmics manifesten com el comerç electrònic està generant nous hàbits de consum que genera un perjudici al petit i gran comerç.



- **PP9.** PAE que es troba darrera del Carrefour, però que no ha estat desenvolupat. Disposa d'una superfície de 45,1 ha. Segons el planejament, les activitats a desenvolupar poden ser

<sup>17</sup> Dada facilitada des de la gerència de l'Agrupació del Parc Comercial les Gavarres en entrevista per videoconferència.

únicament de logística o activitats hoteleres. Es troba connectat amb Riu Clar i la manca de desenvolupament urbanístic fa que sigui utilitzat com una mena d'abocador per empreses i ciutadania. Es valora tècnicament que la seva ubicació no és la més idònia per concentrar la nova oferta hotelera de la ciutat.

- **PP10.** És un PAE on estava prevista la ubicació d'una gran empresa (IKEA) la qual finalment no vindrà a Tarragona. Des d'alguns agents tècnics es considera que l'estratègia de l'empresa al territori ha variat i preveuen obrir petits espais comercials especialitzats (cuina, menjadors, dormitoris, etc.) a diferents punts de la ciutat. En canvi, altres agents socioeconòmics manifesten com van ser les dificultats administratives les que van provocar la desestimació d'ubicar-se allà per part de l'empresa. Pel que fa al PAE es preveu desenvolupar en un futur pròxim com un centre comercial a l'aire lliure, amb l'arribada d'una altra empresa comercial. També preveu que ubicarà un centre mèdic privat i el desenvolupament d'habitatge en el seu entorn.

Cal destacar que el pol químic més important es troba situat al municipi de La Canonja el qual havia format part de Tarragona després de ser annexionat, i tornat a ser segregat al 2010. El Pla d'acció de promoció i millora dels polígons industrials de Tarragona indica que el sector de referència del territori és el sector químic gràcies a la presència dels polígons químics nord (als municipis de la Pobla de Mafumet i el Morell) i sud (municipis de Tarragona, La Canonja i Vila seca), que configuren el principal pol químic del sud d'Europa. Així, tot i que una part important de les empreses dels PAE són indústria auxiliar de la petroquímica, guanya terreny la logística d'emmagatzematge lligada a l'activitat del port, distribució alimentària, metall i molta empresa de transport. Es posa l'accent en què la precària infraestructura, tant urbanística com tecnològica, dels polígons de Tarragona fa que moltes empreses, i especialment les de R+D, se'n vagin a altres municipis on disposen de polígons industrials en millors condicions, més barats i millor equipats.

Alguns agents socioeconòmic alerten sobre la necessitat de preveure la reconversió del sector químic que tendeix a la deslocalització i per tant, deixaria un important buit industrial que caldria omplir, en sectors, com alguns apunten, en la logística de quarta generació.

Els **perfils professionals** que s'ocupen a les empreses dels PAE són molt diferents. En el PAE de les Gavarres, al ser de sector comercial, restauració i d'oci i lleure aquest és des de mecànica de cotxes fins a comercials, gerència, cambrers, depenents de botiga, etc. Es manifesta com, al sector de la restauració, el perfil més freqüent és el de cambrer i de vegades les empreses tenen dificultats per trobar personal, en alguns casos per la manca d'habilitats socials i falta de professionalitat. En general el perfil laboral és de gent jove amb una elevada rotació. En el sector químic les empreses més grans desenvolupen processos formatius a les persones que s'incorporen, tot i que es manifesta ja no es genera gaire ocupació al sector i és força endogàmic, nodrint-se dels contactes dels propis treballadors. Així mateix, els cicles formatius presents al municipi i la pròpia universitat dota de perfils professionals qualificats. En aquest sentit, agents econòmics posen de relleu la sobrequalificació que es detecta en el sector químic i auxiliar.

En general **les empreses dels PAE no són usuàries de Tarragona Impulsa**, ni de la seva borsa de treball. No es realitza una tasca intensiva de contacte amb les empreses el que comporta que moltes d'elles no coneixen els serveis i oportunitats que s'ofereixen a nivell municipal. Tampoc es treballa per generar un

clima de confiança amb les empreses a través d'aquest contacte directe, per manca d'una estratègia definida en aquest sentit que englobi diferents serveis de Tarragona Impulsa (ocupació, polígons, empresa,...) Darrerament s'ha instaurat una borsa de treball on line de Tarragona Impulsa, però es poc coneguda per les empreses. Sovint les empreses cobreixen les seves necessitats laborals a través del SOC, ETT o bé disposen d'un departament específic. D'altra banda, des de Tarragona Impulsa no s'ha realitzat un esforç suficient de prospecció entre les empreses del PAE, que podrien ser possibles fonts de treball per a mà d'obra poc qualificada, després de rebre una mínima formació per millorar les seves capacitats. Tanmateix, existeix un problema d'accessibilitat als PAE, ja que no disposa d'una xarxa de transport públic adient i per tant, les persones amb perfil més baix tenen problemes d'accés sinó disposen de vehicle privat, situació que ha estat evidenciat com a greu per diferents agents socioeconòmics.

A **nivell d'infraestructura i manteniment dels PAE** s'observa que hi ha alguns, com Entrevies o Francolí on les condicions de conservació són molt deficientes. Aquestes provenen en bona part de la les diferències existents entre Ajuntament i els PAE pel caràcter de la propietat dels polígons. En el Francolí existeix un vial principal de titularitat pública, el manteniment del qual és gestionat per l'Ajuntament, però existeixen un seguit de vials interns a les naus que són de titularitat privada, i en el quals l'Ajuntament no té competències. Aquest fet genera alguns conflictes amb l'Ajuntament per part d'algunes de les empreses usuàries que consideren que el manteniment hauria de ser municipal. En Entrevies la problemàtica és similar i el deteriorament del polígon és important. Al condicionament urbanístic dels PAE cal afegir les dificultats per disposar d'infraestructura com la xarxa de fibra òptica que en general és també molt deficient i inclús inexistent. Les grans companyies de telefonia troben poc rendible la instal·lació de fibra òptica en els PAE, restant-los competitivitat.

La **relació amb els PAE** és liderat per la subàrea d'Ocupació i Desenvolupament Econòmic, mitjançant Tarragona Impulsa, tot i que hi ha una sèrie de competències que afecten directament als polígons que depenen d'altres àrees i departaments de l'Ajuntament. Aquesta situació dispersa la interlocució entre polígons i Ajuntament així com la coordinació a l'hora de donar resposta davant les consultes o demandes dels polígons i dificulta una resposta integrada a les necessitats dels polígons i els seus interlocutors. En particular, la capacitat de gestió d'aquests espais per part de Tarragona Impulsa es veu limitada a l'hora de resoldre les principals demandes de les empreses. Aquesta fragmentació també indueix a que les empreses no sempre es dirigeixin a Tarragona Impulsa com a canal de comunicació amb l'Ajuntament, fent que Tarragona Impulsa perdi informació sobre les necessitats i dinàmiques dels polígons. Des de Tarragona Impulsa també té un ventall de formacions destinats a les empreses i bonificats es valora, des de diferents agents econòmics tenen una baixa incidència i real. Les empreses

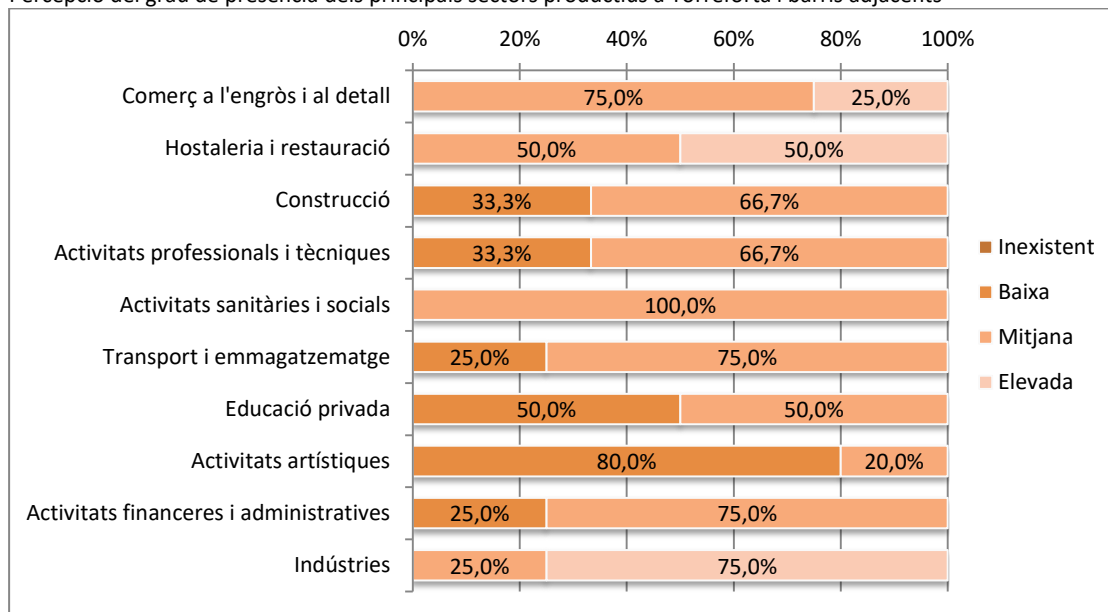
Amb l'objectiu de millorar el diàleg i la comunicació amb els polígons i amb les altres àrees de l'Ajuntament, Tarragona Impulsa ha plantejat la **Mesa per la promoció i millora dels polígons**. Aquesta iniciativa reuneix amb caràcter trimestral les entitats associatives dels polígons de la ciutat amb els tècnics i el conseller responsable de Tarragona Impulsa. En funció de la temàtica a tractar a les reunions, es convida a participar-hi també a tècnics i consellers d'altres àrees. Tot i la bona resposta inicial respecte la Mesa per la promoció i millora dels polígons, cal continuar treballant en aconseguir una coordinació més profunda de l'Ajuntament en els aspectes relatius als polígons, de cara a solucionar els reptes que plantegen i poder projectar estratègies efectives per millorar la seva competitivitat. La relació ha millorat des de la posada en marxa d'aquesta iniciativa, i s'ha passat d'una relació basada exclusivament en la reivindicació a una major col·laboració i implicació de les empreses

en la implementació de solucions per a la millora dels PAE. La percepció des d'alguns dels agents econòmics és que l'eficàcia i la capacitat de resposta de la Mesa és molt baixa per resoldre els problemes derivats de l'ordenació urbanística, la neteja, seguretat, etc., com a conseqüència de la manca de recursos.

Els polígons industrials són una important font d'ocupació per a la població de Torreforta i barris adjacents i de la resta de barris de Ponent. Com a tal cal establir estratègies per millorar l'ocupació i l'accés a aquests grans pols d'ocupació .

Els agents socials que han respost el qüestionari manifesten una percepció mitjana i elevada de la presència de la majoria dels sectors econòmics al barri. Així, la presència del comerç a l'engròs i detall és considera mitjana pel 75% dels casos i del 25% per l'hostaleria i restauració. L'altra 50% considera té una elevada presència. El sectors que presentarien una presència majoritària és la indústria en què el 75% la considera elevada, i la construcció i les activitats professionals i tècniques tindrien una presència mitjana per al 66,7% dels casos respectivament i del 100% en cas de les activitats sanitàries i socials. En canvi, la presència d'activitats artístiques és considerada baixa pel 80% dels casos, i que és del 20% en el cas dels serveis d'educació privada.

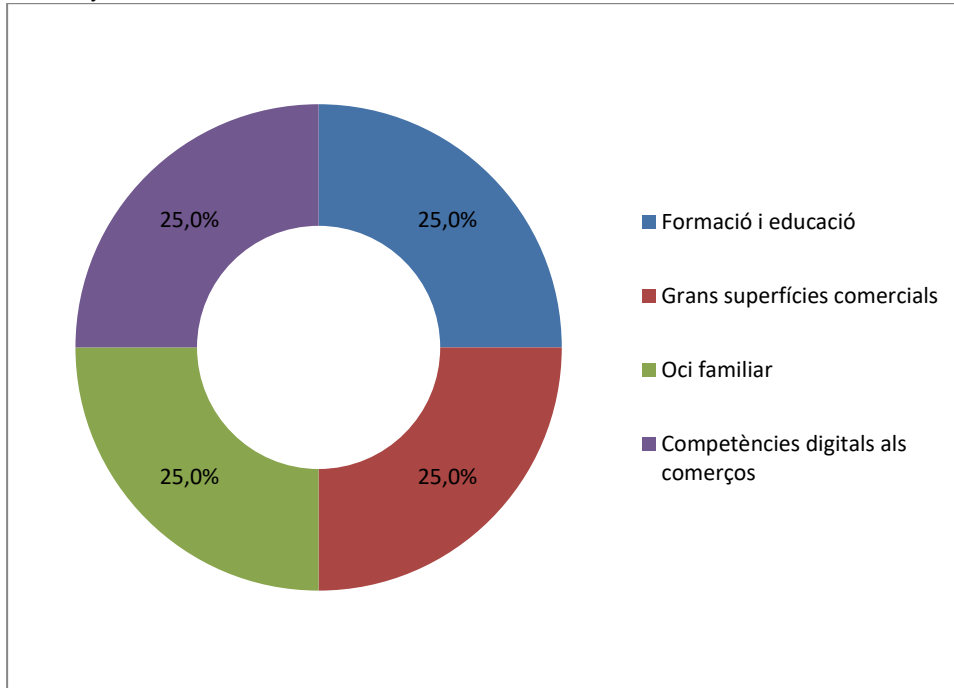
Percepció del grau de presència dels principals sectors productius a Torreforta i barris adjacents



Base: 3 respostes

Per les entitats que han respost el qüestionari és percep que la formació i educació, les grans superfícies comercials, l'oci familiar i les competències digitals als comerços són els àmbits que contenen potencial per generar creixement econòmic al barri.

Percepció del quines activitats econòmiques tenen potencial per generar creixement econòmic i crear ocupació a Terraforta i barris adjacents



Base: 2 respostes

### 3.9.5. SERVEIS I EQUIPAMENTS DE PROXIMITAT

Torreforta i barris adjacents disposen d'un elevat nombre d'equipaments i serveis públics. Alguns dels projectes desenvolupats són:

- **Xarxa d'Esport**, que promou activitats esportives fora de l'horari escolar, donant facilitats a tots els usuaris que ho necessiten fins als 12 anys. Apareixen però, mancances a partir dels 12 anys, en què no s'observen recursos adreçats al jovent per al desenvolupament d'activitats esportives.
- **Atenció Diürna**, en què es du a terme control de casos d'infants amb expedients de risc fora de l'horari escolar.
- **Casal Amic**, que disposa d'un programa Pro Infància, finançat per la "Caixa" en què es deriven famílies amb infants en situació de vulnerabilitat. Aquest ofereix un servei de logopèdia, teràpia i reforç escolar fonamentalment. Per la zona de Ponent, durant el curs 2019/2020 s'han atès 79 infants de 48 famílies.
- **Servei de mediació** amb les diferents entitats.

Pel que fa a **centres d'educació pública**, en educació infantil trobem la llar d'infants la Baldufa (depenent de la Generalitat de Catalunya) al barri del Pilar. En educació primària trobem tres centres: CEIP Gual Villalví, CEIP Mare de Déu dels Àngels i CEIP Riuclar. En educació secundària hi trobem l'IES Torreforta i dins dels límits administratius, trobem un complex educatiu públic on s'hi troba l'institut d'educació secundària Cal-lípolis (centre de formació professional), l'institut d'educació secundària Pere Mata i residències d'estudiants. Els barris compten amb l'escola d'adults a Riuclar. En el barri també es troba La Salle un centre educatiu de caràcter concertat que atreu estudiants de tota la ciutat i s'imparteixen cicles formatius de caràcter tècnic. Hi ha la percepció per part de diferents agents socials que aquest centre educatiu actua "d'ascensor social".



De **serveis sanitaris** trobem el Centre d'Atenció Primària la Granja, que ofereix també atenció especialitzada i la residència municipal de persones grans Riucar.

Pel que a **equipaments esportius**, en els diferents barris s'hi pot trobar: El poliesportiu i piscina de Riucar – Icomar – Torreforta i els camps de futbol la Granja i el de Torreforta.



Poliesportiu, piscina municipal i Escola d'adults



Residència persones grans, Riucar

El barri també compta amb una llar de gent gran, la Granja en què s'estava realitzant una prova pilot anomenat "*Àpats en companyia*", on per un petit preu, la gent gran sola podia anar a dinar a la llar i després fer una sèrie d'activitats. El projecte ha quedat aturat per l'alerta sanitària provocada pel COVID 19.

El barri també disposa d'un centre cívic amb biblioteca, oficines de serveis socials i oficines municipals de l'OMAC.

Troblem la Torre de Torreforta, edifici històric que dona nom al barri. L'edifici es troba en bon estat però, actualment està en desús.

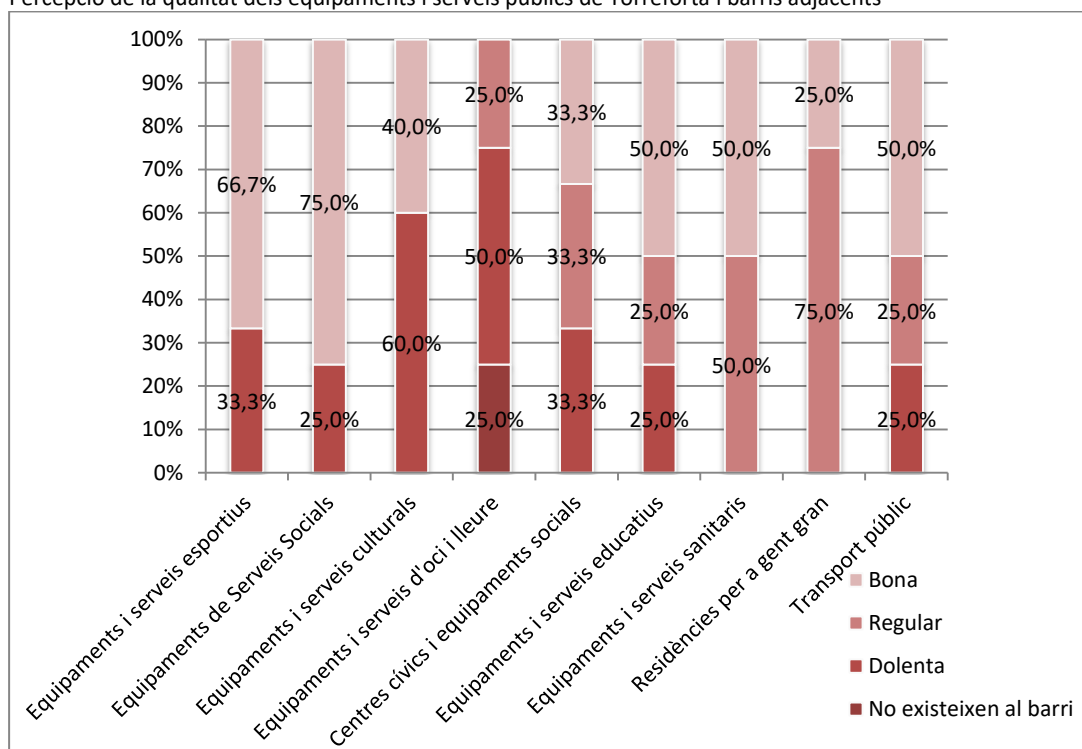


La Torre Forta

Els agents socials que han donat resposta al qüestionari, en relació a la seva percepció de la qualitat dels equipaments i serveis públics de Torreforta i barris adjacents manifesten:

- Els equipaments esportius i equipaments de serveis socials són bons per al 66,75 i 75% dels casos respectivament.
- Els serveis culturals són percebuts com que presenten una qualitat dolenta pel 60% dels casos.
- Els serveis i equipaments d'oci i lleure són percebuts com a dolents en el 50% dels casos i inexistents per al 25%.
- El Centre Cívic i equipaments socials es reparteixen de igual manera la percepció de que la seva qualitat és dolenta, regular i bona amb un 33,3%, respectivament.
- Els equipaments educatius reben una bona percepció de la seva qualitat en el 50% dels casos. La resta es reparteix en parts iguals entre regular i dolenta.
- Els equipaments i serveis sanitaris recullen una percepció al 50%, entre regular i bona.
- Les residències per a gent gran són observades com de qualitat regular pel 75%
- El transport públic és percebut com a bo pel 50% dels casos i regular pel 25%.

Percepció de la qualitat dels equipaments i serveis públics de Torreforta i barris adjacents



Base: 3 respostes



### **3.9.6. DAFO DE TORREFORTA I BARRIS ADJACENTS**

L'anàlisi DAFO (Debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats) esdevé una eina que permet conèixer aquells aspectes que intervenen en la realitat del barri.

#### **DEBILITATS**

Les debilitats són aquells aspectes del barri que constitueixen una barrera per assolir els reptes que es presenten en el desenvolupament econòmic del territori i que depenen d'ell mateix. Aquesta situació és important ja que suposa que tant els agents socials com el mateix Ajuntament de Tarragona pot establir estratègies que permetin revertir aquesta realitat, i per tant, generant reptes.

##### **Econòmic:**

- Precàries condicions d'alguns dels polígons industrials.
- Teixit comercial poc divers i poc dinàmic.
- Presència d'economia submergida com a sortida laboral de la població més vulnerable.
- Necessitats d'orientació i formació ocupacional entre la població jove no coberta pels serveis de Tarragona Impulsa i l'Oficina Jove.
- Volum de població sense qualificació laboral i amb dèficit de competències bàsiques, especialment lingüístiques i digitals.

##### **Serveis i equipaments de proximitat i territori:**

- Manca d'equipaments d'oci i lleure per a joves.

##### **Territori**

- Manca de zones verdes.
- Percepció de carrers bruts i manteniment deficient dels edificis.

##### **Mobilitat**

- Mala comunicació amb transport públic per accedir als principals polígons industrials, on es concentra un volum important d'ocupació.
- Percepció de manca de connexió amb transport públic entre els barris de Ponent.

##### **Social**

- Renda mitjana per persona i llar per sota de la mitjana de Tarragona.
- Baix nivell de qualificació de la població.
- Segment de població amb un perfil d'elevada vulnerabilitat social.
- Segregació de la població en diferents barris poc interconnectats.
- Percepció d'inseguretat ciutadana.

##### **Cultural**

- Limitada activitat i oferta cultural.

## FORTALESES

Les fortaleSES esdevenen potencialitats, pròpies del barri, que permeten ser palanques per a integrar en el full de ruta que en matèria de desenvolupament de proximitat representa el Pla.

### **Econòmic:**

- Important presència de polígons industrials i polígons comercials com a font de llocs de treball.
- Existència de teixit comercial i de restauració.

### **Serveis i equipaments de proximitat i territori:**

- Important presència de serveis i equipaments públics de proximitat de qualitat.
- Important pol educatiu amb cicles formatius tècnics i científics.

### **Social**

- Índex d'envelliment per sota de la mitjana de Tarragona.
- Ric i divers teixit associatiu amb bon nivell d'enxarxament.

## AMENACES

Les amenaces són elements externs, que escapen a la competència directe dels agents socioeconòmics i polítics i que cal tenir en compte perquè no suposin una barrera en el desenvolupament del barri.

### **Econòmic:**

- Sector econòmic, com la restauració, supeditat a crisis externes, com per exemple, la del COVID 19
- Impacte del COVID 19 entre els sectors d'activitat més precaris i que afecta a la població més vulnerable.
- Falta de competències municipals en matèria d'immigració, per poder donar permisos de treball a població immigrada sense regularització.

## OPORTUNITATS

Les oportunitats són factors positius i favorables que es generen en l'entorn, sobre els que no es disposa un control directe però, que poden ser aprofitats per al desenvolupament del territori.

- Torreforta es troba situat entre grans pols d'activitat econòmica

### 3.10. CAMPCLAR

#### 3.10.1 ESTRUCTURA ESPACIAL: ORGANITZACIÓ URBANÍSTICA I TERRITORIAL



Font: elaboració pròpia mitjançant Google Earth

Campclar és el barri de Ponent adjacent a Torreforta, una Rambla és el que fa de límit d'un barri amb l'altre.

La **tipologia dels carrers** és diversa, si bé la zona de la Rambla les voreres són més amples i còmodes i l'edificació és de més nova construcció, la resta de carrers del barri són més estrets, no disposen de mobiliari urbà i els blocs de pisos d'habitatges són més antics. El condicionament dels carrers és força deteriorat i brut.

Predominen els blocs de pisos baixos (4-5 pisos d'alçada), alguns, inclús més baixos. L'edificació de Campclar, igual que la resta dels barris de Ponent és majoritàriament pròpia de barri obrer, construccions barates. El barri però, també compta amb una zona de cases tipus dúplex.



Zona residencial de dúplex

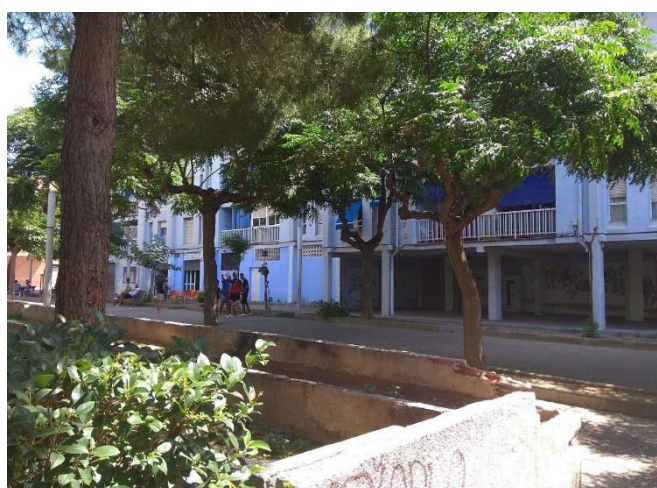


Edificació freqüent del barri

L'estat de conservació dels edificis al barri de CampClar varia segons la zona. Els habitatges de la zona coneguda com edificis blaus, està molt deteriorada. Baixos tapiats, pintades a les façanes i inclús un bloc de pisos que li faltava la porta d'entrada a l'escala, finestres arrancades i persianes trencades.



Blocs de pisos en mal estat



El barri disposa de pocs **espais relacionals** com places, parcs infantils o passejos. Tanmateix, els blocs de pisos se solen organitzar un davant de l'altre creant patis interiors a la via pública, aquests serveixen com a espais relacionals del veïnat.





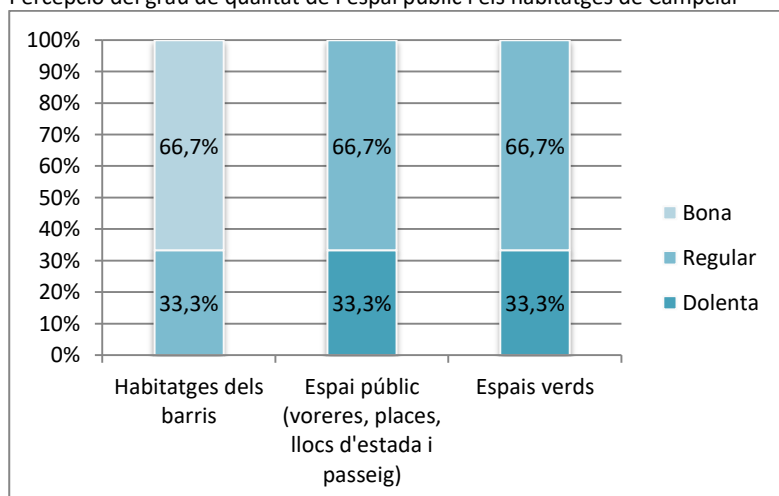
Exemple d'espai relacional i zona enjardinada entre blocs de pisos

El barri no compta amb **espais verds** com a tals. Es poden trobar zones enjardinades a l'interior d'alguna illa de cases, creant així un espai comunitari compartit per varis blocs de pisos. La zona del complex esportiu Anella del Mediterrani, ha incorporat en l'espai una petita zona verda al voltant d'un llac artificial. Es tracta d'un espai molt agradable i tranquil, però lluny del nucli del barri.

Pel que fa a la comunicació amb el nucli de Tarragona, al llarg de la carretera de València (N-340) hi ha un passeig condicionat per a vianants i ciclistes. Tenir en compte que aquesta infraestructura viària per a modes actius no compta amb massa bon estat i seguretat. No a totes les diferents alçades de la carretera la vorera i carril bici hi són present.

Pel que fa a l'opinió dels agents socials que van respondre el qüestionari s'observa com la majoria, el 66,7% considera bona la qualitat de l'habitatge al barri. En canvi, tant els espais públics com els espais verds són considerats que gaudeixen d'una qualitat regular segons el 66,7% dels casos.

Percepció del grau de qualitat de l'espai públic i els habitatges de Campclar



Base: 3 respostes

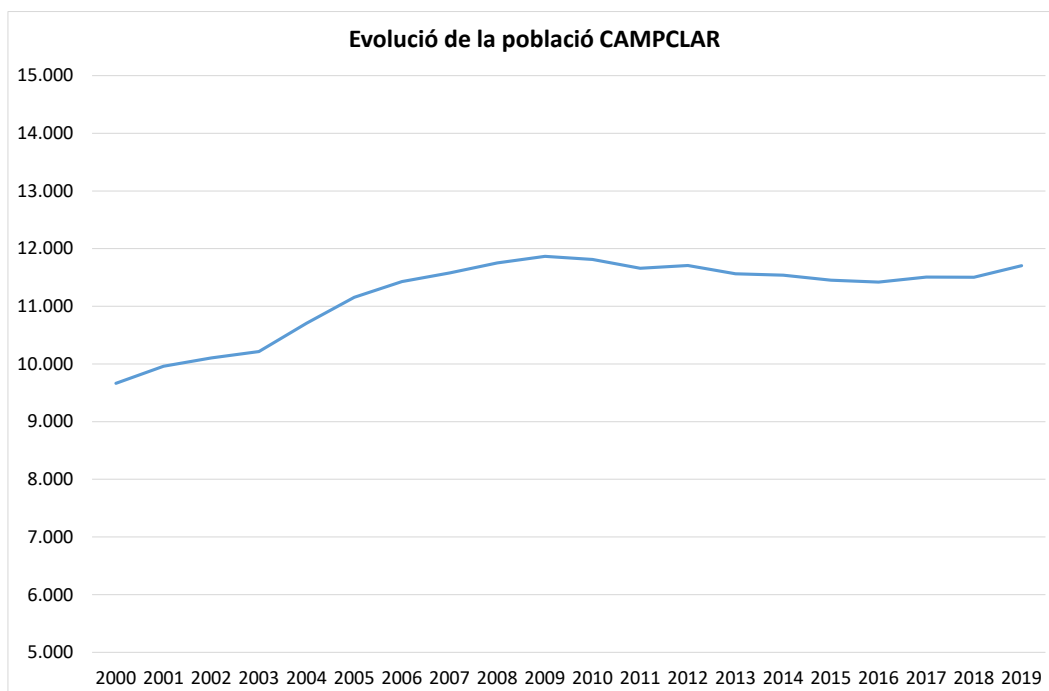
### 3.10.2. PERFIL DE LA POBLACIÓ

#### Perfil sociodemogràfic de la població de Campclar

Campclar té una població l'any 2019 de 12.794 persones que suposen el 9,5% del total de la població de Tarragona. L'evolució de la població des de l'any 2000 ve marcada per una primera etapa entre el 2000 i el 2010 en què es produeix un creixement sostingut de la població. A partir del 2011, la tendència s'inverteix i s'inicia una etapa de lleuger descens de la població i d'estabilització que dura fins al moment actual. En relació amb l'any 2000, la població ha augmentat en un total de 2.040 persones, fet que suposa un increment relatiu del 21,1%. De totes les zones urbanes de Tarragona, Campclar és la novena zona amb un major creixement relatiu entre el 2000 i el 2019.

**Població 2019: 12.794 persones (Xifres oficials INE)  
9,5% del total de la població de Tarragona**

Evolució de la població, Campclar, 2000-2019



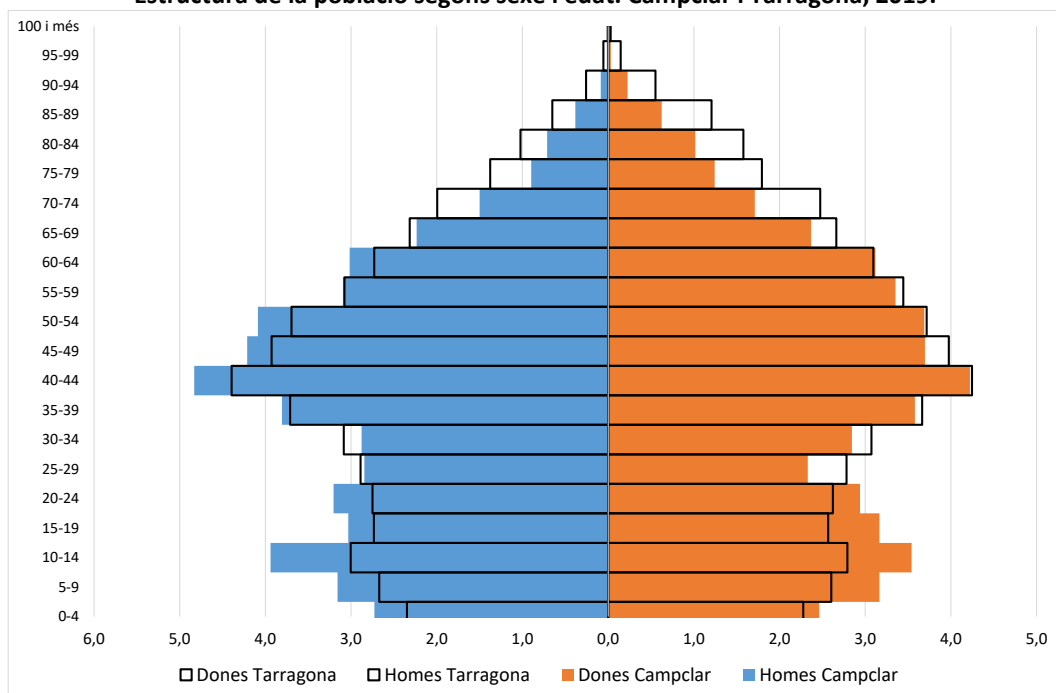
#### Creixement 2000-2019

Absolut	2.040
Relatiu	21,1%

Font: elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. Ajuntament de Tarragona

Pel que fa a les característiques de la població, globalment, la població del Campclar presenta un perfil més rejuenit que el del conjunt de Tarragona. Aquesta zona presenta una edat mitjana de la població de 39 anys davant dels 42,2 anys del conjunt de Tarragona. Campclar és la segona zona amb una edat mitjana menor, per darrere de Sant Salvador. Per grans grups d'edat, Campclar compta amb un major percentatge de població infantil, jove i adulta fins als 54 anys, especialment, masculina. De forma complementària presenta un menor pes de la població 65 i més anys. Aquest fet es tradueix, en uns índexs d'envelliment i sobreenvelliment baixos i que se situen per sota dels del conjunt de la ciutat: l'índex d'envelliment és del 68,8% davant el 115,5% de Tarragona i l'índex de sobreenvelliment és del 10,5% en relació amb el 16% del conjunt de la ciutat. En aquesta zona es registra una relació de masculinitat del 102,7%, relació més elevada que la del conjunt de Tarragona. Aquest fet s'explica, principalment, per una major quantitat d'efectius de població masculina des dels 0 anys fins als 64 anys.

**Estructura de la població segons sexe i edat. Campclar i Tarragona, 2019.**





Grans grups d'edat i Indicadors segons sexe i edat. Campclar i Tarragona, 2019

<i>Grups d'edat</i>	<i>Absoluts</i>	<b>ZONA URBANA TARRAGONA</b>	
		<i>Percentatges</i>	<i>Percentatges</i>
Població infantil (0-14 anys)	2.430	19,0	15,7
Població jove (15-29 anys)	2.241	17,5	16,3
Població adulta (30-49 anys)	3.847	30,1	30,1
Població adulta gran (50-64 anys)	2.605	20,4	19,8
Població vella (65-84 anys)	1.495	11,7	15,2
Població molt vella (85 i més anys)	176	1,4	2,9

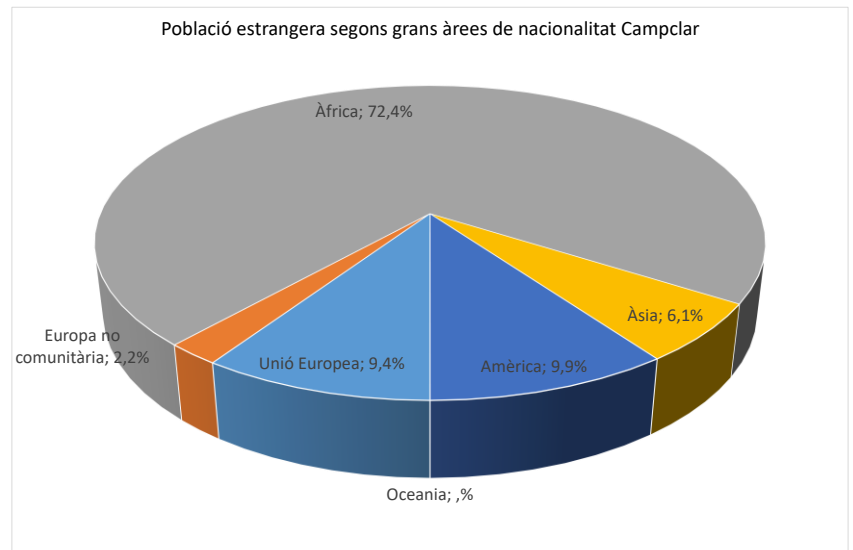
<i>Indicadors</i>	<b>ZONA URBANA TARRAGONA</b>	
Relació de masculinitat	102,7%	94,9%
Edat mitjana	39	42,2
Relació dependència infantil	28%	23,7%
Relació de dependència senil	19,2%	27,4%
Relació de dependència total	47,2%	51,1%
Índex d'envelliment	68,8%	115,5%
Índex sobreenvelliment	10,5%	16,0%

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019

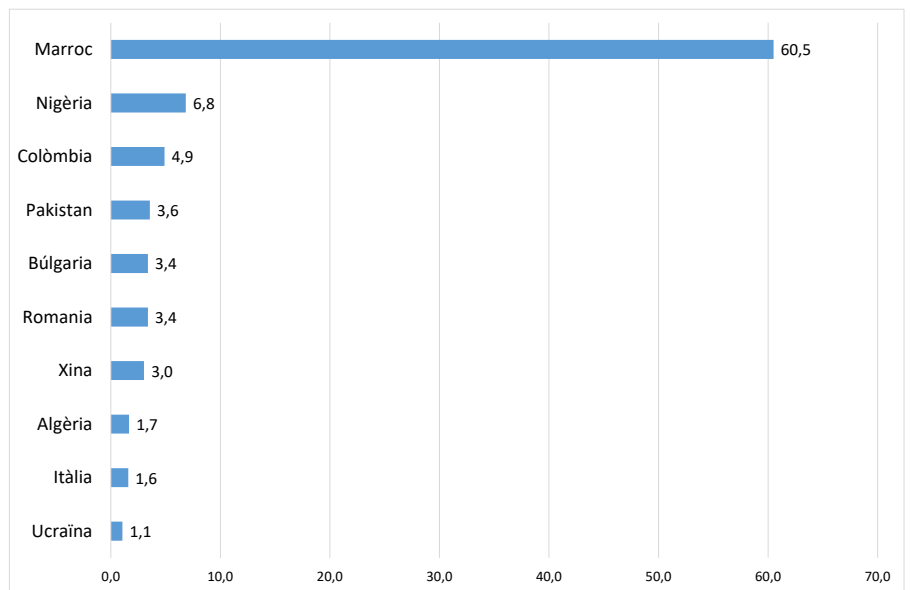
A Campclar un 23,3% de la població és nascuda a l'estranger i un 22,2% té nacionalitat estrangera. Aquests percentatges estan per sobre del conjunt de la ciutat que presenta uns valors de 20,1% i 17,4% respectivament. Més de la meitat de les 2.838 persones amb nacionalitat estrangera, són de nacionalitat marroquina (60,5%), la segueixen la nigeriana amb un 6,8%; la colombiana amb un 4,9%, la pakistanesa amb un 3,6% i la búlgara amb un 3,4%.

**Població segons nacionalitat  
Campclar, 2019**

Nacionalitat	Població
Espanyols	9.956
Total Estrangers	2.838
Total Unió Europea	267
Alemanya	4
Bulgària	86
França	5
Itàlia	30
Polònia	10
Portugal	10
Regne Unit	8
Romania	96
Total Europa No Comunitària	63
Rússia	12
Ucraïna	30
Total Àfrica	2.054
Algèria	45
Marroc	1.717
Nigèria	194
Senegal	13
Total Amèrica	282
Argentina	23
Bolívia	0
Brasil	26
Colòmbia	139
Cuba	10
Xile	2
Equador	27
Paraguai	3
Perú	12
República Dominicana	4
Uruguai	1
Veneçuela	14
Total Àsia	172
Xina	47
Pakistan	101
Oceania i Apàtrides	0
Total població	12.794



Principals nacionalitats (percentatge sobre total d'estrangers).  
Campclar, 2019



**Població segons nacionalitat i lloc de naixement. Campclar i Tarragona, 2019**

	Percentatge		Percentatge
	Total	Zona urbana	Tarragona
Població amb nacionalitat estrangera	2.838	22,2	17,4
Població nascuda a l'estranger	2.984	23,3	20,1

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019.

Pel que fa al perfil socioeconòmic de la població i atenent, en primer lloc, al nivell d'estudis, Campclar presenta un perfil mitjà de nivell d'estudis més baix que el del conjunt de la ciutat. Un 21% no tenen estudis o tenen la primària incompleta, percentatge superior al 15% del conjunt de Tarragona. Un 29,1% tenen estudis de primer grau, per sobre del 24,7% del conjunt de la ciutat. En canvi les persones amb estudis de grau secundari representen un percentatge inferior al de Tarragona (22,7% i 28% respectivament) mentre que els titulats universitaris representen sols el 2,4% en relació amb el 12,9% del conjunt de la ciutat. Finalment, la renda mitjana per persona és de 8.840 € (any 2017), xifra inferior a la del conjunt de Tarragona, que és de 12.967 €.

**Nivell d'estudis de la població de 16 i més anys. Campclar i Tarragona, 2020.**

Nivell d'estudis	Zona Urbana		Percentatge
	Població	%	Tarragona
No sap llegir ni escriure	28	0,3	0,1
Sense estudis / primària incompleta	2.125	21,0	15,0
Primària	2.946	29,1	24,7
Secundaris	2.295	22,7	28,0
Universitari	238	2,4	12,9
Altres	2.491	24,6	19,2
<b>Total</b>	<b>10.123</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Font: Elaboració pròpia a partir de la lectura del Padró Municipal d'Habitants a 23.07.2020.  
Ajuntament de Tarragona

**Renda mitjana per persona i llar. Campclar i Tarragona, 2017.**

	Renda mitjana per persona	Renda mitjana per llar
4314808005 Tarragona secció 08005	8.900	25.148
4314808007 Tarragona secció 08007	10.280	26.782
4314808008 Tarragona secció 08008	7.885	21.593
4314808009 Tarragona secció 08009	10.414	29.351
4314808010 Tarragona secció 08010	5.159	16.349
4314808011 Tarragona secció 08011	11.129	30.385
4314808012 Tarragona secció 08012	4.834	14.519
4314808013 Tarragona secció 08013	10.010	27.153
<b>ZONA URBANA 6. TORREFORTA I BARRIS ADJACENTS</b>	<b>8.840</b>	-
<b>Tarragona</b>	<b>12.967</b>	<b>33.547</b>

(\*) La renda mitjana per a la zona urbana és una aproximació calculada a partir de la mitjana ponderada)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Atles de la distribució territorial de la renda. INE.

## Perfil econòmic i dinàmiques de vulnerabilitat de la població

A Campclar trobem dues zones amb predomini de blocs de pisos però, també d'una zona de dúplex, on resideix la població més benestant. Aquesta diferència de l'organització espacial de l'habitatge deixa palesa la segregació social del barri segons nivell socioeconòmic. La zona més castigada econòmicament (atur, precarietat laboral, economia submergida, etc.) són els blocs de pisos de titularitat d'ADIGSA que es van construir per donar cobertura a la població que venia d'Andalusia, Extremadura i Múrcia per

treballar a la indústria petroquímica als anys 50 i 60. Molts d'aquests pisos pateixen d'aluminosi i les condicions habitacionals són molt precàries.

Els diferents agents socials manifesten com la zona dels pisos de colors es una zona altament conflictiva, i on resideixen famílies d'elevada vulnerabilitat econòmica. El barri no està afectat per cap política de rehabilitació d'habitatge i d'ajudes que permeti la seva rehabilitació. Per tant, la població amb més recursos, en quant té oportunitat acaba marxant, bé fora del barri, de la ciutat o cap a la zona més benestant.

Existeix un volum important de famílies d'ètnia gitana que van arribar de la Mina (Barcelona) i de famílies d'origen magrebí. La precarietat econòmica i la manca d'oportunitats, especialment entre el jovent genera que s'hagi generat un mercat de distribució de substàncies estupefaents (menudeig) que està passant de traficar amb marihuana a fer-ho amb opiacis. El control d'aquest mercat genera també conflictes i lluites entre famílies gitanes i magrebines. És important el volum d'absentisme escolar existent al barri, especialment entre el col·lectiu d'ètnia gitana que li resta importància a la formació reglada.

La **manca d'oportunitats entre el jovent** és una qüestió de vital importància. Els agents socials posen l'accent especialment en aquells d'entre 20 a 25 anys amb un baix perfil de qualificació. No disposen de formació bàsica i tampoc d'educació secundària obligatòria (ESO). Aquest jovent requereix una orientació laboral acompanyada d'orientació educativa prèvia a la cerca de feina per tal de definir una trajectòria formativa per poder, posteriorment, inserir-se en el món laboral. Les dificultats són importants perquè sovint, arriben molt desmotivats o amb una necessitat peremptòria de feina. La majoria d'aquestes persones tenen molt poques habilitats informàtiques, no saben com fer un currículum, o inscriure's a portals web, pujar la informació o creació d'usuaris, pel que requereixen un suport i acompanyament intensiu.

L'**abandonament escolar prematur** és un fenomen que afecta especialment a noies d'origen marroquí i d'ètnia gitana entre els 14 i 15 anys. Són noies que cauen en la desmotivació perquè no saben que faran amb la seva vida i genera un cercle d'exclusió. Aquest genera una manca de competències personals i és una de les causes de la manca d'oportunitats laborals en què es troba aquest.

La problemàtica també existeix amb els **joves immigrants**, ex-MENA, que una vegada surten dels centres o pisos tutelats, han de viure pels seus mitjans. Necessiten i volen començar a treballar però no poden. Al fet de no disposar de permís de treball s'afegeix la manca de formació o inclús baix domini de les llengües. Als centres de tutela de menors no se'ls fa un seguiment ni se'ls ensenya a ser autònoms.

Tot i que hi ha famílies que treballen a la indústria química i té bones condicions laborals, una part molt important no té accés a aquests llocs de treball, especialment entre les dones, sobre les que recau bona part de les desigualtats socials i les quals habitualment, són dones immigrades que treballen en sectors altament precaritzats com el sector serveis, la neteja, el comerç i l'economia submergida.

La **situació d'alerta sanitària** sobrevinguda ha generat una nova pobresa en el barri que s'ha traduït en un increment, entre el doble i el triple, de demanda d'ajuts d'urgència per cobertura de necessitats bàsiques com ara l'alimentació. També han hagut d'intervenir entitats com Creu Roja i Càritas a través dels menjadors socials. Les famílies més afectades són aquelles que treballaven amb una elevada

precarietat i a l'economia submergida, així com persones immigrades sense regularitzar que no tenen accés a cap mena d'ajut públic. Les dificultats i retard per percebre l'Ingrés Mínim Vital i dels ERTO als barris de Ponent ha estat especialment greu.

### 3.10.3. TEIXIT SOCIAL I CULTURAL

Campclar compta amb un ric i divers teixit associatiu. S'identifiquen diverses associacions veïnals i destaquen les associacions gitanes, les quals mantenen una relació estreta amb l'associació gitana de la Part Alta de Tarragona i per tant també participen activament de les activitats que s'organitzen al centre de Tarragona. També existeix una associació magrebina, que es reconeix com un col·lectiu força integrat en el barri i que participa activament les activitats que es realitzen al barri.

Les associacions de cultura tradicional són especialment plurals, així trobem associacions de "cantaores" i «bailaoras», la colla gegantera, etc. Especial interès té les entitats i comparses que s'organitzen per desfilars a la rua de Carnaval a Tarragona i que genera molta activitat al barri. Una altra festivitat molt celebrada és la *Feria de Abril* i el *Rocío*, una romeria que va fins l'ermita del Llorito (situada a les muntanyes del barri de Llevant).

Es troben a faltar alguns equipaments com una biblioteca o ludoteca de qualitat que permetrien generar més activitats, sobretot encarades als més menuts del barri.



Seu de l'associació de veïns de Campclar.

A arrel de l'alerta sanitària del COVID 19 es va crear una xarxa de solidaritat comunitària, creada expressament per fer-hi front i formada per voluntaris per dur a terme repartiment d'aliments.

Al barri de Campclar hi trobem uns horts urbans gestionats per una entitat externa. La seva presència és una oportunitat per avançar cap a un model més comunitari, en què pugui ser la població qui gestioni aquests espais amb un transfons d'apoderament social.

### 3.10.4. ACTIVITAT SOCIOECONÒMICA

L'activitat econòmica i empresarial del barri és baixa, l'existent és al voltant del comerç, la restauració i els serveis derivats dels serveis i equipaments públics existents al barri.

La renovació de la Rambla ha afectat positivament amb la instal·lació de teixit comercial, on s'hi troben majoritàriament bars i els comerços d'alimentació especialitzada en el Magreb. Tanmateix, encara s'hi pot trobar comerç tradicional autòcton com alguna drogueria, ferreteria, merceria, etc. En general la situació del **comerç** és precària, això vol dir que aquest és reduït, poc divers i dinàmic. Les botigues que hi havia de barri, les tradicionals, s'han vist reemplaçades per comerços d'alimentació magrebí i locutoris. El procés ha estat en part de substitució, el problema de supervivència estructural del petit comerç que ha provocat el tancament de molts establiments ha estat en part pal·liat per la instal·lació de nous comerços derivats del nou perfil de població del barri que no té oferta dels seus productes originaris en les grans superfícies ni per internet.

Pel que fa el comerç cal diferenciar tres zones:

- 1) La zona de blocs d'Adigsa on hi havia molta població gitana. És la zona original del barri.
- 2) La zona on hi ha l'institut de Campclar i el camp de futbol (carrer Riu Segre -trams del final de la Rambla- tocant a la N-340).
- 3) La zona de blocs de pisos de davant la llar d'infants la Taronja, on hi ha la població gitana del barri.

Els agents socials participants posen de relleu com molta de la població del barri va a comprar al Parc Central de Tarragona, en concret es menciona el Primark. Tot i que el centre comercial cau un pèl lluny, les «millores» de la infraestructura al llarg de la carretera de València en modes actius (bicicleta i caminant) facilita l'accés i la connexió dels barris amb el centre de la ciutat. El Parc comercial les Gavarres esdevé també un dels principals pols d'atracció de la població tant per realitzar les compres com per l'oci i el lleure.

Es preveu que el poc comerç que hi ha al barri no es veurà perjudicat per la crisi del COVID 19 ja que com s'ha dit amb anterioritat existeix molt de comerç d'alimentació especialitzat (productes del Marroc), dirigits per persones d'origen marroquí.

S'han observat **establiments tancats, en lloguer o traspàs**. Però el volum és molt inferior al d'altres barris de Tarragona.

El volum d'establiments de **restauració** és important i es troba distribuït especialment per la Rambla. Predominen els bars i cafeteries.

A **nivell associatiu**, l'associació de comerciants de Campclar és potent i s'està enxarxant amb la de Torreforta, així com iniciant contactes amb Bonavista per unir-se i desenvolupar accions conjuntes. Entre les associacions de comerciants s'observa un problema de relleu generacional i per tant, cal un canvi de mentalitat orientada a la unió d'esforços per assegurar la seva continuïtat i fortalesa.

Coincidint amb els Jocs del Mediterrani es va du a terme el projecte "Comerç actiu" amb el suport de CECOT. La participació era voluntària i els que ho van fer van actualitzar en aparadors, posar al dia

finances, vendes online, etc. Tot i que no va implicar-se molta gent el resultat va ser molt interessant i satisfactori.

Tot i la proximitat del barri amb els diferents polígons industrials, aquests pertanyen al terme de Torreforta i barris adjacents. Des dels diferents agents socials es manifesta que els polígons d'activitat econòmica de Tarragona poden tenir capacitat per absorbir la mà d'obra poc qualificada del barri. Apareixen, però diferents problemàtiques associades:

- Els pols generadors de feina (PAE) no estan ben comunicats amb transport públic (poca freqüència i mala combinació). Les persones desocupades amb elevat risc de pobresa no disposen de permís de conduir per accedir-hi. Caldria implementar millores en el transport públic per accedir als pols generadors d'ocupació.
- Des de les entitats d'inserció laboral es valora que la població desocupada té un perfil d'elevat risc de pobresa i amb deficiències en competències bàsiques (Idioma, TIC i carnet de conduir). Aquestes mancances dificulten l'accés als llocs de treball que es poden oferir des de les empreses dels PAE. Alguns dels recursos que caldria potenciar són:
  - Hi ha escoles d'adults que ofereixen formació per adquirir competències lingüístiques i el Punt Òmnia per a les competències digitals.
  - Es manifesta que caldria poder disposar d'ajuts econòmics per facilitar l'accés al permís de conduir donat que les dificultats econòmiques per aconseguir-lo i la impossibilitat de tenir vehicle propi són problemes a l'hora de poder accedir a aquests llocs de treballs.
- Moltes de les empreses dels PAE són empreses auxiliars de la indústria petroquímica, de manera que l'especialització en aquest sector seria interessant de cara a l'accés al mercat laboral de les persones en atur.
- Altres llocs de treball a cobrir serien a les línies de producció i als magatzems.
- Cal pensar que la demanda de mà d'obra es pot ampliar a les zones industrials de la resta de Tarragona (Tarragona ciutat, Valls i Reus)

Des de la remodelació dels **equipaments esportius** de l'Anella del Mediterrani s'està intentant que esdevingui un pol d'atracció d'activitats i estades esportives d'equips professionals de caràcter nacional i internacional. Per aquest motiu van passar unes 26.000 persones per les instal·lacions durant el 2019, segons manifesten els seus responsables, malgrat en aquests moments l'activitat s'ha vist aturada per l'alerta sanitària del COVID 19. Una de les qüestions que s'apunta, dificulten el creixement de les estades esportives per part d'equips professionals és que Tarragona no és prou competitiva a nivell hotelier, i sovint aquests equips han d'anar a dormir fora de la ciutat, el que els hi suposa un cost afegit de desplaçaments. Per pal·liar aquest inconvenient se cerquen possibilitats perquè els esportistes s'allotgin en hotels de Tarragona centre i se'ls facilita una oferta de bitllets de transport municipals per accedir al transport públic. El potenciament de les estades esportives es declara, pot tenir un important retorn econòmic sobre Campclar, especialment pel que fa al comerç, la restauració, però també en la resta de la ciutat en el que poden ser visites culturals, esbarjo, etc. Existeix dissens en relació a aquesta visió per part de diferents agents socials que manifesten que l'activitat esportiva no s'ha incrementat ni ha permès incrementar el tipus d'activitats que ja es feien, per tant, la valoració és

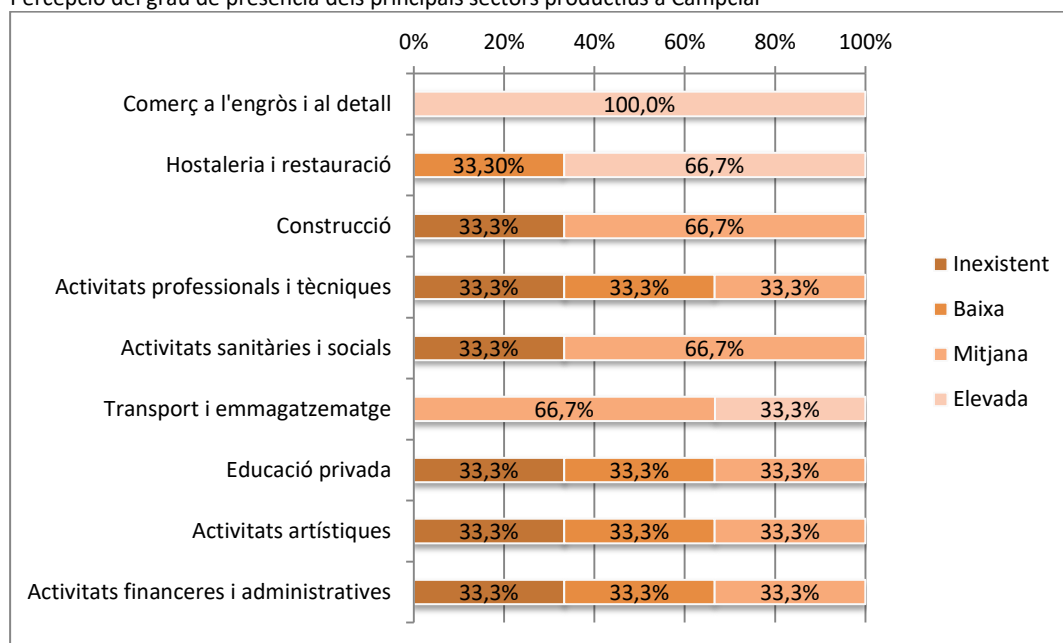


que l'Anella del Mediterrani no ha tingut un impacte en l'activitat esportiva del barri. D'altra banda, la visió política passa perquè l'Anella esdevingui un recurs esportiu per la ciutat, per als clubs i ciutadania de la ciutat, ja que hi ha ciutats del voltant amb major capacitat hotelera que ja estan desenvolupant estades esportives.

Segons els diferents agents socials que han respost el qüestionari la percepció existent, en relació a la presència dels principals sectors productius al barri és que:

- És elevada en el cas del comerç per al 100% dels casos i del 66,7% en hostaleria i restauració.
- La presència és mitjana per al 66,7% en sectors com la construcció, el transport i l'emmagatzematge, i les activitats sanitàries i socials.
- Per activitats com les professionals i tècniques, l'educació privada, les artístiques i les financeres i administratives l'opinió és reparteix en el 33,3% respectivament entre inexistent, baixa i mitjana.

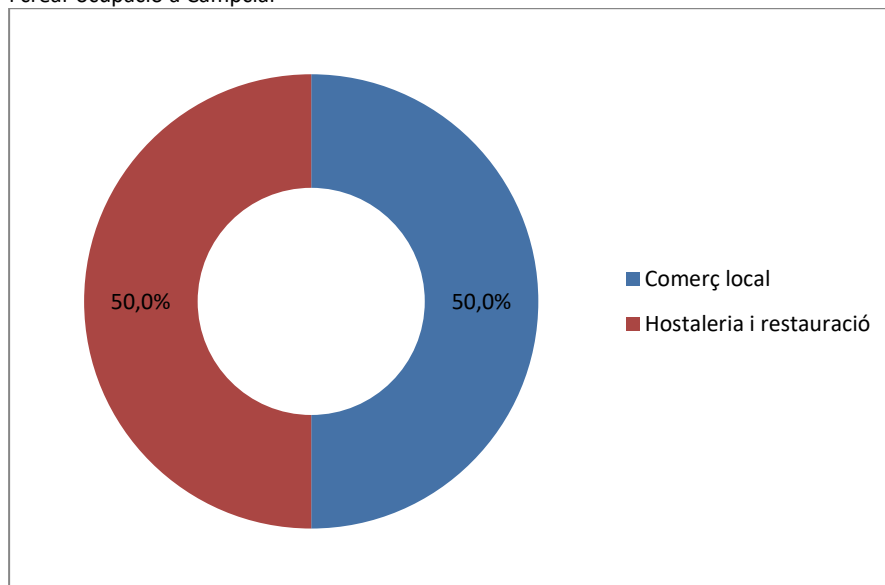
Percepció del grau de presència dels principals sectors productius a Campclar



Base: 3 respostes

Pel que fa a la percepció de les activitats econòmiques que tenen potencial per generar creixement econòmic i ocupació a Campclar els agents socials manifesten que el comerç local i l'hostaleria i la restauració.

Percepció de les activitats econòmiques que tenen potencial per generar creixement econòmic i crear ocupació a Campclar



Base: 2 respostes

### 3.10.5. SERVEIS I EQUIPAMENTS DE PROXIMITAT

Campclar disposa d'un elevat nombre d'equipaments i serveis públics. El barri disposa d'un Pla de Desenvolupament Comunitari que es troba físicament present al barri i per al qual hi treballa una tècnica comunitari. A prop dels edificis de colors es troba l'oficina on està la UTIC, el Servei de Mediació, el PDC i dos persones tècniques de Serveis Socials. Alguns dels projectes desenvolupats són:

- **Xarxa d'Esport**, que promou activitats esportives fora de l'horari escolar, donant facilitats a tots els usuaris que ho necessiten fins als 12 anys. Apareixen però, mancances a partir dels 12 anys, en què no s'observen recursos adreçats al jovent per al desenvolupament d'activitats esportives.
- **Atenció Diürna**, en què es du a terme control de casos d'infants amb expedients de risc fora de l'horari escolar.
- **Casal Amic**, que disposa d'un programa Pro Infància, finançat per la "Caixa" en què es deriven famílies amb infants en situació de vulnerabilitat. Aquest ofereix un servei de logopèdia, teràpia i reforç escolar fonamentalment. Per la zona de Ponent, durant el curs 2019/2020 s'han atès 79 infants de 48 famílies.
- **Servei de mediació** amb les diferents entitats.
- **Itineraris comunitaris**, és una experiència que s'està desenvolupant juntament amb l'associació de comerciants de Campclar i amb la participació de la Universitat Rovira i Virgili. L'objectiu és que les famílies novingudes coneguin el barri i la ciutat a partir de visites que es fan a diferents entitats. Les famílies interessades s'apunten a les visites. La valoració està sent molt positiva com a eina de coneixement de l'entorn i pràctica d'habilitats.

Pel que fa a **serveis públics educatius**, el barri compta amb dues llars d'infants municipals (el Ninot, La Taronja) i la Baldufa de competència de la Generalitat de Catalunya que en realitat està localitzada al barri del Pilar. Es posa de manifest com la diferència de quotes entre l'escola bressol de la Generalitat i les municipals crea molta segregació. Es disposa també de dos centres educatius de primària: l'escola

Ponent i l'Institut Escola Mediterrani. D'educació secundària trobem l'IES Campclar i l'Institut Escola Mediterrani. D'equipaments privats o concertats destacar la Fundació Laboral de la Construcció.

El barri no disposa de **serveis sanitaris** però compta amb el CAP la Granja, centre de referència que dona servei a als barris de Ponent excepte Bonavista que disposa del seu propi.

S'hi troben també dos **centres cívics**, l'anomenat Casal l'Amic, competència de la Generalitat i que es troba força malmès i el Centre cívic municipal. En els dos s'hi realitzen cursos de formació. Dins el centre cívic hi ha una petita biblioteca que es troba en molt mal estat i se'n reclama una de nova, com a potencial espai per al desenvolupament de moltes activitats i podria ser un bon reclam. Així mateix, el Centre Cívic acull un Punt Òmnia.



Entrada del casal amic



Oficina del treball

A Campclar trobem diferents recursos i equipaments de caràcter sociolaboral:

- **Programa Treball als barris.** És un dispositiu específic d'orientació i formació dirigit a les persones en la cerca de feina i que depèn de Tarragona Impulsa. El programa consisteix en un programa de formació previ a la inserció laboral en un pla d'ocupació. Les formacions requereixen unes hores de pràctiques i per això cal la prospecció d'empreses que acollin a les persones en formació.
- **AODL.**
- La **Fundació Onada**, entitat d'iniciativa social que treballa per millorar les condicions de vida de persones amb alguna discapacitat o trastorn mental, i per facilitar la seva inserció laboral. Junt amb Fundació Intermèdia (entitat d'inserció laboral més generalista) i altres entitats, estan integrades a la xarxa Incorpora de la Fundació la Caixa <https://www.incorpora.org/ca/xarxa-incorpora/tarragona><sup>18</sup>.

Durant el segon trimestre del 2020, Incorpora Tarragona va atendre 1.294 persones en risc d'exclusió i va impulsar 374 insercions laborals de les quals 105 van ser de persones amb

<sup>18</sup> Incorpora Tarragona està formada per 13 entitats socials l'objectiu de les quals és la inserció social i laboral plena de les persones en risc d'exclusió social. La seva tasca s'adreça a les empreses i/o les institucions, tant públiques com privades, que tenen consciència de ser un agent actiu a la societat, i que consideren que la responsabilitat social corporativa i implicar-se en els territoris per contribuir al desenvolupament i l'equilibri socials, els repercuteix molt positivament i, alhora, contribueix a donar un valor afegit a la marca.

discapacitat. A més, també es van dur a terme accions d'intermediació laboral amb 368 empreses.

- La **Fundació Intermèdia** té presència a Campclar i a Torreforta i Bonavista. Les persones usuàries són majoritàriament persones d'ètnia gitana i nouvingudes (magrebines) i també joves autòctons que no estudien ni treballen. Aquests fugen de la formació de manera que és molt més difícil la seva inserció laboral.
- **Oficina del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC).**

Es troben a faltar més **recursos TIC** que abordin la important bretxa digital entre els joves. L'accés a aquests recursos es fonamental per poder tenir accés a un correu electrònic, digitalitzar el currículum i accedir a les borses de treball on-line.

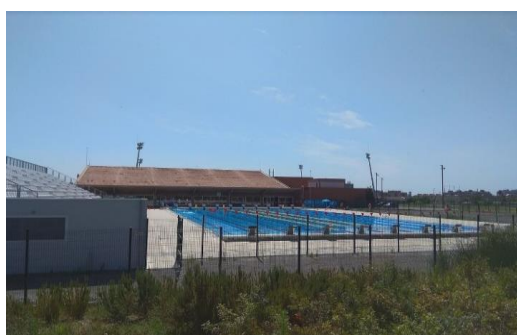
Els **equipaments esportius** de l'Anella del Mediterrani són pràcticament nous, es varen construir per a dur-hi a terme els Jocs del Mediterrani 2018. El complex esportiu compta amb gran varietat d'equipaments per a realitzar diferents activitats esportives. Compta amb dues piscines olímpiques (una interior i una altra exterior), amb un camp de rugbi, el palau d'esports amb capacitat màxima per a 5.000 espectadors, la instal·lació està preparada per acollir competicions de handbol, bàsquet, futbol sala, etc. També compta amb un velòdrom i un estadi d'Atletisme. Destacar que per exemple, el palau d'esports actualment es troba en desús i que l'ocupació i ús de la resta d'instal·lacions es troba per sota les possibilitats. Des de la Conselleria d'Esports es fan casals esportius i CampClar és un dels 3 barris on s'està desenvolupant. En total es treuen més de 2.000 places, en horari de 9 a les 14h. Actualment s'està fent una prova pilot en què es reserven unes places per a infants de famílies vulnerables i es treballa amb l'IMSS. La demanda que reclamen els agents socials és de quina manera es pot ampliar l'oferta d'activitats esportives i superar la barrera psicològica per la seva utilització entre la població de Campclar.



Palau d'esport Catalunya



Llac artificial de l'Anella del Mediterrani



Piscina descoberta, Anella del Mediterrani



Poliesportiu de l'Anella del Mediterrani

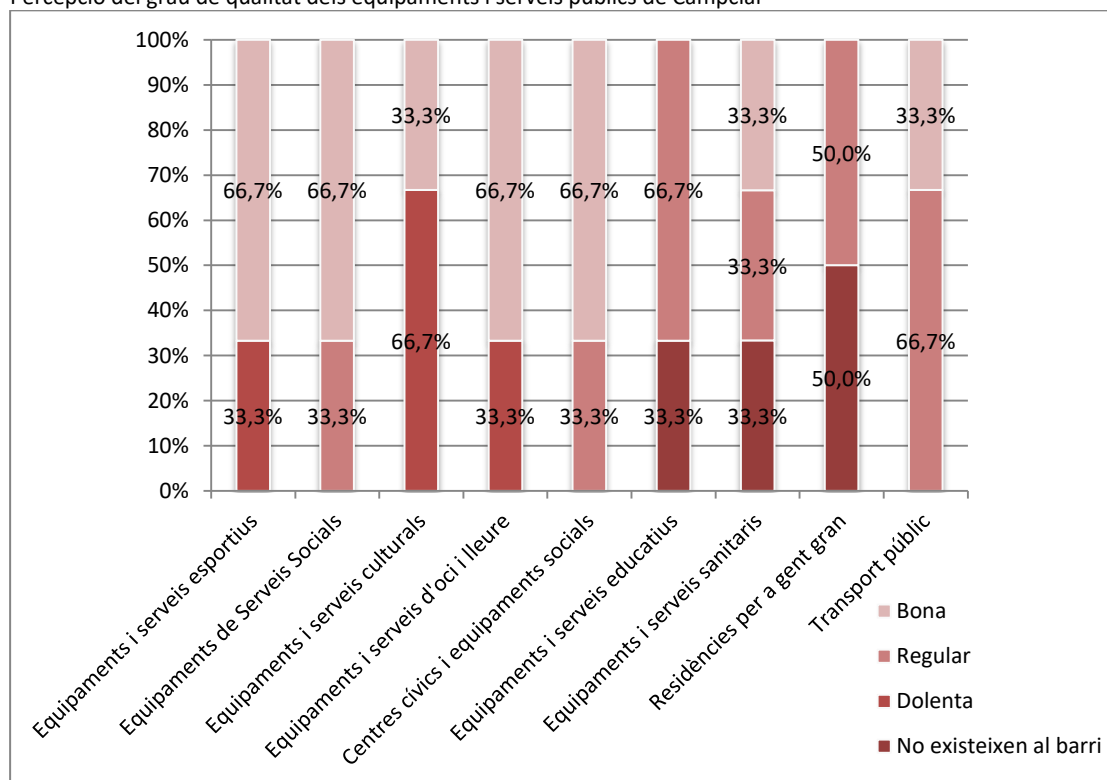
L'Anella del Mediterrani queda poc connectat amb el nucli urbà del barri i no es troba adequadament comunicat amb transport públic.

Altres equipaments amb els que disposa el barri són: una comissaria dels Mossos d'Esquadra, llar de persones grans, i dos equipaments de caràcter religiós, el centre cultural islàmic i mesquita i la parròquia evangelista.

Els agents socials que han respost al qüestionari manifesten de la següent manera la seva opinió sobre el grau de qualitat dels equipaments i serveis públics de Campclar:

- Són considerats de bona qualitat pel 66,7% dels casos, els equipaments esportius, els de serveis socials, els d'oci i lleure, centres cívics i socials.
- Els equipaments i serveis culturals són considerats dolents pel 66,7% dels casos.
- Els equipaments i serveis educatius i el transport públic són considerats com a regulars pel 66,7% dels casos.
- Els equipaments sanitaris són percebuts com a bons, regulars i no existents pel 33,3% dels casos respectivament.
- Les residències per a gent gran són considerades com a regular i inexistentes pel 50% dels casos respectivament.

Percepció del grau de qualitat dels equipaments i serveis públics de Campclar



Base: 3 respostes

### **3.10.6. DAFO DE CAMPCLAR**

L'anàlisi DAFO (Debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats) esdevé una eina que permet conèixer aquells aspectes que intervenen en la realitat del barri.

#### **DEBILITATS**

Les debilitats són aquells aspectes del barri que constitueixen una barrera per assolir els reptes que es presenten en el desenvolupament econòmic del territori i que depenen d'ell mateix. Aquesta situació és important ja que suposa que tant els agents socials com el mateix Ajuntament de Tarragona pot establir estratègies que permetin revertir aquesta realitat, i per tant, generant reptes.

##### **Econòmic:**

- Limitada activitat comercial fora de la Rambla de Ponent.
- Presència d'economia submergida com a sortida laboral de la població més vulnerable.
- Necessitats d'orientació i formació ocupacional entre la població jove.
- Volum de població sense qualificació laboral i amb dèficit de competències bàsiques, especialment lingüístiques i digitals.
- Increment de l'especialització dels llocs de treball, inclús aquells que requereixen menor qualificació com per exemple, mosso de magatzem, que dificulta les possibilitats d'absorbir una població sense qualificació.

##### **Serveis i equipaments de proximitat i territori:**

- Manca de serveis i equipaments específics per abordar les problemàtiques socials derivades de la pobresa i la manca d'oportunitats socials, especialment orientades al jovent, les dones i la població immigrada.
- Segregació poblacional que es veu reflectida en la diferència de quotes de la Llar d'infants de la Generalitat i les dues municipals.
- Percepció d'infrautilització de les instal·lacions esportives de l'Anella del Mediterrani per part dels clubs i la població del barri.
- Desconeixement de l'existència i dèficit de recursos adreçats a la ciutadania, sobretot en l'àmbit de la inserció ocupacional i les TIC.

##### **Territori**

- Deteriorament i mal estat de bona part dels edificis del barri, especialment els de la primera promoció.
- Manca de zones verdes i zones centrals de caràcter relacional.

##### **Mobilitat**

- Comunicació deficient en transport públic per accedir a espais ocupacionals (polígons industrials), de lleure (l'Anella del Mediterrani), que se suma a la dificultat per disposar de carnet de conduir i vehicle privat.
- Al llarg de la carretera de València (N-340) hi ha un passeig condicionat per a vianants i ciclistes que no es troba en massa bon estat i seguretat.



### **Social**

- Zones del barri amb un baix nivell de renda mitjana per família i persona, i que arriba a ser la meitat de la mitjana de Tarragona
- Percepció d'inseguretat ciutadana i increment del tràfic i consum de substàncies tòxiques.
- Presència d'abandonament escolar, que afecta especialment a noies d'entre 14 i 15 anys d'origen marroquí i d'ètnia gitana.

### **Cultural**

- Limitada activitat i oferta cultural.

## **FORTALESES**

Les fortaleSES esdevenen potencialitats, pròpies del barri, que permeten ser palanques per a integrar en el full de ruta, i que en matèria de desenvolupament de proximitat representa el Pla.

### **Econòmic:**

- Proximitat de polígons industrials i polígons comercials com a font d'ocupació per la població del barri.
- Eix comercial al voltant de la Rambla de Ponent amb activitat i dinamisme que cal potenciar.
- Presència del complex esportiu de l'Anella del Mediterrani com a potencial generador d'activitat econòmica.
- Incipient enxarxament dels agents comercials del barri amb altres barris de Ponent.

### **Territori**

- Territori amb presència i espai disponible per noves iniciatives socioempresarials.

### **Serveis i equipaments de proximitat i territori:**

- Presència del PDC a Campclar amb una tècnica comunitària.
- Important presència de serveis i equipaments públics de proximitat de qualitat.
- Treball coordinat de diferents serveis i recursos municipals: serveis socials, treball als barris, PDC, etc.

### **Social**

- Baix índex d'envelliment de la població.
- Xarxa comunitària a Campclar com a eina de transformació.
- Nivell d'integració de la població immigrada, especialment el col·lectiu magrebí.

## **AMENACES**

Les amenaces són elements externs, que escapen a la competència directe dels agents socioeconòmics i polítics i que cal tenir en compte perquè no suposin una barrera en el desenvolupament del barri.



**Econòmic:**

- Sector econòmic, com la restauració, supeditat a crisis externes, com per exemple, la del COVID 19
- Falta de competències municipals en matèria d'immigració, per poder donar permisos de treball a població immigrada sense regularització.

## OPORTUNITATS

Les oportunitats són factors positius i favorables que es generen en l'entorn, sobre els que no es disposa un control directe però, que poden ser aprofitats per al desenvolupament del territori.

- Situat en molt proper a importants pols d'activitat econòmica com són els PAE de la ciutat i els de municipis propers.

## **3.11. BONAVISTA**

### **3.11.1. ESTRUCTURA ESPACIAL: ORGANITZACIÓ URBANÍSTICA I TERRITORIAL**



Font: elaboració pròpia mitjançant Google Earth

Bonavista és el barri de Ponent més a l'oest de tots els barris de Ponent i el que es manté menys integrat amb la resta. Es tracta d'un barri de perfil de població treballadora que es desenvolupa entre les carreteres N-340 i l'A-7.

La **tipologia dels carrers** en general es caracteritza per tenir voreres estretes i calçades amples amb espai per a aparcament en superfície. La presència de solars sense construir dona la sensació de cert desordre en la planificació a més d'inseguretat. L'estat dels carrers és de cert descuit.

En el barri hi predominen els blocs de pisos baixos d'uns 3 – 4 pisos d'alçada, en algunes altres zones inclús més baixos. L'**estat de conservació dels edificis** és insuficient, les façanes d'alguns edificis es veuen velles i en mal estat.

Bonavista disposa de pocs **espais relacionals** com places o parcs infantils. Els pocs espais es concentren a la plaça del carrer Quinze, la plaça de la Constitució i el passeig per a vianants tipus rambleta del carrer Vuit, on a la cantonada també s'hi troba un parc infantil tancat (balles). Part del barri on també s'hi concentren els serveis i l'activitat comercial. En canvi, el barri no disposa d'**espais verds**.



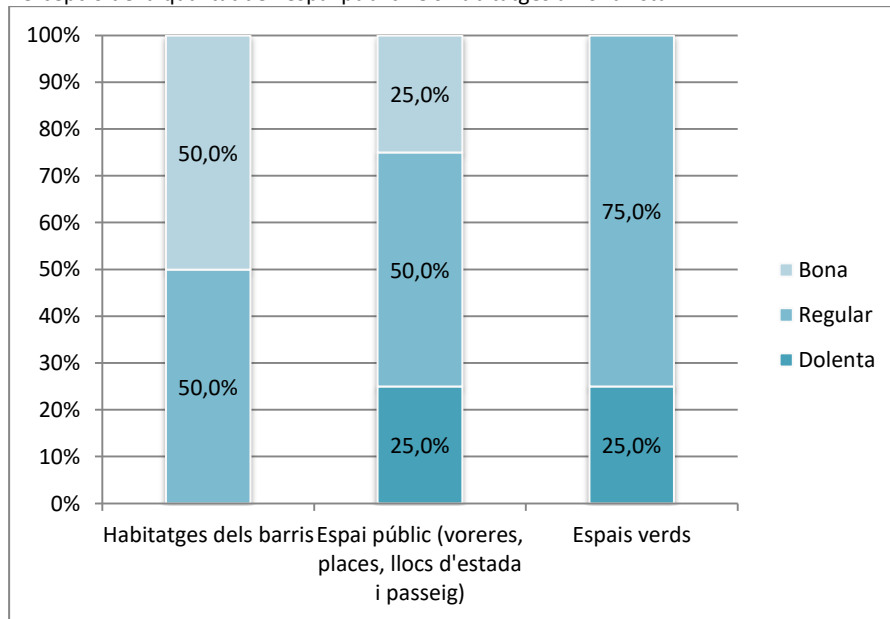
Parc infantil



Activitat al voltant del carrer Vuit

Els agents socials que han respost al qüestionari consideren que els habitatges del barri estan en una situació bona i regular , en el 50% dels casos respectivament. Pel que fa la qualitat de l'espai públic el 50% considera que la qualitat és regular i el 50% restants ho valora entre dolenta i bona a parts iguals. La qualitat dels espais verds és percebuda com a regular en el 75% dels casos i dolenta en el 25%.

Percepció de la qualitat de l'espai públic i els habitatges a Bonavista



Base: 4 respostes

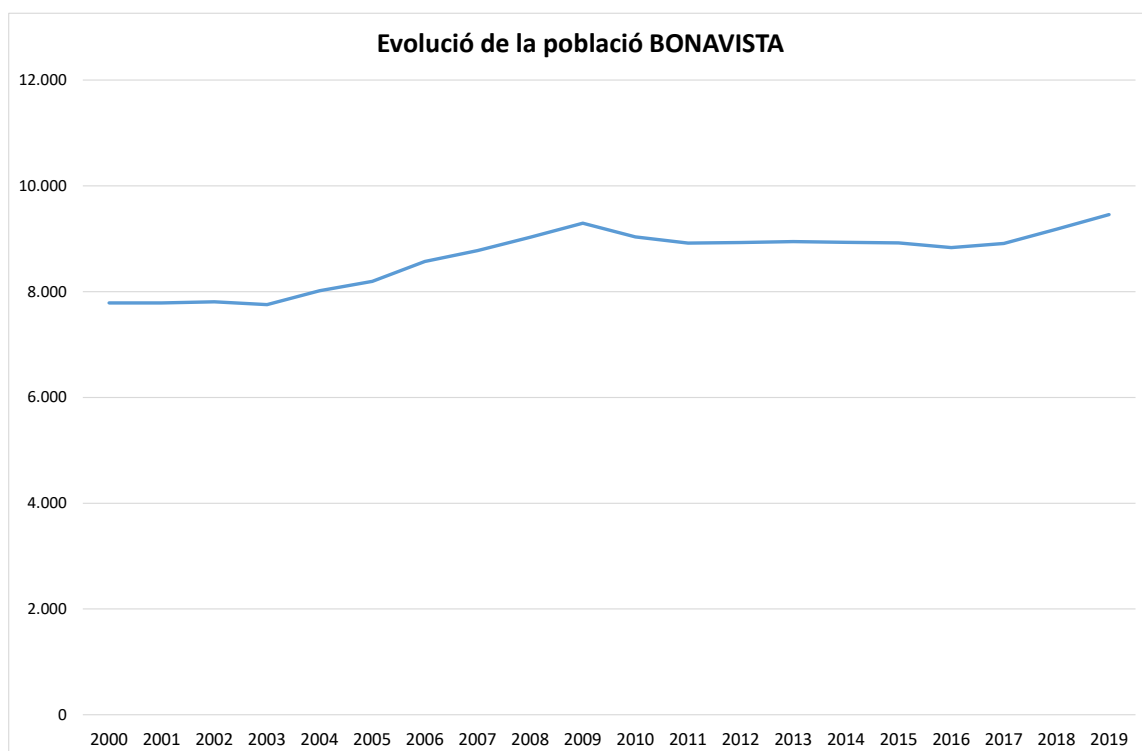
### 3.11.2. PERFIL DE LA POBLACIÓ

#### Perfil sociodemogràfic

Bonavista té una població l'any 2019 de 8.900 persones que suposen el 6,6% del total de la població de Tarragona. L'evolució de la població des de l'any 2000 ve marcada per una primera etapa entre el 2000 i el 2009 en què es produeix un creixement sostingut i moderat de la població. A partir del 2010, la tendència s'inverteix i s'inicia una etapa de lleuger descens de la població i d'estabilització que dura fins al 2016. A partir del 2017 es torna a registrar creixement anual de la població, fins al moment actual. En relació amb l'any 2000, la població ha augmentat en un total de 1.670 persones, fet que suposa un increment relatiu del 21,4%. De totes les zones urbanes de Tarragona, Bonavista és la vuitena zona amb un major creixement relatiu entre el 2000 i el 2019.

**Població 2019: 8.900 persones (Xifres oficials INE)  
6,6% del total de la població de Tarragona**

Evolució de la població, Bonavista, 2000-2019



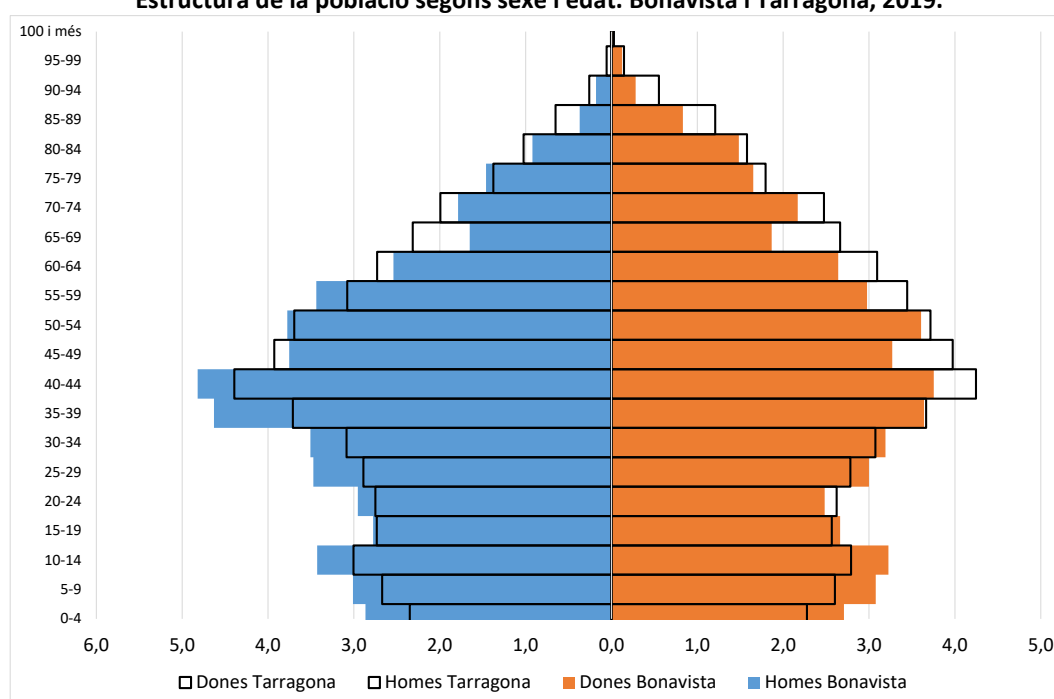
#### Creixement 2000-2019

Absolut	1.670
Relatiu	21,4%

Font: elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. Ajuntament de Tarragona

Pel que fa a les característiques de la població, globalment, la població de Bonavista presenta un perfil més rejuenit que el del conjunt de Tarragona, de forma similar als barris de Torreforta i barris adjacents i Campclar. Aquesta zona presenta una edat mitjana de la població de 39,7 anys davant dels 42,2 anys del conjunt de Tarragona. Per grans grups d'edat, Bonavista compta amb un major percentatge de població infantil, jove i adulta a conseqüència d'una major contribució d'efectius masculins. De forma complementària presenta un menor pes de la població 65 i més anys. Aquest fet es tradueix, novament, en uns índexs d'envelliment i sobreenvelliment baixos i que se situen per sota dels del conjunt de la ciutat: l'índex d'envelliment és del 80,8% davant el 115,5% de Tarragona i l'índex de sobreenvelliment és del 12,2% en relació amb el 16% del conjunt de la ciutat. En aquesta zona es registra una relació de masculinitat del 105%, relació més elevada que la del conjunt de Tarragona. Aquest fet s'explica, principalment, per una major quantitat d'efectius de població masculina.

**Estructura de la població segons sexe i edat. Bonavista i Tarragona, 2019.**



Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019.

Grans grups d'edat i Indicadors segons sexe i edat. Bonavista i Tarragona, 2019

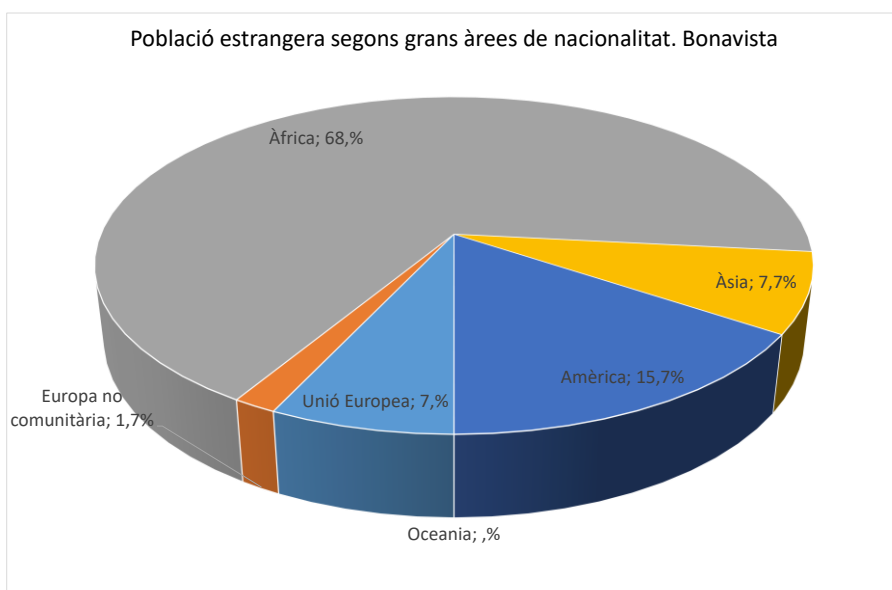
Grups d'edat	Absoluts	ZONA URBANA TARRAGONA	
		Percentatges	Percentatges
Població infantil (0-14 anys)	1.630	18,3	15,7
Població jove (15-29 anys)	1.544	17,3	16,3
Població adulta (30-49 anys)	2.720	30,6	30,1
Població adulta gran (50-64 anys)	1.689	19,0	19,8
Població vella (65-84 anys)	1.156	13,0	15,2
Població molt vella (85 i més anys)	161	1,8	2,9

Indicadors	ZONA URBANA TARRAGONA	
Relació de masculinitat	105%	94,9%
Edat mitjana	39,7	42,2
Relació dependència infantil	27,4%	23,7%
Relació de dependència senil	22,1%	27,4%
Relació de dependència total	49,5%	51,1%
Índex d'envelliment	70,9%	115,5%
Índex sobreenvelliment	12,2%	16,0%

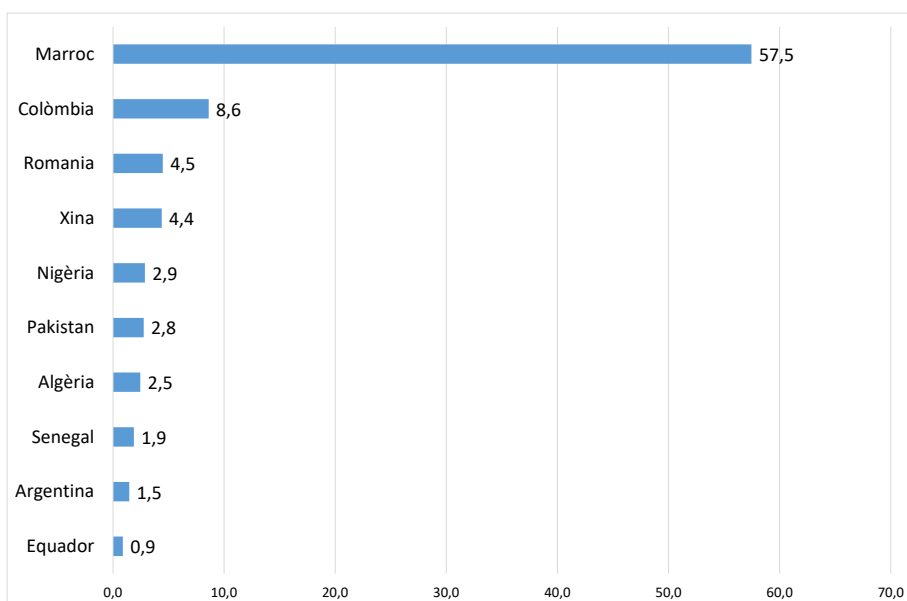
A Bonavista, un 22,2% de la població és nascuda a l'estranger i un 21,5% té nacionalitat estrangera. Aquests percentatges estan per sobre del conjunt de la ciutat que presenta uns valors de 20,1% i 17,4% respectivament. Més de la meitat de les 1.916 persones amb nacionalitat estrangera, són de nacionalitat marroquina (57,5%), la segueixen la colombiana amb un 8,6%; la romanesa amb un 4,5%, la xinesa amb un 4,4% i la nigeriana amb un 2,9%.

Població segons nacionalitat  
Bonavista, 2019

Nacionalitat	Població
Espanyols	6.984
Total Estrangers	1.916
Total Unió Europea	134
Alemanya	4
Bulgària	10
França	11
Itàlia	9
Polònia	3
Portugal	2
Regne Unit	5
Romania	86
Total Europa No Comunitària	32
Rússia	6
Ucraïna	9
Total Àfrica	1.303
Algèria	47
Marroc	1.101
Nigèria	55
Senegal	36
Total Amèrica	300
Argentina	28
Bolívia	4
Brasil	11
Colòmbia	165
Cuba	10
Xile	16
Equador	17
Paraguai	8
Perú	3
República Dominicana	6
Uruguai	4
Veneçuela	15
Total Àsia	147
Xina	84
Pakistan	53
Oceania i Apàtrides	0
Total població	8.900



Principals nacionalitats (percentatge sobre total d'estrangers).  
Bonavista, 2019



**Població segons nacionalitat i lloc de naixement. Bonavista i Tarragona, 2019**

	Total	Percentatge	Percentatge
		Zona urbana	Tarragona
Població amb nacionalitat estrangera	1.916	21,5	17,4
Població nascuda a l'estranger	1.975	22,2	20,1

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019.

Pel que fa al perfil socioeconòmic de la població i atenent, en primer lloc, al nivell d'estudis, Bonavista presenta un perfil mitjà de nivell d'estudis més baix que el del conjunt de la ciutat. Un 23,2% no tenen estudis o tenen la primària incompleta, percentatge superior al 15% del conjunt de Tarragona. Un 29,7% tenen estudis de primer grau, per sobre del 24,7% del conjunt de la ciutat. En canvi les persones amb estudis de grau secundari representen un percentatge inferior al de Tarragona (23,1% i 28% respectivament) mentre que els titulats universitaris representen sols l'1,9% en relació amb el 12,9% del conjunt de la ciutat. Finalment, la renda mitjana per persona és de 8.647 € (any 2017), xifra inferior a la del conjunt de Tarragona, que és de 12.967 €. La renda mitjana per llar és de 24.223 €, per sota dels 33.547 € del conjunt de Tarragona.

**Nivell d'estudis de la població de 16 i més anys. Bonavista i Tarragona, 2020.**

Nivell d'estudis	Zona Urbana		Percentatge
	Població	%	Tarragona
No sap llegir ni escriure	44	0,5	0,1
Sense estudis / primària incompleta	1.901	23,2	15,0
Primària	2.430	29,7	24,7
Secundaris	1.895	23,1	28,0
Universitari	154	1,9	12,9
Altres	1.762	21,5	19,2
<b>Total</b>	<b>8.186</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Font: Elaboració pròpia a partir de la lectura del Padró Municipal d'Habitants a 23.07.2020.  
Ajuntament de Tarragona

**Renda mitjana per persona i llar. Bonavista i Tarragona, 2017.**

	Renda mitjana per persona	Renda mitjana per llar
4314809001 Tarragona secció 09001	.	.
4314809002 Tarragona secció 09002	.	.
4314809003 Tarragona secció 09003	.	.
4314809004 Tarragona secció 09004	.	.
4314809005 Tarragona secció 09005	.	.
4314809006 Tarragona secció 09006	-	-
4314809008 Tarragona secció 09008	.	.
4314809009 Tarragona secció 09009	.	.
4314809010 Tarragona secció 09010	.	.
<b>ZONA URBANA 8. BONAVIDA</b>	<b>8.647</b>	<b>24.223</b>
<b>Tarragona</b>	<b>12.967</b>	<b>33.547</b>

- Dades no disponibles

(\*) La renda mitjana per a la zona urbana és una aproximació calculada a partir de la mitjana ponderada)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Atles de la distribució territorial de la renda. INE.



## **Dinàmiques de vulnerabilitat de la població**

La situació derivada de l'alerta sanitària pel COVID 19 no ha estat tan greu com l'experimentada al barri de Campclar però, l'impacte social també ha estat important.

L'estat dels habitatges al barri de Bonavista és en general deficient pel que ha les persones del barri amb possibilitats econòmiques han anat marxant a altres barris de Tarragona o a altres municipis dels voltants. Així, el perfil de població del barri és un de classe treballadora i humil.

Al barri hi ha també la percepció de problemes de convivència derivats de les ocupacions il·legals de pisos i d'una inseguretat creixent, principalment pels actes vandàlics que es perceben a la via pública.

### **3.11.3. TEIXIT SOCIAL I CULTURAL**

L'entramat social i associatiu a Bonavista no és gaire remarcable. Així, les entitats assenyalen que no hi ha associacions artístiques o culturals d'especial rellevància al barri. Les existents són petites i tenen dificultats per desenvolupar activitats i per arribar al veïnat, i funcionen a partir de voluntariat. Des de Serveis Socials es va intentar crear una Taula d'entitats, com l'existent a Sant Salvador però, no va funcionar i es va dissoldre.

A Bonavista hi ha un teixit comunitari consolidat que afavoreix la presa d'iniciatives i acaben assentant-se més que a altres parts de la ciutat.

### **3.11.4. ACTIVITAT SOCIOECONÒMICA**

L'activitat econòmica del barri queda acotada a l'activitat comercial, de restauració i la derivada dels serveis i equipaments de proximitat existents al barri. Tanmateix la proximitat dels polígons industrials són un marc d'influència econòmica al barri.

L'**activitat comercial** és predominant i de caràcter minorista i força divers. Es concentra al centre, així que s'hi pot trobar des de fruiteries, estancs, estudis fotogràfics, carnisseries, etc. Algunes carnisseries del barri són *halal* i per tant estan dirigides per persones d'origen marroquí, així com també algunes de les fruiteries. El petit comerç alimentari conviu amb un parell de supermercats de dimensions més grans i de cadenes reconegudes. La situació econòmica dels veïns i veïnes té impacte en el consum i en la supervivència del petit comerç, així com el canvi d'hàbits de consum i la proximitat del Parc Comercial les Gavarres que a més de ser un centre comercial és un centre d'oci. Es posa de relleu com alguns d'aquests establiments comercials han hagut de tancar al llarg dels anys i en molts casos, s'han mantingut tancats. Cal posar de relleu com la morfologia del teixit comercial canvia en funció de la naturalesa de la població del barri, la qual determina la tipologia de consums que es produiran i per tant, es tendirà a obrir comerços que donin resposta a les necessitats de la nova població, és el cas de l'increment de carnisseries halal o de productes marroquins en un barri amb un important nombre de població marroquina.

Els agents socials de Bonavista posen de manifest la manca de relleu generacional com un factor important que condiciona el manteniment dels comerços. Així, en els darrers anys s'observa com la població en millor situació econòmica ha anat marxant del barri cap a municipis dels voltants de Tarragona, persones que, s'afegeix, *"disposarien dels recursos econòmics i l'empenta emprenedora per donar continuïtat als comerços"*. Tot i que es poden observar **establiments tancats**, en lloguer o traspàs, el volum és molt més inferior que en altres barris de la ciutat.

El **mercat envolant de Bonavista** és molt conegut no tant sols al barri i a la ciutat de Tarragona, sinó més enllà dels límits municipals. Se celebra setmanalment tots els diumenges de 08:00 a 15:00 i aplega més de 600 parades, sent un dels més grans de Catalunya. Les seves dimensions fa que sigui extraordinàriament concorregut i un pol d'atracció de la resta de població de Tarragona i altres municipis del voltant cap a Bonavista. El col·lectiu gitano està molt present al mercat, com a paradistes, així com residents de Sant Salvador.

El **sector de la restauració**, amb un format de cafeteries i bars són abundants, i és menor la presència de restaurants. El sector de la restauració té major quantitat de treball els caps de setmana, afavorit pel mercat envolant. Els agents socials posen de manifest com la importància del sector residia en el servei que oferien als treballadors de la química. Les restriccions de consum d'alcohol i la conducció van motivar que els treballadors de la química que abans consumien als bars i cafeteries de Bonavista, ho fessin als seus barris o municipis d'origen. S'assenyala que això va tenir un impacte rellevant en el seu moment i va fer que alguns establiments haguessin de tancar.

Davant l'esplanada on es col·loca el mercat dels diumenges es troben alguns **magatzems d'empreses de caràcter industrial**. Aquests magatzems no es troben en gaire bon estat de conservació. També a tocar de la l'Autopista AP-7 hi ha una petita zona industrial on s'hi concentren naus que acullen activitats industrials com: marbres, alumini i metalls. Tot i que el barri es troba entre dos **polígons industrials**, no queden dins dels seus límits territorials. En qualsevol cas, una part important de la població de Bonavista està ocupada en empreses dels diferents polígons industrials limítrofes. També s'observa com ha canviat la relació i implicació del teixit empresarial amb el barri. Tot i que el petit empresariat s'implica en activitats del barri, les grans empreses que abans col·laboraven amb les entitats, inclús econòmicament, han deixat de fer-ho.

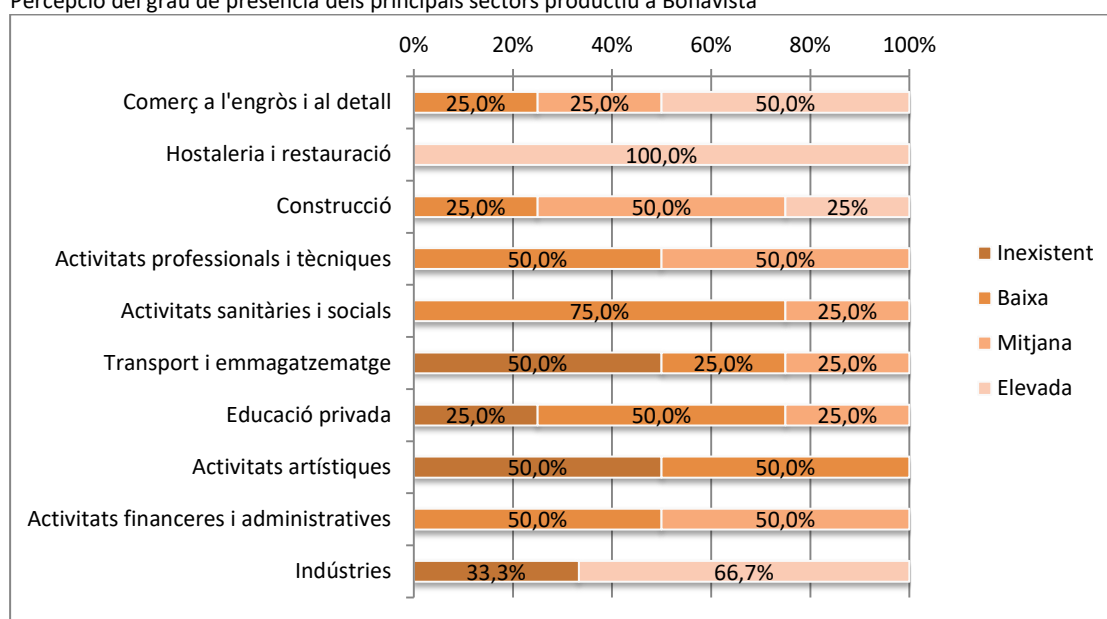
La **construcció** va ser un sector amb una presència important al barri ja que ocupava a una part important de la població. La crisi econòmica de 2007 va reduir de manera important aquesta opció laboral i d'activitat econòmica.

La **percepció de l'atur** és elevada, identificant com a població més afectada la de baixa formació, especialment aquelles persones que treballaven en el sector de la construcció. S'identifica que l'atur és estructural, amb ofertes laborals difícils d'accedir pel tipus de perfil formatiu que demanen les empreses (joves i cinc anys d'experiència en el sector, amb molta formació i experiència però amb una remuneració baixa..).

Les entitats assenyalen que els plans d'ocupació de l'administració, si n'hi ha, no arriben a oïdes del veïnat del barri. Ni per gent sense formació ni tampoc plans d'ocupació per persones qualificades. Les entitats demanen crear plans d'ocupació orientats a sectors laborals que tenen una demanda creixent, i anar a cercar a aquelles persones que són susceptibles de rebre aquestes formacions (al menjador social, per exemple).

Els agents socials que van respondre el qüestionari manifesten que la presència dels sectors d'activitat al barri és elevada en el cas de l'hostaleria i restauració (100%), la indústria (66,7%) i el comerç a l'engròs i al detall. La presència és mitjana en el cas de la construcció, les activitats professionals i tècniques i les activitats financeres, per al 50% dels casos respectivament. La presència és baixa per a les activitats sanitàries (75%), activitats artístiques (50%). Els sectors percebuts com a inexistent són el transport i emmagatzematge i les activitats artístiques (50%).

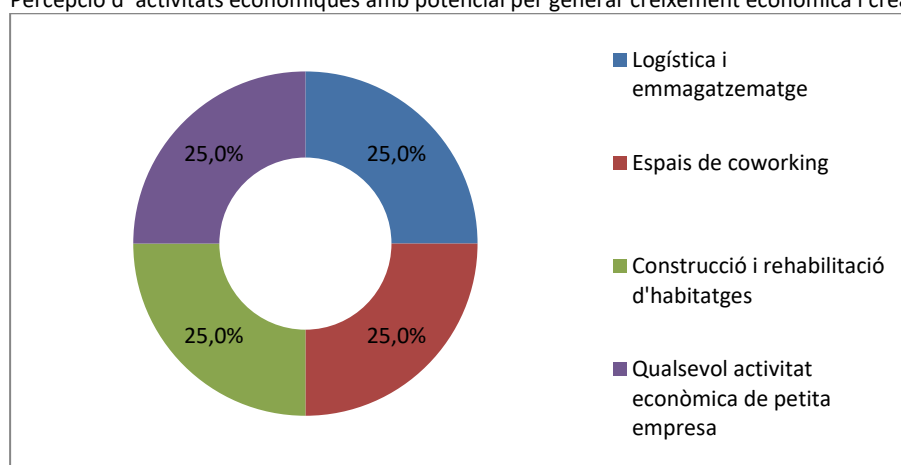
Percepció del grau de presència dels principals sectors productiu a Bonavista



Base: 4 respostes

Aquelles activitats que es percep tenen major potencial de desenvolupament la barri són, en igual percentatge: la logística i emmagatzematge, espais de coworking, la construcció i rehabilitació d'habitatges i qualsevol activitat econòmica de petita empresa.

Percepció d'activitats econòmiques amb potencial per generar creixement econòmic i crear ocupació a Bonavista



Base: 2 respostes

### 3.11.5. SERVEIS I EQUIPAMENTS DE PROXIMITAT

El barri disposa d'un elevat nombre d'equipaments i serveis públics. Com en la resta de barris de Ponent, Bonavista està inclòs en el Pla de Desenvolupament Comunitari tot i que l'oficina es troba físicament a Campclar, per al qual hi treballen dues tècniques comunitàries.

Pel que fa a **serveis públics educatius**, al barri trobem una llar d'infants municipal, l'escola primària Bonavista. Dels dos **centres educatius de secundària**, el Centre concertat Joan XXIII i l'IES Collblanc. El centre educatiu Joan XXIII ofereix diversos cursos de formació professional en àmbits tan diferents com administració, mecànica, electrònica, programació, comerç internacional, màrqueting i FP dual. Aquesta oferta cobreix suficientment la demanda que hi ha al barri, si no comptem el jovent que vol cursar estudis universitaris. És una oferta àmplia que, a més a més de cobrir aquesta demanda del barri, atrau població d'altres barris o municipis del voltant (el 40% dels alumnes són de fora del barri). Tanmateix, les entitats participants consideren que podrien oferir-se altres cursos de Formació Professional que estiguin més adaptats a l'actualitat, a les ocupacions del present i del futur, en col·laboració amb les Cambres de comerç i d'altres agents econòmics que són els que tenen la informació adequada.

Pel que fa a la resta d'**equipaments públics**, el barri disposa d'un centre cívic, poliesportiu, piscina i camp de futbol municipals. A nivell sociosanitari trobem un Centre d'Atenció Primària (CAP), un menjador social i un centre de dia.



Piscina municipal



Complex esportiu

Es troba a faltar des dels diferents agents socials, un servei d'orientació i transició laboral als joves. Tot i que des del servei de joventut es treballa en aquest sentit, les dependències situades a l'Eixample de Tarragona dificulten que els joves s'hi desplacin. La dificultat prové fonamentalment de la situació de desorientació que viuen molt jovent, i en què el desplaçament a altres zones de la ciutat pot ser viscut com de difícil accés i llunyà.

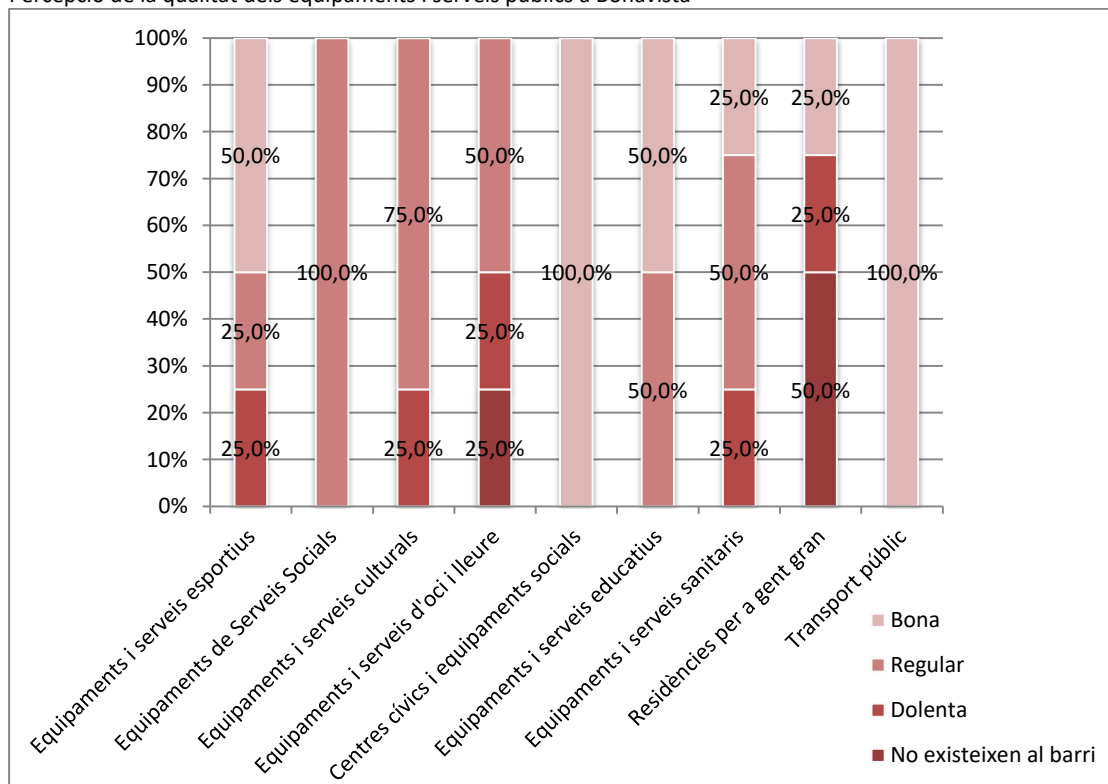
En arts escèniques existeix un teatre que es troba tancat en aquests moments i sense data d'obertura.

Els agents socials que han respost el qüestionari posen de manifest les següents valoracions respecte dels diferents equipaments i serveis públics presents a Bonavista:

- Tant el transport públic com el centre cívic i equipaments socials són valorats com a bons per al 100% dels casos. T

- Els equipaments i serveis esportius, així com els equipaments i serveis educatius són valorats com a bons pel 50% dels casos.
- Els equipaments socials i els equipaments i serveis culturals són valorats com a regulars en el 100% i 75% respectivament.
- Els equipaments i serveis d'oci i lleure són valorats com a regulars pel 50% dels casos i dolents en el 25%.
- Les residències per a gent gran són valorades com a no existents pel 50% dels casos o dolentes pel 25%.
- Els equipaments i serveis sanitaris són valorats com a regulars en el 50% dels casos i dolents en el 25%.

Percepció de la qualitat dels equipaments i serveis públics a Bonavista



Base: 4 respostes

### 3.11.6. DAFO DE BONAVISTA

L'anàlisi DAFO (Debitats, amenaces, fortaleces i oportunitats) esdevé una eina que permet conèixer aquells aspectes que intervenen en la realitat del barri.

#### DEBITATS

Les debilitats són aquells aspectes del barri que constitueixen una barrera per assolir els reptes que es presenten en el desenvolupament econòmic del territori i que depenen d'ell mateix. Aquesta situació és important ja que suposa que tant els agents socials com el mateix Ajuntament de Tarragona pot establir estratègies que permetin revertir aquesta realitat, i per tant, generant reptes.

##### Econòmic:

- Insuficiència de relleu generacional a l'hora de continuar amb els comerços i negocis dels veïns i veïnes del barri.
- Insuficient inversió privada, no hi ha persones interessades en dedicar recursos en obrir un establiment comercial o de restauració.
- Gruix poblacional amb un perfil formatiu baix i que, consegüentment, estan a l'atur o treballant informalment, especialment aquelles persones que es dedicaven o es dediquen al sector de la construcció.
- La zona industrial que pertany al barri està en situació de semi-abandonament per l'administració i per la falta d'inversió privada.

##### Serveis i equipaments de proximitat i territori:

- Encara que Bonavista disposa de molts equipaments, es troba a faltar un espai (o hotel) d'entitats.
- No hi ha un recurs d'orientació formativa i/o laboral de proximitat enfocat al jovent.
- Baix volum d'activitats culturals i/o artístiques al barri.
- Els plans d'ocupació i les formacions que es fan des de Tarragona Impulsa no arriben a orelles de la població del barri.

##### Territori

- Deteriorament i mal estat d'una part important dels edificis del barri i la consegüent pèrdua de valor.
- Manca de zones verdes i zones centrals de caràcter relacional.

##### Social

- Important volum de població amb un perfil d'elevada vulnerabilitat social.
- Baix nivell de qualificació de la població.
- Renda mitjana per persona i llar per sota de la mitjana de Tarragona
- Problemes de seguretat, principalment per les ocupacions il·legals i per actes vandàlics a la via pública.
- Associacionisme dispers i poc enxarxat.
- Les grans empreses no estan vinculades a les activitats i al dia a dia de Bonavista.

## FORTALESES

Les fortaleSES esdevenen potencialitats, pròpies del barri, que permeten ser palanques per a integrar en el full de ruta que en matèria de desenvolupament de proximitat representa el Pla.

### **Econòmic:**

- Hi ha locals tancats o buits que poden obrir-se amb nous negocis amb una mínima inversió.
- Mercat envoltant setmanal de gran format que actua d'atractor de població d'altres barris i municipis.
- Incipient enxarxament dels agents comercials del barri amb altres barris de Ponent.
- Proximitat dels polígons industrials de Tarragona i altres municipis.

### **Serveis i equipaments de proximitat i territori:**

- Àmplia gama d'equipaments públics a disposició dels veïns i veïnes de Bonavista.
- Àmplia oferta de formació professional (concertada) en diferents sectors o àmbits (administració, mecànica, electrònica, programació, comerç internacional, màrqueting i FP dual) que no només cobreix la demanda del barri, sinó que actua com a atractor de persones interessades en formar-se.

### **Social**

- Baix índex de població envellida.
- Important nivell de teixit associatiu.
- Important nivell d'integració de la població immigrada, especialment el col·lectiu magrebí.

### **Mobilitat**

- Bona connexió de la xarxa de transport públic entre Bonavista i el centre de Tarragona.

## AMENACES

Les amenaces són elements externs, que escapen a la competència directe dels agents socioeconòmics i polítics i que cal tenir en compte perquè no suposin una barrera en el desenvolupament del barri.

- Sector econòmic, com la restauració, supeditat a crisis externes, com per exemple, la del COVID 19
- Falta de competències municipals en matèria d'immigració, per poder donar permisos de treball a població immigrada sense regularització.

## OPORTUNITATS

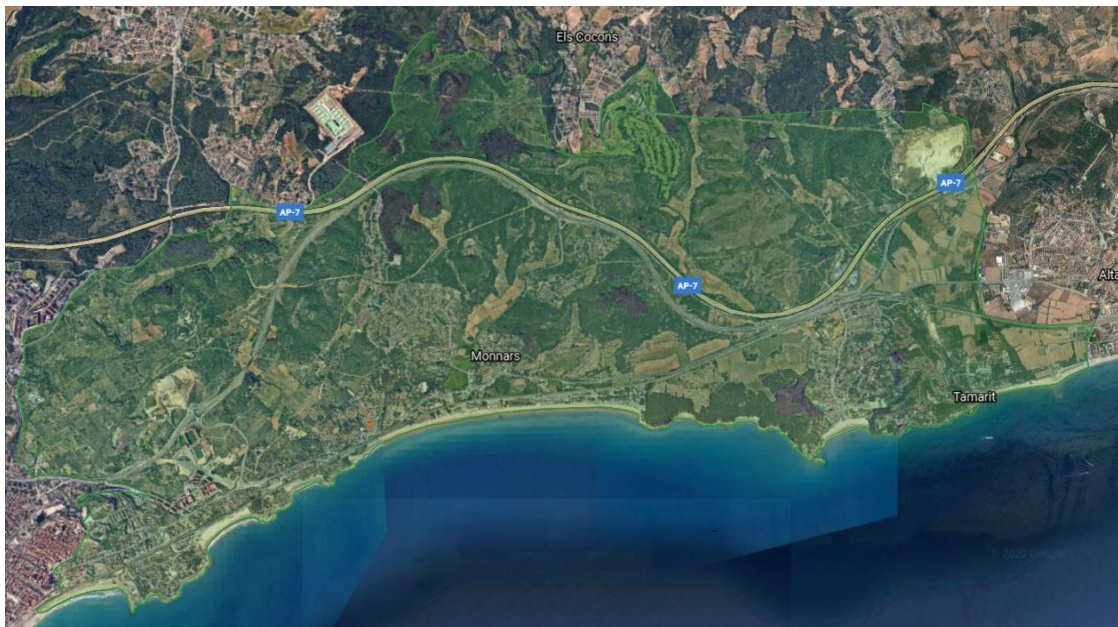
Les oportunitats són factors positius i favorables que es generen en l'entorn, sobre els que no es disposa un control directe però, que poden ser aprofitats per al desenvolupament del territori.



- Situat molt proper a grans pols d'activitat econòmica i industrial.

## 3.12. BARRIS DE LLEVANT

### 3.12.1. ESTRUCTURA ESPACIAL: ORGANITZACIÓ URBANÍSTICA I TERRITORIAL



Font: elaboració pròpia mitjançant Google Earth

El barri de Llevant és el més extens de la ciutat i també el més divers. Està compost per diverses urbanitzacions i nuclis urbans, alguns a l'interior o molt a prop del nucli urbà més compacte de la ciutat i d'altres allunyades. Aquestes últimes, la majoria es troben prop de les platges de la ciutat fins a tocar Altafulla.

Els nuclis més propers a la ciutat compacta de Tarragona són la Vall de l'Arrabassada, el passeig de Sant Antoni i Camí de la Cuixa, la zona residencial dels músics, Via Augusta, interior i zona residencial entre via Augusta i la via del tren. A l'altre costat de la via del tren entre la platja del Miracle i la platja de l'Arrabassada. Deixant de banda la Vall de l'Arrabassada, la zona té en comú un **urbanisme poc dens**. Parlem doncs, de dúplex i cases adossades amb comunitats poc nombroses i inclús zones on abunden les cases unifamiliars.

En canvi, el nucli de la Vall de l'Arrabassada l'**organització urbanística** és més densa amb blocs de pisos d'obra vista amb terrasses o balcons i d'uns 5-6 pisos d'alçada, zones comunitàries i possibilitat d'aparcament en el propi edifici. Els carrers són amples i molts estan pacificats amb espais relacionals com places, parcs infantils de qualitat i zones esportives a l'aire lliure.



Parc infantil, Vall de l'Arrabassada



Carrer pacificat, Vall de l'Arrabassada

La resta d'urbanitzacions, més aïllades del nucli de la ciutat són: La Vileta de Mar, la Savinosa, Cala Romana, Urbanització Llevantina, Boscos de Tarragona, Monnars i Solinar, La Móra, Tamarit, urbanització Escorpí i Ferran, aquest últim antigament havia estat una vil·la.

L'**organització urbanística** és la pròpia d'urbanitzacions poc denses. Cases unifamiliars amb jardí propi. En els carrers hi predomina la calça pel cotxe i hi manquen voreres amples i còmodes pels desplaçaments a peu. L'accessibilitat és complicada, ja que les construccions es troben a muntanyes o turons prop de la costa i els desnivells en ocasions són considerables.



Carrers urbanització Cala Romana



Carrers urbanització Boscos de Tarragona

L'**estat dels carrers** de les zones més densament poblades, és a dir més properes al nucli de la ciutat, és bona. La zona de la via Augusta cap a la via del tren i tocant la platja del Miracle, els carrers i les voreres són més estretes i la planificació no es regeix a una quadrícula perfecta. Els desnivells de la zona fan que l'accessibilitat no sigui universal i els desplaçaments a peu, amb cadira de rodes, carret de la compra o cotxet de bebè no siguin còmodes i segurs.

Els **espais relacionals** del barri es concentren a la Vall de l'Arrabassada, a la platja del Miracle hi ha un parell de parcs infantils i una zona esportiva (camp de futbol i dues pistes de bàsquet) en força mal estat.



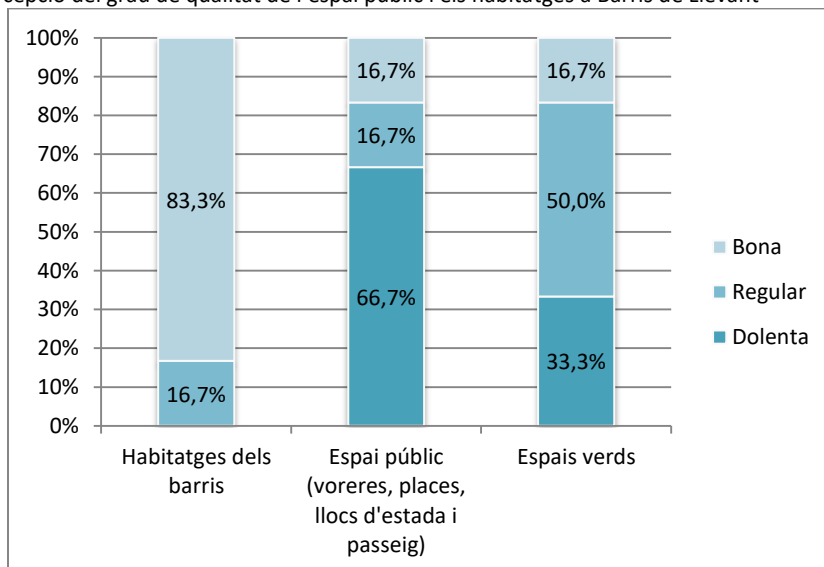
Parc infantil i plaça Vall de l'Arrabassada

Parc infantil Passeig Sant Antoni. Costat Diputació

El barri, sobretot les urbanitzacions més al llevant, compta amb un patrimoni natural i paisatgístic considerable (muntanya i platges relativament verges amb camins de ronda que recorren tot el litoral). També gaudeix de patrimoni cultural i històric repartit sobretot per dins de les masses boscoses, parlem doncs de: la Pedrera del Mèdol, la Torre dels Escipions, el castell de Tamarit.

Dels agents socials que van respondre al qüestionari s'extreu que en la majoria dels casos la percepció del grau de qualitat dels habitatges és bo, 83,3%. En canvi, la percepció de la qualitat de l'espai públic és dolent en el 66,7% dels casos. La presència d'espais verds és percebuda com a regular pel 50% i dolenta pel 33,3%.

Percepció del grau de qualitat de l'espai públic i els habitatges a Barris de Llevant



Base: 6 respostes



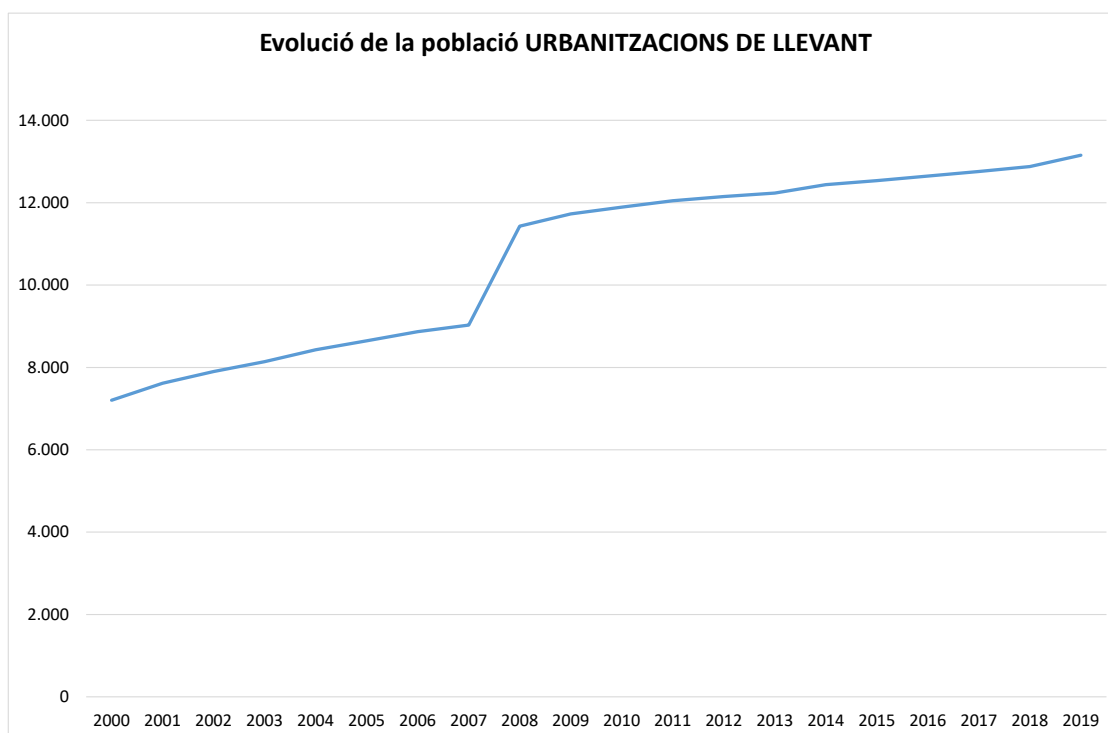
### 3.12.2. PERFIL DE LA POBLACIÓ

#### Perfil sociodemogràfic

La zona de les Urbanitzacions de Llevant té una població l'any 2019 de 14.110 persones que suposen el 10,5% del total de la població de Tarragona. L'evolució de la població des de l'any 2000 ve marcada per un increment constant de la població tot i que amb ritmes diferenciats. Aquest creixement ha representat un fort increment de la població en aquesta zona. En relació amb l'any 2000, la població ha augmentat en un total de 5.950 persones, fet que suposa un increment relatiu del 82,6%. De totes les zones urbanes de Tarragona, Les Urbanitzacions de Llevant és la zona que registra un major creixement relatiu entre el 2000 i el 2019.

**Població 2019: 14.110 persones (Xifres oficials INE)  
10,5% del total de la població de Tarragona**

**Evolució de la població, Urbanitzacions de Llevant, 2000-2019**



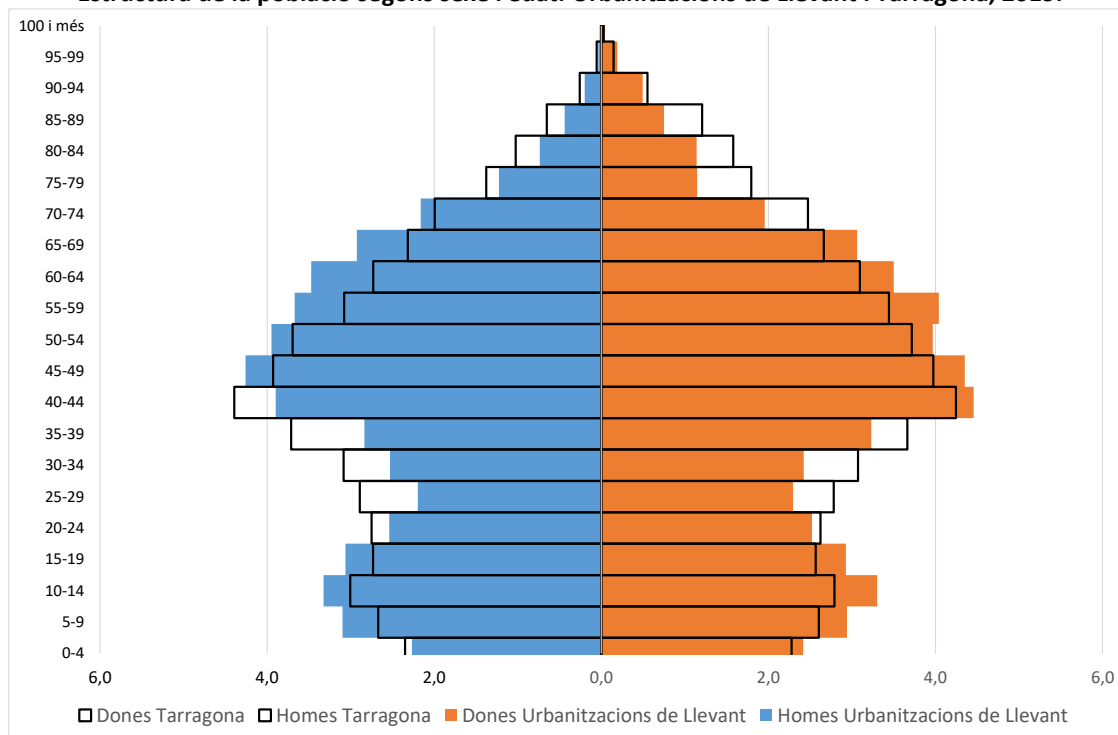
Creixement 2000-2019	
Absolut	5.950
Relatiu	82,6%

Font: elaboració pròpia a partir del Padró Municipal d'Habitants. Ajuntament de Tarragona

Pel que fa a les característiques de la població, globalment, la població de les Urbanitzacions de Llevant presenten un major percentatge de població infantil i de població adulta gran. En canvi, compta amb un menor pes de població jove, adulta i vella i molt vella. Tot i aquestes diferències, el perfil de la població té una distribució força similar a la del conjunt de la ciutat. Aquesta zona presenta una edat

mitjana de la població de 41,7 anys davant dels 42,2 anys del conjunt de Tarragona. Els índexs d'envelliment i sobreenvelliment se situen per sota dels del conjunt de la ciutat: l'índex d'envelliment és del 95,2% davant el 115,5% de Tarragona. L'índex de sobreenvelliment és del 13,1% en relació amb el 16% del conjunt de la ciutat. En aquesta zona la relació de masculinitat té un valor de 95,4%, lleugerament per sobre que el conjunt de Tarragona.

**Estructura de la població segons sexe i edat. Urbanitzacions de Llevant i Tarragona, 2019.**



**Grans grups d'edat i Indicadors segons sexe i edat. Urbanitzacions de Llevant i Tarragona, 2019**

Grups d'edat	Absoluts	ZONA URBANA	TARRAGONA
		Percentatges	Percentatges
Població infantil (0-14 anys)	2.448	17,3	15,7
Població jove (15-29 anys)	2.193	15,5	16,3
Població adulta (30-49 anys)	3.949	28,0	30,1
Població adulta gran (50-64 anys)	3.189	22,6	19,8
Població vella (65-84 anys)	2.026	14,4	15,2
Població molt vella (85 i més anys)	305	2,2	2,9

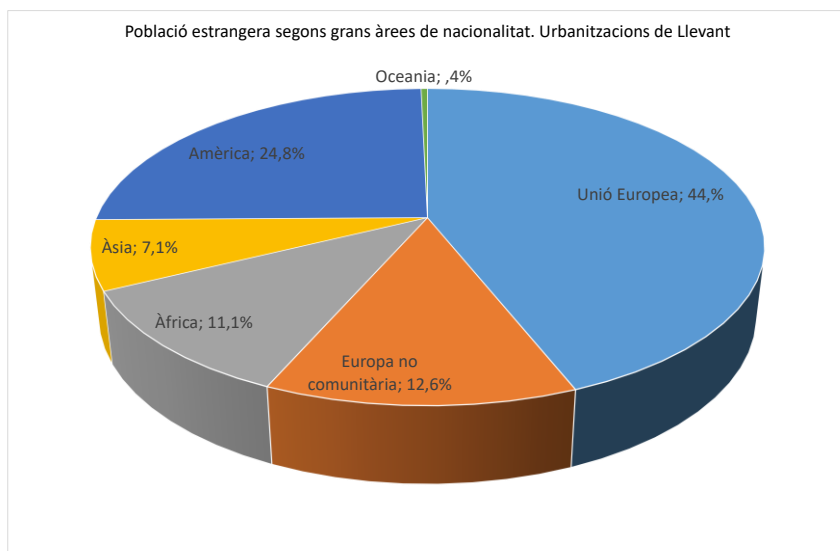
Indicadors	ZONA URBANA	TARRAGONA
Relació de masculinitat	95,4%	94,9%
Edat mitjana	41,7	42,2
Relació dependència infantil	26,2%	23,7%
Relació de dependència senil	25%	27,4%
Relació de dependència total	51,2%	51,1%
Índex d'envelliment	82,8%	115,5%
Índex sobreenvelliment	13,1%	16,0%

A les Urbanitzacions de Llevant, els percentatges de població estrangera són més baixos que en altres zones de la ciutat: un 11,2% de la població és nascuda a l'estranger i un 7,7% té nacionalitat estrangera. Aquests percentatges estan per sota del conjunt de la ciutat que presenta uns valors de 20,1% i 17,4% respectivament. Les diferents nacionalitats de les 1.087 persones amb nacionalitat estrangera, estan

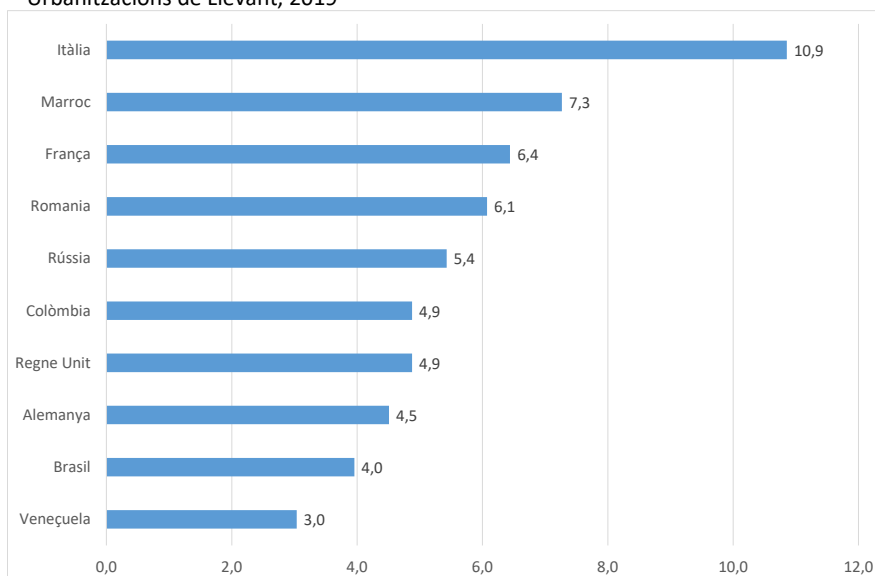
força distribuïdes: la nacionalitat que té un major percentatge de la població estrangera és la italiana amb un 10,9%; la segueixen la marroquina (7,3%), la francesa amb un 6,4%; la romanesa amb un 6,1%, i la russa amb un 5,4%. Aquesta zona és la que té un major percentatge de persones estrangeres de la Unió Europea (44%).

Població segons nacionalitat  
Urbanitzacions de Llevant, 2019

Nacionalitat	Població
Espanyols	13.023
Total Estrangers	1.087
Total Unió Europea	478
Alemanya	49
Bulgària	17
França	70
Itàlia	118
Polònia	17
Portugal	18
Regne Unit	53
Romania	66
Total Europa No Comunitària	137
Rússia	59
Ucraïna	28
Total Àfrica	121
Algèria	14
Marroc	79
Nigèria	3
Senegal	18
Total Amèrica	270
Argentina	32
Bolívia	9
Brasil	43
Colòmbia	53
Cuba	15
Xile	9
Equador	2
Paraguai	13
Perú	18
República Dominicana	2
Uruguai	0
Veneçuela	33
Total Àsia	77
Xina	26
Pakistan	13
Oceania i Apàtrides	4
Total població	14.110



Principals nacionalitats (percentatge sobre total d'estrangers).  
Urbanitzacions de Llevant, 2019



Població segons nacionalitat i lloc de naixement. Urbanitzacions de Llevant i Tarragona, 2019

	Percentatge		
	Total	Zona	Tarragona
Població amb nacionalitat estrangera	1.087	7,7	17,4
Població nascuda a l'estranger	1.582	11,2	20,1

Font: Elaboració pròpia a partir del Padró Continu. INE, 2019.



Pel que fa al perfil socioeconòmic de la població i atenent, en primer lloc, al nivell d'estudis, les Urbanitzacions de Llevant presenten un perfil mitjà de nivell d'estudis un mica superior que el del conjunt de la ciutat. Un 9,5% dels habitants no tenen estudis o tenen la primària incompleta, percentatge inferior al 15% del conjunt de Tarragona. Un 15,3% tenen estudis de primer grau, per sota del 24,7% del conjunt de la ciutat. Les persones amb estudis de grau secundari representen un percentatge similar al de Tarragona (28,2% i 28% respectivament) mentre que els titulats universitaris representen el 27% en relació amb el 12,9% del conjunt de la ciutat. Finalment, la renda mitjana per persona és de 19.241 € (any 2017), xifra força superior a la del conjunt de Tarragona (12.967 €).

**Nivell d'estudis de la població de 16 i més anys. Urbanitzacions de Llevant i Tarragona, 2020.**

Nivell d'estudis	Zona Urbana		Percentatge
	Població	%	Tarragona
No sap llegir ni escriure	4	0,0	0,1
Sense estudis / primària incompleta	1.092	9,5	15,0
Primària	1.770	15,3	24,7
Secundaris	3.258	28,2	28,0
Universitari	3.112	27,0	12,9
Altres	2.305	20,0	19,2
<b>Total</b>	<b>11.541</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Font: Elaboració pròpia a partir de la lectura del Padró Municipal d'Habitants a 23.07.2020.  
Ajuntament de Tarragona

**Renda mitjana per persona i llar. Urbanitzacions de Llevant i Tarragona, 2017.**

	Renda mitjana per persona	Renda mitjana per llar
4314803002 Tarragona secció 03002	21.664	57.613
4314803003 Tarragona secció 03003	23.052	69.296
4314807007 Tarragona secció 07007	18.399	51.214
4314807013 Tarragona secció 07013	18.952	53.175
4314807016 Tarragona secció 07016	17.614	47.458
4314807020 Tarragona secció 07020	17.455	48.606
4314807020 Tarragona secció 07023	-	-
<b>ZONA URBANA 11. URBANITZACIONS DE LLEVANT</b>	<b>19.241</b>	
<b>Tarragona</b>	<b>12.967</b>	<b>33.547</b>

(\*) La renda mitjana per a la zona urbana és una aproximació calculada a partir de la mitjana ponderada)  
Font: Elaboració pròpia a partir de l'Atlas de la distribució territorial de la renda. INE.

## Dinàmiques de vulnerabilitat de la població

El perfil de població de les urbanitzacions de Llevant és el de major renda familiar disponible de Tarragona i per tant, és el barri més benestant de la ciutat. Aquest perfil de població fa que no s'observin perfils rellevants de vulnerabilitat social.

Des del servei d'orientació juvenil es manifesta que són pocs els joves de Llevant que accedeixen al servei.

### 3.12.3. TEIXIT SOCIAL I CULTURAL

El **teixit associatiu** del barri i urbanitzacions és considerable. La seva creació obeeix a la necessitat de sentir-se escoltats en les accions de millora de la ciutat que es prenen des de l'Ajuntament. L'extensió i dispersió dels diferents nuclis al llarg del territori i la manca d'espais associatius per a reunir-se i desenvolupar activitats dificulta la seva activitat i organització.

L'**activitat cultural** del barri és reduïda, tret d'activitats aïllades i concretes en alguna urbanització no es coneix de cap que sigui remarcable. Tanmateix, el barri té moltes possibilitats, ja que es troba planificat al bell mig d'un paratge natural amb rutes i patrimoni històric.

L'**entorn natural** del barri, envoltat de boscos i platges, fa que es valori la cultura ambiental. Així, és present la iniciativa Horts de la Sínia que organitza activitats de cultura mediambiental.

### 3.12.4. ACTIVITAT SOCIOECONÒMICA

Les principals fonts d'activitat econòmica del barri de les urbanitzacions de Llevant són basades en un reduït comerç, hoteleria i restauració i establiments esportius.

L'activitat econòmica del barri es concentra sobretot a la Vall de l'Arrabassada i al llarg de la via Augusta. A la resta d'urbanitzacions és més escassa, fet que fa que les persones residents en aquestes hagin de desplaçar-se a Tarragona ciutat, al complex de les Gavarres o inclús a Reus. La N-340 és la via de comunicació d'aquests nuclis amb la ciutat.

El **comerç** i l'activitat empresarial de la Vall de l'Arrabassada és mixt o variat. El comerç alimentari de qualitat o selecte (carnisseries, verdureries i fruïteries, menjars preparats i servei de càtering) es barreja amb ferreteries, tintoreria, bodegues, botiga decoració, perruqueries, gimnàs i centre de ioga, acadèmies d'idiomes, bars, cafeteries, forns, asseguradores, agències immobiliàries i un basar xinès.

El petit comerç i de proximitat d'aliments conviu amb un parell de supermercats de cadenes conegudes com l'SPAR situat al cor de la Vall de l'Arrabassada i el Mercadona situat a l'altra costat de la Via Augusta però relativament a prop del nucli compacte. Al costat del Mercadona hi ha projectat un Lidl.

Tot i que s'ha observat algun **local tancat, en lloguer o traspàs**, l'activitat econòmica i empresarial d'aquest nucli del barri de Llevant és potent. Destacar també el **centre coworking** que acull petits negocis.

L'activitat **hostalera i de restauració** es concentren sobretot al llarg de la Via Augusta i les platges del Miracle i l'Arrabassada. Els hostals, hotels i apartaments turístics es caracteritzen per tenir un màxim de 3 estrelles. A les urbanitzacions de Llevant és on es concentren, junt amb l'Eixample, bona part de la capacitat hotelera de la ciutat.



Hotel Núria i hostel al llarg de la Via Augusta

En canvi els restaurants, alguns molt ben situats prop del mar amb capacitat de jardí, la cuina que s'hi elabora és de qualitat i a un preu mig-alt. La restauració de les platges Llarga i La Mora, localitzada a primera línia de platja, es caracteritza per l'elaboració sobretot de paelles. En canvi, la que es troba a les platges de la Savinosa i l'Arrabassada és la pròpia de barraca.

Tant a la Savinosa com a la platja llarga, es troben alguns apartaments turístics.

La urbanització Boscos de Tarragona presenta un **petit centre comercial**, en allí es concentra tota l'activitat econòmica de la urbanització. Un supermercat SPAR, perruqueria, bar/cafeteria, pizzeria i un centre veterinari.

La urbanització La Móra, presenta un **petit eix comercial** al llarg de l'avinguda Mediterrani. S'hi troben, sobretot agències immobiliàries, botigues de productes de platja, bars i cafeteries i un negoci de massatges



Centre comercial Urb. Boscos Tarragona

El nucli de Ferran compta amb poc comerç, però amb un comerç de proximitat propi de poble.

Destacar l'equipament de campaments d'idiomes *English Summer* a Tamarit. Aquest recinte a més d'oferir campaments d'estiu, durant altres períodes de l'any es pot reservar l'espai per a organitzar diferents esdeveniments com casaments, batejos, etc. El castell de Tamarit, a més de ser un museu, també s'hi organitzen casaments i altres esdeveniments de similars característiques.

Tarragona disposa d'una **oferta de set càmpings**, tots situats a la vora de platja: Les Salines, Platja Llarga, Les Palmeres, Torre de la Móra, Tamarit Beach Resort, Trillas Platja Tamarit i Caledònia. El total de places ofertes, segons dades de l'Observatori del Parc científics i Tecnològic de Turisme i Oci va ser de 51.182 al 2018, el que suposa un 9,4% més respecte del 2016.

	2016	2017	2018	% de variació
<b>Places en oferta</b>	46.786	45.793	51.182	9,4%

Font: Observatori del Parc Científic i Tecnològic de Turisme i Oci

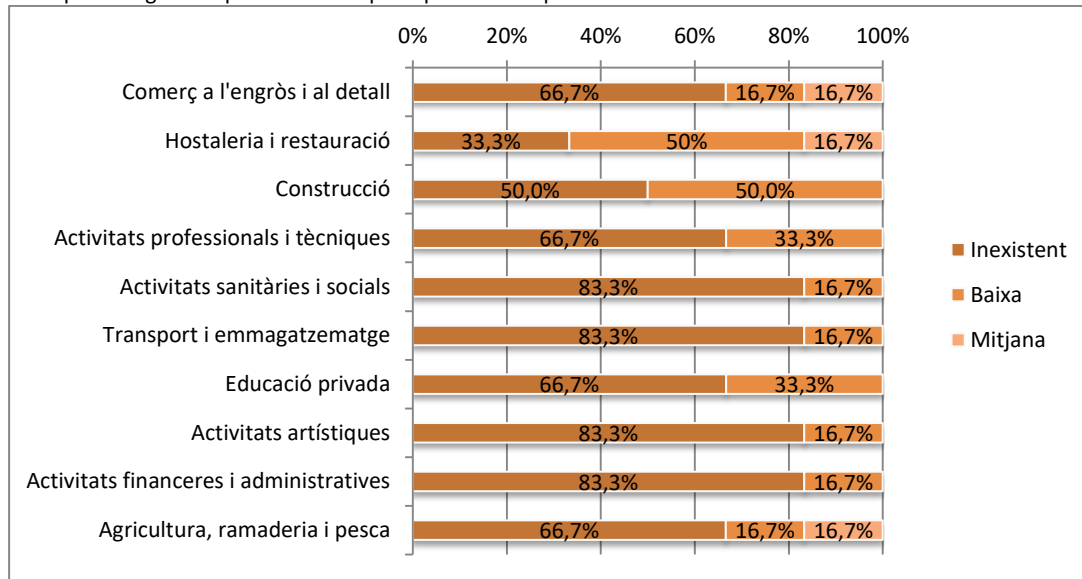
El perfil del turisme que pernocta en els càmpings Tarragona és en la meitat dels casos, aproximadament turisme europeu, sobretot provinents de França, Alemanya i Holanda. L'altre meitat són de l'àrea metropolitana de Barcelona (3 de cada 5) i de la resta de Catalunya i Espanya (2 de cada 5). Tot i que existeix una certa percepció de que el turisme de càmping fa força vida al seu interior per l'àmplia oferta de dinamització que s'hi du a terme, i per tant, que transcendeix poc a la ciutat, des dels càmpings la percepció és que el turisme de càmping sí es relaciona amb la ciutat de Tarragona. Sovint són clients que repeteixen destinació turística i coneixen la ciutat i els entorns i, per tant, acostumen a visitar-los. Les destinacions "estrella" són els recursos culturals i patrimonials de la Part Alta, així com la seva restauració, el mercat de Bonavista, el qual és una un fort pol d'atracció i, a banda, altres municipis del voltant i Port Aventura.

Les característiques urbanístiques del barri, de caràcter dispers i poc dens, suposa una dificultat per la creació de negocis, especialment comercials. La manca de serveis comercials de proximitat fa que la població de Llevant requereixi del cotxe privat per la seva mobilitat. Els agents socials manifesten que el consum es realitza especialment al Parc comercial de les Gavarres ja que l'accés al centre de la ciutat presenta la dificultat de l'aparcament. La manca de transport públic o infraestructures viàries que possibilitin l'accés en bicicleta, patinet o caminant, al voltant de la N-340 suposen també un barrera per accedir al centre de la ciutat.

La proximitat del barri a zones agrícoles del baix Gaià ha generat una petita **xarxa de producció i consum de producte fresc de proximitat**. Alguns productors agraris proporcionen producte fresc i de temporades a famílies que ho desitgen. En aquesta línia, existeix la iniciativa de promoure la consciència agrària a les famílies mitjançant el lloguer de parcel·les d'hort a famílies del barri.

Els agents socials que van respondre el qüestionari manifesten com la majoria dels sectors econòmics no estan presents al barri, només en el cas de l'hostaleria i restauració és menor, de tal forma que el 33,3% percep que és inexistent i el 50% que és baixa.

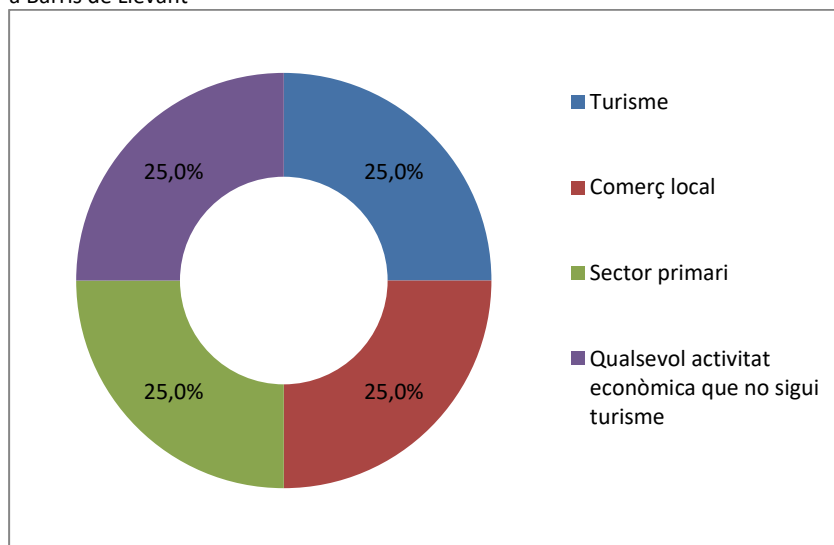
Percepció del grau de presència dels principals sectors productius a Barris de Llevant



Base: 6 respostes

Les activitats econòmiques amb major potencial al barri, segons els agents socials que van respondre el qüestionari són a parts iguals: turisme, comerç local, sector primari i qualsevol activitat econòmica no vinculada al turisme.

Gràfic. Activitats econòmiques amb potencial per generar creixement econòmic i crear ocupació a Barris de Llevant



Base: 2 respostes

### 3.12.5. SERVEIS I EQUIPAMENTS DE PROXIMITAT

El barri no disposa de gaires **equipaments i serveis públics**, els pocs que hi ha es concentren als nuclis urbans propers al nucli compacte de Tarragona. Pel que fa a **equipaments educatius** el barri compta amb dues escoles de primària (CEIP Miracle i CEIP Arrabassada) i una escola bressol municipal. Manca un equipament d'educació secundària i no obligatòria.

Els serveis i **equipaments sanitaris** són el CAP Llevant (amb atenció de salut segons especialitats mèdiques), Hospital Lleuger Santa Tecla (socio sanitari), situats entre la urbanització dels músics i la Vall de l'Arrabassada, així com una residència i centre per a persones grans competència de la Generalitat de Catalunya.

A la urbanització Monnars es troba un centre cívic.

Tots els **equipaments esportius** amb els que compta el barri són privats: escola de vela, club natació Tàrraco, club de tennis Cala Romana, el Nàstic, etc. Des d'alguns sectors es manifesta que una oferta pública faria una competència a l'equipament privat existent. Tanmateix, caldria estudiar si l'oferta privada cobreix les necessitats esportives del barri.

La **Ciutat Residencial** (ciutat de repòs i vacances), actualment en desús, té un seguit d'equipaments esportius (pistes de tennis, dutxes, piscina...). En aquests moments l'Ajuntament de Tarragona i la Generalitat de Catalunya estan treballant per desenvolupar un alberg juvenil en aquestes dependències.



Ciutat Residencial



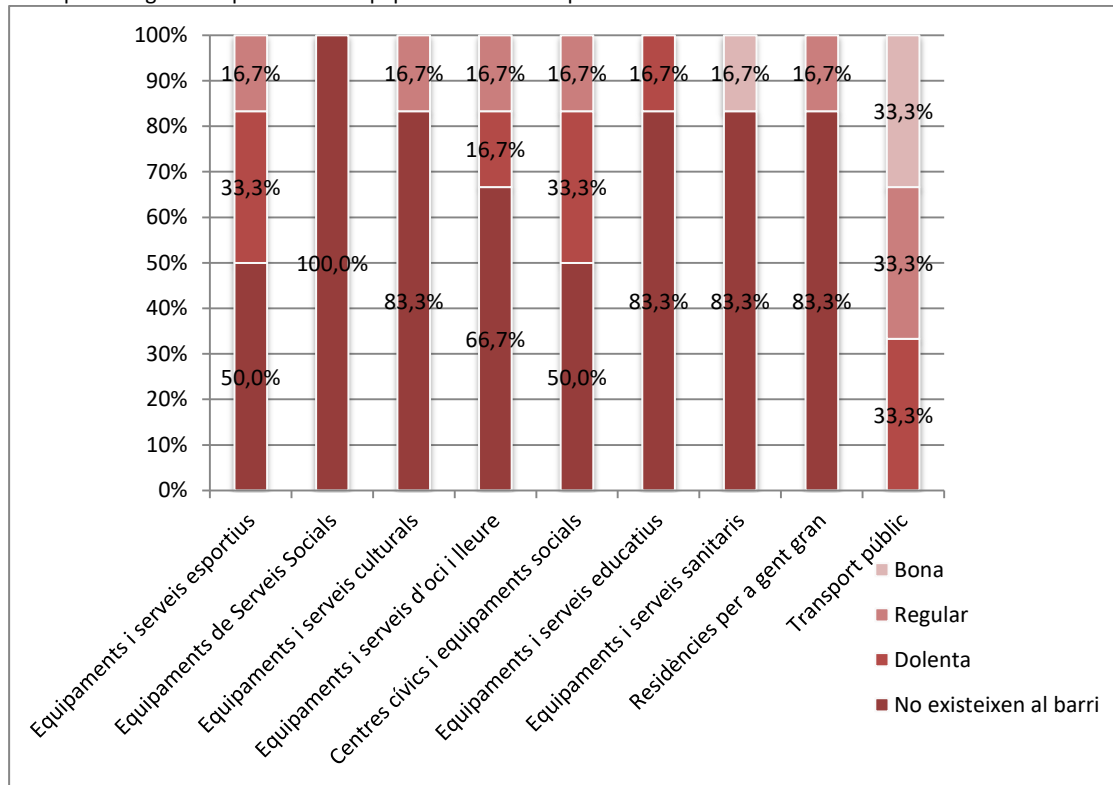
Interior Ciutat Residencial

Pel que fa a altres **equipaments o edificis en desús**, el Preventori ocupa un espai idíl·lic a primera línia de mar entre la platja de l'Arrabassada i la de la Savinosa. És un edifici de grans dimensions i amb molt de potencial, amb capacitat de zona verda.

Al barri es troba a faltar: biblioteca i ludoteca, un institut d'educació secundària, llar de per a persones grans, algun altre centre cívic i equipaments esportius públics.

Entre els agents socials que van respondre el qüestionari, la percepció és que hi ha una manca general de serveis i equipaments públics al barri. Només en el cas del transport públic es percep que, tot i que sí existeix, és valorat com a dolent i regular en un 66% del casos.

Percepció del grau de qualitat dels equipaments i serveis públics de les urbanitzacions de Llevant



Base: 6 respostes



### 3.12.6 DAFO BARRIS DE LLEVANT

L'anàlisi DAFO (Debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats) esdevé una eina que permet conèixer aquells aspectes que intervenen en la realitat del barri.

#### DEBILITATS

Les debilitats són aquells aspectes del barri que constitueixen una barrera per assolir els reptes que es presenten en el desenvolupament econòmic del territori i que depenen d'ell mateix. Aquesta situació és important ja que suposa que tant els agents socials com el mateix Ajuntament de Tarragona pot establir estratègies que permetin revertir aquesta realitat, i per tant, generant reptes.

##### **Econòmic:**

- Reduïda activitat econòmica, en general. El teixit comercial és reduït i està dispers entre les diferents zones del barri.

##### **Serveis i equipaments de proximitat i territori:**

- Manca d'equipaments públics generalitzat, especialment: educació secundària, centre per a persones grans, centre per a joves, equipaments esportius, culturals, etc.
- Manca d'espais per a l'activitat associativa.
- Existència d'equipaments en desús.

##### **Territori**

- Reduïda promoció de la zona i desconeixement de la seva riquesa paisatgística.
- Urbanisme horitzontal i dispers, amb les dificultats relacionades amb la mobilitat que comporta aquest model.

##### **Mobilitat**

- Manca de mitjans de transport i deficient connectivitat amb el centre de la ciutat.

##### **Social**

- Associacionisme dispers i poc enxarxat.

##### **Cultural**

- Inexistent activitat i oferta cultural.

#### FORTELESES

Les fortaleses esdevenen potencialitats, pròpies del barri, que permeten ser palanques per a integrar en el full de ruta que en matèria de desenvolupament de proximitat representa el Pla.

##### **Econòmic:**

- Important xarxa d'activitat econòmica relacionada amb el sector dels càmpings.

- Important patrimoni de valor paisatgístic de l'entorn, tant en zona boscosa com en platges i en rutes de caràcter natural.
- Petit sector agrícola proper i actiu.

**Serveis i equipaments de proximitat i territori:**

- Equipaments en desús amb important potencial.

**Social**

- Població amb elevat nivell de renda. És el barri amb la major renda per persona i llar de Tarragona.

## AMENACES

Les amenaces són elements externs, que escapen a la competència directe dels agents socioeconòmics i polítics i que cal tenir en compte perquè no suposin una barrera en el desenvolupament del barri.

**Econòmic:**

- Sector econòmic, com la restauració, supeditat a crisis externes, com per exemple, la del COVID 19

## OPORTUNITATS

Les oportunitats són factors positius i favorables que es generen en l'entorn, sobre els que no es disposa un control directe però, que poden ser aprofitats per al desenvolupament del territori.

- Entorn natural en el que està situat el barri.

## **4. CONCLUSIONS DE LA DIAGNOSI**

## **4.1. Tarragona: ciutat de ciutats**

Territorialment i urbanísticament Tarragona presenta una organització dispersa i segregada que a més de territorial també esdevé social, amb l'existència de diferents nuclis i centralitats, que estan mancades de connectivitat. Així, els barris són unitats constructives independents, el que ha dificultat la construcció d'un imaginari de ciutat.

Existeix una dualitat en l'imaginari col·lectiu de Centre/Perifèria que no s'ha sabut superar. Segons això, per una banda, es donen situacions en què la població dels barris de la perifèria no se senten integrants d'una unitat de ciutat: *"anem a Tarragona"*, es pot sentir quan van al centre. Al mateix temps, es generen espais de ciutat a la perifèria, com l'anella dels jocs del Mediterrani de Ponent, que, ni des del centre ni des de la resta de barris, són vistos com un espai integrat, de ciutat, de manera que acaben per no formar part de l'ús de la mateixa.

Pel que fa a l'organització urbanística dels barris es valora que estan mancats de centralitats que aglutinin la vida social al seu voltant. Es recull el parer que *"Tarragona és una ciutat policèntrica però, sense centralitats"*. Com a exemple, s'apunta el barri de Sant Pere i Sant Pau, en el qual s'han succeït tres fases constructives, cadascuna de les quals ha nodrit el barri de grups sociològics diferents. Es valora que l'existència de dificultats de connexió entre les tres zones i la manca d'espais de centralitat compartits (la plaça del barri) que fomentin la convivència i la cohesió socials, ha provocat que s'hagin generat tres realitats convivencials inconnexes: a la part de dalt viu la població nouvinguda amb locals comercials molt barats, a la zona del centre, on hi ha el mercat i els bars, viu la població que va arribar al barri als anys 70, i a la part baixa, que és on hi ha la universitat, hi viu la població més jove, que ha arribat recentment al barri. Això acaba condicionant l'organització econòmica i social del barri.

Les centralitats s'han generat en moltes ocasions fora dels barris. Tot i que en alguns dels barris s'han generat eixos cívics i comercials de recent creació que poden afavorir la sociabilitat i exercir aquest paper aglutinador dins del mateix barri, la major part d'aquests no disposaven d'una estructura forta de teixit comercial, de manera que s'han generat centres comercials al seu voltant, els quals esdevenen el nou marc de sociabilitat, però fora del propi barri. Això es valora com un problema, donat que les relacions i vincles que es poden generar no tenen lloc en el marc de sociabilitat quotidiana.

Els barris de Ponent, així com els barris Nord, especialment Sant Salvador, són un altre exemple de la ciutat segregada. Aquests s'han consolidat com a nuclis diferenciats del centre la ciutat de Tarragona, dinàmica que s'observa en els hàbits relacionals, d'ús dels equipaments i de consum de la població. En bona part s'ha continuat reproduint el perfil de població que arriba a aquests barris, i per tant, de desigualtats socials. En els anys 60 la població immigrada era provinent del sud d'Espanya, per treballar a la indústria petroquímica amb baix nivell de qualificació. A partir dels anys 90 la població immigrada és extracomunitària sobretot, sense qualificació i amb reduïdes possibilitats d'inserció laboral. Aquesta realitat es tradueix en el nivell de renda familiar. Els barris de Ponent i Sant Salvador són els que tenen una renda mitjana per llar i persona més baixa, que en algunes seccions censals suposa gairebé el 50% de la renda familiar disponible mitjana de la ciutat de Tarragona, el que ens dona idea de la situació de vulnerabilitat social present en aquests barris.

Tradicionalment, una de les formes de salvar la manca de connectivitat i trama urbana dels diferents barris de la ciutat i compensar les desigualtats socials existents ha estat dotar als barris més perifèrics (barris de Ponent i barris Nord) d'uns equipaments i serveis de proximitat que no trobem als barris del centre de la ciutat o a urbanitzacions de Llevant, com són: complexos esportius, centres cívics i alguns dispositius i programes específics, com Plans de Desenvolupament Comunitari. La major presència d'aquests equipaments en aquests barris tampoc ha estat suficient per abordar les importants desigualtats socials i les bosses de vulnerabilitat social que tanmateix hi continuen. Així, s'observa un deteriorament continuat de l'espai públic i també dels edificis d'habitatges més antics que no ha estat abordat des de les diferents administracions públiques competents. En alguns dels barris esmentats, s'observa també un fenomen urbanístic de segregació social en el mateix barri. Així, a barris com Sant Salvador, Torreforta o Sant Pere i Sant Pau s'han facilitat fases constructives de millor qualitat, sense millorar i rehabilitar els existents. Aquestes noves construccions han atret població amb millors condicions socioeconòmiques però que no s'han integrat en el continu de barri prèviament existent, ni a nivell urbanístic ni comunitari, i per tant, s'ha afegit un nivell de fragmentació dins dels barris.

Es valora que alguns possibles àmbits d'actuació per promoure un continuïtat urbanístic que connecti les diferents zones urbanes poden ser:

- la compleció dels espais lliures existents, especialment amb la promoció immobiliària, donat que existeix una demanda d'habitatge latent que no està resolta i que expulsa a la població als municipis propers,
- la creació d'eixos cívics, comercials i de serveis entre les diferents zones urbanes, especialment al voltant de l'antiga N-340, com a espai de nova centralitat,
- la generació d'espais de centralitat als barris al voltant d'equipaments, els quals esdevinguin espais de socialització i d'activitat comercial,
- a la zona del barri del port es recullen propostes per potenciar l'espai públic, amb la creació de places públiques, potenciant el teatre i generant itineraris alternatius al C/Real que el comuniquin amb el centre i la zona de la catedral, amb la creació de ponts per sobre de les vies del tren.

Per altra banda, també es destaquen situacions urbanístiques a revisar, com per exemple, la creixent degradació que s'identifica al barri de la Part Alta on es concentren molts bars musicals, amb proliferació de pisos turístics i també una elevada ocupació de pisos, que deriva en un accelerat procés de gentrificació. Als Barris Marítims es podria parlar d'una situació similar però, on el deteriorament del barri en els darrers deu anys ha estat exponencial. En ambdós casos es valora que cal una ràpida intervenció per respondre a la degradació continuada de l'entorn urbanístic, reformulant la situació urbanística, promovent la rehabilitació dels habitatges i promovent actuacions que revitalitzin el barri i la generació de comunitat, amb la creació d'equipaments cívics i culturals que donin resposta a les necessitats socials del barri, potenciant el seu valor patrimonial, generant un museu a l'aire lliure en el cas de la Part Alta i apostant per un model de turisme familiar i històric, combinat amb l'oci nocturn.

## **4.2. Perfils socials de vulnerabilitat**

Els agents socials i econòmics parlen de l'existència de bosses de població en situació de precarietat socioeconòmica, que afecta sobretot a col·lectius específics com les dones, el jovent, la població nouvinguda i la d'ètnia gitana, especialment. Es valora que aquestes situacions estan generades en bona part per les dificultats d'accés al mercat laboral i per la precarietat del mateix, afectant a la resta de dimensions de la vida de les persones (habitatge, educació, aspectes relacionals,...). Aquesta situació es cospa sobretot a zones concretes dels barris de Ponent (Torreforta, Bonavista i Campclar), i a Sant Salvador i en menor mesura a Sant Pere i Sant Pau. En moltes ocasions aquests col·lectius, sobretot els que tenien més difícil l'accés al mercat laboral es refugien en l'economia submergida i altres maneres informals de subsistència.

A la zona de Barris Marítims i Part Alta s'identifiquen també bosses de població en situació precària, tot i que pel seu perfil demogràfic, afecten més a persones d'edat avançada que viu sola, i també a joves nouvinguts, que han estat tutelats per l'administració i en assolir la majoria d'edat no disposen d'eines adequades per a la seva inserció laboral (manca de permís de feina) i social. Per altra banda, en els darrers anys, sobretot a Barris Marítims, es cospa un procés de substitució de la població autòctona per població nouvinguda amb majors problemàtiques socials. Tant a Barris Marítims (Serrallo) com a la Part Alta (Casc antic) també es detecten la major part de casos d'ocupació d'habitatges, tot i que també s'identifiquen a altres barris com per exemple Sant Salvador, darrera del Patronat d'esports Municipal.

L'accés a una formació de qualitat és condició necessària per l'accedir al mercat laboral i no caure en dinàmiques de vulnerabilitat i exclusió social. Aquesta condició però, no sempre es dona i es posen de manifest diferents situacions que interrompen les trajectòries escolars. Per una banda, l'absentisme escolar és un fenomen important en barris com la Part Alta, Campclar, especialment entre la població gitana on es valoritza poc la importància de l'escolarització, i als barris de Ponent i Sant Salvador, especialment entre les noies marroquines que a partir dels 13-14 anys deixen d'assistir als centres educatius per atendre necessitats familiars. En aquest darrer col·lectiu es posa de manifest com repercuteix la desescolarització en angoixes per la manca d'un projecte de futur. Per altra banda, en barris com Sant Salvador es posa de relleu l'existència de segregació escolar. En el centre educatiu de primària gairebé tot l'alumnat és d'origen estranger i la població autòctona amb certes possibilitats, per exemple, la població de Sant Ramon, escolaritza als seus fills i filles en altres escoles de la ciutat. L'accés a la formació secundària i a cicles formatius de qualitat és cabdal per orientar les trajectòries laborals. Així, la segregació es dona en dos sentits, per una banda, barris com Sant Salvador força desconnectats urbanísticament de la resta de la ciutat, disposa d'una oferta poc variada i molt centrada en la branca sociosanitària, que tot i ser important socialment no té reconeguda la seva projecció laboral, està fortament feminitzada i acaba sovint, en un mercat laboral força precaritzat i per tant, s'acaben reproduint dinàmiques de desigualtats socials. En aquest sentit, cal treballar per obrir cicles formatius més diversos, en diferents branques formatives que puguin ser referents i atractives per diferent tipus d'alumnat. Per últim, l'existència de cicles formatius en centres concertats, sovint dels cicles de més prestigi per les seves sortides professionals, provoca una important segregació i manca d'oportunitats en part d'un segment de joves que no disposen de recursos econòmics per fer front al cost d'aquests cicles en aquests centres.

La problemàtica de la **gent jove** per accedir al mercat laboral es fa palesa al llarg de la diagnosi. Existeix un elevat col·lectiu de gent jove que ja ha entrat en la trentena sense formació i escassa experiència laboral el que dificulta enormement la seva inserció laboral i cauen en una precarització creixent de la seva situació laboral i vital. Entre el col·lectiu de joves que es troben en la vintena existeix un elevat nombre que no tenen els estudis secundaris finalitzats i estan mancats de moltes habilitats bàsiques per a facilitar la seva inserció laboral. Sovint aquest jovent és usuaris dels serveis d'assessorament i inserció laboral municipals, però existeixen moltes dificultats per a fer-lo amb garanties perquè són persones desmotivades i/o amb molta necessitat de feina, però sense formació. La majoria d'aquestes persones tenen molt poques habilitats informàtiques, no saben com fer un currículum, o inscriure's a portals web, pujar la informació o creació d'usuaris, i necessiten molt de suport i acompanyament. A part de l'orientació laboral s'ha de fer una prèvia orientació educativa. Cal treballar la motivació de la persona que ha deixat la formació bàsica, veure per què no la tenen i fer una trajectòria educativa i formativa per a que puguin arribar a millorar la seva ocupabilitat. Destacar així mateix, que les trajectòries laborals inconnexes i precàries, sense un horitzó laboral genera desajustaments psicològics que comporten un agreujament de la situació d'aquests joves i que requereixen un abordatge específic i contundent que en aquests moments es dona de forma limitada.

Les dones i les persones d'origen estranger són estructuralment perfils amb major taxa d'atur, precarietat laboral i per tant, de patir pobresa. Tot i la manca de dades específiques per a cada un dels barris, les dades estadístiques per al conjunt de la ciutat ja posen de manifest aquesta realitat. En aquest sentit, doncs, es fa necessari un abordatge específic per crear les condicions per reduir les desigualtats socials i la manca d'oportunitats, posant especial accent a nivell educatiu, perquè aquests segments de la població tinguin possibilitats de desenvolupament personal i laboral independentment del seu gènere, origen i barri on viuen.

### **4.3. Tarragona: ciutat d'oportunitats econòmiques**

Tarragona presenta una diversitat d'activitat i oportunitats econòmiques remarcable que no sempre ha estat prou potenciada i que es posen de manifest en:

- i) Tarragona com a capital de província és **centre neuràlgic de l'activitat administrativa** amb la presència de les diferents seus administratives que representen al govern central, autonòmic, de la Diputació de Tarragona, Comarcal i municipal. Per tant, l'entramat administratiu és important font d'activitat econòmica i ocupació. Aquest es veu també complementat per institucions i equipaments públics que esdevenen motor d'activitat econòmica i innovació, com és la important presència del sector educatiu amb la Universitat Rovira i Virgili, centre de prestigi reconegut, i instituts d'educació secundària que ofereixen branques formatives d'elevat interès tecnològic i científic.

El Parc Sanitari Joan XXIII és el centre hospitalari de referència no només de la comarca sinó també de la província i està vinculat a la Universitat Rovira i Virgili. L'activitat en recerca i investigació es duu a terme a través de l'Institut d'Investigació Sanitària Pere Virgili (IISPV) que emmarca 8 àrees de recerca, cada una formada per diferents grups, amb un total d'onze grups. L'estructura de recerca del Centre és suportada per serveis procedents del



mateix Hospital (Unitat de Biobanc, Serveis Centrals de Laboratori, etc.), així com per estructures centrals de l'IISPV.

- ii) Tarragona és una **ciutat de serveis i industrial que ha viscut de la indústria química i portuària, i ara logística**. Bona part dels ingressos que es generaven gràcies a la petroquímica van deixar d'ingressar-se en el moment que La Canonja va esdevenir un municipi independent, de manera que l'activitat industrial es concentra als diferents polígons d'activitat econòmica (PAE). En total, els 6 polígons sumen 470 ha de superfície, de la qual 334 ha de superfície neta està dedicada a empreses. Estan ubicats al marge dret del riu Francolí, a prop dels principals vials de comunicació del territori i amb molt bona connexió amb el Port de Tarragona i els dos pols químics del territori (Sud i Nord). Així, la ciutat està molt propera i envoltada per un **entramat industrial que acull el principal pol de la indústria petroquímica del sud d'Europa** integrant al Port de Tarragona, que tot i ser una autoritat independent del govern de la ciutat, està estretament lligat a l'activitat econòmica de la ciutat i els pols industrials de la zona, al temps que contribueix activament en l'activitat sociocultural dels barris limítrofes a ell. Tot i que una part important de les empreses dels PAE situats a Tarragona són indústria auxiliar de la petroquímica, guanya terreny la logística d'emmagatzematge lligada a l'activitat del port, distribució alimentària, metall i l'empresa de transport. Es posa l'accent en què la precària infraestructura dels polígons de Tarragona fa que empreses de R+D se'n vagin a altres municipis on disposen de polígons industrials en millors condicions, més barats i millor equipats. Els dèficits són sobretot de manteniment, neteja, millora del paviment, manteniment i jardineria, fibra i connectivitat de dades, transport públic i mobilitat privada. En alguns casos, les mancances provenen de les pròpies empreses ja que aquests són espais privats i l'Ajuntament no pot actuar discrecionalment. En altres, l'Ajuntament esdevé l'agent principal per assegurar uns PAE davanters per acollir empreses d'alt valor afegit com aposta estratègica de ciutat. Es poden distingir dos tipus de polígons, segons les activitats que s'hi desenvolupen:

- Activitats industrials als polígons Riu Clar, Francolí i Entrevies. Aquests polígons, en general més antics, disposen de poc sòl industrial per a noves construccions
- Activitats terciàries als polígons de Les Gavarres, PPU 9 i PPU 13. Aquests polígons són de construcció més recent, i tret de Les Gavarres, els altres dos disposen de sòl per a noves activitats.

En un futur proper s'espera afegir tres nous polígons per a activitats econòmiques (PPU 10, 38 i 54 sumant més de 100 ha, 87 netes) de sòl industrial al municipi.

Des de l'Ajuntament de Tarragona a través de Tarragona impulsa i de la subàrea d'Ocupació i Desenvolupament Econòmic s'està liderant el Pla de d'Acció de millora dels PAE en un procés de diàleg i comunicació amb els PAE, tot i que la fragmentació de les competències que afecten directament als polígons i que depenen d'altres àrees i departaments de l'Ajuntament dispersa la interlocució entre polígons i Ajuntament, així com la coordinació a l'hora de donar resposta integrada a les necessitats dels polígons i resoldre les principals demandes de les empreses. Amb l'objectiu de millorar el diàleg i la comunicació amb els polígons i amb les altres àrees de l'Ajuntament, Tarragona Impulsa ha plantejat la **Mesa per la promoció i millora dels polígons**. Aquesta iniciativa reuneix amb caràcter trimestral les

entitats associatives dels polígons de la ciutat amb els tècnics i el conseller responsable de Tarragona Impulsa. Tot i la bona resposta inicial respecte la Mesa per la promoció i millora dels polígons, cal continuar treballant en aconseguir una coordinació més profunda de l'Ajuntament en els aspectes relatius als polígons, per tal de solucionar els reptes que plantegen i poder projectar estratègies efectives per millorar la seva competitivitat.

Destacar per tant, la importància dels PAE com a font d'ocupació qualificada i de qualitat per a una part important de la població de Tarragona, i que és un pol d'oportunitats per absorbir una borsa de persones en situació de vulnerabilitat que amb formació adequada podrien tenir oportunitats laborals. En aquest sentit, caldria desenvolupar una política proactiva liderada per Tarragona Impulsa i orientada a: i) la prospecció d'empreses per tal de conèixer el teixit socioeconòmic i productiu de la ciutat i desenvolupar polítiques econòmiques de caràcter estratègic; ii) crear una borsa de treball per millorar l'ocupabilitat de la població de Tarragona; iii) millora dels PAE i captació d'empreses d'alt valor afegit, això vol dir tenir una actitud activa en la generació d'una activitat econòmica de qualitat; iv) connectar els PAE de la ciutat i inclús altres PAE situats en municipis dels voltants en transport públic i vies verdes i accessibles en transport sostenible (bicicleta, patinets, etc.).

Els reptes de futur que es dibuixen a curt i mig termini tenen a veure amb:

- La possibilitat que Tarragona hagi deixat de ser un referent territorial per a la implantació d'empreses. L'empresa privada manifesta que invertir en Tarragona genera molts endarreriments de caràcter administratiu, a l'hora de concedir llicències per exemple, i les empreses prefereixen instal·lar-se als municipis de l'entorn on troben majors facilitats. En aquest sentit, per recuperar protagonisme en la captació d'empreses es valora que l'administració ha de fer un esforç per conèixer les necessitats de les empreses i fer atractiva la seva oferta de sòl industrial, a la vegada que modernitza i simplifica els tràmits amb les mateixes.
  - Es valora que en els propers 10-20 anys es produirà una transició industrial al sector energètic que afectarà a la indústria del Camp de Tarragona. Bona part de les empreses ubicades actualment als polígons són empresa auxiliar de la refineria i es considera que aquesta s'haurà d'adaptar. En aquest sentit, empreses líders en el sector estan planificant cap a on haurien de redirigir el seu negoci, i caldria que aquest exercici es realitzés conjuntament amb l'administració i el sector privat i educatiu.
- iii) Tarragona va ser declarada Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO l'any 2000 per comptar amb un important **llegat històric i monumental que es remunta a l'època romana, i passa per l'època medieval i modernista**. Tanmateix, no existeix una estratègia de manteniment adequat, més aviat la percepció és de cert abandonament, sense que la ciutadania i el teixit socioeconòmic reconegui el desenvolupament de polítiques de projecció del llegat cultural, artístic i monumental que hagi derivat en un procés de museïtzació del patrimoni. Per tant, un potencial sector d'activitat com el turístic que es podria alimentar amb la projecció del patrimoni no està adequadament habilitat. El fet que Tarragona no es caracteritzi per ser un centre turístic es posa també de manifest per la limitada oferta hotelera de la ciutat, que en el desenvolupament de determinats

esdeveniments ha esdevingut insuficient. El desenvolupament d'aquest sector està sotmès a opinions divergents ja que es posa de manifest que l'activitat turística és sovint un sector econòmic vulnerable, com s'ha pogut comprovar al llarg de la crisi sanitària del COVID 19, que per la seva estacionalitat genera un mercat laboral precari. Tanmateix, es podria trobar un punt intermedi en el qual la ciutat pugui treure profit i projectar-se com a centre cultural i històric, tenir cura especial del llegat patrimonial de la que és hereva i dinamitzar sectors com l'hostaleria, la restauració i el comercial sense que la seva economia estigui supeditada al turisme, com si ho estan altres municipis propers. Per tant, exercir la capitalitat també, des del punt de vista cultural i històric i diversificar les fonts d'activitat econòmica.

- iv) **La cultura com a font d'activitat econòmica i social.** Es valora que l'activitat cultural i de patrimoni és circumscrita principalment a l'Eixample, la Part Alta i Barris Marítics. En general la ciutat està mancada d'equipaments culturals que donin resposta a la demanda. Així, la percepció és que l'activitat cultural de ciutat, és a dir, la produïda en els equipaments teatrals ubicats al centre de la ciutat tot i ser important, esdevé insuficient i poc visible, molt centrada en el centre de la ciutat, deixant fora de les polítiques culturals municipals la resta de barris. Es percep que algunes propostes culturals municipals de gran format s'han deixat de programar. Es considera que un dels motius és el sobrecost que suposa la utilització dels espais on es poden desenvolupar (el Palau de Congressos i la Plaça de braus). També cal obrir-se a nous formats culturals innovadors que situïn a Tarragona com a centre cultural de la província i la comarca.

Cal dir que tot i les limitacions dels equipaments culturals als barris de Tarragona, els centres cívics estan desenvolupant una tasca important per compensar aquest dèficit però, que esdevé insuficient per recollir les necessitats i propostes culturals que s'hi donen lloc. Es troba a faltar una política cultural coordinada amb els barris, que descentralitzi l'oferta cultural als barris, amb caps de cartell potents, que no quedin restringits sempre al centre de la ciutat.

Pel que fa a la programació cultural popular es recullen opinions que apunten a que des de l'Ajuntament, tradicionalment no s'han donat facilitats als programadors locals, de manera que l'oferta estava molt controlada des de l'administració. La burocràcia, taxes i les resolucions negatives ha fet impossible programar a la ciutat, i obligava a fer-ho en locals privats (bars). Per reactivar la vida cultural de petita programació cal facilitar, en una ciutat amb un ric teixit associatiu, espais a la via pública per desenvolupar activitats culturals fora del període de festes. Es valora que l'activitat cultural de carrer genera fluxos de persones, que són els que generen ingressos al comerç.

- v) **El sector comercial** pateix de dificultats estructurals producte dels canvis en els hàbits de consum i d'oci i lleure de la població, que estan desdibuixant la imatge urbana amb un procés de desertització que és especialment important en barris com Sant Salvador o Barris Marítics, i que es manté amb dificultats als barris de Ponent, Sant Pere i Sant Pau i la Part Alta i que comença a ser també important a l'Eixample. La situació estructural que viu el teixit comercial es veu agreujada per diferents factors que han estat identificats pels agents socioeconòmics:

- a. Tot i que l'Eixample de Tarragona ha esdevingut tradicionalment el centre comercial, aquest està en procés de desintegració. Així, es dilueixen els eixos comercials continus i consolidats en la trama urbana.
  - b. La presència de grans superfícies comercials com el Parc comercial i el Corte Inglés, en el centre de la ciutat no han estat capaços d'exercir com a mecanisme de degoteig de públic consumidor cap a comerços adjacents a aquests centres. Tot el contrari bona part de la població que hi va a aquests espais no transiten després per la trama urbana.
  - c. Elevats preus dels lloguers dels locals comercials a l'Eixample de Tarragona, Nou Eixample Nord i Nou Eixample Sud. Es qüestiona si els propietaris dels locals, especialment a l'Eixample prefereixen tenir els locals buits a llogar-los a preus més assequibles.
  - d. Procediments per l'obtenció dels permisos d'activitat lents i costosos. El que provoca que persones que podrien obrir negocis quedin embarrancats per la lentitud i la manca de transparència a l'hora de conèixer i els costos administratius derivats de l'obertura.
  - e. Manca d'especialització i professionalització del comerciant en el producte que ofereix. Així mateix, falta impuls clar cap a la utilització de les xarxes socials i les eines digitals.
  - f. Falta dinamització de la via pública que generi un moviment i circulació del veïnat com a mecanisme d'atracció. Es posa de manifest que l'administració no és procliu a permetre activitats a l'aire lliure, especialment de caràcter cultural i d'oci i lleure.
  - g. Falta de connectivitat, tant en transport públic com a peu o altre vehicles rodats com bicicletes o patinets amb els diferents barris. Trobem barris com Sant Salvador, en què la connexió amb el centre de la ciutat és molt deficient en transport públic i inexistent a peu. També és insuficient el transport públic en barris com Torreforta, Camplar, o urbanitzacions de Llevant que es veuen supeditats a utilitzar majoritàriament el vehicle privat i per tant, l'opció majoritària passa per prioritzar l'accés al Parc comercial Les Gavarres, com a centre comercial i d'oci i lleure i on l'aparcament és lliure.
- vi) **La restauració** és un sector dinàmic tot i que l'actual situació d'alarma sanitària pel COVID 19 és, junt amb el comerç i el turisme és qui està rebent de forma més contundent el seu impacte. Fins ara, el sector de la restauració ha buscat sinèrgies amb altres sectors com el comerç. Tot i que es considera que Tarragona disposa d'una bona oferta de restauració qualitat/preu, es valora que caldria la seva projecció amb projectes que augmentin la seva qualitat, amb per exemple, la ubicació de locals amb alguna estrella Michelin.

L'oci nocturn es concentra des de la Rambla Vella fins a la Catedral. També el carrer Lleida i la Part Baixa estan adquirint molta vida nocturna. Es destaca que altres llocs que eren dinàmics en aquest sentit, com la Pl. de la Font i la Part Alta, han anat decaient per la pressió del veïnat, molest pels sorolls.

- vii) El sector de l'**hostaleria**, com s'ha exposat amb anterioritat, disposa d'una capacitat molt limitada a la ciutat i aquesta està distribuïda entre els Eixamples, la Part Alta i Llevant, en aquest últim a més a més, amb una elevada presència de càmpings. La limitació hotelera no

només suposa un límit per al creixement de la ciutat com a centre turístic, sinó també en altres sectors com pot ser el firal o de congressos. En qualsevol cas, es tracta de dimensionar el sector a les necessitats reals de la ciutat i que en aquests moments suposa que s'hagi de derivar a ciutats del voltant amb major capacitat hotelera un públic que podria quedar-se i fer us de la ciutat.

#### **4.4. Teixit social i comunitari i serveis i equipaments de proximitat**

Tot i que aquest Pla de Desenvolupament Econòmic de Proximitat de les onze zones urbanes de Tarragona no ha tingut com a objectiu treballar la qualitat i quantitat del teixit social i comunitari, si que l'hem tingut en compte, en la mesura que considerem que una societat amb un fort teixit social i comunitari organitzat i sòlid és la base d'una societat resilient, dinàmica i que genera els actius necessaris per desenvolupar-se socialment i econòmicament en un món en ràpid canvi.

El teixit associatiu dels diferents barris de Tarragona és ampli i fonamentalment actiu a nivell del barri. Cal ressaltar però que el nivell d'enxarxament de les entitats és força restringit al barri, i exceptuant les associacions veïnals que presenten un elevat nivell de federació en entitats de segon nivell, entre la resta, les relacions amb entitats del mateix àmbit en altres barris de la ciutat és molt restringit.

Sant Salvador i els barris de Ponent són els barris on trobem un major nivell d'acció associativa i on aquesta es troba més organitzada i articulada. En aquest sentit, el Pla de Desenvolupament Comunitari ha tingut un paper important i caldria potenciar aquest instrument per estendre'l a la resta de barris amb l'objectiu de consolidar, enfortir i articular la xarxa associativa.

Es percep una major revitalització del teixit associatiu amb una actitud més crítica, reivindicativa i propositiva. Aquesta actitud ha anat acompanyada d'un relleu generacional, el que tradicionalment havia estat una dificultat per la seva continuïtat.

L'enfortiment de la xarxa associativa ha d'anar acompanyada dels recursos en equipaments que permetin que la societat civil es pugui organitzar i dur a terme les activitats per les quals s'ha organitzat. En aquest sentit, tots els barris de Tarragona presenten mancances, ja sigui perquè hi ha inexistència d'equipaments com a centres cívics o bé perquè el creixement de la població no ha anat acompanyada de la dimensionalització dels equipaments. Cal significar que els serveis i equipaments de proximitat esdevenen de primera necessitat per tal de dignificar els barris i que la població disposi dels recursos necessaris per satisfer les seves necessitats socials, culturals, esportives, de transport públic, etc.

Es fa palès pels diferents agents socioeconòmics que no existeix un model de ciutat pel qual Tarragona s'hagi decantat, tot el contrari, la indefinició i manca d'organització en la tria d'un model a seguir, des de l'àmbit polític, ha estat la lògica històrica de la ciutat. En aquest sentit, cal una aposta per definir de manera estratègica cap a on va Tarragona, quins són els reptes que se li presenten i quina és la direcció per la qual vol transitar cap a uns objectius estratègics prèviament definits. En aquest sentit, cal una aposta clara per treballar amb els diferents agents socials, econòmics, l'equip tècnic municipal i polític unint esforços i recursos.

## **4.5. Sectors d'activitat econòmica emergents**

Al llarg del procés d'elaboració de diagnosi per l'elaboració del Pla de Desenvolupament Econòmic local de proximitat s'han recollit valoracions i aportacions a tenir en compte per potenciar sectors i iniciatives que podrien ser importants per generar línies de treball per al desenvolupament d'activitat econòmica als barris:

- **Economia Social i Solidària (ESS).** És un sector molt incipient i no disposa encara, de suficient suport de les administracions per al seu desenvolupament. Les diferents iniciatives estan enxarxades a través de CoopCamp que és la primera experiència que ha arribat a la ciutat i posa el focus en l'ESS. L'aposta per l'ESS és estratègica, de model, que tot i no ser hegemònica permet un marc on diferents iniciatives trobin la forma de generar empresa i ocupació. Per altra banda, la major consciència de responsabilitat social fa que les administracions públiques esdevinguin garants en la gestió dels serveis municipals externalitzats perquè no siguin font de beneficis empresarials de grans empreses, sinó que aquesta externalització pugui revertir i tenir un retorn en forma d'ocupació de qualitat i font de riquesa de proximitat. Per això, la creació de clàusules socials en les licitacions i la promoció de la gestió al sector cooperatiu és sens dubte font d'ocupació i oportunitats als veïns i veïnes dels barris.
- **Autoocupació/autoempresa.** Existeixen iniciatives d'empreses que han sorgit dins de la Universitat, però cal un lloc on els emprenedors i emprenedores s'hi pugui instal·lar. A la Universitat hi ha projectes de caràcter tecnològic, sanitari, d'investigació, que són productes de valor afegit però que no té lloc on dur-les a terme. Algunes de les empreses o idees que han sorgit han hagut de marxar de la ciutat, a Reus o altres llocs perquè a Tarragona no han pogut trobar espai ni suport per poder desenvolupar l'activitat. Es manifesta que si es donessin les condicions per a aprofitar el talent i per impulsar els projectes de la gent que surt de la Universitat, la gent no hauria de marxar per poder treballar.
- **Turisme esportiu.** La infraestructures esportiva de l'Anella del Mediterrani és un actiu que caldria explotar, ja sigui per a ús dels clubs esportius de la ciutat i la seva població, ja sigui per generar de forma complementària activitat econòmica sostinguda al seu voltant. En aquest sentit, es valora la possibilitat d'obrir àmbits esportius no duts a terme als barris de Ponent i la ciutat i promocionar les estades esportives d'esportistes i equips d'elit. Es valora que seria interessant potenciar aquestes activitats amb la creació d'un allotjament/residència adreçat als esportistes. També caldria promoure la celebració d'esdeveniments esportius internacionals, a la vegada que es genera un circuit de competicions locals que assegurin la sostenibilitat i manteniment de les instal·lacions. Perquè la infraestructura pugui ser integrada en la vida dels barris de Ponent i la ciutat de Tarragona cal comunicar-la de forma adient i generar una oferta atractiva.

- **Formacions ocupacionals en diferents àmbits:**
  - o Tècnic: muntatge, manteniment, electromecànica, soldadura, controls numèrics, etc.
  - o Digital: programació informàtica
  - o Científic: químic
  - o Idiomes
  - o Atenció a les persones: dependència, auxiliar llar d'infants, dinamització sociocultural, extraescolars, etc.
  
- La **logística de quarta generació**. És el lloc on s'acoblen els components de productes que han estat produïts en diferents llocs i que acaba tenint més valor de la cadena de producció.
  
- **Assessories financeres**, que ve donat per la capitalitat de la ciutat i que pot ser un sector en creixement.
  
- **Àmbit cultural i patrimoni** és un sector no suficientment aprofitat i que pot generar ocupació i activitat econòmica en: gestors de museus, animadors culturals, guies turístics. El patrimoni s'ha mantenir i gestionar, una manera podria ser a través concessions. Buscar mecanismes per dinamitzar el espais existents. Teatres i activitats culturals que situïn a Tarragona com a centre cultural de la comarca i la província.
  
- La **mobilitat sostenible i les energies renovables** són sectors emergents. A mesura que es restringeix la mobilitat en vehicle privat a les ciutats, s'obren negocis de mobilitat en vehicles elèctrics i mecànics.
  
- **Sector agroalimentari** va creixent en aquesta demarcació i necessita una estructura forta al primer sector. El mercat del camp té indústries molt potents que busquen perfils de treball bàsic i també d'altres molt tècnics amb titulacions universitàries.
  
- **Sector forestal** és un sector que s'està en desenvolupament. La gestió de la massa forestal i la seva explotació és un nínxol d'activat en forma de: neteja de boscos, activitats agropecuàries derivades de la gestió dels boscos com és el pastoreig, gestió de la biomassa a través dels excedents derivats de la gestió dels boscos.
  
- **L'aeroport** està infrautilitzat. Es valora que s'hauria d'utilitzar com a aeroport de mercaderies en horari no obert al públic. Caldria establir òrgan per treballar aquesta possibilitat amb els organismes i administracions responsables.



## **4.6. Transversalitat i administració oberta**

A partir de les entrevistes i sessions de diagnosi amb diferents agents es recull la percepció que cal avançar en el desenvolupament d'estratègies de treball transversal i coordinat entre els diferents serveis i àrees municipals de l'Ajuntament de Tarragona, tant en la definició de les polítiques i per tant dels objectius a assolir, com en la seva plasmació en programes i actuacions.

La manca de transversalitat s'observa en valoracions que identifiquen dificultats en la fluïdesa a l'hora de compartir informació i en la comunicació entre serveis i departaments, el que genera en ocasions duplicitats i en altres desconeixement d'accions, que coordinades i compartides poden maximitzar els resultats positius sobre la població. En altres casos, es valora que la coordinació que seria necessària per resoldre els reptes d'una societat en constant canvi, sovint no existeix, tot i que l'àmbit d'actuació estigui interrelacionat. Alguns exemples els trobem amb la manca de coordinació i treball transversal que caldria establir entre Tarragona Impulsa com a àrea de promoció econòmica i l'àrea de comerç i l'àrea de turisme, totes elles àrees que treballen pel desenvolupament econòmic de la ciutat i que haurien de treballar de forma coordinada i amb els mateixos objectius. Un altre exemple són les dificultats existents per gestionar les demandes dels Polígons d'Activitat Econòmica quan hi ha diferents referents i la comunicació no flueix lo suficient.

La diagnosi ha permès identificar diferents iniciatives de treball coordinat i transversal, com és el cas de programes desenvolupats als barris sota el paraigües del Pla de Desenvolupament Comunitari, liderat per l'equip bàsic d'atenció social de Campclar per tal sumar recursos i buscar mecanismes d'actuació amb la població vulnerable. Aquestes experiències de treball transversal i coordinat entre diferents serveis municipals i no municipals poden ser un model en el qual l'administració municipal pot emmirallar-se per tal d'integrar-lo en el seu funcionament.

Per tant, l'evolució natural ha de ser establir formes d'organització menys compartimentalitzades. Perquè la realitat està interconnectada, les polítiques públiques també han d'estar-ho per resoldre els reptes que es presenten de forma eficient. Disposar d'objectius comuns que orientin cap a on s'ha d'anar i treballar de manera coordinada i en intercooperació per escollir els camins que ho facin possible. Ressaltar però, que cal posar els recursos perquè això sigui possible, tant econòmics, tècnics i humans. També cal que aquest canvi organitzacional estigui liderat políticament de manera que tota l'organització el faci seu.

Per altra banda, en el treball transversal cal sumar també els agents dels territoris (entitats empresarials, sindicats, associacions de comerciants, associacions de veïns, etc.) que disposen d'informació i recursos que poden ser utilitzats de manera compartida i que ajuda a no duplicar i en canvi, a disposar de més línies de treball i recursos.

La segregació urbanística de la ciutat també requereix un model de serveis que doti suficientment els territoris. Això vol dir, descentralització de l'administració per fer-la més accessible i propera a la ciutadania als barris. Cal tenir en compte que en els barris amb major nivell de vulnerabilitat social, la distància és una barrera per accedir als recursos i els serveis i per tant, és un factor de desigualtats socials.

També la digitalització està sent una barrera i es posa en evidència davant l'escletxa digital, no només present entre la població més gran, per la manca d'habilitats, sinó també entre la població jove sense habilitats ni recursos per accedir-hi, el que es podria anomenar "veïnat silenciats". És responsabilitat de l'administració pública que la població, independentment d'on viu, disposi dels instruments per superar les barreres de la desocupació i la pobresa.